

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

URZĘDNICY WIELKIEGO KSIĘSTWA LITEWSKIEGO

SPISY

TOM V

ZIEMIA POŁOCKA
I WOJEWÓDZTWO POŁOCKIE
XIV–XVIII WIEK

<http://rcin.org.pl>

URZĘDNICY
WIELKIEGO KSIĘSTWA
LITEWSKIEGO

SPISY

Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk

URZĘDNICY
WIELKIEGO KSIĘSTWA
LITEWSKIEGO

SPISY

Tom V

ZIEMIA POŁOCKA
I WOJEWÓDZTWO POŁOCKIE
XIV–XVIII WIEK

Pod redakcją
Henryka Lulewicza

OPRACOWALI

Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba,
Andrzej Haratym, Andrej Macuk i Andrej Radaman

PRZY WSPÓŁPRACY

Witala Hałubowicza i Przemysława P. Romaniuka

Warszawa 2018

<http://rcin.org.pl>

Korekta

Małgorzata Świerzyńska

Indeksy zestawili

Henryk Lulewicz i Andrzej Rachuba

Opracowanie graficzne

Marcin Szcześniak

© Copyright by Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba, Andrzej Haratym, Andrej Macuk,
Andrej Radaman, Wital Hałubowicz & Przemysław P. Romaniuk

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk

ISBN 978–83–65880–49–9

Opracowano w ramach projektu badawczego nr N N108 203536 finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt. *Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Ziemia połocka i województwo połockie XIV–XVIII wiek*, realizowanego w latach 2009–2011 w Instytucie Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, umowa nr 2035/B/H03/2009/36

Publikacja dotowana ze środków publicznych
Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Wydanie I, Warszawa 2018

Instytut Historii PAN

Rynek Starego Miasta 29/31

00–272 Warszawa

22 8310261–62, w. 44

www.ihpan.edu.pl

<http://ksiegarnia-ihpan.edu.pl>

wydawnictwo@ihpan.edu.pl

Druk i oprawa

Fabryka Druku

WSTĘP

I. Księstwo połockie w okresie władztwa książąt pochodzenia litewskiego od połowy XIII do końca XIV wieku

Trudno ustalić precyzyjnie datę, od kiedy ruskie księstwo z centrum w Połocku nad Dźwiną, pozostające w XI–XIII w. pod władzą potomków księcia kijowskiego Włodzimierza (980–1015) z dynastii Rurykowiczów i Rognedy córki księcia połockiego Rogwołoda¹, dostało się pod panowanie książąt litewskiego pochodzenia. Można to zdarzenie przedstawić jako proces, w trakcie którego księstwo połockie stopniowo od połowy XIII w. przechodziło we władanie książąt litewskich, a najpóźniej na początku lat 20. XIV w. władzę nad Połockiem na stałe objęli książęta wywodzący się z dynastycznego rodu Giedymina, wielkiego księcia Litwy (1316–1341). Kontakty Połocka z sąsiadami litewskimi potwierdzone są źródłowo jeszcze wcześniej, co najmniej od schyłku XII stulecia, od kiedy miejscowi książęta zawierali sojusze, angażując bitnych wojów bałtyckiego pochodzenia do wewnętrznych rozgrywek o władzę, albo przepuszczając ich drużyny przez swoje terytorium na grabieżcze wyprawy terenów należących do zamożnych republik miejskich w Pskowie i Nowogrodzie Wielkim. Z czasem to współdziałanie przeplatało się z grabieżą, gdyż ziemia połocka również stała się obiektem napadów ze strony plemiennych drużyn litewskich.

Sytuacja zmieniła się, gdy w połowie XIII w. najsilniejszy z plemiennych kunigasów (książąt, naczelników) litewskich Mendog (ok. 1240–1263), doprowadził do zjednoczenia tamtejszych plemion w Królestwo Litwy. On to pod koniec lat 40. XIII w. wygnał z Litwy bratanków Towciwiła (Tewtywiła) i Edywida Dowsprunkowiczów razem z ich wujem, kunigasem żmudzkiem Wykintem, nakazując im gdzie indziej szukać władztwa terytorialnego. Współczesny wydarzeniom autor „Kroniki halicko-wołyńskiej”, który sławił czyny panującej w Haliczu i Włodzimierzu Wołyńskim w XIII w. gałęzi Rurykowiczów, zwanej Romanowiczami, w interesującej nas kwestii pisał:

¹ Dworzaczek, tabl. 21 i 32.

„– wygnał Mendog synowca swojego Tewtywiła i Edywida, posławszy na wojnę ich z wojami swoimi. Na wojnę [posłał ich – H.L.] z Wykintem na Ruś wojować ku Smoleńskowi. I rzekł: «Kto co zajmie, to będzie dzierżyć». Przez wrogość bowiem, z powodu nieprzyjaźni z nimi Litwę [zajął]. Dlatego podporządkowana była cała ziemia litewska i niezliczony majątek ich zagarnięty był [i] bogactwo ich. I posłał na nich wojów swoich, chcąc zabić ich. Oni zaś obaj dowiedziawszy się, uciekli do księcia Daniela i Wasylka [Romanowiczów – H.L.] i przyjechali do Włodzimierza”². Na podstawie tego przekazu część historyków przyjmuje, że rezultatem opisanego przez kronikarza najazdu litewskiego na księstwo ruskie było osadzenie Towciwiła jako księcia w Połocku. Znaczący epoki umiejscawiają te wydarzenia w końcu lat 40. XIII w., możliwe że po wygaśnięciu rodzimej dynastii książąt połockich. Z dalszych wywodów kronikarza można sądzić, że Towciwił został rychło pozbawiony władzy i w obawie o życie schronił się u męża swojej ciotki, księcia halickiego Daniela Romanowicza († 1264), który także był zaniepokojony wzrostem potęgi państwa Mendoga. W 1250 r. Towciwił przebywał już w Rydze pod opieką tamtejszego biskupa, gdzie został ochrzczony w obrządku łacińskim. Stał się w ten sposób uczestnikiem koalicji chrześcijańskiej przeciwko pogańskiemu państwu Mendoga, skupiającej inflancką gałąź zakonu krzyżackiego, arcybiskupstwo ryskie i księstwo halicko-wołyńskie. Mendogowi udało się wprawdzie odciągnąć od koalicji antylitewskiej inflancką część zakonu krzyżackiego z mistrzem Andrzejem von Felben, za pośrednictwem którego przyjął chrzest w 1251 r., a dwa lata później został koronowany na króla Litwy. Mimo rozpadu koalicji wojna trwała jednak dalej, a jej rezultaty nie były korzystne ani dla Mendoga, ani dla księcia Daniela Romanowicza, od 1254 r. króla halickiego (Rusi), ani dla Towciwiła. W 1254 r. musieli więc obaj zawrzeć z królem Litwy pokój. Jego częścią stało się ponowne osadzenie Towciwiła jako księcia w Połocku, a możliwe, że także w Witebsku³.

Powyższe ustalenia mają wprawdzie po części charakter hipotetyczny, ale jedna data i związane z nią zdarzenia są pewne, co potwierdza zarazem omawianą sekwencję zdarzeń istotnych dla dziejów ziemi połockiej. Towciwił został bowiem zgładzony jesienią 1263 r. niewątpliwie jako księżę połocki i zapewne witebski przez niedawnego sojusznika w spisku, który wcześniej doprowadził do zabójstwa króla Mendoga i jego dwóch synów. Sprawcą zabójstwa Towciwiła okazał się kunigas żmudzki Treniota (Trojnat) († 1264), także spokrewniony

² Kronika halicko-wołyńska, s. 184.

³ Strykowski, t. I, s. 285–287; Selart, s. 7–10.

z Mendogiem, który po nim objął na krótko władztwo nad Litwą⁴. Następca Towciwiła w Połocku i Witebsku został najpewniej inny plemienny książę jednej z ziem litewskich, zwanej Nalszczanami (lit.: Nalšia) o imieniu Gierdeń (Gerdeń), najwyraźniej powiązany z pozostałym przy życiu ostatnim z synów Mendoga – Wojsiełkiem († 1267), który z kolei po zgładzeniu Treniota objął w latach 1264–1267 władzę w Litwie. Dokumentem datowanym w Rydze 28 grudnia 1263 lub tegoż dnia i miesiąca 1264 r. (data roczna w zależności od sposobu liczenia początku roku kalendarzowego) Gierdeń potwierdził zawarty w imieniu księstwa połockiego i witebskiego pokój z zakonem krzyżackim w Inflantach oraz Rygą, a także warunki wymiany handlowej pomiędzy Rygą a Połockiem i Witebskiem⁵.

Dokument Gierdenia stabilizował ponadto granicę między posiadłościami zakonu w Łotyhole (dziś Łatgalia, południowo-wschodnia kraina Łotwy) i księstwem połockim, którą określili jeszcze wcześniejszy traktat. Fakt potwierdzenia wcześniejszego układu wiązał się jednocześnie z uznaniem przez księcia Gierdenia ustępstw terytorialnych na rzecz zakonu poczynionych przez jego poprzednika, księcia połockiego Konstantyna. Tak zwana darowizna Konstantyna obejmowała cesję na rzecz zakonu zamków (grodów?) Iłukszta, Silene, Medumi, Nīcgaile i innych leżących na wschodzie Łatgalii, głównie wokół dzisiejszego Dyneburga (lot.: Daugavpils), wraz z podległymi im posiadłościami na pograniczu z księstwem połockim, a także zamku (grodu?) Kałwele (dziś Kalviai między Rakiszkami a Świadościem) na terenie współczesnej Litwy, które najwyraźniej określały terytoria uprzednio podległe książętom połockim. Darowiznę Konstantyna potwierdził zakonowi krzyżackiemu ponadto papież Innocenty IV, wystawiając 23 maja 1254 r. odpowiedni dokument, który m.in. wykorzystywali dyplomaci państwa zakonnego w końcu XIV w. w trakcie pertraktacji prowadzonych ze stroną polsko-litewską⁶.

Nie sposób zatem przy rozpatrywaniu dziejów księstwa połockiego w końcowych stuleciach średniowiecza pominąć wpływu drugiego czynnika zewnętrznego, który pojawił się na przełomie XII i XIII w. w postaci

⁴ Kronika halicko-wołyńska, s. 217–218.

⁵ Połockije gram. 2015, I, nr 1, s. 57–58, II, s. 7–10 (komentarz edytorów). Dokument Gierdenia zachował się jedynie w kopii z początku XV w., spisanej cyrylicą, ale z wyraźnymi wpływami formularza dokumentów łacińskich, co sugeruje, że oryginał sporządzono prawdopodobnie po łacinie.

⁶ Połockije gram. 2015, I, s. 57–58, II, s. 7–10 (komentarze); *Codex diplomaticus Lithuaniae*, wyd. E. Raczynski, Wrocław 1845, nr 3, s. 6; *Preussische Urkundenbuch*, Królewiec 1909, t. I/1, nr 290, s. 217, za: M. Radoch, *Walki Zakonu Krzyżackiego o Żmudź od połowy XIII wieku do 1411 r.*, Olsztyn 2011, s. 93.

niemieckiej kolonizacji ujścia Dźwiny. Jej konsekwencją była lokacja w tym miejscu w 1201 r. portowego miasta Rygi oraz początkowo szybkie sukcesy w podporządkowywaniu Inflant (dzisiejsza Łotwa i Estonia) w przeciągu trzech pierwszych dziesięcioleci XIII w. przez biskupstwo ryskie i zakon kawalerów mieczowych. Oba te przedsięwzięcia zostały podjęte i rozwinięte z inicjatywy pierwszego biskupa ryskiego Alberta (1199–1229), wcześniej kanonika bremeńskiego Alberta von Buxhövden. W XIII w. konflikty militarne księstwa połockiego z inflancką częścią państwa zakonnego nie były nazbyt intensywne, ale za to przeplatane dłuższymi okresami pokojowych stosunków. Z czasem jednak stały się, aż do zwycięstwa pod Grunwaldem w 1410 r., fragmentem szerszej rywalizacji władztwa Giedyminowiczów z rycerzami zakonnymi i w XIV w. stanowiły trwałe element zewnętrznych stosunków księstwa. Pomyślnie układały się także stosunki handlowe Połocka z Rygą od co najmniej 1212 r., kiedy zawarto pierwszą umowę regulującą warunki wymiany i wolny dostęp kupców obu stron do przemieszczania się po łączącej je wodnej magistrali⁷. Spławna Dźwina zapewniała udział Połocka w wymianie handlowej z Europą Zachodnią poprzez Rygę, która wyrosła na drugi po Gdańsku co do znaczenia port nad Bałtykiem, a prowadzony z nią handel stał się podstawą pomyślności ekonomicznej zarówno miasta, jak i połockiej elity bojarskiej. Interesy przeważnie gospodarcze, ale też i szerszej natury kontakty dotyczące sfery wzajemnych stosunków łączyły nie tylko władze kościelne (arcybiskupów ryskich) i zakonne reprezentujące inflanckie odgałęzienie Krzyżaków, ale także radę miejską Rygi i tamtejsze kupiectwo z kupcami połockimi, również z miejscowymi namiestnikami (starostami) oraz elitą bojarską ziemi połockiej także w następnych wiekach. Już w XIV i XV stuleciach mamy tego liczne dowody w postaci spuścizny archiwalnej poświadczającej owe kontakty w formie korespondencji, zawieranych układów i dokumentacji dotyczącej innych spraw wynikających ze wzajemnych relacji⁸.

W kwestii księcia Konstantyna, który obdarował hojnie Zakon krzyżacki, to jedna z hipotez wyjaśniających powiada, że mógł on być ostatnim przedstawicielem rodzimej dynastii władającym w Połocku, jak to sugerują późniejsze, pochodzące z XIV stulecia przekazy powstałe w państwie zakonnym. Z sekwencji wydarzeń wynikałoby, że był on poprzednikiem Towciwiła i Gierdenia, a jego

⁷ Г. Сагановіч, *Полацк і нямецкая калонія на Дзвіне (паводле хронікі Генрыхы)*, Беларускі Гістарычны Агляд, т. V, Менск 1998, s. 3–25.

⁸ Rus.-Liw. Akty; LECUrkund.; Połockije gram.; *Вицебска-Рыжскія акты, выт. I: Дакументы гаспадарча-гандлевыя, XV–XVI ст.*, падр. А. Дзярновіч, Мінск 2005; Połock 2012 oraz Połockije gram. 2015, I–II.

darowizna stała się faktem przed 23 maja 1254 r., kiedy papież ją potwierdził swoim dokumentem. Historyk litewski Stephen Ch. Rowell sugeruje nawet, że mógł on pochodzić z innego odgałęzienia Rurykowiczów, mianowicie wielkich książąt smoleńskich zwanych Rościszlawowiczami⁹, pretendujących również do władztwa w Połocku. Dla wykładu istotne jest, że po Towciwile i Gierdeniu w dziejach ziemi połockiej nastął okres słabo oświetlony źródłowo, w trakcie którego tamtejsi książęta zmieniali się często, a ich władza słabła m.in. na skutek rozdrobnienia terytorium księstwa. Niektórzy z nich, nawet pochodzący spośród Rurykowiczów, mogli uznawać zwierzchnictwo wielkich książąt litewskich. W tym kontekście w historiografii przedmiotu pojawia się ponownie nieznanego pochodzenia książę połocki o imieniu Konstany, którego część znawców epoki utożsamia z Konstantynem Bezrękim, potencjalnie synem księcia Towciwiła. Problem w tym, że źródła nie przekazały imienia owego Towciwiłowicza, który po śmierci ojca zbiegł do Nowogrodu Wielkiego, ale powrócił jako książę do Połocka na przełomie siódmego i ósmego dziesięciolecia XIII w.¹⁰ Niewyjaśnionych kwestii w interesującym nas okresie dziejów ziemi połockiej jest więcej. Najnowsza historiografia białoruska przyznaje, że na przełomie XIII i XIV stulecia na krótki okres Połock znalazł się w orbicie bezpośrednich wpływów państwa zakonnego. Natomiast na samym początku XIV w. szczególnie silną pozycję w połockiej elicie władzy osiągnął prawosławny biskup (władyka) Jakub (1298–1305/1308) i w związku z tym ten okres w dziejach ustroju ziemi połockiej określa się, raczej nazbyt przesadnie, jako republikę feudalno-teokratyczną¹¹.

W przekazach kronikarskich pojawia się rok 1307, jako data ostatecznego podporządkowania przez Litwę Połocka podczas panowania wielkiego księcia Witenesa (1295–1315)¹², pochodzącego z nowej dynastii litewskiej nazwanej od imienia jego brata Giedyminowiczami. Chociaż przełomowy charakter wspomnianej daty dla procesu wpisywania ziemi połockiej w struktury kształtującej się mocarstwowej państwowości litewskiej poddawany jest w wątpliwość, to faktem pozostaje, że właśnie na początku XIV w. proces ten został zakończony. Ziemia połocka zachowała w ramach struktury państwowej WKsL pod rządami Giedyminowiczów status odrębnego księstwa feudalnego z szeroką autonomią miejscowych bojarów i odrębnościami w zakresie

⁹ Rowell, s. 20–21; zob. też: F. Mouchard, *La maison de Smolensk. Une dynastie princière de Moyen Âge russe 1125–1404*, Paris 2015, s. 176–196.

¹⁰ Selart, s. 10–22.

¹¹ Połockije gram. 2015, I, s. 60–61, II, s. 13–14, 415; В.А. Воронин, *Полюцк в составе Великого Княжества Литовского*, w: Połock 2012, s. 219–223.

¹² Selart, s. 23–24; Strykowski, t. I, s. 349; PSRL, t. 35, s. 182; Waronin, *Kroniczka*, s. 40–54.

struktury społecznej oraz rozwiązań prawno-ustrojowych. Niemal do końca XIV stulecia w Połocku zasiadali książęta wywodzący się tym razem nie od plemiennych kunigasów litewskich spokrewnionych z władcą i pierwszym królem Litwy Mendogiem, lecz młodszy zazwyczaj synowie lub bracia z rodu wielkich książąt litewskich, mianowicie samego Giedymina (1316–1341), jego syna Olgierda Giedyminowicza (1345–1377) i wnuka Jagiełły Olgierdowicza (1377–1392). Jeden ze starszych braci przyrodnich króla Władysława Jagiełły, Andrzej Olgierdowicz zwany Garbatym († 1399), książę połocki w latach 1350/51–1377/78 i 1382–1387, próbował wyłamać się spod zwierzchniej władzy Jagiełły jako wielkiego księcia Litwy, przybierając tytuł wielkiego księcia połockiego, a w latach 1385–1386 tytułowany był nawet królem Połocka. Został on pokonany wiosną 1387 r. przez rodzonego brata królewskiego Skirgiełłę Iwana Olgierdowicza († 1394), któremu Jagiełło prócz księstwa połockiego powierzył także w latach 1386–1392, w trakcie chrystianizacji Litwy i wojny domowej między Giedyminowiczami, funkcję swego namiestnika w WKsL. Uwięziony po klęsce Andrzej Olgierdowicz spędził natomiast kilka lat (do 1394) jako jeńiec Władysława Jagiełły na zamku w Chęcinach¹³.

W świetle dotychczasowych ustaleń poczet książąt połockich pochodzenia litewskiego (spokrewnionych z Mendogiem oraz z rodu Giedymina) przedstawia się następująco:

- Towciwił (Tewtywił) Dowsprunkowicz († 1263), książę połocki (koniec lat 40. XIII w.?, 1254–1263)¹⁴;
- Gierdeń (Gerdeń) († 1267), książę nalszczański, książę połocki (28 XII 1263 lub 28 XII 1264 –1267) uznający zwierzchnictwo księcia Litwy Wojsielka¹⁵;
- Konstantyn Bezręki [Towciwiłowicz ?], książę połocki (lata 70. XIII w.?)¹⁶;
- 1307 – hipotetyczna data podporządkowania Połocka przez wielkiego księcia Litwy Witenesa (1295–1315)¹⁷;
- Woin († a. 1338), brat wielkiego księcia Giedymina, książę połocki (już w 1326)¹⁸;

¹³ Maciejewska, s. 5–10.

¹⁴ Kronika halicko-wołyńska, s. 315–321, 323–326, 337, 408, 445–446; Strykowski, t. I, s. 285–286; Selart, s. 3, 7–11, 15–20, 21–22; Ochmański, s. 48, 50, 51.

¹⁵ Połockije gram. 2015, I, nr 1; II, s. 7–10; Selart, s. 15–16, 19–20; Rowell, s. 21, 83.

¹⁶ Selart, s. 15–17, 19; Ochmański, s. 54.

¹⁷ Strykowski, t. I, s. 349; PSRL, t. 35, s. 182; Waronin, Kroniczka, s. 40–54.

¹⁸ Połockije gram. 2015, II, s. 412; Dworzaczek, tabl. 15; Rowell (według indeksu).

- Narymunt Gleb Giedyminowicz († 2 II 1348), książę grodzieński po 1326, połocki (już 1 XI 1338 –1348), piński od 1341¹⁹;
- Andrzej Olgierdowicz, zwany „Garbatym” († VIII 1399), namiestnik pskowski (1342–49), wielki książę połocki (1350/51–1377/78) oraz „rex in Ploscovia” (10 X 1385 – IV 1387), namiestnik Nowogrodu Wielkiego od 1394²⁰;
- Lingwen Siemion Olgierdowicz († 1431), wielki książę połocki (29 IX 1379), namiestnik w Nowogrodzie Wielkim w latach 1389–1392, 1407–1408, 1411–1412, namiestnik połocki 1393 – ok. 1395, książę mścisławski od 1390²¹;
- Skirgiełło Iwan Olgierdowicz († 1394), książę witebski (ok. 1373–1381), trocki (1382 – VIII 1392) i namiestnik króla w WKsL (1386–1392), książę połocki (N 28 IV 1387 – IV 1393) oraz kijowski 1394²².

II. Terytorium, urzędy oraz specyfika ustrojowa
ziemi i województwa połockiego w XV i XVI w.
(do okupacji moskiewskiej Połocka 1563–1579)

Średniowieczne księstwo połockie, które obejmowało ziemie nad środkowym biegiem Dźwiny i jej dopływami, przekształciło się u schyłku XIV w. w namiestnictwo. Wielki książę Witold Kiejstutowicz (1392–1430), który spośród licznych braci rodzonych, przyrodnich oraz stryjecznych Władysława Jagiełły stał się po ugodzie ostrowskiej z 4 sierpnia 1392 r. na cztery bez mała dziesięciolecia głównym jego partnerem politycznym, zamieniał sukcesywnie poszczególne feudalne księstwa w namiestnictwa podległe władzy centralnej. Po śmierci Skirgiełły Iwana Olgierdowicza również księstwo połockie w ostatnim dziesięcioleciu XIV w. podzieliło los innych udzielnych władztw Giedyminowiczów zamienione w namiestnictwo. Autorytet władzy wielkiego księcia Witolda i jego następców w dawnym księstwie połockim, podobnie jak i w innych księstwach ruskich zamienionych na namiestnictwa, opierał się generalnie na zachowaniu tradycyjnych obyczajów i poszanowaniu

¹⁹ Połockije gram. 2015, I, nr 9, II, s. 412; Tęgowski, s. 21–27, tabl. I.

²⁰ Połockije gram. 2015, I, nr 11, 13 i 14, II, s. 412; Tęgowski, s. 67–71, tabl. III; WolffKn., s. 336.

²¹ Połockije gram. 2015, II, s. 412, 413; L. Korczak, *Monarcha i poddani*, s. 181; Tęgowski, s. 118–122, tabl. III; WolffKn., s. 263.

²² Połockije gram. 2015, I, nr 16 i tamże Priloženija nr 3, II, s. 412; Tęgowski, s. 98–104, tabl. III.

dawnych praw, czyli przestrzeganiu tzw. stariny. Wkrótce po objęciu Połocka w początku lat 90. XIV w. Witold wydał przywilej, który wprawdzie nie zachował się, ale którego treść znamy poprzez regulacje zawarte w przywileju ziemskim wydanym w 1511 r. przez Zygmunta Starego dla ziemi połockiej. Stanowił ten akt swoistą umowę, tzw. riad między władzą zwierzchnią a jej mieszkańcami. Prócz gwarancji przestrzegania dawnych praw i zwyczajów ziemi połockiej zawierał także omówienie kompetencji wielkiego księcia i jego namiestnika oraz zobowiązanie niewtrącania się w sprawy wiary i handlu, a także nienaruszalności sądownictwa. W imieniu wielkiego księcia władzę administracyjno-gospodarczą i wojskową, a także całość jurysdykcji sądowej nad bojarami połockimi oraz ludnością pochodzenia plebejskiego, w tym również nad mieszkańcami Połocka (teoretycznie do przywileju magdeburskiego z 1498 r.), sprawował namiestnik (starosta)²³, nazywany sporadycznie również słowiańskim terminem wojewody. Od początku XVI stulecia (1504) namiestników połockich zaczęto stale nazywać wojewodami, a ziemię połocką (dawne księstwo) podniesiono do rzędu województw na wzór najwcześniejszych tego typu jednostek administracyjnych w WKsL, mianowicie województwa wileńskiego i trockiego utworzonych podczas unii horodelskiej w 1413 r. na terytorialnej podstawie głównych księstw Giedyminowiczów²⁴.

Najstarszym zachowanym aktem normatywnym regulującym stosunki gospodarcze, społeczne, własnościowe, określającym ponadto kompetencje władzy świeckiej wielkiego księcia i jego wojewody (namiestnika) głównie w zakresie sądownictwa oraz świadczonych powinności przez mieszkańców ziemi połockiej, a także władzy duchownej władzy połockiego nad duchowieństwem jest wspomniany przywilej ziemski, który znamy w formie potwierdzenia króla Zygmunta Starego wydanego 23 lipca 1511 r. podczas sejmku panów rady w Brześciu Litewskim. Jego treść jest rozszerzeniem przywilejów wcześniejszych, nadanych przez bezpośrednich poprzedników króla, mianowicie wielkich książąt Kazimierza (1440–1492) oraz Aleksandra Jagiellończyka (1492–1506). Akt ten, znany jako „Przywilej bojarom, mieszczanom i całej ziemi połockiej na prawa i wolności ich, według przywilejów wielkich książąt Witolda, Zygmunta i Skirgajły” (oryginał ruski: „Привилеи бояром, мешчаном и всеи земли Полоцкои на права и вольности ихъ, водлугъ привилеев великих кн(я)зеи Витовта, Жикгимонта и Скиркашла)²⁵, odwoływał się w swojej treści do jeszcze starszych praw nadanych dla ziemi

²³ Maciejewska, s. 44–48.

²⁴ Wolff, s. 44–45; Pietkiewicz, s. 68–70.

²⁵ LM 8, nr 613 (s. 451–454); Połockije gram. 2015, I, s. 652–656 (nr 476).

połockiej przez wielkich książąt Witolda i Zygmunta Kiejstutowiczów oraz zapewne Świdrygiełły Olgierdowicza panujących bezpośrednio po chrystianizacji Litwy. Potwierdzali go w następnych stuleciach kolejni władcy Litwy i zarazem królowie Polski, mianowicie Zygmunt August (21 lutego 1547), Stefan Batory (7 maja 1580), Zygmunt III Waza (25 czerwca 1593) oraz Władysław IV (w 1634)²⁶.

Terytorium ziemi połockiej początkowo (w XV w.) nie uległo istotnym zmianom w porównaniu z okresem książęcym jej dziejów. Nie można natomiast tego stwierdzenia odnieść do pierwszej połowy XVI stulecia, kiedy WKsL stało się obiektem agresji ze strony władców Wielkiego Księstwa Moskiewskiego. Podczas długotrwałych rządów Iwana III (1462–1505), na marginesie prawnuka po kądzieli wielkiego księcia Witolda, władca Moskwy znacząco rozszerzył granice swojego państwa, podbijając usiłujące utrzymać niezależność polityczną inne państwa-księstwa wschodniosłowiańskie. Między innymi w wyniku dwóch wypraw wojennych w latach 1471 i 1479 przyłączył rozległe terytorium graniczącego z Połockiem Nowogrodu Wielkiego, a w 1485 r. zagarnął ziemie Wielkiego Księstwa Twerskiego, dotychczasowego sojusznika Litwy. Politykę zbierania ziem ruskich kontynuował z powodzeniem jego następca na tronie moskiewskim, Wasyl III (1505–1533), który doprowadził do włączenia Pskowa (1510) również graniczącego z Połockiem oraz Wielkiego Księstwa Riazańskiego (1521). W następnej kolejności obiektem najazdów stały się ziemie ruskie WKsL.

Podczas serii pięciu wojen z Moskwą od schyłku XV w. i w pierwszej połowie XVI w. ówczesne województwo połockie straciło na rzecz agresywnego sąsiada znaczną część swego potencjału gospodarczego, a co za tym idzie także militarnego. Wojska moskiewskie opanowały bowiem tereny na jego pograniczu, na których według późniejszych ocen znajdowało się ponad 3 tys. dymów włościan należących do szlachty połockiej, co stanowiłoby bez mała 1/3 ogółu dymów chłopskich w jej posiadaniu w stosunku do wyników popisu wojskowego z 1528 r. Posiadający ziemię kniaziowie, bojarzy i mieszcianie połoccy byli zobowiązani wówczas do wystawienia w sumie 720 koni na wypadek wojny, co się przekładało w przybliżeniu na 5760 służb ludzi poddanych i 11 520 dymów osiadłych w ich dobrach. Podczas przeprowadzonej w 1552 r. rewizji, już po serii wojen z Moskwą, zarejestrowano w całym województwie tylko 7701 dymów poddanych, ale

²⁶ Połockije gram. 2015, II, s. 297; wymienione przywileje znajdują się w: Archiwum Instytutu Historii Rosyjskiej Akademii Nauk w S.-Petersburgu, Kol. 13, inw. 1, nr 312 (1580 r.); oraz edycje w: AWAK, t. XIII, nr 21 (1593 r.); AZR, t. II, s. 90 w przypisie (1634 r.) i t. III, nr 5 (1547 r.).

rewizja ta nie objęła wszystkich dóbr ziemskich na jego terytorium. Według uzyskanych wówczas zeznań szlachty największe straty zanotowały rodziny posiadające włości na pograniczu, w tym sami tylko Korsakowie około półtora tysiąca dymów. Lider Korsaków, Dymitr Bohdanowicz, zarazem najbogatszy z feudałów połockich uwzględnionych w rewizji 1552 r., który w pięciu majątkach (Berezweczu z miasteczkiem, Łastawicy, Plisie z miasteczkiem, Sławnie i Jaznie) wykazał 486 dymów poddanych, oświadczył jednocześnie, że z utratą włości Pupowicze odeszło na stronę moskiewską 30 dymów jego bojarów zależnych i 600 dymów włościańskich, a do tego pozostali Korsakowie informowali o utracie ponad 800 dymów. Kolejni przedstawiciele miejscowej elity, mianowicie Jacko Bohdanowicz Bystrejski zeznał stratę 430 dymów, Bohdan Andrejewicz Epimach i jego trzech kuzynów Epimachowiczów (Frydrych, Jan i Wasyl) deklarowało stratę po 156 dymów, w sumie 312 dymów. Najbardziej stratni byli jednak dwaj Newelscy, Piotr i Wołodko Ihnatowicz, którzy informowali o utracie przez przodków całej ojcowizny „Newle”, w sumie 655 dymów ludzi, zarówno poddanych, jak i ludzi wolnych osiadłych na ich ziemi. Poszkodowanym przez wojnę przodkom Newelskich, bojarom gospodarskim Iwanowi i Michajłowi, rekompensując utratę ojcowizny Zygmunt Stary nadał 12 sierpnia 1511 r. na utrzymanie dwie służby ludzi putnych oraz ich powinności, które przysługiwały wielkiemu księciu z racji daniny zwanej „stanem” we włości (stanie) Kublicze²⁷.

Prócz strat, które poniosła szlachta połocka, ubytek odnotowały również dobra domeny wielkoksiążęcej. Na mocy rozejmu z 1503 r. kończącego drugą wojnę z Moskwą (lata 1500–1503) utracono na jej rzecz pas terytorium w północno-wschodniej części ziemi połockiej z zamkiem Ostry oraz włości Newel, Łuki, Pusta Rżewa, Zawołocz i większą część włości Sitno. Podczas ostatniej, piątej z kolei wojny, zwanej starodubowską (1534–1537) na zajęty przez Moskwę klinie terytorium wbijającym się pomiędzy granicę z Inflantami oraz posiadłości Pskowa w północnej części województwa, Rosjanie zbudowali silną twierdzę Siebież, kolejną zaś nieopodal, na terytorium wcześniej przez Litwę utraconym, w Zawołocz, które razem stwarzały strategiczne zagrożenie dla samego Połocka²⁸. Już w trakcie najdłużej trwającego czwartego z kolei konfliktu w latach 1512–1522 dochodziło kilkakrotnie do nieudanych prób

²⁷ Rewizja 1552, s. 81–85, 104, 112–113, 115, 127, 132, 148 i 130; LM 9, s. 220; Połockijie gram. 2015, I, s. 659; М. Спірыдонаў, *Полаччына ў сярэдзіне XVI ст.*, „Commentarii Polocenses Historici”, t. I, 2006, s. 7–9.

²⁸ Michalon Litwin, s. 80; Rewizja 1552, s. 28, 30, 31; G. Błaszczyk, *Litwa na przełomie średniowiecza i nowożytności 1492–1569*, Poznań 2002, s. 32, 61.

zdobycia miasta i do pustoszących najazdów moskiewskich na ziemię połocką oraz tereny sąsiednie, m.in. podczas kampanii zimowej 1512/1513, jesiennej 1513, w 1515 r., a ponadto zacięte walki trwały latem 1518 r. podczas oblężenia Połocka i zwycięskiej bitwy dla strony polsko-litewskiej pod miastem stoczony 29 lipca t.r. oraz podczas kampanii zimowej w lutym 1520 r.²⁹

Przy okazji omawiania rewizji województwa połockiego z 1552 r. warto wspomnieć o odmiennościach struktury społecznej i religijnej ziemi połockiej, podobnie jak i sąsiedniej witebskiej w porównaniu do województw położonych w zachodniej części WKsL. Spotykamy tam bowiem mieszczan właścicieli ziemskich, zwanych w Witebsku mieszczanami konnymi, zobowiązanych na równi ze szlachtą do pełnienia z tego tytułu obowiązku konnej służby wojskowej w sytuacji zagrożenia kraju. W przypadku województwa połockiego w 1552 r. proporcje między poszczególnymi rodzajami własności ziemskiej układały się w sposób następujący:

- 65,3% spośród 7701 dymów poddanych należało do własności szlacheckiej wykazanej w 163 majątkach ziemskich, choć w zdecydowanej większości, bo aż w 100 przypadkach, były to majątki szlachty ubogiej;
- 17,8% z powyższej sumy poddanych to własność kościelna, należąca wyłącznie do Cerkwi prawosławnej, w tym do arcybiskupstwa połockiego i sobornej cerkwi św. Sofii, a ponadto do 29 cerkwi i 11 monasterów w samym Połocku i na terenie ziemi połockiej;
- 11,5% poddanych należało do własności państwowej (wielkksiążęcej), skoncentrowanej głównie we włościach, których centrum stanowiły m.in. dwory w Czerświatach i Bielczycach, pozostające w bezpośredniej administracji namiestników wielkich książąt a potem wojewodów połockich (tzw. ekonomii połockiej);
- 5,4% należało do 89 majątków mieszczan posiadających poddanych spośród 110 mieszczan właścicieli ziemi, którzy stanowili w sumie niewielki odsetek (7,3%) głów rodzin mieszczańskich³⁰.

Osobliwym zjawiskiem było ponadto posiadanie przez bojarów połockich na terenie samego Połocka zarówno poddanych mieszczan, jak i ziemi w mieście, na której owi bojarscy ludzie siedzieli. Nie było natomiast w XV a nawet do połowy XVI w. na terenie ziemi połockiej wielkiej własności ziemskiej w rodzaju latyfundiów możnowładczych na Litwie właściwej,

²⁹ Błaszczuk, dz. cyt., s. 54–59; Waronin, Wajna 1512–1522, s. 192–215.

³⁰ Wyliczenia charakteryzujące strukturę własności ziemskiej w województwie połockim w 1552 r. na podstawie obliczeń M.F. Spirydonowa w jego artykule: M. Спірыдонаў, dz. cyt., s. 8–10, 19.

które wyrastały na drodze rozdawnictwa dóbr gospodarskich. Ponad miejscowych właścicieli ziemskich wyrastali natomiast już w drugiej połowie XV i na początku XVI w. tak pod względem majątkowym, jak i wpływów politycznych niektórzy z namiestników (dwóch Sakowiczów – Andrzej i jego syn Bohdan, Piotr Montygierdowicz, Olechno [Aleksander] Sudymontowicz, Jan Zabrzeziński, Jerzy Pacowicz), a po nich wojewodowie, których już od momentu objęcia rządów przez młodocianego Kazimierza Jagiellończyka w połowie XV w. mianowano wyłącznie spoza miejscowej elity. Pochodzili głównie z możliwych rodzin pochodzenia litewskiego i odróżniali się od miejscowej szlachty wyznaniem katolickim. Wyjątek stanowił Piotr Stanisławowicz Kiszka, wojewoda połocki w latach 1519–1532, również katolik, ale wywodzący się z rodziny mazowieckiej, choć naturalizowany w litewskiej elicie możnowładczej. Jednym z najwcześniejszych przykładów kariery łączącej sprawowanie najwyższego urzędu połockiego z awansem majątkowym był namiestnik i pierwszy wojewoda połocki Stanisław Hlebowicz (1501–1513), któremu król Aleksander Jagiellończyk podarował włości Hołomyśl, Domniki i Oświeje (woj. połockie) należące do domeny wielkich książąt³¹. W okresie późniejszym (koniec XVI i XVII w.) swoje latyfundia na teren województwa połockiego rozciągnęli także Sapiehowie, zarówno z linii kodeńskiej, jak i czerejskiej, oraz Radziwiłłowie birżańscy.

Podobnie jak utworzone na początku XVI w. w granicach ziemi połockiej województwo było spadkobiercą terytorium istniejącego do końca XIV w. średniowiecznego księstwa, tak też dziedziczyło po nim na początku swego istnienia starą strukturę lokalnych urzędów. Na czele miejscowej hierarchii pojawił się natomiast nowy urząd, mianowicie w XV w. był to namiestnik wielkiego księcia, a w XVI w. zastąpił go wojewoda. Kompetencje oraz miejsce zajmowane w hierarchii politycznej ziemi połockiej zarówno namiestników wielkich książąt, jak i wojewodów były podobne. Można wyróżnić dwie zasadnicze płaszczyzny, na których realizowały się ich uprawnienia, gdyż po pierwsze byli oni przedstawicielami władzy centralnej na ziemi połockiej, a po drugie, stojąc na czele lokalnej administracji, byli zarazem pośrednikami między wielkim księciem a społecznością ziemi oraz wyrazicielami jej interesów wobec władcy. Wojewodę (namiestnika) wyznaczał sam wielki książę i do mitów należy odłożyć sugestie, że w procesie ich wyłaniania w XV i XVI w. czynnie uczestniczyło miejscowe bojarstwo poprzez wskazanie kandydata. W przywileju ziemskim z 1511 r. wielki książę gwarantował jedynie możliwość wymiany wojewody gdyby ten nie spełniał oczekiwań zgodnych z wolą bojarów

³¹ Rewizija 1552, s. 32.

i mieszczan połockich. Kompetencje wojewody połockiego realizowały się głównie w sądownictwie, które powinien był sprawować wyłącznie w Połocku na zamku bez wyjeżdżania na teren włości oraz w obecności przedstawicieli bojarów i mieszczan. Ograniczenia te dotyczyły również sprawowania sądów przez sługi wojewodzińskie na terenie włości połockich, w szczególności zaś wymieniono dwory gospodarskie Czerświaty i Newel³². Wojewoda posiadał również wiele innych istotnych uprawnień, jak udział w rozdawnictwie dóbr gospodarskich na swoim terenie oraz nadania lokalnych urzędów połockich, wyrażał zgodę na przeprowadzenie transakcji kupna-sprzedaży dóbr ziemskich przez bojarów w okresie funkcjonowania prawa książęcego oraz I Statutu Litewskiego, ale najważniejszą z jego kompetencji było sprawowanie sądownictwa³³. Jak pokazuje księga nr 16 Metryki Litewskiej, zawierająca sentencje wyroków Jana Juriewicza Hlebowicza, wojewody witebskiego (1529–1532), następnie połockiego (1532–1542) z lat 1530–1538, sprawował on sądy zgodnie z odpowiednimi regulacjami przywileju ziemskiego. Dla przykładu w dekreście z 11 grudnia 1536 r. odnotowano, że przy wojewodzie w sądzie brali udział władyka połocki i witebski, archiepiskop Siemion oraz bojarzy w następującej kolejności: Dymitr Bohdanowicz Korsak, Jacko Bystrejski, Iwan Hlebowicz Korsak, horodniczy i chorąży połocki, ponadto Wasyl i Iwan Michajłowicze oraz Hleb i Fiodor Iwanowicze Zenowiewicz, Korsacy, natomiast w rozprawie z 25 czerwca 1537 r. prócz władyki Siemiona i dziesięciu bojarów ziemi połockiej, w tym pięciu Korsaków z obydwu linii, odnotowano także udział przedstawicieli mieszczan połockich³⁴. W sprawach sądowych mniejszej wagi albo podczas nieobecności w Połocku zastępował wojewodę w obowiązkach jego prywatny urzędnik zwany namiestnikiem wojewody³⁵.

Do najstarszych urzędów połockich odziedziczonych po okresie książęcym, sięgających genezą w głąb dziejów może nawet do czasów Rusi Kijowskiej, a funkcjonujących jeszcze w XVI w., zaliczali się ciwun grodzki oraz horodniczy. Wysoką pozycję ciwuna potwierdzono, wymieniając go jako drugi z urzędów połockich obok wojewody w przywileju ziemskim z 1511 r. Wpisano tam m.in. odpowiednią klauzulę zabraniającą, by pełnili ten urząd słudzy wojewody. W czasach istnienia feudalnego księstwa połockiego do jego obowiązków należało wykonywanie sądownictwa nad służbą dworu książęcego, natomiast wydaje się, że w XVI w. jego kompetencje rozciągały się tylko na

³² Połockije gram. 2015, I, s. 654–655 (akapity nr 21, 37, 39–40, 46–48).

³³ Waronin, Palityczny ład, s. 27–32.

³⁴ ML 16, k. 275-v, 279v, 290v; publikacja w: BA, t. II, s. 113–291.

³⁵ Waronin, Palityczny ład, s. 34.

sądownictwo w sprawach kmiecych oraz zbieranie danin podczas objazdu włości należących do domeny wielkich książąt. Otrzymywał za to uposażenie według stawki określonej w przywileju ziemskim z 1511 r. w wysokości 3 groszy na dzień z dochodów uzyskanych z włości dworów gospodarskich³⁶. Horodniczy połocki, który potwierdzony jest źródłowo już w końcu XV w., również należał do dawnych urzędów ruskich. Do jego obowiązków, jak sugeruje sama nazwa, należało dbanie o stan i rozbudowę umocnień grodu (zamku) połockiego oraz jego odpowiednie zaopatrzenie na wypadek oblężenia. W XVI w. horodniczy zajmował wysokie miejsce w hierarchii urzędów połockich, wyprzedzał pod tym względem nawet chorążego. Dopiero konstytucja sejmu warszawskiego 1638 r. pt.: „Horodnictwo połockie” zmieniła ten stan rzeczy, wyznaczając horodniczemu połockiemu znacznie niższe miejsce w hierarchii urzędów ziemskich wzorem województwa witebskiego, po pisarzu ziemskim³⁷.

Do grupy urzędników ziemi połockiej pozostałych po czasach książęcych należał również bobrowniczy, który w XV i XVI w. sprawował nadzór nad wybieraniem „bobrowszczyzny”, opłaty pobieranej do skarbu władcy w monecie od użytkowników prawa do polowania na bobry, czyli tzw. gonów bobrowych w rzekach i wodach całej ziemi połockiej, które stanowiło swoiste regale. Ważną funkcję na dworze książąt połockich, ale także i na przełomie średniowiecza i czasów nowożytnych sprawował klucznik, którego podstawowym zadaniem było zbieranie dani miodowej z włości. Podobne obowiązki urzędnicze o charakterze funkcyjnym pełnili koniuszy i łowczy połocky³⁸. Według rewizji województwa połockiego z 1552 r. większość tamtejszych urzędów lokalnych, mianowicie klucznik, łowczy, koniuszy, niewodniczy, podorożnik i kidniczy przekształciła się w pierwszej połowie XVI w. w urzędy wojewody³⁹. Zdecydowana większość z nich, łącznie z bobrowniczym, ciwunem i efemerycznym urzędem celnika, zanikła w drugiej połowie XVI w. na skutek destabilizacji spowodowanej wojną oraz okupacją przez Moskwę Połocka i znacznej części terytorium województwa w latach 1563–1579, a także przeprowadzanych jednocześnie reform ustrojowych w WKsL. W wydanym przez Zygmunta III Wazę 15 lipca 1589 r. przywileju nazwanym: „Zachowanie pri dawnych powinnościach poddanych wołosti połockoje”, dowiadujemy się, że potwierdzono świadczenia płynące z dochodów włości gospodarskich jedynie

³⁶ Połockije gram. 2015, I, s. 655 (akapity nr 37–40); Maciejewska, s. 52; Waronin, Paliczny ład, s. 36.

³⁷ ALRG, t. I, s. 93; VL III 966–967.

³⁸ Ljubawskij, Oblastnoje dielenije, s. 844; Waronin, Paliczny ład, s. 36–37.

³⁹ Rewizija 1552, s. 66–72.

dla następujących urzędników połockich: horodniczego i chorążego, którzy i przed reformami ustrojowymi utrzymali charakter urzędów gospodarskich, a ponadto dla koniuszego, birczego, niewodniczego, podorożnika i łowczego⁴⁰.

W tym kontekście warto jeszcze poruszyć kwestię urzędów połockich, które pojawiły się dopiero pod koniec omawianego okresu, czyli w pierwszej połowie XVI stulecia. Przede wszystkim chodzi tu o urząd chorążego, którego genezę w WKsL należałoby generalnie odnieść do początku XV w.⁴¹ W położonej bardziej na wschód od Połocka ziemi smoleńskiej pierwszy wymieniony imiennie w źródłach pisanych tamtejszy chorąży pojawia się pod datą 15 września indykcji 6 [=1487]⁴². Natomiast w przypadku województwa połockiego nawet w rejestrze popisowym bojarów i mieszczan zobowiązanych do pełnienia służby ziemskiej z 1528 r. brakuje chorążego. Jako pierwszy na czele rejestru figuruje natomiast Jacko Bystrejski, o którym była tu już mowa, reprezentujący ród bojarów Radkowiczów, jeden z najbardziej wpływowych obok Korsaków w ziemi połockiej. Jak się przypuszcza, co najmniej w latach 1528–1530 pełnił on nieformalną funkcję „starszego bojara”, acz bardzo znaczącą i wpływową w wewnętrznych stosunkach politycznych ziemi połockiej do połowy XVI w.⁴³ Zatem jeszcze jedna cecha specyficzna stosunków wewnętrznych ziemi połockiej. Być może ta zbieżność w czasie jest przypadkowa, ale nie można wykluczyć, że w Połocku funkcja chorążego była jakoś powiązana z pełnieniem roli starszego pośród bojarów. W każdym razie kronikarz Jan Długosz, opisując w „Rocznikach” udział wojsk litewskich w bitwie pod Grunwaldem, pośród chorągwi poszczególnych ziem składających się na WKsL, które przyprowadził wielki książę Witold, wymienił m.in. chorągiew połocką obok chorągwi sąsiednich ziem ruskich – smoleńskiej i witebskiej. Dalej pisał, charakteryzując owe chorągwie terytorialne z WKsL: „Prawie każda miała w herbie na czerwonym polu zbrojnego męża siedzącego na białym, niekiedy na czarnym albo rudym lub pstrokatym koniu i potrząsającego ręką z mieczem”⁴⁴. Opis ten niewiele się różni od opisu herbów i chorągwi województw, w tym połockiego, sporządzonych w kancelarii litewskiej, które przydzielono

⁴⁰ ML 78, k. 20–21v; druk w: Akty JZR, I, s. 228–230.

⁴¹ Proces recepcji urzędu chorążego w WKsL oraz jego kompetencje omówił Witold Kamieniecki, *Chorągwie w parlamentaryzmie litewskim przed unią lubelską*, „Antemurale”, t. IX, 1965, s. 165–203.

⁴² AGAD, Zbiór dokumentów pergaminowych 8402; zobacz też: UWKL, t. IV, s. 46–47.

⁴³ LM 523/1, s. 138; Pierapis wojska, s. 154; Waronin, Palityczny ład, s. 43–47, 49–50.

⁴⁴ *Jana Długosza, Roczniki czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego, księga dziesiąta i jedenasta 1406–1412*, Warszawa 1982, s. 107–108; tekst łaciński w: Joannis Długosz, *Opera omnia*, A. Przedziecki edita, t. XIII, Cracoviae 1877, s. 41–42.

poszczególnym województwom w okresie reformy administracyjnej WKsL w latach 1565–1566. Dla Połocka przypadła: „chorugow sikoraża, w białom polu gierb” („chorągiew cielista w białym polu herb”, czyli Pogoń)⁴⁵. W takim też kształcie herb i barwa chorągwi wojewódzkiej przetrwały do upadku Rzeczypospolitej, gdyż w 1792 r. opisano je w sposób następujący: „Pogonia na chorągwi cielistej w białym polu”⁴⁶.

Wracając do omawianego urzędu, to można rzec, że gdzie chorągiew, tam musiał być i chorąży. W WKsL początkowo chorągwowo zapewne miało charakter doraźnej funkcji wojskowej, a dopiero od nasilenia konfliktu z Moskwą na przełomie XV i XVI w. przekształciło się w urząd powiatowy i na masową skalę pojawiło się w spisach z pierwszej połowy XVI w. rejestrujących szlachtę litewską w trakcie pełnienia obowiązku służby ziemskiej⁴⁷. Warto dla porządku odnotować, że najwcześniejszy przekaz źródłowy dotyczący informacji na temat bojara połockiego z tytułem chorążego pochodzi dopiero z 1533 r., z okresu przygotowań do kolejnej wojny z Moskwą.

Podobnie rzecz się miała z mostowniczym połockim, który również pełnił funkcję służebną wobec obowiązku obronności kraju. Miał on bowiem każdego roku o odpowiedniej porze, więc zapewne wiosną, zadbać o stan mostów, aby zapewnić sprawne przemieszczanie się po szlakach drogowych prowadzących przez ziemię połocką. Najwcześniejsza nominacja z lipca 1532 r. dotyczyła polecenia wojewodzie połockiemu, aby podał doraźnie (do „woli hospodara”) urząd mostowniczego połockiego Dymitrowi Bohdanowiczowi Korsakowi, dworzaninowi wielkiego księcia⁴⁸.

Polityczny, a także społeczny ład wtedy jeszcze ziemi połockiej został poważnie zakłócony (naruszony) przez przywilej Aleksandra Jagiellończyka z 4 października 1498 r., nadający prawo magdeburskie dla Połocka, wraz z jarmarkami i wchodami do puszczy i wód gospodarskich⁴⁹. Wiązało się to z wprowadzeniem w kontekst tradycyjnych porządków wewnętrznych, czyli wspomnianej „stariny”, nowego urzędu wójta miasta Połocka, wyrastającego z odmiennej tradycji zachodnioeuropejskiej i pochodzącego z nominacji władcy. Wójt miał przejąć sądownictwo w mieście, a także stanąć na czele

⁴⁵ М. Любавский, *Литовско-русский сейм. Приложения*, Москва 1900, s. 229.

⁴⁶ Kal. Wil. 1792, s. 178.

⁴⁷ Zobacz na ten temat akapity poświęcone urzędowi chorążego we wcześniejszych tomach serii UWKL, t. I, s. 12–13 oraz t. II, s. 13–14.

⁴⁸ LM 17, s. 246–247.

⁴⁹ Najnowsze, krytyczne publikacje przywileju magdeburskiego dla Połocka w: LM 6, s. 21–24; Połockije gram. 2015, I, nr 349; także LM 5, s. 109–111 – tu inna data wystawienia przywileju: 7 października 1498 r.

autonomicznych władz miejskich niezależnych od namiestnika. Doprowadziło to do ostrych konfliktów z jednej strony między bojarami połockimi posiadającymi ziemie i poddanych na terenie miasta a miastem i elitą mieszczańską, z drugiej zaś między namiestnikiem, którego kompetencje sądowe wójta i rady miejskiej na terenie Połocka pozbawiały podstawowego źródła dochodu z opłat sądów wykonywanych w mieście. Przywilej ten w sposób oczywisty burzył dotychczasowy porządek społeczny w samym mieście i poważnie naruszał interesy gospodarcze miejscowego bojarstwa oraz duchowieństwa prawosławnego, oddając pod jurysdykcję miejską ich poddanych, których posiadali w Połocku. W następstwie sprzeciwu władzyki i bojarów wielki książę wydał kilka regulacji ograniczających zasięg podmiotowy prawa magdeburskiego na rzecz namiestnika, bojarów i duchowieństwa⁵⁰. Między innymi 12 lipca 1499 r. zapadł wyrok Aleksandra Jagiellończyka „promieży bojar i mieszczan połockich z storony sudow i inszych poradkow”, który wyłączył spod administracji i sądownictwa miejskiego dotychczasowe posiadłości bojarów, także prawosławnego władzyki i duchowieństwa na terenie miasta i zamku⁵¹.

Sprawujący od początku 1501 r. urząd namiestnika Stanisław Hlebowicz występował szczególnie ostro przeciw rozporządzeniu władcy w sprawie magdeburgii dla Połocka, argumentując, że nie ma z czego się utrzymać. Posunął się wręcz do sabotowania uprawnień wójta i magistratu, wtrącając się do sądownictwa w mieście. Już jako król Aleksander Jagiellończyk 30 grudnia 1502 r. wydał drugi przywilej dla Połocka, ograniczający prawa miasta na rzecz namiestników połockich⁵². W ten sposób Hlebowicz, który rychło przemianowany został z namiestnika na wojewodę połockiego, doprowadził przynajmniej częściowo do przywrócenia sytuacji sprzed 1498 r. W istocie na początku XVI w. instytucja wójta połockiego uległa osłabieniu, a jego obowiązki w niewyjaśnionych okolicznościach zaczęli sprawować lantwójtowie. Podczas trwających na początku XVI w. wojen z Moskwą, gdy wojewodą był Olbracht Gasztołd (między 1514 a 1519 r.) urząd wójta połockiego został definitywnie przekazany w ręce wojewody, a dotychczasowy wójt Mitko Piotrowicz Charinicza, wywodzący się z bojarów połockich związanych interesami z miastem, został lantwójtem z ramienia Gasztołda. Można domyślać się co najmniej dwóch powodów takiej decyzji. Po pierwsze, chciano poprawić warunki stałego rezydowania wojewody w Połocku, a po drugie, zapewnić

⁵⁰ Makarau 2008, s. 68–76.

⁵¹ LM 6, s. 210–212.

⁵² RIB, t. XXVII, kol. 701, 836–839.

jego stałą obecność niezbędną w sytuacji zagrożenia miasta, funkcjonującego jako pograniczna twierdza.

Pewne perturbacje przeżywało wójtostwo także za czasów Piotra Kiszki, wojewody w latach 1519–1532, może z powodu jego dłuższej nieobecności w mieście, gdyż na początku jego rządów wojewodzińskich w Połocku pojawiło się dwóch lantwójtów niewątpliwie z nominacji królewskiej. Wójt trocki Jakub Klimowicz latem 1522 r. uzyskał nominację na funkcję lantwójta na jeden rok, zapewne po śmierci Mitki Piotrowicza, co może sugerować nadzwyczajną sytuację we władzach miejskich Połocka. Kolejny to dworzanin gospodarski Stanisław Łodzia, który lantwójtem był po Klimowiczu dłużej niż jeden rok. W istocie już od początku XVI w. wójtów połockich w obowiązkach zastępowali lantwójtowie, sprawując w mieście sądy wójtowskie. Przynajmniej niektórzy z nich otrzymali wówczas funkcję z nominacji królewskiej, a wystawiane im przywileje wpisywano do Metryki Litewskiej, dlatego też zostali uwzględnieni w wykazie wójtów. Natomiast wykaz lantwójtów miasta połockiego powoływanych przez wojewodów lub przez surogatorów grodzkich urzędujących także jako wójtowie w czasie wakatu na urządzie wojewody ukazany został w pracach historyków białoruskich i dlatego nie ma konieczności ponownego ich publikowania pośród urzędników z nominacji królewskiej⁵³. Warto tu jeszcze dodać, że autonomia miejska wynikająca z prawa magdeburskiego nie istniała w okresie okupacji Połocka przez Moskwę w latach 1563–1579. Po odzyskaniu miasta w sierpniu 1579 r. w wyniku pierwszej z wypraw Stefana Batorego, król wydał 15 czerwca 1580 r. renowację przywileju magdeburskiego⁵⁴. Kolejne potwierdzenia przywileju magdeburskiego dla Połocka wystawiali 11 marca 1633 r. Władysław IV Waza⁵⁵, Jan Kazimierz 4 lutego 1649 r., Michał Korybut Wiśniowiecki 4 października 1669 r. i Jan III Sobieski 20 marca 1676 r.⁵⁶

Ziemia połocka, następnie województwo w granicach WKsL, odgrywały ważną rolę nie tylko gospodarczą, ale także strategiczną w dziejach tego państwa, a po zawarciu unii lubelskiej w 1569 r. również w ramach federacyjnej polsko-litewskiej Rzeczypospolitej. Leżący na pograniczu z Wielkim Księstwem Moskiewskim Połock ze swoim zamkiem stał się niezwykle ważną dla Litwy twierdzą, jedyną w zasadzie na drodze prowadzącej do stołecznego Wilna. Wraz z województwem miasto od początku XVI w. przechodziło zmienne koleje losu przede wszystkim z powodu częstych wojen z Moskwą.

⁵³ Zob.: Połock 2012, s. 241; Makarau 2014, s. 61–66.

⁵⁴ ML 63, k. 279v–280 i nr 66, s. 106–110; edycja w: AWAK, t. VIII, s. 232–233.

⁵⁵ ML 106, k. 174-v; Dounar, s. 43–49.

⁵⁶ ML 138, k. 206–220; Dounar, s. 43.

Na początku ery wczesnonowohyżytnej województwo połockie doświadczało szczególnie dotkliwie skutków nowej wojny toczącej się w skali globalnej w całym regionie Europy Północnej. Konflikt rozpoczął się w 1558 r. na tle podziału upadającego państwa zakonnego w Inflantach z udziałem głównych państw leżących w basenie Morza Bałtyckiego oraz Moskwy (Rosji). Wojna objęła po pewnym czasie również pogranicze litewsko-moskiewskie i toczyła się z różnym natężeniem w latach 1562–1570 i 1577–1582. Na samym początku Połock i znaczna część województwa w trakcie kampanii zimowej w lutym 1563 r. zostały zajęte przez wojska Iwana IV Groźnego. Okupacja moskiewska w latach 1563–1579 objęła prócz Połocka głównie słabiej zaludnione tereny na prawym brzegu Dźwiny. W środkowej części województwa na lewym jej brzegu na południe od miasta ustaliła się na wiele lat linia frontu i na tym obszarze do rozejmu z 1570 r. ustalonego przez pierwsze poselstwo Rzeczypospolitej w składzie litewsko-polskim z dyplomatami Iwana Groźnego trwały uporczywe zmagania o charakterze wojny podjazdowej, które doprowadziły do kompletnej depopulacji oraz dewastacji infrastruktury osadniczej i gospodarczej. Na zajętej prawobrzeżnej części województwa Iwan Groźny zainstalował własną administrację z wojewodami i horodniczymi w samym Połocku oraz osobnym wojewodą w Ostrogu za Połotą⁵⁷. Pierwszym wojewodą połockim z nominacji carskiej został w lutym 1563 r. bojar carski, książę Piotr Szujski, i był nim do bitwy nad Ułą 26 stycznia 1564 r., podczas której zginął. Podległe tej administracji terytorium, nazywane w rosyjskiej nomenklaturze „połockim powiatem”, obejmowało także nabytki terytorialne przynależne wcześniej do województwa witebskiego, mianowicie leżące w jego północnej części włości Uświat i Jeziorzyszcze (Ozieryszcze). Po ustaniu najbardziej intensywnej fazy wojny, głównie w latach 1570–1572 car rozdawał nadania ziemskie swoim ludziom, w większości przesiedlanym „dworianom” z sąsiedniego Nowłu i Siebieża oraz dzieciom bojarskim z włości przynależnych do Nowogrodu Wielkiego. W sumie carskie nadania ziemi na terenie owego powiatu połockiego podległego moskiewskiej administracji złożyły się na 146 „pomiestij”, które rozdano wraz z 422 rodzinami poddanych włościan. Zostały one skrupulatnie spisane przez diaków carskich, a następnie zebrane w odrębną księgę stworzyły osobliwe źródło do dziejów województwa połockiego. Rosyjska administracja archiwalna w XIX w. dołączyła tę księgę do zespołu Metryki Litewskiej pod numerem 573, chociaż z założenia Metryka Litewska jest zbiorem dokumentów wydanych przez kancelarię wielkich książąt litewskich. Zbiór tych dokumentów umownie nazwany przez współczesnych edytorów

⁵⁷ RGBM, F. OP – 234, k. 305-v, F. 218 – 546, k. 172v.

rosyjskich „Połockaja piscovaja kniga 1567–1572”, został niedawno wydany pod dość znamienitym tytułem: *Iwan Groźny – zdobywca Połocka (nowe źródła do dziejów wojny inflanckiej)*⁵⁸.

III. Województwo połockie w Rzeczypospolitej, jego terytorium i odnowiona hierarchia urzędnicza w latach 1566–1764

Na progu ery wczesnonowozytnnej województwo połockie praktycznie przestało istnieć. Jego stolica ze znaczną częścią terytorium trafiła pod panowanie obcego władcy, a wojewoda i jednocześnie wójt połocki Stanisław Dowojno (1542–1563, 1567–1573) po kapitulacji miasta trafił do niewoli. Do tego momentu w jego ręku koncentrowały się strategiczne kompetencje w procesie zarządzania województwem i miastem. Jego los podzieliło wielu obrońców, sytuacja zaś ludności cywilnej była tragiczna. Moment ten ekspresyjnie opisał kronikarz Maciej Strykowski: „15 dnia Lutego [1563] Moskiewski Połocko opanował, gdzie Tatarowie mnichów Bernardinów posiekli, żydów też wszystkich w Dźwinie potopiono, a wojewodę Połockiego Dowojnę z żoną i Władikę i pana Jana Hlebowica wojewodzica Wileńskiego, Niemirowiców, Jeszmanów, Korszaków i wiele szlachty zacnej, także wszystkich mieszczan Połockich z wielkich skarbów złupionych nad umowę do więzienia wzięto, i do Moskwy potym jako żydów do Babilonu zaprowadzono”⁵⁹. Poza okupacją moskiewską po 1563 r. znalazła się wprawdzie mniej rozległa i zdewastowana przez ciągłe najazdy, ale przed wojną gęściej zasiedlona lewobrzeżna część województwa połockiego z ośrodkami w Dziśnie dla zachodniej jego części oraz w Leplu na południu. Według korespondencji Zygmunta Augusta już w sierpniu 1564 r. planowano „te dwa zameczki na Dziśnie i na Lepłu”, pierwszy odbudować a drugi zbudować na nowo po zniszczeniach w roku poprzednim, tak by stały się bazami do wypadów na terytorium opanowane przez nieprzyjaciela⁶⁰. W obu tych miejscach od 1571 r. funkcjonowały przez kilkanaście lat odrębne starostwa grodzkie ze starostami sądowymi i ich aparatem urzędniczym złożonym z podstarościch, sędziów i pisarzy grodzkich. Ponadto w Dziśnie od 1571 r. działał odrębny horodniczy. Natomiast w wybudowanym jeszcze podczas rządów wojewody Dowojny „porządnym”

⁵⁸ ML 573; wydanie: *Иван Грозный – завоеватель Полоцка (новые документы по истории Ливонской войны)*, podgot. В.Ю. Ермак, Санкт-Петербург 2014.

⁵⁹ Strykowski, t. II, s. 413–414.

⁶⁰ Kaniewska, s. 468–469, 477, 488, 500, 519–520.

zameczku w Dryssie⁶¹ u ujścia prawobrzeżnego dopływu o tejże nazwie do Dźwiny także funkcjonował w trzeciej ćwierci XVI w. starosta z nominacji królewskiej i osobny horodniczy. Zameczek ten ocalał dzięki kontrakcji podjętej w połowie sierpnia 1563 r. przez Mikołaja Sieniawskiego, rotmistrza w posiłkującym armię litewską w trakcie wojny inflanckiej korpusie wojska koronnego⁶².

Szlacheckim uciekinierom z ziemi połockiej, którzy uszli z życiem i nie trafili do niewoli moskiewskiej, ale stracili majątki Zygmunt August już w sierpniu 1563 r. wydał 34 przywileje na tzw. odmiany w dobrach domeny monarszej do momentu odzyskania ojcowizny⁶³. Losem egzulantów połockich z lat 1563–1580 zajmował się szczegółowo Ryszard Mienicki, historyk z międzywojennego Wilna, którego przodkowie znaleźli się także wśród poszkodowanych przez działania wojenne⁶⁴.

Pomimo utraty Połocka i niewoli wojewody Stanisława Dowojny, po chwilowej dezorganizacji nie zaprzestała funkcjonować litewska administracja województwa. Zaczęto ją odbudowywać od powołania po raz pierwszy w 1566 r. w ramach reorganizacji administracyjnego podziału kraju nowego urzędu rangi senatorskiej, czyli kasztelanii połockiej. Pierwszym kasztelanem został mianowany doświadczony w bojach rotmistrz armii litewskiej Jerzy Zenowicz, który miał zastąpić przebywającego w niewoli wojewodę. Dowojno powrócił po wykupieniu w lipcu 1567 r. na Litwę. Jednocześnie z nominacją senatorską Zenowicz otrzymał zamek w Leplu ze starostwem, które w trakcie 1571 r. podniesione zostało do rangi starostwa grodowego z ustanowieniem w nim sądownictwa starościńskiego⁶⁵. Konkurencyjny wobec Lepla ośrodek grodowy w nieokupowanej części województwa połockiego ukształtował się w 1571 r. w Dziśnie. Tamtejszym starostą był także zasłużony rotmistrz armii litewskiej, wywodzący się z wpływowego rodu bojarów połockich Borkuła Iwanowicz Korsak.

Chociaż z pewnym opóźnieniem w stosunku do innych województw i powiatów litewskich, spowodowanym działaniami w trakcie intensywnej fazy wojny, odbudowano w trakcie 1571 r. zarówno strukturę administracji monarszej w postaci urzędów grodzkich w Dziśnie i Leplu, jak i poprzez nominację 28 lipca 1570 r., po zakończeniu sejmu warszawskiego, na nowe

⁶¹ R. Mienicki, *Dowojno Stanisław*, PSB V, s. 359.

⁶² Kaniewska, s. 450–451; Waronin, Drysa, s. 25–27.

⁶³ AGAD, AR XXIII, teka 14, plik 2, s. 2–7, 9–16; druk w: Mietryka WKL 44, s. 95–98.

⁶⁴ R. Mienicki, *Egzulanci połoccy (1563–1580). Kartka z dziejów ziemi połockiej*, „Ateneum Wileńskie”, R. IX, Wilno 1934, s. 85–100.

⁶⁵ ML 47, k. 40v–41, 45–46 i ML 56, k. 1; AGAD, AR II nr 3339.

w Litwie urzędy ziemskie (podkomorzego, sędziego ziemskiego, podsędka i pisarza ziemskiego). Wprowadzono w ten sposób w województwie połockim autonomiczne sądownictwo szlacheckie zadekretowane w II Statucie Litewskim z 1566 r. i wzorowane na funkcjonującym w Królestwie Polskim systemie sądownictwa stanowego. Trudne początki związane z funkcjonowaniem połockiego sądu ziemskiego oraz jego skład personalny przedstawił białoruski historyk Andrej Radaman⁶⁶. Gruntowne zmiany w tej materii wynikały z przeprowadzanej przez Zygmunta Augusta w WKsL w latach 60. XVI w. reformy obejmującej zarówno administrację, sądownictwo, jak i system polityczny z wprowadzeniem nowych na Litwie instytucji, jak sejmik szlachecki i obieralni na sejmikach posłowie na sejmy jako wyraziciele interesów szlachty powiatowej. Wprawdzie sejmik połocki nie był jeszcze reprezentowany podczas sejmu unii lubelskiej w 1569 r.⁶⁷, ale znani są już imiennie i potwierdzeni źródłowo posłowie połoccy na dwa ostatnie sejmy z końcowych lat panowania Zygmunta Augusta, mianowicie na sejm zwołany latem (maj–lipiec) 1570 r.⁶⁸ oraz odbywający się na wiosnę (marzec–maj) 1572 r.⁶⁹ W trakcie wspomnianej wyżej reformy systemu administracyjnego w latach 1565–1566, opartej na powiatach sądowych, na których osnowie utworzono zarazem sieć sejmikową w WKsL, zdecydowano, że województwo połockie zachowa do końca swego istnienia strukturę jednolitego powiatu z jedną hierarchią urzędów ziemskich oraz z jednym sejmikiem. Dlatego też po kilkunastu latach istnienia po odzyskaniu w sierpniu 1579 r. Połocka nie utrzymały się odrębne grody w Dziśnie i Leplu, ani nie wykształciły się na ich bazie odrębne struktury powiatowe w ramach województwa połockiego.

Normalizacja sytuacji województwa połockiego nastąpiła dopiero po przywróceniu jego terytorium w granice WKsL, a tym samym i w skład Rzeczypospolitej. Dokonano tego wspólnym litewsko-polskim wysiłkiem militarnym podczas pierwszej z wypraw Stefana Batorego w 1579 r. przeciwko Iwanowi Groźnemu. Po krótkim, trwającym trzy tygodnie oblężeniu moskiewska załoga Połocka poddała się 30 sierpnia 1579 r. Jednocześnie w sierpniu t.r. zajęte zostały pomniejsze zamki moskiewskie na terytorium województwa, mianowicie Koziany, Krasne i Sitno. W trakcie kampanii jesiennej wyparto

⁶⁶ Radaman, s. 21–36.

⁶⁷ AGAD, dokument pergaminowy nr 5627; wydany w: Akta Unji, s. 348–356; У. Падалінскі, *Прадстаўніцтва Вялікага Княства Літоўскага на Люблінскім сойме 1569 года*, Мінск 2017, s. 204–207.

⁶⁸ L. Kolankowski, *Posłowie sejmów Zygmunta Augusta*, „Reformacja w Polsce”, V, 1928, z. 17/18, s. 134–136.

⁶⁹ Lulewicz, s. 115–127.

Rosjan niemal z całego obszaru województwa, gdyż po oblężeniu 4 września t.r. poddała się Turowla nad Dźwiną oraz zdobyto silnie broniony zamek Sokoł nad rzeką Dryssą, a ówczesnemu wojewodzie połockiemu Mikołajowi Monwidowi Dorohostajskiemu poddał się 6 października t.r. obronny zamek Susza na wyspie jeziora o tej samej nazwie. Ponadto tenże wojewoda 13 grudnia t.r. spalił zamek Nieszczerdę, świeżo zbudowany przez Moskali w północnej części województwa⁷⁰. Po długim procesie historycznym między XIV a XVI stuleciem ziemia, a następnie województwo połockie uzyskało na bez mała kolejne dwa stulecia swój historyczny i w miarę trwały kształt terytorialny.

Odzyskanie Połocka oraz okupowanej części tego terytorium jesienią 1579 r. potwierdził traktat rozejmu z Moskwą ze stycznia 1582 r. zawarty w Jamie Zapolskim, kończący wojnę o Inflanty. Województwo obejmowało wówczas ziemie nad środkowym biegiem Dźwiny wraz z jej głównymi na tym odcinku dopływami, środkowym i dolnym biegiem Dżisny, także Uszaczą i Ułą oraz pomniejszymi Naczą i Wołną na lewym brzegu oraz Dryssą, Połotą, Obolą i pomniejszymi Saria, Użycą i Sośnicą na prawym jej brzegu. Zajmowana powierzchnia sytuowała województwo połockie w połowie XVII w. wśród średniej wielkości jednostek administracyjnych w WKsL i wynosiła 16 315 km², co zrównywało je pod tym względem z dużymi powiatami, jak sąsiadujący z nim powiat oszmiański lub nieco rozleglejszy powiat piński (województwo brzeskolitewskie) na Polesiu⁷¹. Graniczyło natomiast od zachodu zaczynając z powiatami brasławskim i oszmiańskim wchodzącymi w skład województwa wileńskiego, na południu z województwem mińskim utworzonym dopiero w 1566 r. z włości podległych wcześniej stołecznemu wojewodzie oraz z powiatem orszańskim przynależnym do rówieśniczego województwa (wcześniej księstwa i namiestnictwa) witebskiego, które z połockim sąsiadowało na całej przestrzeni jego wschodniej granicy. Na północy i północnym zachodzie granicę województwa stanowiła zewnętrzna granica WKsL. U schyłku średniowiecza sąsiedztwo stanowiły na tym odcinku republiki miejskie Psków i Nowogród Wielki, wchłonięte pod koniec XV w. przez Moskwę, która w XVIII stuleciu przekształciła się w Imperium Rosyjskie, a także państwo zakonne w Inflantach, zaś po jego rozpadzie w połowie XVI w. na krótkim odcinku sąsiadem było lenne Księstwo Kurlandii i Semigalii oraz województwo inflanckie w składzie Rzeczypospolitej. Niewielkie korekty graniczne nastąpiły wprawdzie w XVII w. po rozejmie w Deulinie (1618), kiedy do Rzeczypospolitej powróciły

⁷⁰ Strykowski, t. II, s. 428–429, 430–431.

⁷¹ J. Morzy, *Kryzys demograficzny na Litwie i Białorusi w II połowie XVII wieku*, Poznań 1965, tab. 16.

utrącone przed wiekiem Nowel i Siebież⁷², ale nie zmieniło to początkowo północnego odcinka granicy województwa, gdyż włości te weszły w skład odzyskanego wówczas województwa smoleńskiego. Dopiero na skutek zmian granicznych ustalonych podczas negocjacji rozejmowych w Andruszowie (1667), a potwierdzonych przez traktat pokoju wiecznego z Rosją w 1686 r., akceptujących utratę przez Rzeczpospolitą województwa smoleńskiego⁷³, włości Nowel i Siebież zwrócone przez Rosję po 1678 r. znalazły się w obrębie województwa połockiego. Obie te włości od połowy XVII w. po nadaniach królewskich stanowiły część latyfundium Radziwiłłów birżańskich, a po ich wymarciu stały się częścią tzw. dóbr neuburskich⁷⁴.

Drugi etap porządkowania statusu województwa połockiego po przerwie spowodowanej podwójnym bezkrólewem w latach 1572–1576 przypadł zatem na lata panowania Stefana Batorego (1576–1586). Zanim jeszcze Połock wrócił w granice Rzeczypospolitej, na początku panowania tuż przed inauguracją jego rządów w WKsL podczas pierwszego zjazdu z elitą senatorską Litwy w Knyszynie w końcu lipca 1576 r. Batory mianował 7 lipca t.r. nowego wojewodę połockiego Mikołaja Monwida Dorohostajskiego, po śmierci w trakcie bezkrólewia Stanisława Dowojny⁷⁵. Dorohostajski otrzymał także po ustąpieniu kasztelana połockiego Zenowicza jedno ze starostw grodowych na terenie województwa połockiego umiejscowione w Leplu. Czynnie uczestniczył zarówno w walkach podczas wyprawy połockiej w 1579 r. przy zdobyciu twierdzy, jak i w przywracaniu do WKsL okupowanego terytorium województwa. Rozejm w Jamie Zapolskim, uzgodniony przez obie wojujące strony w styczniu 1582 r., sankcjonował natomiast zwrot zajętego w 1563 r. terytorium województwa w świetle prawa międzynarodowego. Działania wojewody połockiego w tym okresie były ukierunkowane na instalowanie w stolicy nowego urzędu, dotychczas tam nieznanego, jakim był urząd grodzki w składzie: namiestnik wojewody (finalnie w XVII w. zwany podwojewodzim) oraz sędzia i pisarz grodzcy. Sądząc po datach występowania urzędników grodzkich, jako instytucja gród w Połocku podjął działalność już przed grudniem 1581 r.⁷⁶

⁷² A. Малов, *Борьба за Невель в конце Смуты*, w: *Ukraina Lithuanica. Студії з історії Великого князівства Литовського*, t. I, Київ 2009, s. 67–88.

⁷³ K. Koczegarow, *Rzeczpospolita a Rosja w latach 1680–1686. Zawarcie traktatu o pokoju wiecznym*, Warszawa 2017.

⁷⁴ J. Lesiński, *Spory o dobra neuburskie*, „Miscellanea Historico-Archivistica”, t. 6, 1996, s. 95–132; UWKL, t. IV, s. 13–14, 226–228.

⁷⁵ ML 58, k. 2–3; H. Lulewicz, *Gniewów o unię ciąg dalszy. Stosunki polsko-litewskie w latach 1569–1588*, Warszawa 2002, s. 288–291.

⁷⁶ BUW, akcesje 1361 nr 347.

Z pewnym opóźnieniem w stosunku do innych powiatów, licząc od kilku lat do kilkunastu, poradzono sobie w Połocku z problemem odbudowy struktury urzędniczej w nowym zaprogramowanym i przeprowadzonym w WKsL w dekadzie lat 60. XVI w. kształcie, kiedy Połock i znaczna część województwa znajdowały się pod okupacją. Króla natomiast w warunkach kontynuowania wojny bardziej interesowała kwestia odbudowy struktury militarnej oraz potencjału gospodarczego województwa, a także silniejsze powiązanie województwa z Rzeczpospolitą. Rychło po odzyskaniu Połocka wyznaczył rewizorów w osobach Teodora Skumina Tyszkiewiczza, podskarbiego nadwornego litewskiego, oraz Jerzego Druckiego Sokolińskiego, podkomorzego witebskiego do przeprowadzenia rewizji stanu gospodarczego odzyskanego terytorium. Sądząc po fragmencie tekstu zachowanej instrukcji danej rewizorom, władcę interesował w pierwszej kolejności stan zachowania zamków w Woronoczu (Woroneczu), Ciotczy, Suszy oraz w Leplu, na których opierała się do niedawna główna linia obrony litewskiej w ziemi połockiej oraz możliwości prowadzenia akcji osadniczej na ziemiach pustych we włościach należących do tych zamków. Po drugie, król nakazał zrewidować odzyskane majątki szlachty egzulanckiej, która w 1563 r. i później otrzymała czasową rekompensatę w postaci nadań w dobrach domeny hospodarskiej, oraz zebrać od niej deklaracje, które dobra rodziny uchodźców zdecydowały się zachować w swoim posiadaniu – dawniejsze ojcowizny czy późniejsze nadania⁷⁷. Jednym z pierwszych posunięć króla była fundacja w 1580 r. kolegium jezuickiego w Połocku, które obdarował częścią ziem stanowiących uposażenie archiepiskopów połockich.

Wracając do interesującej nas kwestii hierarchii ziemskiej województwa połockiego, to kolejne etapy jej rozbudowy były zasadniczo zgodne z rytmem zmian wprowadzanych w innych jednostkach administracyjnych WKsL. Tym razem chodziło prawie wyłącznie o urzędy honorowe, które przynosiły posiadaczom jedynie splendor oraz ustalały hierarchię zasiadania i wotowania na sejmiku. Nagradzać nimi zaczął wybranych spośród szlachty Zygmunt III Waza na początku swojego panowania. W trakcie sejmów pacyfikacyjnego (marzec – kwiecień) 1589 oraz zwyczajnego (marzec – kwiecień) 1590 r. dokonał serii nominacji na dwa nowe urzędy w powiatach WKsL, mianowicie stolnika i podstolego. Wypełniał w ten sposób zapisane w III Statucie i podjęte przezeń podczas sejmu koronacyjnego na przełomie lat 1587/88 zobowiązanie wobec Litwy w sprawie zrównania hierarchii urzędów ziemskich w powiatach WKsL z ich koronnymi odpowiednikami. W województwie połockim pierwsze

⁷⁷ ML 63, k. 271; Rewizija 1552, s. 163–164.

nominae na te urzędy nastąpiły w marcu 1590 r. podczas sejmku zwyczajnego w Warszawie. Towarzyszyła im ponadto wyjątkowo powtórzona jako pierwsza nominacja na trzeci jeszcze urząd połocki – wojskiego, który cieszył się dużym wzięciem ze względu na pewne kompetencje w powiecie w czasie wojennym oraz początkowo wyższą pozycję w hierarchii ziemskiej niż nowo wprowadzane urzędy. Nietypowość sytuacji polegała na tym, że wojski w niektórych powiatach zachodniej części WKsL funkcjonował od końca lat 20. XVI w. Natomiast powiaty na obszarze wschodniej części dzisiejszej Białorusi były opóźnione pod względem wprowadzania wojskiego do swoich hierarchii. Wprawdzie w Połocku pierwszą nominację na wojskiego otrzymał w ostatnich miesiącach panowania Stefana Batorego, dokładnie 27 lipca 1586 r., Józef Janowicz Korsak, tamtejszy sędzia ziemski, który, korzystając z bezkrólewia, nie zrezygnował zgodnie z zapowiedzią zawartą w przywileju z poprzedniego urzędu⁷⁸. Po nastaniu rządów nowego władcy w kancelarii litewskiej uznano to jako *casus* wystarczający do skasowania pierwszej nominacji jako niebyłej i ponownego nadania urzędu z adnotacją pierwszeństwa na urządzie wojskiego połockiego w przywileju z 23 marca 1590 r. dla Andrzeja Łowejki⁷⁹. Nieco inne były natomiast przyczyny zniknięcia urzędu po jednorazowej nominacji na marszałka połockiego wystawionej 10 stycznia 1591 r. podczas kolejnego sejmku zwyczajnego w Warszawie dla przedstawiciela kniaziowskiej rodziny, Wasyla Druckiego Sokolińskiego⁸⁰. Po jego śmierci całkowicie zaprzestano nominacji na marszałkostwo połockie z powodu nakładania się kompetencji marszałków w powiatach wojewódzkich WKsL z kompetencjami kasztelanów, urzędu rangi senatorskiej.

Koniec wieku XVI przyniósł także nowe fakty w sprawie elekcji kandydata na senatorskie krzesło wojewody połockiego. Żadna z trzech znanych szesnastowiecznych nominacji na wojewodę połockiego, dla których zachowały się przywileje monarsze (J. Hlebowicza 1532, S. Dowojny 1542 i M. Dorohostajskiego 1576 r.) nie zawierała klauzuli w tej kwestii. Z ich treści wynikałoby, że mianowanie na województwo połockie było suwerenną decyzją władcy. Dopiero przy okazji starań o ten urząd po śmierci Dorohostajskiego dla swego kuzyna kasztelana mińskiego Andrzeja Sapiehy, kanclerz litewski Lew Sapieha informował 14 lipca 1597 r. wojewodę wileńskiego Krzysztofa Radziwiłła następującymi słowami o tym, że szlachta połocka akceptowała kandydaturę ubiegającego się: „ponieważ już obywatelstwo połockie zezwala

⁷⁸ ML 73, k. 209v–210 i ML 74, k. 122-v.

⁷⁹ ML 77, k. 72-v.

⁸⁰ ML 77, k. 216-v; WolffKn., s. 480.

nań i przyczyniają się za nim do Króla JM⁸¹. Dzięki ustaleniom historyków białoruskich dowiadujemy się o okolicznościach poprzedzających pierwszą elekcję kandydata na wojewodę połockiego, która odbyła się 6 lipca t.r. Ta forma odrębności ustrojowej wymagała jednak akceptacji ze strony monarchy oraz sejmu i była rezultatem zarówno intensywnych zabiegów posłów połockich na forum parlamentarnym w ostatnim dziesięcioleciu XVI w., jak też interesownego wsparcia tego postulatu ze strony kanclerza L. Sapiehy. Szlachta połocka przypomniła sobie bowiem, że urząd ich wojewody w myśl starych praw jest elekcyjny, podobnie jak na Żmudzi starosty generalnego (odpowiednika wojewody) i wojewody witebskiego⁸². Starano się więc, by władcy o tym pamiętali, ale było z tym różnie. Kilku następców Andrzeja Sapiehy zapewne otrzymywało nominacje królewskie bez owych elekcji. Na sejmie 1647 r. posłowie połoccy doprowadzili jednak do uchwalenia konstytucji zobowiązującej władcę do respektowania elekcyjności ich wojewodów⁸³. W trudnej sytuacji militarnej państwa zagrożonego kolejną agresją Rosji w 1654 r. Jan Kazimierz, zapewne chcąc pozyskać wierność szlachty połockiej, mocno rozdrażnionej kolejną nominacją wojewody (Aleksandra Ludwika Radziwiłła) bez pytania jej o radę, wydał w końcu 6 lipca (wojna już trwała!) uniwersał zwołujący sejmik elekcyjny wojewody, a na nim w końcu sierpnia wybrano na ten urząd Bogusława Radziwiłła. Wybór był przemyślany, król go zaakceptował, ale sam książę koniuszy nie zgodził się przyjąć wysokiego urzędu, bo zdawał sobie sprawę z wiążących się z tym problemów, a nie zamierzał pójść śladem Stanisława Dowojny i trafić do rosyjskiej niewoli albo zostać wojewodą bez realnej władzy, bo wojska rosyjskie zajęły wkrótce całe województwo połockie. Ponowne uruchomienie jednak zasady elekcyjności wojewodów zostało przez szlachtę zapamiętane i pilnowała ona, by kolejni kandydaci do tego urzędu zyskali najpierw jej względy. Co prawda, nie wiemy, gdzie i przy jakiej frekwencji odbyła się kolejna elekcja wojewody, którym w 1658 r. został Jan Karol Kopeć, szwagier wojewody wileńskiego i hetmana wielkiego litewskiego Pawła Jana Sapiehy, co miało istotne znaczenie. Formalnie zresztą nie objął on tego urzędu, bo urzędowo nie „wjechał” w przewidzianym prawem terminie trzech lat, ale przecież trwała wojna, a Połoczczyzna aż do początku 1667 r. znajdowała się pod okupacją rosyjską. Powoływał jednak swych urzędników grodzkich (przynajmniej podwojewódzich), choć dopiero po odzyskaniu Połocka w 1667 r. na mocy traktatu andruszowskiego

⁸¹ ADS I 154–155.

⁸² Macuk, Połock, s. 10–13.

⁸³ VL IV 133.

faktycznie zaczęli oni wypełniać swe obowiązki. Wszyscy następcy Kopcia na urzędzie wojewody pochodzili już z wyboru szlachty, choć oczywiście prawie zawsze byli kandydatami monarchów⁸⁴. Pewną tradycją za to stały się problemy z ich wyborem i nominacją.

Po śmierci w 1713 r. Dominika Michała Słuszki urząd wojewody połockiego zawakował na kilka lat. Już w 1720 r. starał się o niego hetman polny litewski i miecznik koronny Stanisław Michał Denhoff. Uniwersał na elekcję Denhoffa był przesłany z tzw. okienkiem na wpisanie daty i to miejscowa szlachta podjęła decyzję o terminie jej zwołania⁸⁵. Miejscowi zwolennicy Denhoffa – Antoni Buynicki i Zenowiczowie – zdecydowali, że elekcja odbędzie się 11 sierpnia 1721 r. i wpisali tę datę do uniwersału⁸⁶. Sejmik odbył się jednak dopiero 25 sierpnia t.r. i choć wojewodą został wybrany Denhoff, to jego wjazd na województwo kilka razy był odkładany (m.in. z powodu kampanii sejmikowej 1722 r., ślubu z Zofią Marią Sieniawską w 1724 r. etc.). Uroczystość odbyła się więc dopiero 14 maja 1725 r. Po śmierci zaś w 1728 r. Denhoffa urząd wojewody połockiego nie był obsadzony aż do 1753 r. Nie znaczy to jednak, że szlachta połocka nie próbowała wyłonić nowego wojewody. Już 2 lutego 1733 r. wybrała ona podkomorzycę połockiego Franciszka Zenowicza i pisarza grodzkiego starodubowskiego Bazylego Korsaka Bobynickiego posłami do Augusta II z prośbą o złożenie elekcji. Król zmarł jednak i dopiero na sejmiku gospodarskim w 1738 r. szlachta połocka wskazała kolejnych posłów – strażnika połockiego Eliasza Hłaskę i starościca kraszuckiego Józefa Korsaka Zaleskiego – z misją uzyskania od Augusta III uniwersału na elekcję wojewody. Napotkało to jednak sprzeciw ze strony części szlachty połockiej, która zaprotestowała przeciwko temu sejmikowi. Na sejmiku poselskim 1738 r. znów doszło do wyboru posłów do króla po uniwersał na sejmik elekcyjny wojewody. Posłowie ci, horodniczy połocki Bazyli Korsak Bobynicki i oboźny połocki Jan Woyna, uzyskali od Augusta III 29 sierpnia 1739 r. uniwersał na sejmik elekcyjny, ale z nieznanых powodów do wyborów wojewody nie doszło⁸⁷. Ponownie więc, lecz dopiero 4 lutego 1744 r., szlachta na sejmiku gromnicznym wyznaczyła starostę wojpuńskiego Michała Sielickiego i chorążycę połockiego Trojana Korsaka Bobynickiego posłami do króla po uniwersał na elekcję wojewody. Ten 22 listopada 1744 r. wydał stosowny uniwersał, ale tym razem 22 lutego 1745 r. sejmik elekcyjny

⁸⁴ Macuk, Połock, s. 19–39.

⁸⁵ Czart., 5772, s. 325, A. Buynicki do S. Denhofa, Stołpce, 22 III 1721.

⁸⁶ Czart., 5772, s. 329, A. Buynicki do S. Denhofa, Stołpce, 4 V 1721.

⁸⁷ Macuk, Połock, s. 28–30.

został zerwany⁸⁸. Od 1748 r. zabiegi o urząd wojewody połockiego wszczął wojewoda podlaski Michał Antoni Sapieha. Z prośbą o złożenie elekcji zwrócił się do Augusta III poseł połocki i tamtejszy łowczy Jan Chrapowicki na sejmie 1750 r. Król wydał 18 września 1750 r. stosowny uniwersał na przeprowadzenie elekcji 25 marca 1751 r. Do wyborów znów jednak nie doszło, a oczekujący bezowocnie obioru Michał Antoni Sapieha zniechęcił się w końcu i w 1752 r. objął urząd podkanclerzego litewskiego⁸⁹. Sapiehowie zdecydowali wówczas, że nowym kandydatem na wojewodę będzie podskarbi nadworny litewski Aleksander Michał Sapieha, którego ostatecznie 8 stycznia 1753 r. szlachta wybrała⁹⁰. Dopiero jednak 16 lipca 1754 r. August III wydał mu przywilej na ten urząd, a wjechał on nań 7 lipca 1755 r.⁹¹

Wspomniana wyżej agresja rosyjska na Rzeczpospolitą w 1654 r. spowodowała, iż województwo połockie, po raz drugi w swoich dziejach, znalazło się pod okupacją moskiewską i było administrowane przez wojewodów carskich w Połocku, Dru i Newlu. Ich wykaz z lat 1654–1667 sporządził i wydał na początku XX w. rosyjski historyk Aleksandr Barsukow⁹². Przedstawia się on następująco:

POŁOCK:

- 1) XII 1654 – 8 III 1657 okolniczy książę Dmitrij Aleksiejewicz Dołgorukowo, stolnik Daniło Siemienowicz Jakowlew i diak Piotr Małygin;
- 2) 8 III 1657 – 15 III 1659 okolniczy książę Daniło Stiepanowicz Wielikago-Gagin i stolnik Daniło Siemienowicz Jakowlew, którego w trakcie zamienił Siemion Aleksiejewicz Lichariew;
- 3) 15 III 1659 – VII 1660 bojarzyn książę Iwan Borisowicz Riepnin i stolnik Iwan Andriejewicz Wieljaminow;
- 4) VII 1660 – 6 VIII 1660 stolnik Iwan Andriejewicz Wieljaminow;
- 5) 6 VIII 1660 – 5 V 1661 Stiepan Michajłowicz Wieljaminow i stolnik Nikita Andriejewicz Wieljaminow – ostatecznie urząd pełnił tylko ten pierwszy;
- 6) 5 V 1661 – 12 I 1663 okolniczy książę Daniło Stiepanowicz Wielikago-Gagin, Stiepan Michajłowicz Wieljaminow i Iwan Andriejewicz Wieljaminow;

⁸⁸ Tamże, s. 32.

⁸⁹ Tamże, s. 33–35.

⁹⁰ Tamże, s. 80–81.

⁹¹ Macuk, Sapieha, s. 127–129.

⁹² А. Барсуков, *Списки городовых воеводъ и другихъ лицъ воеводскаго управления Московскаго государства XVII столетия*, С.-Петербург 1902, s. 179–180.

- 7) 12 I 1663 – 29 IV 1663 stolnik Nikita Andriejewicz Wieljaminow;
- 8) 2 X 1664 – 25 I 1665 Bogdan Naszczokin;
- 9) 25 I 1665 – 17 VIII 1665 Iwan Sumorokow.

DRUJA:

- 1) 10 VIII 1656 Grigorij Kopyłow.

NEWEL:

- 1) 30 VII 1655 Nikita Iwanowicz Sumorokow;
- 2) 5 X 1662 – 5 X 1664 Jerofiej Siemienowicz Łutkowskoj;
- 3) 5 X 1664 – 4 XII 1664 Jewsiewij Ławrow;
- 4) 4 X 1664 – 30 IV 1666 Aleksiej Pisariew.

W okresie od 1633 do 1764 r. widoczne były dwa generalne zjawiska odnoszące się do urzędów powiatowych w WKsL. Pierwszym było powoływanie nowych urzędów w ramach ujednoczenia (koekwacji) ich struktury z Koroną, zapowiedziane na sejmie elekcyjnym Władysława IV, a kontynuowane przez niego i jego następców w zasadzie bez stosownych uchwał sejmowych, co najczęściej uniemożliwia stwierdzenie daty ich utworzenia. Tak naprawdę uchwytna jest jedynie ta pierwsza fala powołania nowych urzędów, która nastąpiła w 1635 r. i dotyczyła podczaszego, cześnika, skarbnika i miecznika⁹³. W 1645 r. utworzono urząd budowniczego połockiego, co argumentowano z jednej strony porównaniem z hierarchią województwa wileńskiego, a z drugiej koniecznością koordynowania odbudowy Połocka, w tym i zamku, po wielkim pożarze⁹⁴. Jeszcze za panowania Władysława IV doszło do reaktywowania urzędów mostowniczego (N 1647) i łowczego (wzmianka 1648). Jan Kazimierz, kontynuując ten proces w 1650 r. przywrócił urząd koniuszego i ustanowił nowy – strażnika, na wzór hierarchii smoleńskiej, bo oba województwa należały do graniczących z Rosją i urząd o charakterze militarnym był w nich potrzebny. Za tegoż władcy coraz bardziej związane z terytorium stawało się też strukczasostwo, wciąż jeszcze wymiennie formułowane jako JKM (a więc nadworne) lub połockie (a więc ziemskie). Dokładanie kolejnych urzędów wzorem innych województw litewskich nastąpiło za Jana III Sobieskiego, gdy to pojawiły się obozieństwo (wzmianka 1680) – kolejny urząd o charakterze wojskowym, zaś dopiero z 1689 r. mamy pierwszą wzmiankę

⁹³ A. Rachuba, *Kandydaci Piotra Kochlewskiego do nowych urzędów litewskich w 1635 roku*, „Kwartalnik Historyczny”, R. XCVIII, 1991, nr 4, s. 91–93.

⁹⁴ ML 119, k. 397.

o istnieniu też urzędu krajczego. Zauważmy, że część z tych urzędów nie miała odpowiedników koronnych i była typowa dla ziem Wielkiego Księstwa. Jako ostatnie dołączono do hierarchii urzędniczej za Augusta II leśnictwo (już 1733).

W związku z pojawianiem się nowych tytułów konieczne stało się stworzenie ich formalnej hierarchii, tak potrzebnej przy awansach i zasiadaniu na sejmikach. Dokonano tego konstytucją sejmową w 1677 r., ustalając następującą gradację urzędów w całym WKsL – po urzędzie grodzkim mieli następować: podczasy, cześnik, horodniczy, skarbnik, łowczy, miecznik, koniwszy, oboźny, strażnik, krajczy, mostowniczy i budowniczy⁹⁵. Wypada zauważyć, że regulacja ta pomijała dopiero przekształcający się z dwornego w ziemski urząd strukczaszego, a także przyniosła wyraźną degradację niektórych urzędów, np. horodniczego. W województwie połockim nie powstały zaś, znane w niektórych innych województwach, urzędy stanowniczego, kuchmistrza i piwniczego. Panowanie Sobieskiego przyniosło za to województwu połockiemu niezwykle istotny, nowy, zbiorowy urząd związany ściśle z jego granicznym położeniem. Był nim sędzia pograniczny. Jego geneza wiązała się z postanowieniami zawartego w 1667 r. traktatu rozejmowego z Rosją w Andruszowie, mocą którego miały zostać powołane sądy pograniczne o mieszanym składzie dla rozstrzygnięcia spornych kwestii między obu państwami. Sprawa dotyczyła również województwa połockiego, mimo iż przebieg granicy na odcinku północnym po zwrocie w 1678 r. przez Rosję Siebieża, Newla i Wieliza był niemal identyczny (prócz Krasnego Horodka) z linią wytyczoną podczas delimitacji w 1648 r.⁹⁶ Dopiero jednak sejm koronacyjny Jana III w 1676 r. konstytucją pt. „O Sędziach Pogranicznych” ustanowił po dwóch sędziów w województwach i powiatach pogranicznych WKsL, obieranych na sejmikach relacyjnych, którzy wraz z sędziami moskiewskimi mieli ostatecznie rozstrzygać wszelkie pograniczne kwestie sporne⁹⁷. Sejm w 1677 r. konstytucją pt. „Sądy Pograniczne Woiewodztw y Powiatow Białoruskich” potwierdzając powyższe postanowienia, polecił sądom grodzkim egzekwowanie dekretów sądów pogranicznych⁹⁸. Do sprawy tej wrócił również sejm 1685 r., który konstytucją pt. „O Sądach Pogranicznych Białoruskich” ustanowił dwukrotne zjazdy sądowe w ciągu roku oraz ponownie polecił sejmikom ustanowienie „prowizyi” dla sędziów⁹⁹. Z uwagi na nieobranie

⁹⁵ VL V 532.

⁹⁶ Zob. Diariusz rozgraniczenia autorstwa Bazylego Szapki Chotolskiego, wojskiego witebskiego, ML 579.

⁹⁷ VL V 440.

⁹⁸ Tamże, f. 534–535.

⁹⁹ Tamże, f. 755.

sędziów pogranicznych sejm 1690 r. konstytucją pt. „Reasumptio konstytucyi o Sędziach Pogranicznych Województw Białoruskich” wyznaczył jako sędziów Jana Galińskiego, chorążego orszańskiego, Teodora Łukomskiego, sędziego ziemskiego witebskiego oraz Jana Zembockiego, łowczego mściławskiego¹⁰⁰. Brak tu przedstawiciela województwa połockiego, z pewnością dlatego, iż tu sędziów wcześniej obrano¹⁰¹. Sejm 1699 r. konstytucją pt. „Reasumpcyja konstytucyi o Sędziach Pogranicznych” potwierdził dotychczasowe postanowienia i wyznaczył kolejnych sędziów: dla województwa połockiego Pawła Dunina Kunińskiego i Kazimierza Ostroucha, dla województwa witebskiego miejscowych urzędników – podkomorzego Adama Kisiela i sędziego ziemskiego Teodora Łukomskiego, a dla powiatu orszańskiego miejscowego skarbnika Michała Ciechanowieckiego i Jana Kirkora¹⁰².

W czasach Augusta III sędziów pogranicznych województwa połockiego wybierano trzykrotnie: w 1743, około 1750 oraz w 1755 r. W okresie stanisławowskim elekcja sędziów pogranicznych województwa połockiego (Onufrego Łuskiny i Aleksandra Sumoroka) odbyła się z całą pewnością na sejmikach gromniczych w lutym 1765 r.¹⁰³ Nie wiadomo, czy trzecim, dodatkowym sędzią pogranicznym był w latach 70. niejaki Krzysztof Witt (Wit), postać być może nawet nieistniejąca¹⁰⁴. Nowych sędziów pogranicznych po I rozbiorze ustanowiono na sejmiku w Uszaczu dopiero w 1780 lub 1781 r.¹⁰⁵ Odtąd dwóch sędziów funkcjonowało aż do II rozbioru (1793), ostatnimi byli Antoni Obrąpalski i Stefan Korsak, w hierarchii zajmowali oni miejsce za urzędnikami ziemskimi, a przed regentami ziemskimi¹⁰⁶.

Drugim, dużo bardziej charakterystycznym niż tworzenie nowych urzędów, zjawiskiem dotyczącym społeczeństwo szlacheckie w XVII w. było nadawanie tych samych urzędów kilku osobom. Nominacje dla dwóch osób na jeden urząd zdarzały się niemal zawsze, zwłaszcza wobec funkcjonowania dwu niezależnych kancelarii (wielkiej i mniejszej) i były już zakazane prawem przez III Statut Litewski (rozdział I, artykuł 33) oraz konstytucję sejmową

¹⁰⁰ Tamże, f. 827–828.

¹⁰¹ Jednym z nich był już 4 lutego 1686 r. Jerzy Zabielski Szczytt, koniuszy połocki.

¹⁰² VL VI 77.

¹⁰³ Wynika to z faktu, iż Onufry Łuskina z tytułem sędziego występował już w styczniu 1766 r.; brak aktów sejmików gromniczych z 1765 r. z uwagi na zaginięcie księgi grodzkiej z tegoż roku.

¹⁰⁴ Występuje on jedynie w kalendarzach.

¹⁰⁵ Antoni Podwiński występuje jedynie jako koniuszy 26 października 1779 r., a jako sędzia pograniczny już 29 maja 1781 r.

¹⁰⁶ Zob. Kal. Wil. 1789 oraz Kal. Polit. 1793 i 1794.

z 1613 r.¹⁰⁷ Proces ten przybrał patologiczne i niekontrolowane rozmiary mniej więcej od połowy XVII w., co zbiegło się z zamieszaniem w państwie spowodowanym wojnami i konfliktami wewnętrznymi. Wprawdzie szlachta zainteresowana była nowymi urządami ze względu na rosnącą megalomanię i tytułomanię¹⁰⁸, ale z drugiej strony domagała się ukrócenia praktyki mnożenia nadań na te same urzędy, bo uderzało to w ich powagę i generowało koszty. Stąd w 1669 r. sejm wymógł na nowym królu Michale prawo, by nie wydawano dwóch przywilejów na jeden urząd¹⁰⁹. Nic to jednak nie dało, a wręcz przeciwnie – zjawisko nabierało coraz bardziej masowego charakteru, czym zainteresowane były kancelarie, bo nie tylko osiągały większe dochody z wydawanych nominacji, ale czerpały dodatkowo profity z ciągnących się latami procesów o ważność przywilejów. Powtarzanie zakazów w pacta conventa Jana III i Augusta II oraz konstytucjach sejmowych z 1699 i 1717 r.¹¹⁰ potwierdza nieskuteczność w egzekwowaniu prawa w tej kwestii. Sprzeciw szlachty litewskiej budziły ponadto nominacje z tzw. okienkami oraz dla Koroniarzy nieposiadających dóbr w WKsL. Przeciwdziałania nie przynosiły efektów, stąd i w naszym spisie odnotowywane jest używanie jednocześnie tego samego tytułu przez kilka lub nawet kilkanaście osób.

Nie jest przy tym łatwe, jak próbowano w spisach urzędników koronnych, wydzielenie „właściwych” (rzeczywistych) urzędników (jako osiadłych na danym terenie) od tych „tytułarnych” (bo nieosiadłych i nieznanych w tym miejscu) i to nawet nie z powodu braku spisów obywateli danego powiatu. Problem w tym, że wielu z owych „tytułarnych” uważało się uprawnionymi do danego tytułu z racji powiązań rodzinnych (ślubu z tuziemką, pochodzenia matki), posiadania w nim kawałka ziemi (nawet bez poddanych), dzierżawki etc. Znane są przypadki, gdy urząd był przekazywany przez teścia zięciowi z innego powiatu zamiast części posagu! Trzeba przy tym zauważyć, że bardzo często posługiwanie się jakimś tytułem było po prostu zwykłą i niczym nieuzasadnioną uzurpacją, a ewidentni uzurpatorzy raczej nie pojawiali się na sejmikach tych powiatów, których mienili się być urzędnikami. Interesującym, dość skrajnym przez swą niezwykłość (urząd miał przechodzić z ojca na syna) i trwałość (kilka pokoleń) przykładem tego były „nominacje” na urzędy stolników połockich dla przedstawicieli rodziny Petryczynów, być

¹⁰⁷ VL III 172.

¹⁰⁸ M. Czeppe, *Tytułomania? Zagadkowe tytułarne urzędy ziemskie*, w: *Między barokiem a oświeceniem. Obyczaje czasów saskich*, red. K. Stasiewicz, S. Achremczyk, Olsztyn 2000, s. 132–138.

¹⁰⁹ VL V 23.

¹¹⁰ VL V 267; VI 20, 61, 242–243.

może wymyślone dopiero w końcu XVII lub w XVIII w., bo wszak sprzeczne z prawem, niespotykane i dotyczące osób niebędących obywatelami połockimi, a bodaj nawet Litwinami. I tak podobno niejaki Stanisław Petryczyn jako stolnik połocki miał 2 września 1579 r. w obozie pod Połockiem otrzymać od Stefana Batorego nieznany bliżej przywilej („diploma de data in Castris ad Poloczck tertia die post expugnationem Fortalicii polocensis secunda vero die Septembris in Anno millesimo Ouingentesimo Septuagesimo Nono [2 IX 1579]”) za przyprowadzenie pod Połock zaciągniętych własnym kosztem 260 żołnierzy¹¹¹. Informacja o tym została umieszczona w przywileju Jana Kazimierza z 7 marca 1657 dla wnuka tegoż, Jana Bogusława Petryczyna, za jego zasługi podczas potopu szwedzkiego, oblatowanym w 1693 r. w grodzie krakowskim¹¹², ale nieznanym w Metryce Litewskiej. Kasper Niesiecki natomiast, powołując się na powyższy dokument, błędnie podał, że Stefan Batory w obozie pod Połockiem w 1579 nadał stolnikostwo połockie Stanisławowi Petryczynowi i jego sukcesorom [s]¹¹³. Z pewnością była to interpretacja samych Petryczynów, skoro w trzech pokoleniach (Józef, Jan Bogusław i Kazimierz) niejako „dziedziczyli” oni ten urząd, nie mając nań formalnych nominacji, a jeszcze podczas oblaty powyższego przywileju w 1693 r. jego adresat, Jan Bogusław (ojciec Józefa), występuje bez jakiegokolwiek tytułu¹¹⁴. Należy widzieć w tym kolejny element tworzenia przez Petryczynów falsyfikatów podnoszących status tej rodziny. Wiadomo przecież, że w XVII w. właśnie powstał falsyfikat nobilitacji Waclawa Petryczyna, rzekomo wystawiony w Piotrkowie 30 czerwca 1455 r.¹¹⁵

Dziedziczenie tytułów było jednak w XVIII w. dość rozpowszechnionym zwyczajem, co zdecydowanie utrudnia wydzielenie właściwych urzędników od owych „dziedziczących”, zwłaszcza że w Metryce Litewskiej rejestrowano nadania jedynie tym, którzy byli tym zainteresowani i wnieśli stosowną opłatę (niekiedy odstępowano od jej pobierania). Warto także podkreślić, że poza wyjątkowymi sytuacjami podwójne nominacje nie dotyczyły urzędów senatorskich, dygnitarskich, elekcyjnych (podkomorzego czy chorążego), sądowych (ziemskich i grodzkich) i innych wysokich urzędów powiatowych. Do tego w przypadku urzędów z wyboru, które winny być obsadzane przez obywateli „dawno osiadłych”, sama miejscowa szlachta miała możliwość skutecznego

¹¹¹ CCR 120, s. 205–206.

¹¹² Tamże, s. 191–208.

¹¹³ Nies. VII 276.

¹¹⁴ CCR 120, s. 191.

¹¹⁵ Z. Lasocki, *O udostojnieniu herbu w Polsce w r. 1455*, „Miesięcznik Heraldyczny”, R. 12, 1933, s. 113–118.

przeciwstawiania się nominacjom ludzi obcych. Z tym łączy się kolejny istotny problem – wakatów na urządach elekcyjnych, obejmujący w czasach saskich niemal całą Rzeczpospolitą, ale szczególnie dotkliwy dla województwa połockiego (podobnie jak Żmudzi i województwa witebskiego), ponieważ dotyczył tu również obsady urzędu wojewody, który wszak od połowy XVII w. stał się faktycznie (zgodnie z prawem) elekcyjnym.

IV. Województwo połockie w dobie stanisławowskiej 1764–1795

Zmiany w latach 1764–1791

Na sejmie konwokacyjnym 1764 r. zmieniono skład sądów ziemskich i wprowadzono nowe zasady dotyczące funkcjonowania sejmików elekcyjnych, na których szlachta wybierała kandydatów na wakujące urzędy elekcyjne w WKsL. Sąd ziemski miało tworzyć odtąd czterech sędziów i pisarz. Urząd podsędka został zlikwidowany, a dotychczasowi podsędkowie bez powtórnej elekcji stawali się sędziami¹¹⁶. Zwiększenie liczby sędziów miało usprawnić funkcjonowanie sądu, podobnie jak przyznanie im uprawnienia do wyznaczania tymczasowego zastępcy pisarza w razie jego śmierci. Sejmiki elekcyjne nie musiały być zwoływane wyłącznie uniwersałami wojewodów, ale w razie potrzeby winny się odbywać „mocą prawa” następnego dnia po lutowych sejmikach gospodarskich. Zdecydowano przy tym, że wybory marszałka, podkomorzego, chorążego, sędziów i pisarza ziemskich będą następować większością głosów, natomiast król utracił prawo wybierania jednego z czterech kandydatów. Królewska nominacja miała być jedynie formalnością, gdyż obrany przez sejmik urzędnik obejmować miał swe obowiązki zaraz po elekcji i zaprzysiężeniu. Zabronione zostało ponadto jednoczesne pełnienie urzędów sędziowskich w danym województwie czy powiecie przez dwóch członków jednej rodziny („jednego imienia”) oraz teścia i zięcia¹¹⁷.

Uprawnienia monarchy uległy w powyższej kwestii wzmocnieniu na sejmie koronacyjnym 1764 r., kiedy postanowiono, że elekt będzie mógł wykonać przysięgę i pełnić swój urząd dopiero po uzyskaniu przywileju królewskiego opartego na laudum sejmikowym. Ta sama konstytucja sprecyzowała zasady

¹¹⁶ VL VII 183–184: konstytucja „Sądy Ziemskie”.

¹¹⁷ Tamże. Problem ten omówił A.B. Zakrzewski, *Ograniczenie przez sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego monarszego prawa mianowania urzędników sądowych XVII–XVIII w.*, w: *Lietuvos valstybe XII–XVIII a.*, red. Z. Kiaupa, A. Mickevičius, J. Sarcevičiene, Vilnius 1997, s. 173–184. W województwie połockim takim pisarzem ziemskim „pro tunc”, wyznaczonym przez sędziów ziemskich, był w początkach 1786 r. regent ziemski Jakub Spasowski.

odbywania sejmików elekcyjnych¹¹⁸. Podczas tegoż sejmu zmieniony został na wzór sądów ziemskich również skład sądów grodzkich w WKsL, które rozszerzono o dwóch nowych sędziów. Starostowie sądowi uzyskali prawo wyznaczania podstarościego, trzech sędziów i pisarza¹¹⁹. Powyższe decyzje sejmu koronacyjnego ugruntowały reformy wprowadzone na sejmie konwokacyjnym i ostatecznie ukształtowały hierarchię urzędniczą w WKsL. Uregulowano kwestie związane z obsadzaniem urzędów ziemskich, przede wszystkim sądowych jako newralgicznych dla sprawnego funkcjonowania państwa i wprowadzono zasadę wybierania urzędników większością głosów, co miało zapobiegać zrywaniu obrad. Ograniczono, a właściwie przywrócono czynne prawo wyborcze wyłącznie dla posesjonatów w wieku co najmniej 18 lat, prawo zaś do bycia obranym urzędnikiem dla tych, którzy ukończyli 23 lata.

Latem 1767 r. Rosjanie rozpoczęli inwentaryzację dóbr położonych w województwie połockim na północnym brzegu Dźwiny. Wywołało to wśród miejscowych obywateli zaniepokojenie groźbą oderwania tego terytorium od Rzeczypospolitej, ale akcja ta została wkrótce przerwana¹²⁰. Rozbiór nastąpił pięć lat później. Jeszcze 4 maja 1772 r. odbył się na zamku wyższym w Połocku sejmik województwa, który wyznaczył delegatów do Stanisława Augusta Poniatowskiego w związku z zamachem na jego osobę z 3 listopada 1771 r.¹²¹ 16 września 1772 r. opublikowano w Połocku „plakat” nowo mianowanego generał-gubernatora Białej Rusi, Zachara Czerniszowa, ogłaszający przyłączenie „na wieczne czasy do Imperium Rosyjskiego” ziem położonych na północ od Dźwiny oraz na wschód od Druci („Drujeca rzeki”) i Dniepru. Zagarnięty obszar Rzeczypospolitej obejmował większość terytorium Inflant polskich, województw połockiego i witebskiego z powiatem orszańskim oraz całe województwo mścisławskie, a z województwa mińskiego większą część powiatu rzeczyckiego. Jednocześnie z publikacją decyzji rozbiorowej opublikowano także obwieszczenie nowego gubernatora pskowskiego, gen. Michaiła Kreczetnikowa, którego władzy zagarnięta część województwa połockiego miała podlegać; oba te dokumenty aktykowano w księgach ziemskich i grodzkich połockich. Ludności przyłączonych do Rosji terytoriów zagwarantowano utrzymanie większości dawnych praw i przywilejów, w tym dotyczących praw

¹¹⁸ VL VII 387–390: konstytucja „Seymiki Elekcyjne, Deputackie y Ziemskie”.

¹¹⁹ VL VII 405: konstytucja „O kondemnatach na WW. Woiewodów lub UU. Starostów sądowych wypadtych”.

¹²⁰ Z. Zielińska, *Przygotowanie do rozbioru? Rosyjska lustracja ziem nad Dźwiną z lata 1667 roku*, w: *Gospodarka. Ludzie. Władza. Studia historyczne ofiarowane Juliuszowi Łukasiewiczowi w 75 rocznicę urodzin*, red. M. Kopczyński, A. Mączak, Warszawa 1998, s. 129–135.

¹²¹ NGABM, F. 1734, nr 63, k. 39–40v.

Kościła katolickiego. Do 15/26 września 1772 r. należało złożyć przysięgę wierności cesarzowej Katarzynie II, a ci, którzy nie chcieli przysięgać, otrzymali trzy miesiące na „sprzedaż swych majątności i dobrowolny wyjazd za granicę”. Sądy miały działać „do czasu według tutejszych praw i zwyczajów, nie odmieniając miejsc, gdzie sądzić się z dawna zwykli, z odmianą jednak tytułu i pod imieniem Najjaśniejszej Całej Rossyi Monarchini”, a apelacje zamiast do Trybunału czy Asesorii miano kierować do działającej przy gubernatorze pskowskim M. Kreczetnikowie „Guberskiej Kancellarii”¹²². Tegoż 15/26 września 1772 r. Kreczetnikow potwierdził na urzędzie pisarstwa grodzkiego prowincji połockiej Stanisława Hrebnickiego¹²³. Ponieważ mała liczba szlachty zaprzysięgła wierność Katarzynie II, gubernator uniwersałem z 19/30 lub 20/31 grudnia t.r. przedłużył termin na złożenie przysięgi¹²⁴. Wielu z obywateli województwa połockiego, nie chcąc przysięgać, sprzedawało lub cedowało swoje majątności dziedziczne, np. uczynił tak Krzysztof Niemirowicz Szczytt, kasztelanic mścisławski, starosta jaśwojński i pułkownik wojsk francuskich, który swe znaczne dobra Juchowicze (Juchnowicze), „obapół rzeki Niszczy ponad traktem siebieskim sytuowane” 24 września 1772 r. przekazał siostrzeńcowi Józefowi Chrapowickiemu, podstaroścemu starodubowskiemu¹²⁵.

Wydarzenia związane z ogłoszeniem decyzji rozbiorowych spowodowały szok zarówno na terytoriach oderwanych od Rzeczypospolitej, jak i też w całym kraju. Mimo to już od 17 września rozpoczęto składanie przysięgi¹²⁶. Jako pierwszy uczynił to Jason Smogorzewski, unicki arcybiskup połocki¹²⁷, dotychczasowy przywódca regalistów na terenie województwa i całej Białej Rusi, który 28 września w katedrze połockiej złożył imperatorowej rosyjskiej hołd w imieniu podległego sobie duchowieństwa¹²⁸. Wojewoda połocki Aleksander Sapieha pisał do Stanisława Augusta 2 listopada 1772 r. z Dereczyna:

¹²² NGABM, F. 1943, nr 1, k. 45–46 (drukowany oryginał „płakatu” z pieczęcią i podpisem Z. Czerniszowa oraz kopia obwieszczenia); F. 1734, nr 63, k. 300–304v (kopia „płakatu” i oryginał obwieszczenia); polszczyzna tych dokumentów (tłumaczenie z rosyjskiego) zawiera liczne błędy. Zob. kronikę bazylianów połockich pod 16 września 1772 r., ASD X 365.

¹²³ NGABM, F. 1734, nr 63, k. 172-v.

¹²⁴ GazWil. 1773, nr II, 9 I – jest tu błędna data uniwersału: 19/31 grudnia. Według rejestru przekazanego Katarzynie II 1 czerwca 1773 r. s.s. przez Z. Czerniszowa w Petersburgu w guberni pskowskiej (prowincje witebska, dźwińska i połocka) wymaganą przysięgę złożyło 1799 szlachty, RGADA, F. 12, nr 160, k. 3–38.

¹²⁵ NGABM, F. 1734, nr 63, k. 71–72v, 83–84v.

¹²⁶ Datę tę podaje kronika bazylianów połockich, ASD X 365–366.

¹²⁷ RGADA, F. 12, nr 160, k. 36.

¹²⁸ A.A. Zięba, *Smogorzewski Jason*, PSB XXXIX, s. 219. Jego listy do króla i sekretarza w. kor. Jacka Ogrodzkiego z lat 1767–1772, w: Czart. 707.

„Nad smutnym krajowym przypadkiem i moim w partykularności nie rozszysrzam się, bo wiem, że serce litości pełne Waszej Królewskiej Mości Pana Mego Miłościwego więcej czuje jak ja wyrazić potrafię. Zdrowie moje zachwiane nawalnością nieprzewidzianego nieszczęścia nie pozwala mnie być przytomnym na początku Komisji Wojskowej [...] Zostaje mała cząstka województwa połockiego: zaczynają domawiać się obywatele, ażeby nowy gród był ufundowany, bo cały dawniejszy za granicą zostaje”¹²⁹.

Zajęcie przez Rosję Połocka wskutek pierwszego rozbioru spowodowało utratę przez województwo stolicy, a zarazem miejsca sejmikowania oraz siedziby ziemstwa i grodu. W tej sytuacji Konfederacja Generalna Warszawska 28 września 1773 r. wyznaczyła miasteczko Nowy Lepel na miejsce sejmików i sądów oraz siedzibę kancelarii ziemskiej i grodzkiej połockiej, a jednocześnie na siedzibę dla pozostałej resztki powiatu orszańskiego. Sądy połockie zostały na mocy uniwersału ufundowane 8 listopada t.r. przez tych urzędników sądowych województwa połockiego, którzy nie złożyli przysięgi Katarzynie II, w obecności urzędników i „patryotów” województwa połockiego i powiatu orszańskiego¹³⁰. Sąd ziemski mógł bez przeszkód rozpocząć urzędowanie z uwagi na obecność dwóch sędziów – Antoniego Wincentego Pakosza i Piotra Buynickiego oraz pisarza, natomiast gród mógł w pełni funkcjonować dopiero po wyznaczeniu nowych urzędników (w miejsce zmarłego podwojewodzkiego T. Korsaka i pozostaniu za kordonem rosyjskim sędziów J. Chrapowickiego i A. Swołyńskiego oraz pisarza S. Hrebnickiego). Nastąpiło to dopiero w 1774 r., po powrocie wojewody połockiego Aleksandra Sapiehy z Petersburga¹³¹, który wcześniej tak ubolewał i cierpiał na zdrowiu z powodu zaszłych wypadków.

Po rosyjskiej stronie granicy akceptacja nowej rzeczywistości politycznej przebiegała znacznie szybciej i sprawniej. Na sejmiku w Połocku obradującym już od 28 grudnia 1772 r. pod dyrekcją kasztelanica inflanckiego Justyniana Niemirowicza Szczytta obrano najpóźniej 30 grudnia t.r. „predwoditiela” (marszałka) prowincji połockiej w osobie Onufrego Hłaski, chorążego petyhorskiego buławy polnej WKsL oraz dwu brakujących sędziów ziemskich w miejsce Pakosza i Buynickiego, którzy nie złożyli wymaganej przysięgi i pozostali w Rzeczypospolitej. Zostali nimi starosta sitniański Marcin Rypiński

¹²⁹ Czart. 687, s. 147–148 (or.). Nie były to dane ścisłe, gdyż przysięgi wierności Katarzynie II nie złożył bowiem drugi sędzia grodzki Tadeusz Przysiecki, tytułujący się nadal sędzią grodzkim województwa połockiego, a nie prowincji połockiej; zobacz przyp. 101.

¹³⁰ NGABM, F. 2768, nr 5, k. 1

¹³¹ Zob. zestawienia urzędników grodzkich.

oraz starosta (starościc?) szmelyński Stanisław Hłasko¹³². Zapewne wówczas pisarzem ziemskim prowincji połockiej obrany został Aleksander Sumorok, dotychczasowy regent ziemski i grodzki oraz sędzia pograniczny¹³³. 13 kwietnia 1773 r. kredens od gubernatora Kreczetnikowa na wakujące po Tadeuszu Przysieckim sędstwo grodzkie prowincji połockiej otrzymał Michał Szczytt, horodniczyz połocki, który 5 maja t.r. złożył przysięgę na urząd w grodzie prowincji, a nominację zaraz aktykowano¹³⁴. Wkrótce jednak gród prowincji połockiej został zlikwidowany. Kronika bazylianów połockich podaje pod datą 18 czerwca 1773 r. następującą informację: „Odprawiły się w Połocku seymiki, na których sąd grodzki skasowano, a sędziów nowych przez vota obierano ziemskich”¹³⁵.

Sejm rozbiorowy w 1775 r. powołał do życia Radę Nieustającą i odtąd, aż do zlikwidowania Rady przez Sejm Wielki, król mianował senatorów oprócz podskarbiech nadwornych spośród trzech kandydatów wybranych przez Radę w tajnym głosowaniu¹³⁶. Wybór kandydatów i nominacja królewska miały miejsce w tym samym dniu¹³⁷. Nowym trybem zostali mianowani kasztelanowie połoccy Tadeusz Żaba (1776) i Józef Siellicki (1784) – w obu przypadkach przywilej nosił datę o dzień późniejszą¹³⁸. Sejm rozbiorowy wyznaczył również komisarzy do demarkacji granicy z Rosją. Na czele polskiej komisji stali

¹³² Z akt tego sejmiku mamy jedynie laudum z 28 grudnia 1772 r. w sprawie zbiórki publicznej dla Onufrego Hłaski, który podobnie jak Stanisław Hłasko nie występuje jeszcze z nowym urzędem, NGABM, F. 1734, nr 63, k. 280–281v; inne uchwały tegoż sejmiku znajdowały się zapewne w księdze ziemskiej połockiej za lata 1772–1773 (NGABM, F. 1943, nr 1), w części, gdzie dziś znajdują się fałszywe akta umieszczone zapewne w pierwszej połowie XIX w. w celach legitymacyjnych w miejsce dokumentów oryginalnych (tamże, k. 47–61v, zaraz po obwieszczeniu M. Kreczetnikowa). Z dnia 30 grudnia 1772 r. mamy dokument z oryginalnymi podpisami czterech sędziów ziemskich prowincji połockiej: Jerzego Korsaka, Ignacego Jesmana, Marcina Rypińskiego i Stanisława Hłaski (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 408). Kronika bazylianów połockich podaje pod dniem 1772 r. informację o sejmiku i jego rezultacie: „obrani jest prezydentem i.w. Onufry Hłasko” (ASD X 371). O obraniu „predwodytelów szlachectwa” prowincji połockiej, witebskiej i dźwińskiej (zob.: *GazWil*. 1773, nr II, 9 I: „Z Połocka dnia 2 stycznia”).

¹³³ Z tytułem tym występuje już 15 lutego 1773 r. (NGABM, F. 1943, nr 1, k. 189).

¹³⁴ NGABM, F. 1943, nr 1, k. 298–299v.

¹³⁵ ASD X 373. Elekcja odbyła się na podstawie ordynacji z 8 maja 1773 r. s.s. (zob.: RGBM, F. 143, karton 38, nr 6).

¹³⁶ VL VIII 84–111: konstytucja pt. „Ustanowienie Rady Nieustającej”; W. Konopczyński, *Geneza i ustanowienie Rady Nieustającej*, Kraków 1917, s. 340.

¹³⁷ Zob. np. elekcję i nominację na województwo kaliskie Augusta Sułkowskiego, marszałka RN z 22 sierpnia 1776 r. (Tzw. ML VII 16, s. 160–161), czy na kasztelanów połocką Tadeusza Żaby, podkomorzego wileńskiego, z 22 listopada tr. (tamże, nr 18, s. 24–25).

¹³⁸ Zob. zestawienie urzędników.

senatorowie, mianowicie wojewoda kaliski Ignacy Twardowski i marszałek nadworny litewski Władysław Gurowski. Wytyczanie granicy rozpoczęto jeszcze podczas sejmu, w marcu 1775 r., a zakończono 15 lipca t.r., z zastrzeżeniem ratyfikacji nowej granicy przez następny sejm. Udało się uwolnić z kordonu teren o powierzchni sześciu mil kwadratowych z kilkunastoma wsiami¹³⁹. Sejm 1776 r. zatwierdził powyższą demarkację granicy polsko-rosyjskiej¹⁴⁰. Konstytucją pt.: „Miasto Uszacz” sejm ten przeniósł gród i ziemstwo połockie do prywatnego miasta Tadeusza Żaby Uszacza, w którym też odbywać się miały sejmiki i wszelkie zjazdy publiczne¹⁴¹. Na mocy konstytucji tegoż sejmu pt.: „Objaśnienie legis sumptuariae”, ustanawiającej mundury wojewódzkie¹⁴², na sejmiku gospodarskim 4 lutego 1777 r. uchwalono barwy mundurów województwa połockiego: kontusz karmazynowy z wyłogami (obszlagami) granatowymi, żupan granatowy, szlify złote¹⁴³.

Komplikację dla funkcjonowania województwa połockiego po rozbiórce stanowił brak wojewody. Po awansie 13 września 1775 r. Aleksandra Michała Sapięchy na urząd kanclerza litewskiego województwo połockie wakowało przez ponad pięć lat. Mimo że już 23 czerwca 1776 r. posłowie województwa na audiencji u króla prosili o wydanie uniwersału na elekcję wojewody¹⁴⁴, Stanisław August długo tego nie czynił. Instrukcja poselska z 19 sierpnia 1778 r. nie zawierała żadnej wzmianki na ten temat¹⁴⁵. Sprawą tą zajęli się dopiero następny sejmik przedsejmowy 19 sierpnia 1780 r.¹⁴⁶ W odpowiedzi na prośby posłów połockich król wydał wreszcie 7 stycznia 1781 r. uniwersał wyznaczający termin elekcji na 7 lutego t.r.¹⁴⁷ Przyczyną takiego stanu rzeczy

¹³⁹ W. Konopczyński, *Pierwszy rozbiór Polski*, Warszawa 2010, s. 264–265.

¹⁴⁰ VL VIII 843–844: konstytucja pt.: „Moc ratyfikacji konwencji granicznej z Dworem Rosyjskim”.

¹⁴¹ VL VIII 941–942. Uszacz należał do Tadeusza Żaby, wówczas podkomorzego wileńskiego, a potem kasztelana i wojewody połockiego (zob. NGABM, F. 1734, nr 63, k. 105–107v), głowy królewskiego stronnictwa w Połockiem (zob. wyżej) i zapewne m.in. dlatego umieszczono tu stolicę województwa. Urząd grodzki surogatorski funkcjonował w Nowym Leplu jeszcze 18 stycznia 1777 r. (NGABM, F. 1734, nr 64, k. 13), a w Uszachu już 21 t.m. (tamże, k. 14).

¹⁴² VL VIII 894.

¹⁴³ Kal. Wil. 1789; SGKP VIII 720; T. Jeziorowski, A. Jeziorkowski, *Mundury wojewódzkie Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, Warszawa 1992, s. 29 i il. 34; Z. Głogier, *Geografia historyczna ziem dawnej Polski*, Kraków 1903, s. 299; identyczny był mundur województwa smoleńskiego (tamże).

¹⁴⁴ GazWarsz. 1776, nr 51; Macuk, Połock, s. 36.

¹⁴⁵ NGABM, F. 2574, nr 9, k. 372–377v.

¹⁴⁶ Tamże, nr 13, k. 741–745v.

¹⁴⁷ ML 547, s. 305–308.

była zapewne wola króla, aby województwo powierzyć Tadeuszowi Żabie, który od 1776 r., jako kasztelan połocki, stał na czele stronnictwa dworskiego w województwie, a początkowo miał zbyt słabą pozycję, aby zostać obranym wojewodą. Istniała wobec niego liczna opozycja jako człowieka nowego na tym terenie, szczególnie ze strony eksregenta wielkiego litewskiego Michała Siellickiego, który jako długoletni przywódca Familii, a potem czołowa postać wśród miejscowych regalistów liczył w 1776 r. na uzyskanie kasztelanii połockiej. Powyższej tezie nie przeczy elekcja i nominacja 11 marca 1781 r. dla Józefa Sosnowskiego w zamian za rezygnację z buławy polnej, gdyż ten był w zaawansowanym wieku i można było oczekiwać, że urząd szybko zawakuje¹⁴⁸.

Wskutek rozbioru i odpadnięcia większości terytorium województwa pojawił się problem statusu urzędników i innych osób, które nie miały posesji na jego okrojonym terytorium. W rejestrze podymnego z 1775 r. brak było wielu urzędników połockich, m.in. podkomorzego A. Zenowicza, sędziów ziemskich J. Korsaka i I. Jeśmana, skarbnika L. Korsaka, łowczego J. Chrapowickiego, oboźnych S. Korsaka i I. Bohuszewicza oraz mostowniczego R. Hłaski¹⁴⁹. W Połockiem nie było konfliktów na tym tle, inaczej niż w Orszańskim czy Rzeczyckim, gdzie kwestie powyższe musiała rozstrzygać Rada Nieustająca¹⁵⁰. Sędzia ziemski Jerzy Korsak bez problemu sądził roki w Nowym Leplu 17 października 1775 r.¹⁵¹, a podkomorzy Antoni Deszpott Zenowicz przewodniczył tamże obradom sejmiku poselskiego 16 lipca 1776 r.¹⁵² Aktualni nieposesjonaci, niemający dóbr w pozostałej przy Rzeczypospolitej części województwa, uczestniczyli nadal w sejmikach. Przykładowo 12 lutego 1784 r. w Uszaczu kredensy nowo obranym urzędnikom ziemskim podpisał skarbnik połocki Ludwik Korsak¹⁵³, a kredens na chorąstwo Anzelm Załenski, tytułujący się „sędzicem województwa połockiego”¹⁵⁴. Sprawa udziału w życiu publicznym tych, którzy odpadli wraz z dobrami w I rozbiorze wymaga głębszego zbadania, wydaje się jednak, że rozstrzygnięcia zapadały na poziomie lokalnym.

¹⁴⁸ Zob. Kościałkowski, I, 120.

¹⁴⁹ LVIA, SA 3322.

¹⁵⁰ Zob. rezolucje RN z 28 czerwca 1776 r. (Tzw. ML VII 16, s. 129) i 23 stycznia 1778 r. (tamże nr 21, k. 73–74v).

¹⁵¹ RGBM, F. 143, karton 9, nr 5.

¹⁵² Kórnik 2190, k. 5; NGABM, F. 1778, nr 25, k. 276-v.

¹⁵³ Czart. 879, s. 171, 176, 184, 196. W Rosji miał on rangę radcy nadwornego (RGADA, F. 1354, inw. 40, nr D–14) i od 1778 r. aż do śmierci był marszałkiem powiatu dryskiego *vel* drysieńskiego (Mies. 1779–1786).

¹⁵⁴ Czart. 879, s. 195. Był on synem Jozafata, pierwszego asesora niższego sądu ziemskiego pow. połockiego, zob. Mies. 1784; obu ich brak wśród posesjonatów pozostałej przy Rzeczypospolitej części woj. połockiego w 1775 (LVIA, SA 3322) i 1789 r. (tamże 2839).

Po stronie rosyjskiej doszło do licznych zmian dotyczących terytoriów przyłączonych w wyniku I rozbioru. 24 sierpnia 1776 r. s.s. Katarzyna II rozkazała utworzyć oddzielną gubernię połocką, co potwierdziła ukazem z 22 marca 1777 r. s.s. Nowa gubernia obejmowała jedynie oderwane od Rzeczypospolitej części województw połockiego i witebskiego oraz Księstwa Inflanckiego, a gubernatorem został Michaił Kreczetnikow, dotychczasowy gubernator pskowski¹⁵⁵.

Ukazem z 10 stycznia 1778 r. s.s. Katarzyna II poleciła Zacharowi Czerniszowowi, jako generał gubernatorowi białoruskiemu, zorganizowanie namiestnictw mohylowskiego i połockiego¹⁵⁶. To drugie obejmowało 11 powiatów (połocki, drysieński *vel* dryski, siebieski, newelski, dyneburski, rzeżycki, ludyński, witebski, wieliski, horodecki i suraski)¹⁵⁷. W dniach 6–13 maja t.r. s.s. w Połocku odbyły się uroczystości otwarcia namiestnictwa i wybory urzędników (marszałków i sędziów różnych stopni)¹⁵⁸. W takim kształcie zasadniczo przetrwało ono do reformy Pawła I w 1796 r., kiedy to utworzono z namiestnictw mohylowskiego i połockiego gubernię białoruską ze stolicą w Witebsku¹⁵⁹.

W dobie Sejmu Wielkiego i rozbiorów (1791–1795)

Ustawę Rządową z 3 maja 1791 r. województwo połockie zaprzysięgło w Uszaczu już 18 sierpnia t.r.¹⁶⁰ Konstytucja Sejmu Wielkiego pt.: „Rozkład woiewództw, ziem i powiatów, z oznaczeniem miast, a w nich mieysc konstytucyjnych dla seymików w prowincjach Koronnych i Wielkiego Xięstwa Litewskiego”, oblatowana w grodzie warszawskim 2 listopada 1791 r., wprowadzała zmianę miejsca obrad sejmików województwa połockiego, które od tej pory miały odbywać się w Czasznikach, a nie w Uszaczu, pozostawiając jednak sejmikowi województwa ostateczną decyzję w tejże sprawie¹⁶¹. Przeniesienie sejmików z centralnie położonego Uszacza do leżących przy wschodniej granicy Czasznik spowodowane było zapewne licznymi zarzutami dotyczącymi

¹⁵⁵ SGKP VIII 720, XIII 643. 15 grudnia 1777 r. (s.s.?) sąd ziemski guberni połockiej składał się z prezydenta Piotra Bohomolca oraz asesorów: Ignacego Szantyra (z prowincji połockiej), Kazimierza Żaby (z prowincji witebskiej) i Józefa Szadurskiego (z prowincji dźwińskiej), RGBM, F. 143, karton 38, nr 6.

¹⁵⁶ RGADA, F. 248, nr 4163, k. 1.

¹⁵⁷ Tamże, k. 34–45.

¹⁵⁸ Tamże, k. 64–67v.

¹⁵⁹ SGKP VIII 720, XIII 643.

¹⁶⁰ Czart. 737, s. 321: List wojewody T. Żaby do JKM, Uszacz, 19 sierpnia 1791 r.

¹⁶¹ VL IX, s. 333.

nielegalnego wpływanian na sejmiki przez wojewodę połockiego Tadeusza Żabę (był on dziedzicem Uszacza), a zwłaszcza tumultem i rozdziwojeniem sejmiku poselskiego w listopadzie 1790 r.¹⁶² Sejmik lutowy 1792 r. przywrócił sejmik województwa połockiego w Uszaczu¹⁶³.

Zmianę w strukturze i funkcjonowaniu urzędów sądowych przyniosła wspólna dla całej Rzeczypospolitej konstytucja z 3 stycznia 1792 r., która, likwidując sądy ziemskie i grodzkie, ustanowiła w ich miejsce sądy ziemiańskie¹⁶⁴. W ich skład miało wchodzić dziesięciu sędziów, podzielonych na dwa pięcioosobowe komplety, wybieranych na okres czterech lat na lutowych sejmikach elekcyjnych (urzędu nie mogli sprawować dwaj członkowie tej samej rodziny oraz teść z zięciem). Dopuszczono przy tym możliwość kolejnego wyboru. W miejsce zniesionego, a raczej zamienionego w sędziego, pisarza ziemskiego, wprowadzony został urząd pisarza aktowego ziemiańskiego. Jego wybór miał odbyć się podczas sejmiku elekcyjnego sądu ziemiańskiego, ale urząd miał charakter dożywotni. W razie nagłej śmierci pisarza lub jego odsądzania sąd ziemiański miał wybrać z grona regentów tymczasowego zastępcę. Konstytucja zadekretowała powstanie nowego urzędu pisarza dekretowego ziemiańskiego, którego na siedem lat mieli nominować sędziowie. Objęcie urzędu sędziego lub pisarza aktowego następowało natychmiast po zaprzysiężeniu i nie wymagało już otrzymania przywileju od króla, bo formalne uprawnienia stwierdzało laudum sejmikowe.

Powyższe regulacje uzupełniła uchwalona tego samego dnia „Deklaracya o sądach ziemiańskich w Wielkim Xięstwie Litewskim”, oblatowana w grodzie warszawskim 10 stycznia 1792 r.¹⁶⁵ Stanowiła ona, że na pierwszą czteroletnią kadencję do grona sędziowskiego wejdą bez elekcji dawni sędziowie ziemscy i pisarz, którzy będą mieli pierwszeństwo w zasiadaniu. Konstytucyjnie członkom ziemstwa zagwarantowano przy tym, że nawet jeśli nie zostaną wybrani na kolejną kadencję, zachowają dożywotnio swój tytuł

¹⁶² Zob. FHPL I 203–220; Dzieje Ciechanowieckich, s. 259; NGABM, F. 2574, nr 54, k. 631–632, 623bis–629bis).

¹⁶³ Czart. 879, s. 815–833.

¹⁶⁴ Konstytucja pt. „Sąd Ziemiański”, oblatowana w grodzie warszawskim 10 stycznia 1792 r., VL IX, s. 370–375; GazWarsz. 1792, nr 2, 7 I; GNO 1792, nr II, 7 II, s. 7. Dawne sądy mogły funkcjonować do czasu wyboru nowych, o czym zdecydowano już 26 maja 1791 r., czyli na długo przed uchwaleniem ustawy o powstaniu sądów ziemiańskich, VL IX, s. 232 („Deklaracya tymczasowa względem kommissyów cywilno-wojskowych obojga narodów i urzędów ziemskich i grodzkich w W. X. Litm.”); GazWarsz. 1791, nr 45, 28 V.

¹⁶⁵ VL IX, s. 376–379; GazWarsz. 1792, nr 2, 7 I; GNO 1792, nr II, 7 I, s. 7, nr VI Suplement, 21 I.

i prawo uczestniczenia w egzekucji wyroków. Nieprecyzyjne rozgraniczenie kompetencji pisarza aktowego i dekretowego spowodowało zakłócenia w pracy sądów. W efekcie uchwalono 25 maja 1792 r. odpowiednią konstytucję regulującą sporne kwestie¹⁶⁶.

Konfederacja targowicka, negując ustawodawstwo Sejmu Wielkiego, przywróciła dawne urzędy sądowe ziemskie i grodzkie oraz dawny podział terytorialny Rzeczypospolitej. 31 maja 1792 r. szlachta zgromadzona pod dyktando sędziego ziemskiego Ignacego Jeśmana zawiązała targowicką konfederację województwa połockiego, a jej marszałkiem obrano Jerzego Korsaka, eks-sędziego ziemskiego i kawalera Orderu św. Stanisława¹⁶⁷. Stało się to w dużej mierze wskutek działań osiadłych za kordonem braci Snarskich – Stanisława, prezesa Izby Cywilnej namiestnictwa połockiego, i Aureliana, pułkownika petyhorskiego, a znaczna część uczestników pochodziła również z terytorium rosyjskiego dawnego województwa¹⁶⁸. Jednocześnie skierowali swe listy do króla z wyrazami poparcia oraz prośbą o radę i pomoc podkomorzy Antoni Deszputt Zenowicz na czele stronników wojewody Tadeusza Żaby¹⁶⁹ oraz należący do przeciwnego stronnictwa Buynicy – prezydent sądów ziemskich Piotr i jego synowie¹⁷⁰. Po śmierci Jerzego Korsaka († 21 grudnia 1792 r.) funkcję marszałka przejął Aurelian Snarski¹⁷¹.

II rozbiór (konwencję rosyjsko-pruską zawarto 12/23 stycznia 1793 r.) całkowicie oderwał województwo połockie od Rzeczypospolitej, co zatwierdził sejm grodzieński w traktacie cesyjnym z Rosją, zawartym 22 lipca t.r.¹⁷² Nowe porządki wprowadzono dość szybko, jeszcze przed uchwaleniem przez sejm formalnej cesji, choć zachowano nazwę województwa połockiego. Już 16/27 maja 1793 r. zjazd w Uszaczu, obradujący pod dyktando prezydenta ziemskiego Antoniego Podwińskiego, wysłał do Michaiła Kreczetnikowa,

¹⁶⁶ VL IX, s. 451: konstytucja „Obiasnienie prawa sądów ziemiańskich dla prowincyi Wielkiego Xięstwa Lit.”; GazWarsz. 1792, nr 43, 30 V; GNO 1792, nr XLIII, 30 V, s. 254.

¹⁶⁷ RGADA, F. 12, nr 218, k. 42–49v. I. Jeśman był jednocześnie w latach 1787–1793 marszałkiem powiatu połockiego po stronie rosyjskiej, zob. Mies. 1788–1794.

¹⁶⁸ PSB XXXIX 395–399. O konfederacji targowickiej woj. połockiego zob. R. Šmigieliskytė-Stukienė, *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės 1792–1793 metais*, Vilnius 2003, s. 61–66, 69–70, 84, 86, 112–113, 123, 125–126, 130, 179, 239–240, 267, 306–308. Zob. Rejestr ofiary dziesiątego grosza z województwa połockiego z 1789 r., zawierający dane wszystkich ówczesnych posesjonatów, LVIA, SA 2839.

¹⁶⁹ Czart. 932, s. 867–868, z Wilna 4 czerwca 1792 r.

¹⁷⁰ Czart. 919, s. 577–581.

¹⁷¹ R. Šmigieliskytė-Stukienė, dz. cyt., s. 306–308.

¹⁷² T. Cegielski, Ł. Kądziała, *Rozbiory Polski 1772–1793–1795*, Warszawa 1990, s. 264–277; R.H. Lord, *Drugi rozbiór Polski*, Warszawa 1984, s. 262–271.

pełniącego teraz urząd gubernatora „krajów nowo przyłączonych”, swych delegatów (podwojewódzkiego Jana Korsaka i komornika Wincentego Pylińskiego) z instrukcją zawierającą postulaty województwa¹⁷³. Część zachodnia wraz z fragmentem powiatu brasławskiego utworzyła w 1795 r. powiat dziśnieński (dzisieński) w składzie namiestnictwa mińskiego¹⁷⁴, część wschodnia jako powiat lepelski została przyłączona wówczas do namiestnictwa połockiego¹⁷⁵.

Należy zauważyć, iż w czasach stanisławowskich często znaczną pozycję w lokalnej społeczności miały osoby znajdujące się poza miejscową hierarchią urzędniczą. Tak było i w przypadku województwa połockiego. Sytuacja ta widoczna była w okresie bezkrólewia, gdy na sejmiku przedkonwokacyjnym 6 lutego 1764 r. pod dyktando unickiego arcybiskupa połockiego Jasona Smogorzewskiego obrano posłami sejmowymi Józefa Siellickiego, starostę chlewiskiego oraz Józefa Chrapowickiego, szambelana JKM¹⁷⁶. Na rozdwojonych sejmikach 7 lipca 1764 r. w Połocku konkurencyjnymi marszałkami konfederackimi obrano: Michała Siellickiego, regenta kancelarii wielkiej WKsL (u franciszkanów) oraz starostę bałdyszewskiego Floriana Rypińskiego (na zamku pod dyktando Urbana Hrebnińskiego, starosty micuńskiego)¹⁷⁷. Na elekcji Stanisława Poniatowskiego 6 września 1764 r. na czele województwa podpisał się abp Jason Junosza Smogorzewski¹⁷⁸. Instrukcję posłom do króla z ostatniego już polskiego sejmiku w Połocku 4 maja 1772 r. po dyrektorze Antonim Wincentym Pakoszu, sędzi ziemskim, podpisali: abp Jason Smogorzewski, Michał Siellicki, regent wielki WKsL, Krzysztof Szczytt, kasztelan mściwowski i pułkownik wojsk francuskich, a dopiero po nich sędzia ziemski Jerzy Korsak¹⁷⁹. W latach 80. i 90. znaczną pozycję w województwie miał Józef Ciechanowiecki, który jako „generał WXL” na drugim lub trzecim miejscu podpisywał dokumenty sejmikowe¹⁸⁰. Charakterystyczne są dane z porozbiorowego spisu szlachty powiatu lepelskiego z 15 marca 1797 r. s.s.,

¹⁷³ NGABM, F. 1778, nr 40, k. 161-v (tekst instrukcji).

¹⁷⁴ SGKP II 297.

¹⁷⁵ SGKP VIII 720.

¹⁷⁶ NGABM, F. 1734, nr 54, k. 1264–1268v; Macuk, Połock, s. 136–137; T. Szwaciński, *Sejmiki poselskie przed konwokacją 1764 r.*, „Kwartalnik Historyczny”, R. CXIII, 2006, nr 1, s. 35.

¹⁷⁷ Macuk, Połock, s. 137.

¹⁷⁸ Czart. 869, s. 217 (or.); VL VII 266.

¹⁷⁹ NGABM, F. 1734, nr 63, k. 39–40v.

¹⁸⁰ Był on generałem adiutantem, bliżej nie wiadomo jakim. Chodzi o kredensy dla nowo obranych urzędników z 8 lutego 1786 r., list z 1 lipca 1789 r. oraz instrukcję poselską z listopada 1790 r., Dzieje Ciechanowieckich, s. 257–260.

gdzie najwięcej „dusz męskich” posiadają osoby spoza formalnej hierarchii: wspomniany Józef Ciechanowiecki (800), Antoni Szyszko, stolnikowicz brasławski (348) i Dominik Chreptowicz, szambelan JKM (306 dusz)¹⁸¹.

V. Baza źródełowa

Podstawowym źródłem naszej wiedzy o nominacjach na urzędy była Metryka Litewska – tak wydana drukiem, jak i rękopiśmienna, przechowywana w RGADA w Moskwie, w postaci Transkrypcji w AGAD, w pojedynczych egzemplarzach w różnych archiwach oraz bibliotekach w Polsce i poza jej granicami, w postaci ksiąg zapisów, sądowych i sigillat. Akta grodzkie i ziemskie wytworzone przez kancelarie ziemską i grodzką w Połocku do XVIII w. zachowały się w nielicznych tomach i znajdują się obecnie w zbiorach archiwum historycznego w Mińsku (NGABM). Liczniej za to zachowały się księgi z XVIII w. O ilości, rodzajach, objętości ksiąg grodzkich i ziemskich, dostępnych w XIX w., dają pojęcie opublikowane inwentarze Nikity Horbaczewskiego¹⁸². Przejrzeliśmy wszystkie księgi grodzkie, ale jedynie pewną część ziemskich, śladowo zaś kapturowe, podkomorskie i miejskie. Na szczęście, przynajmniej w pewnym stopniu pomocą dla okresu wcześniejszego mogą być akta wydane przez Rosjan w XIX i na początku XX w. w monumentalnych seriach (ASD, AWAK, IJM). Przejrzeliśmy też wiele ksiąg grodzkich i ziemskich innych powiatów litewskich, księgi Trybunału Litewskiego przechowywane w Wilnie, akta podworskie, korespondencję i różnego rodzaju inne źródła, w tym akta sejmikowe, procesowe, majątkowe, testamenty etc., znajdujące się we wszystkich archiwach i bibliotekach polskich oraz zbiorach litewskich (Wilno), białoruskich (Mińsk, Grodno), ukraińskich (Lwów, Kijów), rosyjskich (Moskwa, Sankt Petersburg), łotewskich (Ryga). Źródłami charakterystycznymi dla drugiej połowy XVIII w. są drukowane gazety i kalendarze polityczne, z których wykorzystane zostały „Gazety Wileńskie” z lat 1765–1791, „Gazety Polskie”, „Gazeta Warszawska”, „Kuryer Litewski”, „Kuryer Polski” i różne roczniki kalendarzy – Wileńskiego i Grodzieńskiego, jezuitów połockich oraz Kolędy Warszawskiej.

¹⁸¹ NGABM, F. 2512, inw. 1, nr 23.

¹⁸² Н. Горбачевский, *Каталог древним актовым книгам губерний Виленской, Гродненской, Минской и Ковенской (Каталог дріевнім актовум кнігам губерній Віленскай, Гродніенскай, Мінскай і Ковіенскай)*, Вільня 1872, s. 514–538.

VI. Zasady wydania

Spis urzędników połockich ułożony został zgodnie z zasadą dotychczas stosowaną w *Spisach*, tzn. topograficzno-chronologiczną, gdyż tym samym jest to porównywalne ze spisami koronnymi. Całość materiału podzielona została na część zasadniczą, dotyczącą ziemi i województwa połockiego, a dodatkowo uwzględnione zostały hierarchie efemerycznych struktur administracyjnych w *Dziśnie* i *Leplu*, funkcjonujących w drugiej połowie XVI w. Ewidentnych pomyłek rękopiśmiennych w zasadzie nie przytaczamy, a jeśli są takowe w przekazach drukowanych, to dajemy je tylko wówczas, gdy dana osoba nie występuje z właściwym urzędem w niniejszym wykazie.

Urzędy prezentowane są według porządku alfabetycznego (od bobrowniczego do wójta). Tradycyjnie, w przeciwieństwie do spisów koronnych, w naszych spisach prezentujemy wszystkie urzędy ziemskie, na które nominacje wydawał władca, a także składy urzędów grodzkich powoływanych przez wojewodów i starostów sądowych (namiestników lub podwojewodzych, podstarościch, sędziów i pisarzy) oraz specyficznych jedynie dla czasu wakowania urzędów sądowych surogatorów. Dodatkowo uwzględniliśmy też wybieranych przez samą szlachtę sędziów pogranicznych, urząd powołany w drugiej połowie XVII w. w celu regulacji sporów granicznych z Rosją.

Informacja o urzędnikach zawiera:

1. Imiona, nazwisko (z odmianami) z przydomkami, datę urodzenia lub chrztu, wyznanie (jeśli nie było ono katolickie, bo te zaznaczamy jedynie dla XVI i początku XVII w. oraz przy konwertytach), herb – jeśli znany jest nam z przedstawienia źródłowego (w herbarzach jest bowiem zbyt wiele błędów, by im wierzyć! Nie dotyczy to znanych rodzin senatorskich, więc ich herby będą tylko w indeksie) lub herbarza, jeżeli jedynie ten jest źródłem naszej wiedzy o danej osobie, dotychczas sprawowany urząd, informacje o żonie (data zawarcia małżeństwa, jej imiona i nazwisko, daty życia, inne związki małżeńskie, wyznanie), ale tylko w takiej sytuacji, jeśli używała ona tego tytułu męża. Żony urzędników wymienione są jedynie raz – przy takim jego urzędzie, który pełnił w momencie zawarcia małżeństwa (jeśli o tym wiemy), lub gdy po raz pierwszy występuje (jeśli wiemy tylko, że miał daną żonę). Stwarza to pewne niedogodności w korzystaniu z takiej informacji, lecz z braku miejsca nie było możliwe zamieszczanie danych o żonie przy każdym sprawowanym przez daną osobę urzędzie. Zdajemy sobie sprawę z faktu, że nie zawsze dysponujemy niezbędnymi w tym względzie wiadomościami, ale wciąż jesteśmy przekonani, że takie wzbogacenie danych będzie dla korzystającego przydatne.

2. Daty sprawowania urzędu od pierwszej wzmianki, przez nominację (N), po awans (A), rezygnację (R), cesję (C) do śmierci (†). W miarę możliwości zaznaczaliśmy też daty elekcji (E), złożonej na urząd przysięgi (P), wjazdu, realnego objęcia (tzw. zasiadania) i wreszcie pogrzebu (#).

Spis zawiera też oczywiście indeks osób, standardowej konstrukcji w całej serii, z ograniczonymi informacjami o herbach, bo z naszego doświadczenia wynika, że wprowadzają one więcej zamieszania i szkody niż zysku (heraldyka litewska jest słabo rozpoznana, a informacje w herbarzach są zbyt często bałamutne).

Poniższy spis urzędników sporządzili wymienieni na karcie tytułowej autorzy, dzieląc się pracą według chronologii. I tak Henryk Lulewicz przygotował wykazy urzędników do 1632 r. i koordynował całość prac jako redaktor, a w zbieraniu danych wspierał go Andrej Radaman, Andrej Rachuba zbierał i opracowywał dane dla XVII i XVIII w., przy czym dla tego drugiego stulecia (a zwłaszcza jego drugiej połowy) zdecydowanie większą pracę wykonali Andrej Haratym, Andrej Macuk i Przemysław P. Romaniuk. Skorzystaliśmy też z przekazanych nam danych i uwag od Tomasza Jaszczolta, Michała Korsaka, Adama Antoniego Pszczółkowskiego, Mariusza Machyni i Łukasza Przybyłka, za co jesteśmy Im niezmiernie wdzięczni.

WYKAZ SKRÓTÓW

Literatura, źródła, instytucje:

ABWil. – Archiwum Benedyktynek Wileńskich w Opactwie Benedyktynek w Żarnowcu

AD – Автографы (коллекция) П. П. Дубровского (F. 971) w RNB w Sankt Petersburgu

ADS – *Archiwum domu Sapiechów wydane staraniem rodziny*, t. I: *Listy z lat 1575–1606*, oprac. A. Prochaska, Lwów 1892

Aftanazy I – R. Aftanazy, *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej*, t. I, Wrocław 1986

AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie

Akta Unji – *Akta Unji Polski z Litwą 1385–1791*, wyd. S. Kutrzeba, W. Semkowicz, Kraków 1932

Akta zjazdów – *Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego*, t. I: *Okresy bezkrólewi (1572–1576, 1586–1587, 1632, 1648, 1696–1697, 1706–1709, 1733–1735, 1763–1764)*, oprac. H. Lulewicz, Warszawa 2006

Akty JZR – *Акты, относящиеся къ исторіи Южной и Западной Россіи, собранные и изданные Археографическою комиссіею*, t. I–XV, Санкт-Петербург 1863–1892

Aleksandro Jogailaičio dvaro sąskaitū knygos (1494–1504) – *Lietuvos didžiojo kunigaikščio Aleksandro Jogailaičio dvaro sąskaitū knygos (1494–1504)*, parengė D. Antanavičius ir R. Petrauskas, Vilnius 2007

ALRG – *Акты Литовско-русского государства изданные М. Довнар Запольским*, t. I, Москва 1900

AMCh – Archiwum Młynowskie Chodkiewiczów w ANKr., Oddział na Wawelu

ANKr. – Archiwum Narodowe w Krakowie

APP – Archiwum Publiczne Potockich w AGAD

APR – Archiwum Potockich z Radzynia w AGAD

AR – Archiwum Warszawskie Radziwiłłów w AGAD

Archiw JZR – *Архив Юго-Западной Россіи, издаваемый временною комиссіею для разбора древних актов высочайше учрежденною при Киевском*

- военном, Подольском и Волынском генерал-губернаторе, cz. 1–8, Киев 1859–1914
- ASang. – *Archiwum ksiąg Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie*, t. I–VII, wyd. B. Gorczak, Lwów 1887
- ASD – *Археологический сборникъ документовъ относящихся къ исторіи Северозападной Руси*, t. I–XIV, Вильна 1867–1904
- Augustyniak – U. Augustyniak, *Testamenty ewangelików reformowanych w Wielkim Księstwie Litewskim w XVI–XVIII wieku*, wyd. II popr. i rozsz., Warszawa 2014
- AWAK – *Акты, издаваемые Виленскою археологическою комиссією*, t. I–XXXIX, Вильна 1865–1915
- AZR – *Акты относящиеся къ исторіи Западной Россіи, собранные и изданные Археологическою комиссією*, t. I–V, С.-Петербург 1848–1863
- BA – *Беларускі архіў*, t. II, Менск 1928
- Barącz – S. Barącz, *Rys dziejów zakonu kaznodziejskiego w Polsce*, t. II, Lwów 1861
- Biełarussia w epochu feodalizmu – *Белоруссия в эпоху феодализма. Сборник документов и материалов в трех томах*, t. I–III, Минск 1959–1961
- BN – Biblioteka Narodowa w Warszawie
- BNANB – Центральная научная библиотека им. Якуба Коласа НАН Беларуси, Минск
- Bon. – A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. I–XVI, Warszawa 1899–1913
- BonPoczet – A. Boniecki, *Poczet rodów w Wielkim Księstwie Litewskim w XV i XVI wieku*, Warszawa 1887 (dodane do tytułu słowo Spis oznacza „Spis dygnitarzy i urzędników duchownych i świeckich” – umieszczony na końcu książki)
- BonU. – A. Boniecki, *Herbarz polski. Uzupełnienia i sprostowania do Części I*, Warszawa 1901
- Borkowska – *Dekret w niebieskim ferowany parlamencie. Wybór testamentów z XVII–XVIII wieku*, oprac. M. Borkowska OSB, Kraków 1984
- BOZ – Biblioteka Ordynacji Zamojskiej w Bibliotece Narodowej
- BPW – Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy
- Bułhakowie – W. Bułhak, *Bułhakowie. Zarys historii rodu*, Warszawa 1994
- BUW – Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
- CCR – *Castrensia Cracoviensia Relationes* w ANKr.
- CDIAUK – Центральний державний історичний архів України, Київ

- Chmiel – A. Chmiel, *Zbiór dokumentów znajdujących się w Bibliotece hr. Przedzieckich w Warszawie*, Kraków 1890
- Chrapowicki – J.A. Chrapowicki, *Diariusz*, cz. I, oprac. T. Wasilewski, Warszawa 1978, cz. II, oprac. A. Rachuba i T. Wasilewski, Warszawa 1988
- Ciechanowicz – J. Ciechanowicz, *Rody rycerskie Wielkiego Księstwa Litewskiego*, t. I–V, Rzeszów 2001
- Codello – A. Codello, *Konfederacja wojskowa na Litwie w l. 1659–1663*, „Studia i Materiały do Historii Wojskowości”, t. VI, 1960, cz. 1
- Codex ep. Vitoldi – *Codex epistolaris Vitoldi magni ducis Lithuaniae 1376–1430*, oprac. A. Prochaska, Cracoviae 1882
- Codex ep. XV – *Codex epistolaris saeculi decimi quinti*, t. I, oprac. A. Sokołowski, J. Szujski, Kraków 1876, t. II–III, oprac. A. Lewicki, Kraków 1891–1894
- Czarniański IV – Ф.В. Чарняўскі, *Ураднікі Менскага ваяводства XVI–XVIII стст. Біяграфічны даведнік*, выпуск IV, Мінск 2015
- Czart. – Biblioteka Książąt Czartoryskich w Krakowie
- DanSkarb. – *Skarbiec diplomatów papieżkich, cesarskich, krolewskich; uchwał narodowych, postanowień różnych władz i urzędów posługujących do krytycznego wyjaśnienia dziejów Litwy, Rusi Litewskiej i ościennych im krajów*, zebrał I. Daniłowicz, t. I–II, Wilno 1860–1862
- Dogiel – *Codex diplomaticus Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae*, t. I–V, wyd. M. Dogiel, Wilno 1758–1764
- Dokumenty pokoju melneńskiego – *Dokumenty strony polsko-litewskiej pokoju melneńskiego z 1422 roku*, wyd. P. Nowak i P. Pokora, Poznań 2004
- Dounar – А. Доўнар, *Пацвярджальны прывілей Полацку 1633 г.*, „Commentarii Polocenses Historici”, t. I, 2006, s. 43–49
- Dworzaczek – W. Dworzaczek, *Genealogia. Tablice*, Warszawa 1959
- Dzieje Ciechanowieckich – *Dzieje rodziny Ciechanowieckich herbu Dąbrowa (XIV–XXI wiek)*, red. A. Rachuba, Warszawa 2013
- EJ – *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564–1995*, oprac. L. Grzebień i in., Kraków 1996
- Elekt. – J. Dunin-Borkowski, M. Dunin-Wąsowicz, *Elektorowie królów Władysława IV, Michała Korybuta, Stanisława Leszczyńskiego i spis stronników Augusta III*, Lwów 1910; O. Pietruski, *Elektorów poczet, którzy niegdyś głosowali na elektorów Jana Kazimierza roku 1648, Jana III roku 1674, Augusta II roku 1697 i Stanisława Augusta roku 1764*, Lwów 1845
- Estr. – K. Estreicher, S. Estreicher, K. Estreicher, *Bibliografia polska, stulecie XV–XVIII*, t. I–XXXIX, Kraków 1870–1952

Faszczów – Archiwum Faszczów w AGAD

FHPL – *Fontes Historiae Parliamentorum Lituanicorum*, t. I: *Lietuvos Didžioios Kunigaikštystis seimelių instrukcijos 1788–1790*, parengė R. Jurgaitis, A. Stankevič, A. Verbickienė, Vilnius 2015

FRC – Zbiory Fundacji Rodziny Ciechanowieckich, Zamek Królewski w Warszawie

Gaľubowicz, Miscellanea – В.У. Гaľубовiч, *Miscellanea Historica Polocensia. Даследаваннi на гiсторыi Полаччыны XII–XVII стст.*, Гродна 2014

Gaľubowicz, Poľackaja szlachta – В.У. Гaľубовiч, *Полацкая шляхта i дынастыя Вазаў*, Мiнск 2016

GazWarsz. – „Gazeta Warszawska”

GazWil. – „Gazety Wileńskie”

GBS – *Гербоўнiк беларускай шляхты*, t. I–IV, Мiнск 2002–2016

GNO – „Gazeta Narodowa y Obca”

Gordziejew – J. Gordziejew, *Komisje Porz¶dkowe Cywilno-Wojskowe w Wielkim Ksi¶stwie Litewskim w okresie Sejmu Czteroletniego (1789–1792)*, Kraków 2010

GP – „Gazety Polskie”

Haratym – A. Haratym, *Paweł Tetera hetman na Prawobrzeżu (po 1620–1671)*, w: *Hetmani zaporoscy w sľu¿bie króla i Rzeczypospolitej*, red. P. Kroll, M. Nagielski, M. Wagner, Zabrze 2010

Hedemann, Dzisna – O. Hedemann, *Dzisna i Druja magdeburskie miasta*, Wilno 1934

HNuSA Wien – Haus-, Hof- und Staatsarchiv w Wiedniu

IJM – *Историко-юридические материалы, извлеченные из актовых книг губернии Витебской и Могилевской*, издание А.М. Созонова, Н. Мещерского, М. Веровкина, Д.И. Довгялло, t. I–XXXII, Витебск 1871–1906

IRIRAN – Архив Санкт-Петербургского института истории РАН, Русская секция архива

Iwański – N.M. Iwański, *Proportio aeternae veritatis [...]*, Cracoviae 1737

Jag. – Biblioteka Jagiellońska w Krakowie

Jaszczołt – T. Jaszczołt, *Ród Niemiry z Wsielubia – Niemirowiczowie i Szczytowie herbu Jastrzębiec do połowy XVI wieku*, w: *Unia w Horodle na tle stosunków polsko-litewskich. Od Krewa do Zaręczenia wzajemnego Obojga Narodów*, red. S. Górczyński, Warszawa 2015

- Jewłaszewski – „*Гістарычныя запіскі*” Ф. Еўлашоўскага, укладу У. М. Свяжынскі, Мінск 1990
- JfG – „*Jahrbuch für Genealogie, Heraldik und Sphragistik*”, Jb. 1893–1914, Mitau 1894–1930
- Jurkevičius – A. Jurkevičius, *The nomination procedure of the officials of the city of Polotsk in 1498–1563*, „*Zapiski Historyczne*”, t. LXXXII, 2017, z. 4, s. 625–647
- Kal. Grodz. – *Kalendarz Grodzieński*
- Kal. Polit. – *Kalendarz (Kalendarzyk) Polityczny* (na poszczególne lata)
- Kal. Polit. KP i WXL – *Kalendarz Polityczny Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego*
- Kal. Poł. Soc. Jesu – *Kalendarz Połocki Societatis Jesu*
- Kal. Wil. – *Kalendarz Wileński*
- Kamer. – Archiwum Kameralne w AGAD
- Kaniewska – *Listy króla Zygmunta Augusta do Radziwiłłów*, oprac. I. Kaniewska, Kraków 1999
- KDKDW – *Kodeks dyplomatyczny katedry i diecezji wileńskiej*, t. I: 1387–1507, wyd. J. Fijałek, W. Semkowicz, Kraków 1938–1948
- Kelma – E. Kelma, *Ród Sakowiczów i jego majętności w XV i pierwszej połowie XVI w.*, „*Lituanos-Slavica Posnaniensia*”, R. III, 1989, s. 155–177
- KL – „*Kuryer Litewski*”
- KMMP 1727 – *Книга магистрата места Полацка 1727 года*, падр. А.М. Латушкін, М.Д. Макараў, Вільня-Беласток 2012
- KojałComp. – W. Wijuk Kojałowicz, *Herbarz rycerstwa W.X.Litewskiego tak zwany Compendium*, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1897
- Kol. Warsz. – *Koleđa Warszawska* (na kolejne lata)
- Konarski, Szlachta – S. Konarski, *Szlachta kalwińska w Polsce*, Warszawa 1936
- Konarski, Platerowie – S. Konarski, *Platerowie*, „*Materiały do Biografii, Genealogii i Heraldyki Polskiej*”, t. IV, 1967
- Korczak, Monarcha i poddani – L. Korczak, *Monarcha i poddani. System władzy w Wielkim Księstwie Litewskim w okresie wczesnojagiellońskim*, Kraków 2008
- Korczak, Rada – L. Korczak, *Litewska rada wielkksiążęca w XV wieku*, Kraków 1998
- Kościałkowski – S. Kościałkowski, *Antoni Tyzenhauz podskarbi nadworny litewski*, t. I–II, Londyn 1970–1971
- Kotłubaj – E. Kotłubaj, *Życie Janusza Radziwiłła, wojewody wileńskiego, hetmana wielkiego W.X.L.*, Wilno–Witebsk 1859

Kórnik – Biblioteka PAN w Kórniku

KP – „Kuryer Polski”

Krasnołuckij – A. Краснолуцкый, *Злая судьба рода Гольнских?*, С.-Петербург 2009

Kriegseisen – W. Kriegseisen, *Ewangelicy polscy i litewscy w epoce saskiej (1696–1763). Sytuacja prawna, organizacja i stosunki międzywyznaniowe*, Warszawa 1996

Kronika halicko-wołyńska – *Kronika halicko-wołyńska (Kronika Romanowiczów)*, Pomniki Dziejowe Polski, Seria II: Tom XVI, wyd. D. Dąbrowski i A. Jusupović, Kraków–Warszawa 2017

LECUrkund. – *Liv-, Est- und Curlandisches Urkundenbuch nebst Regesten*, Hrsg. v. F.G. v. Bunge, H. Hildebrand, P. Schwartz, L. Arbusow, Abteilung 1 Bd. 10–12, Riga–Moskau 1896–1910, Abteilung 2 Bd. 1–3, Reval–Riga–Moskau 1900–1914

Lietuvos inventoriai XVII a. – *Lietuvos inventoriai XVII a. Dokumentų rinkinys*, sud. K. Jablonskis, M. Jučas, Vilnius 1962

Lisiejczykau – Д. Лісейчыкаў, *Святар в беларускам соцыуме. Прасанаграфія уніяцкага духавенства 1596–1839 гг.*, Мінск 2015

Ljubawskij, Obłastnoje dielenije – M. Любавский, *Областное деление и местное управление Литовско-русского государства ко времени издания первого Литовского Статута*, Москва 1893

LM 1 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 1 (1380–1584)*, par. A. Baliulis, R. Firkovičius, Vilnius 1998

LM 3 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 3 (1440–1498)*, par. L. Anužytė, A. Baliulis, Vilnius 1998

LM 5 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 5 (1427–1506)*, par. A. Baliulis, A. Dubonis, D. Antanavičius, Vilnius 2012

LM 6 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 6 (1494–1506)*, par. A. Baliulis, Vilnius 2007

LM 8 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 8 (1499–1514)*, par. A. Baliulis, R. Firkovičius, D. Antanavičius, Vilnius 1995

LM 9 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 9 (1511–1518)*, par. K. Pietkiewicz, Vilnius 2003

LM 10 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 10 (1440–1523)*, par. E. Banionis, A. Baliulis, Vilnius 1997

LM 11 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 11 (1518–1523)*, par. A. Dubonis, Vilnius 1997

LM 12 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 12 (1540–1543)*, par. I. Valikonytė, N. Šlimienė, S. Viskantaitė-Saviščenienė, L. Steponavičenė, Vilnius 2007

- LM 14 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 14 (1524–1529)*, par. L. Karalius, D. Antanavičius, Vilnius 2008
- LM 17 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 17 (1530–1536)*, par. L. Karalius, D. Antanavičius, Vilnius 2015
- LM 20 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 20 (1536–1539)*, par. R. Ragauskienė, D. Antanavičius, Vilnius 2009
- LM 25 – *Lietuvos Metrika. Knyga nr 25 (1387–1546)*, par. D. Antanavičius, A. Baliulis, Vilnius 1998
- LM 228/9 – *Судебная книга витебского воеводы, господарского маршалка, волковыского и обалецкого державцы М.В. Клочко (1533-1540)*, ред. А.Л. Хорошкевич, Г.Я. Голенченко, Москва 2008
- LM 249/35 – *Lietuvos Metrika (1554–1568)*, par. S. Viskantaitė-Saviščeviene, I. Valikonytė, Vilnius 2018
- LMAB – Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka w Wilnie
- LNBW – Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka w Wilnie
- Lulewicz – H. Lulewicz, *Sejmiki litewskie przed sejmem 1572 roku. Projekt obsady funkcji poselskich*, w: *Litwa w epoce Wazów*, red. W. Kriegseisen, A. Rachuba, Warszawa 2006
- LVIA – Lietuvos valstybės istorijos archyvas w Wilnie
- LVTS – *Lietuvos vyriausiojo tribunolo sprendimai 1583–1655*, par. V. Raudeliūnas ir A. Baliulis, Vilnius 1988
- LVVA – Latvijas Valsts vēstures arhīvs w Rydze
- LwNNB – Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника
- Łарро – И.И. Лаппо, *Великое княжество Литовское за время от заключения Люблинской унии до смерти Стефана (1569–1586). Опыт изследования политического и общественного строя*, т. I, С. Петербург 1901
- Ławno – *Acta Stanów Wielkiego Xięstwa Litewskiego na pospolite ruszenie vigore laudum Wileńskiego 14 Augusti 1698 postanowionego między Ławnem a Puzewiczami – – 1698 21 Decembris*, Wilno 1699
- Łop. – Biblioteka Publiczna im. Łopacińskich w Lublinie. Dział Rękopisów Łopaciński – E. Łopaciński, *Akcesy do konfederacji warszawskiej rządu i obywateli Wielkiego Księstwa Litewskiego*, odb. „Ateneum Wileńskie”, XI, 1936
- Łoza, Kawalerowie – S. Łoza, *Kawalerowie Orderu Świętego Stanisława 1765–1813*, Warszawa 1925
- Łoza, Order – S. Łoza, *Order Orła Białego*, Warszawa 1939

- МА – Менскія акты, Вып. 1 (XV–XVIII ст.), склад. З. Даўгяла, Мінск 1930
- Maciejewska – W. Maciejewska, *Dzieje ziemi Połockiej w czasach Witolda (1385–1430)*, Wilno 1933
- Масук, Бууніццу – А. Мацук, *Род Буйніцкіх в Палацкам ваяводстве ў панаванне Аўгуста III*, w: *Беларускае Падзвінне і вопыт, методіка і вынікі палевых і міждысцыплінарных даследванняў (до 20-годдзя археалагічных і этнаграфічных экспедыцый ПДУ)*, 17–18 красавіка 2014, Частка 2, ред. Д. Дук, Ч. Лобач і С. Швыкоўскай, Наваполацк 2014, s. 107–116
- Масук, Бууніцкі – А. Мацук, *Ян Буйніцкі лідар шляхты Полацкага ваяводства ў панаванне Аўгуста III*, w: *Szlachta i ziemiaństwo na pograniczach kulturowych dawnej Rzeczypospolitej od XVI do początku XX wieku*, red. D. Michaluk, K. Mikulski, Warszawa 2016, s. 85–96
- Масук, Гребніццу – А. Мацук, *Род Грабніцкіх у грамадска-палітычнай жытці Палацкага ваяводства ў панаванне Аўгуста III*, w: *Беларусь праз прызму рэгіянальнай гісторыі. Шумілінскі край: зб. навук. арт.*, рэд. В.М. Ляўко, Мінск 2018, s. 215–237
- Масук, Роўск – А. Мацук, *Полацкае ваяводства ў XVIII ст. Ваявода, шляхецкая эліта, соймакі*, Мінск 2014
- Масук, Сарыёна – А. Мацук, *Жыццё і дзейнасць Аляксандра Міхала Сапегі да заняцця ўрада полацкага ваяводы*, w: *Полацкія чытанні – 2017: зб. матэрыялаў навукова-практычнай канферэнцыі (г. Полацк, 2 верасня 2017 года)*, Мінск 2017, s. 118–130
- Макараў 2008 – М. Макараў, *Ад пасада да магдэбургіі. Прававое становішча насельніцтва местаў Беларускага Падзвіння ў XIV – першай палове XVII ст.*, Мінск 2008
- Макараў 2014 – М. Макараў, *Месцкія ўлады Полацка (1580–1772 гг.): арганізацыя, персанальны склад*, Смаленск 2014
- Malinowskij, Sbornik – *Сборник материалов, относящихся к истории панов-рады Великого княжества Литовского*, издал J. Малиновскій, Томскъ 1901
- Manifest 1733 – *Sit Nomen Domini Benedictum. Actum in Curia Regia Var-saviensi sub tempus moderni Interregni Feria secunda in crastino Festi Omnium Sanctorum; Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Trigesimo tertio. Manifest [...]*, [Warszawa 1733]
- Мetryка Obolecka – *Wypisy z ksiąg metrykalnych parafii Obolce i notaty pamiętnikarskie Jana Antoniego Weyszenhoffa (kserokopia w posiadaniu Tomasza Jaszczółta)*
- MGChSz – З. Яцкевіч, *Малы гербоўнік Халапеніцкай шляхты*, Мінск 1999

- Michalon Litwin – Михалон Литвин, *О нравах Татар, Литовцев и Москвитян*, ред. А.Л. Хорошкевич, Москва 1994
- Mienicki, Rejestr – R. Mienicki, *Rejestr popisowy województwa połockiego z dn. 30.XI.1765 r.*, „Ateneum Wileńskie” R. XI, Wilno 1936, s. 303–342
- Mienicki, Trzy dokumenty – *Trzy dokumenty z wieku XV dotyczące ziemi połockiej*, podał R. Mienicki, „Ateneum Wileńskie”, R. VII, 1930, s. 893–903
- Mies. – *Месяцеслов с росписью чиновных особ в Государстве на лето от Рождества Христова ... (od r. 1805: Месяцеслов с росписью чиновных особ или Общій штат Российской Империи на лето от Рождества Христова...)* ...
- Mietryka WKL 28 – *Метрыка Вялікага Княства Літоўскага. Кніга 28 (1522–1552)*, падр. В. Мянжынскі, Менск 2000
- Mietryka WKL 44 – *Метрыка Вялікага Княства Літоўскага. Кніга 44 (1559–1566)*, падр. А.І. Груша, Мінск 2001
- Mietryka WKL 70 – *Метрыка Вялікага Княства Літоўскага. Кніга 70 (1582–1585)*, падр. А.А. Мяцельскі, Мінск 2008
- MK – *Metryka Koronna w AGAD w Warszawie*
- ML – *Metryka Litewska w RGADA (F. 389) w Moskwie*
- MLKS – *Metryka Litewska. Księga Sigillat 1709–1719*, oprac. A. Rachuba, Warszawa 1987
- MLKW 131 – *Metryka Litewska. Księga Wpisów nr 131*, oprac. A. Rachuba, Warszawa 2001
- MNKr. – Muzeum Narodowe w Krakowie
- Naruszewicz, Diariusz – A.S. Naruszewicz, *Dyaryjusz podróży Jego Królewskiej Mości na Sejm Grodzieński*, wyd. M. Bober-Jankowska, Warszawa 2008
- Naruszewicz, Żywot – *Żywot J.K. Chodkiewicza wojewody wileńskiego, hetmana wielkiego W. Ks. Lit. przez Adama Naruszewicza*, t. I–II, wyd. K.J. Turowskiego, Kraków 1858
- NBB – Нацыянальная бібліятэка Беларусі
- NGABGr. – Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі w Grodnie
- NGABM – Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі w Mińsku
- Nies. – K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. I–X, wyd. J.N. Bobrowicz, Lipsk 1839–1846
- Ochmański – J. Ochmański, *Historia Litwy*, Wrocław–Warszawa 1982
- Olkieniki – *Postanowienie Generalne Stanów WXLit. – – na Zjeździe Walnym woiewództw y powiatów, pospolitym ruszeniem pod Olkienikami uchwalone*, RP 1700, Wilno 1700

- Opisanije ROVPB – *Описание рукописного отделения Виленской публичной библиотеки*, t. I–V, Вильна 1893–1906
- Osiński – A. Osiński, *Żywoty biskupów wileńskich*, t. 1, Warszawa 1856
- Oss. – Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
- Ossoliński – J.M. Ossoliński, *Wiadomości historyczno-krytyczne do dziejów literatury polskiej, o pisarzach polskich, także postronnych...*, t. II, Kraków 1819
- Ostrowskich – Archiwum Ostrowskich z Ujazdu w AGAD
- Pamjatniki dipl. snoszenij – *Памятники дипломатических сношений древней России с державами иностранными*, t. I, S.-Петербург 1851
- PANKr. – Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie
- Pasiecznik – J. Pasiecznik OFM, *Kościół i klasztor Franciszkanów w Zakliczynie nad Dunajcem*, Kraków 1992
- Petrauskas – R. Petrauskas, *Lietuvos diduomenė XIV a. pabaigoje – XV a. Sudėtis – struktūra – valdžia*, Vilnius 2003
- Pierapis wojska 1528 – *Перапис войска Вялікага княства Літоўскага 1528 года*, падр. А.І. Груша, М.Ф. Спірыдонаў, М.А. Вайтовіч, Мінск 2003
- Pietkiewicz – K. Pietkiewicz, *Wielkie Księstwo Litewskie pod rządami Aleksandra Jagiellończyka. Studia nad dziejami państwa i społeczeństwa na przełomie XV i XVI wieku*, Oświęcim 2014 (wyd. II poprawione)
- Piłsud. – Archiwum Giniatowiczów Piłsudskich w AGAD
- Poczet szlachty – *Poczet szlachty galicyjskiej i bukowskińskiej*, Lwów 1857
- Poczobut – J.W. Poczobut Odlanicki, *Pamiętnik (1640–1684)*, oprac. A. Rachuba, Warszawa 1987
- Podymne min. – *Падымныя рээстры Менскага ваяводства. Менскі навет 1775. Rejestry podymnego województwa mińskiego. Powiat miński 1775*, укл. Д. Дрозд, Мінск 2014
- Podymne nowogr. – *Metryka Litewska. Rejestry podymnego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Województwo nowogródzkie 1690 r.*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, Warszawa 2002
- Połock 2012 – *Древнейшие города Беларуси: Полоцк* (praca zbiorowa), red. А.А. Коваленя, О.Н. Левко и другие, Минск 2012
- Połockije gram., I–VI – *Полоцкие грамоты XIII – начала XVI вв.*, t. I–VI, сост. А.Л. Хорошкевич, Москва 1978–1982
- Połockije gram. 2015, I–II – *Полоцкие грамоты XIII – начала XVI вв.*, t. I–II, подг. А.Л. Хорошкевич, С.В. Полехов, В.А. Воронин, А.И. Груша, А.А. Жлутко, Е.Р. Сквайрс, А.Г. Тюльпин, Москва 2015

- Prinke, Sikorski – R.T. Prinke, A. Sikorski, *Królewska krew. Polscy potomkowie Piastów i innych dynastii panujących*, Poznań 1997
- Prozorów – Archiwum Prozorów i Jelskich w AGAD
- Przedz. – Archiwum Przeddzieckich w AGAD
- PSB – *Polski słownik biograficzny*, t. I n., Kraków 1935 n.
- PSRL – *Полное собрание русских летописей*, t. 32: *Хроники: Литовская и Жмойтская, и Быховца*, Москва 1975; t. 35: *Летописи белорусско-литовские*, Москва 1980
- Ptaszycki, Sprostowania – S. Ptaszycki, *Dzieje rodów litewskich jako materiały do archeologii historycznej*, Warszawa 1888 (odbitka z „Ateneum”, t. III, 1888, z. 3)
- Ptaszycki, Z dziejów – S. Ptaszycki, *Z dziejów starego rodu*, „Charitas” – księga zbiorowa, Petersburg 1894
- Racz. – Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Raczyńskiego w Poznaniu
- Radaman – A. Радаман, *Арганізацыя і склад полацкага земскага суда ў другой палове XVI – першай трэці XVII ст.*, „Герольд Litherland”, 18, 2011, s. 21–36
- RadzMem. – A.S. Radziwiłł, *Memoriale rerum gestarum in Polonia*, t. I–IV, wyd. A. Przyboś, R. Żelewski, Wrocław 1968–1974
- Rejestr przysięgowy – *Rejestr przysięgowy szlachty Wielkiego Księstwa Litewskiego 1655 r.*, edit. E.E. Lykova, M. Kulecki, w: *Monumenta historica res gestas Europae Orientalis illustrantia, Fontes XV–XVII saec.*, t. IV, red. H. Grala, Moscoviae–Varsoviae 1999
- Rewizja 1552 – *Рэвізія Полацкага ваяводства 1552 года*, укладў В. Варонін, Менск 2011.
- RGADA – Российский государственный архив древних актов w Moskwie
- RGBM – Российская государственная библиотека w Moskwie
- RGIA – Российский государственный исторический архив w Sankt Petersburgu
- RGV – A. Радаман, В. Галубовіч, Д. Вілімас, *Земскіе ўраднікі Полацкага ваяводства (другая палова XVI – першая палова XVII стст.*, „Commentarii Polocenses Historici”, t. I, 2006, s. 73–80
- RIB – *Русская Историческая Библиотека*, t. XX (*Литовская метрика, часть 2, т. 1: Книги судных дел*, С.-Петербург 1903); t. XXVII (*Литовская метрика, часть 1, т. 1: Книги записей*, С.-Петербург 1910); t. XXXIII (*Литовская метрика, часть 3, т. 1: Книги публичных дел: Переписи войска литовского*, изд. С. Пташицкий, Петроград 1915)

- R(W)M – *Metryka Ruska (Wołyńska). Regesty dokumentów kancelarii koronnej dla ziem ukraińskich (województw wołyńskiego, braclawskiego, kijowskiego i czernihowskiego) 1569–1673*, Kijów 2002
- RNBSPet. – Российская национальная библиотека в Санкт Петербургу
- Roskie, r.-m. – AGAD, Archiwum Roskie, Akta rodzinno-majątkowe
- Rowell – S.C. Rowell, *The Role of Charitable Activity in the Formation of Vilnius Society in the 14th to Mid-16th Centuries*, „Lithuanian Historical Studies”, XVII, 2012
- „Rubon” – „Rubon. Pismo zbiorowe poświęcone pożytecznej rozrywce”, t. VIII, wyd. K. Bujnicki, Wilno 1847
- Rus.-Liw. Akty – *Russisch-Livländische Urkunden* [tytuł ros.: *Руско-ливонские акты*], von K.E. Napiersky, Sankt Peterburg 1868
- Rybczonak, Swiażynski – С. Рыбчонак, У. Свяжынскі, *Радавод Корсаков гербу Корсак*, „Спадчына”, 2, 2000, s. 200–216
- Rzońca – J. Rzońca, *Sejmy z lat 1597 i 1598*, cz. I: *Bezowocny sejm z 1597 roku*, Warszawa–Wrocław 1989
- S...cki – S...cki, *Dostojnicy litewscy. Rozbiór krytyczny i uzupełnienia dzieła J. Wolffa, Senatorowie*, „Ateneum”, t. I, 1886
- Sang. – Archiwum Sanguszków w ANKr., Oddział na Wawelu
- Sapiehowie – *Sapiehowie. Materiały historyczno-genealogiczne i majątkowe*, t. I–III, Petersburg 1890–1894
- Sawicki – M. Sawicki, *Stronictwo dworskie w Wielkim Księstwie Litewskim w latach 1648–1655*, Opole 2010
- Sbornik dok. Siew.-Zap. kraja – *Сборник документов, касающихся административного устройства Северо-Западного края при императрице Екатерине II (1792–1796)*, Вильна 1903
- Selart – A. Сэларт, *Полацкі князь Канстанцін і гісторыя Інфлянцаў у трэцяй чвэрці XIII ст.* (tytuł oryginału: *Der Fürst Konstantin von Polazk und die Geschichte Livlands im dritten Viertel des XIII Jh.*), „Беларускі Гістарычны Агляд”, t. XI, Менск 2004, s. 3–25
- Semkowicz – W. Semkowicz, *O litewskich rodach bojarskich zbratanych ze szlachtą polską w Horodle roku 1413*, „Lituano-Slavica Posnaniensia”, R. III, 1989, s. 7–139
- SGKP – *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. I–XV, Warszawa 1880–1900
- Sig. – Sigillata (Księgi Sigillat) Metryki Koronnej w AGAD
- Sliesoriūnas – G. Sliesoriūnas, *Sejmiki nowogródzkie w okresie bezkrólewia 1696/1697 r. a nadanie językowi polskiemu statusu urzędowego w Wielkim*

Księstwie Litewskim, w: Między Zachodem a Wschodem. Studia z dziejów Rzeczypospolitej w epoce nowożytnej, red. J. Staszewski, K. Mikulski, J. Dumanowski, Toruń 2002

Sobieski – Jakuba Sobieskiego, *Pamiętnik wojny chocimskiej, xiąg troje*, tłumaczenie i oprac. W. Syrokomla, Petersburg 1854

Sozański – A. Sozański, *Imienne spisy osób duchownych, świeckich i wojskowych, które w pierwszych ośmiu latach panowania króla Stanisława Poniatowskiego od 1764–1772 r. w rządzie lub przy administracyi Rzeczypospolitej udział brały [...]*, cz. I: *Tablice i rejestr*, Kraków 1866

SRP – *Scriptores Rerum Polonicarum*, t. V (Archiwum Komisji Historycznej, t. II): *Rewizya województwa połockiego z roku 1552*, wyd. J. Szujski, Kraków 1880, s. 173–255

Strykowski – M. Strykowski, *Kronika Polska, Litewska, Żmódzka i wszystkiej Rusi*, t. I–II, Warszawa 1846

Sucha – Zbiór Branickich z Suchej w AGAD

Suffragia 1733 – *Suffragia Woiewodztw y Ziem Koronnych y W. X. Litewskiego Zgodnie na Nayiaśnieyszego Stanisława Pierwszego, Obranego Króla Polskiego Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Zmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Smoleńskiego, Inflantskiego y Czerniechowskiego. Dane między Warszawą a Wolą Dnia Dwudziestego Piątego Sierpnia [s] Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Trzydziestego Trzeciego* [Warszawa 1733] (egz. m.in. APP 71, s. 189–325 [181–317])

Suplement Generalney Konfederacyi – *Konfederacya generalna nierozdzielnie calej prowincyey W. X. Litew. z woyskiem, zgodnie od Woiewodztw, ziem, y powiatów uczyniona w Wilnie Anno D. 1716. mies: Marca dnia 23, Wilno* [1716]

Tabl. Korsaków – Tablica genealogiczna rodu Korsaków w posiadaniu Michała Bartłomieja Korsaka

Tęgowski – J. Tęgowski, *Pierwsze pokolenia Giedyminowiczów*, Poznań–Wrocław 1999

TML – Transkrypcje Metryki Lit. w AGAD Warszawa

Trybunał I – *Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego 1582–1696. Spis*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, Warszawa 2007

Trybunał II – *Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego 1697–1794. Spis*, red. A. Rachuba, oprac. A. Rachuba, P.P. Romaniuk przy współpracy A. Macuka i J. Aniszczeni, Warszawa 2004

- Tworek – S. Tworek, *Materiały do dziejów kalwinizmu w Wielkim Księstwie Litewskim w XVII wieku*, „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”, t. XIV, 1969
- Tyszkiewicz – E. T[yszkiewicz], *O klasztorach zgromadzeń istniejących obecnie w Dyecezyi Wileńskiej*, „Teki Wileńska”, 1858, nr 4
- Tyz. – Archiwum Tyzenhauzów w AGAD
- Tzw. ML – Tak zwana Metryka Litewska w AGAD
- U – *Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy*, red. A. Gąsiorowski, t. I n., Wrocław–Kórnik 1985 n.
- Umaniec – Ф.М. Уманец, *Русско-литовская партия в Польше 1574–1576 гг.*, w: „Журнал Министерства народного просвещения”, cz. 182 (XII 1875)
- Uruski – S. Uruski, A.A. Kosiński, A. Włodarski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. I–XV, Uzupełnienia t. I–VI, Warszawa 1904–1938
- UWKL – *Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. I: *Województwo wileńskie, XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, Warszawa 2004; t. II: *Województwo trockie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, A. Haratym, Warszawa 2009; t. IV: *Ziemia smoleńska i województwo smoleńskie, XIV–XVIII w.*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, Warszawa 2003
- VC – *Volumina Constitutionum*, t. 3, cz. 2, przygotowali S. Grodziski, M. Kwiecień, A. Karabowicz, przedmowa W. Uruszczak, Warszawa 2013
- Vilimas – D. Vilimas, *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemės teismo sistemos formavimasis (1564–1588)*, Vilnius 2006
- Vitsko – D. Vitsko, *Stanowisko Wiśniowieckich wobec sporów o sejm konny w 1698 roku*, w: *Kultura parlamentarna epoki staropolskiej*, red. A. Stroynowski, Warszawa 2013
- VL – *Volumina legum*, t. I–X, Petersburg 1859, Kraków 1889, Poznań 1952
- VUB – Vilniaus universiteto bibliotekos rankraščių skyrius
- Waronin, Drysa – В. Варонін, *Дрыса у XVI ст.*, „Commentarii Polocenses Historici”, t. I, 2006, s. 20–31
- Waronin, Kroniczka – В. Варонін, *Wielkiego Księstwa Litewskiego Kroniczka krotko pisana*, „Беларускі Гістарычны Агляд”, t. XI, Менск 2004, s. 40–54
- Waronin, Palityczny ład – В. Варонін, *Палітычны ład Полацкага ваяводства ў першай палове XVI ст.*, „Беларускі Гістарычны Агляд (Belorussian Historical Review)”, t. V/1, Менск 1998, s. 27–66

Waronin, Wajna 1512–1522 – В.А. Варонін, *Падзеі вайны 1512–1522 гадоў у Беларускай Падзвінні*, w: *Studia historica Europae Orientalis*, выпуск VI, Мінск 2013, s. 192–218

Wolański – A. Wolański, *Wojna polsko-rosyjska 1792 r.*, Warszawa 1996

Wolff – J. Wolff, *Senatorowie i dygnitarze Wielkiego Księstwa Litewskiego 1386–1795*, Kraków 1885 (egzemplarz z BN z własnoręcznymi poprawkami i uzupełnieniami autora)

WolffKn. – J. Wolff, *Kniaziewie litewsko-ruscy od końca czternastego wieku*, Warszawa 1895

Zabiełłów – Archiwum Zabiełłów w AGAD

Zaliwaka – A. Залівака, *Фасцыкул III–V*, Мінск 2013–2015

Zb. Czoł. – Zbiór Czołowskiego w AGAD

Zb. Rus. – Zbiór Rusieckich w ANKr.

Zbiór aktów – *Zbiór aktów do historii ustroju sądów prawa polskiego i kancelarii sądowych województwa krakowskiego z wieku XVI–XVIII*, wyd.

S. Kutrzeba, Archiwum Komisji Prawniczej, t. VIII cz. 2, Kraków 1909

ZKW – Zamek Królewski w Warszawie

ZMRP – Zbiór materiałów różnej proveniencji w AGAD

ZZG – Zbiór Zygmunta Glogera w ANKr., Oddział na Wawelu

Żukowicz, Uprawlenie i sud – П.Н. Жукович, *Управление и суд в Западной России в царствование Екатерины II*, „Журналъ Министерства народного просвещения”, Март-май, июль, 1914

Żychl. – T. Żychliński, *Złota księga szlachty polskiej*, t. I n., Poznań 1879 n.

III Statut Lit. – *Статут Вялікага Княства Літоўскага 1588*, Мінск 2010

Symbole

A – awans

C – cesja

D – deklaracja

E – elekcja, elekt

K – konsens

N – nominacja, nadanie

P – przysięga

R – rezygnacja

S – sigillata (zapieczetowano)

W – wjazd

† – śmierć, zmarł

– pogrzeb, pochowany

* – urodzony

^ – chrzest

x – żona

Inne skróty

a. – ante (przed)	nast. – następcy
akc. – akcesja	NN. – nieznanego imienia i nazwiska
a/l. – ante/lub	nr – numer
b.d. – bez daty	n.s. – nowy styl
b.m.d. – bez miejsca, daty	ok. – około
c. – córka	or. – oryginał
c.-w. – cywilno-wojskowy	pocz. – początek
dok. – dokument	pogr. – pograniczny
dworz. – dworzanin	płk – pułkownik
dz. – dział	pow. – powiat
ewang. – ewangelik (-czka) (przy bliżej nieokreślonym wyznaniu protestanckim)	ppłk – podpułkownik
F. – fond (fondas)	praw. – prawosławny
fasc. – fascykuł	rkps – rękopis
gr. – grodzki (-a)	rotm. – rotmistrz
h. – herbu	rep. – repartycja
hosp. – gospodarski	rozw. – rozwiedzeni
JKM – Jego Królewska Miłość	s. – strona
j.w. – jak wyżej (dotyczy kilku pozycji podanych przy wcześniejszym zapisie!)	sekr. – sekretarz
kalw. – kalwinista (-tka)	s.s. – stary styl
kat. – katolik (-czka)	św. (Św.) – święty (Święty)
KEN – Komisja Edukacji Narodowej	t.d. – tego dnia
kol. – kolumna	t.m. – tego miesiąca
Kol. – Kolekcja	t.r. – tego roku
kor. – koronny (-a)	tow. – towarzysz
ks. – księga	v – verso
l. – latach	v. – voto
luter. – luteranin (-anka)	w. – wielki
N. – nieznanego imienia lub nazwiska	wg – według
nadw. – nadworny	woj. – województwo
	wzm. – wzmiarkowany
	z. – ziemski
	ziem. – ziemiański
	zob. – zobacz

Określenia topograficzne

brasł. – brasławski
brz. – brzeski (-e)
czern. – czernihowski
dorp. – dorpacki
grodz. – grodzieński
infl. – inflancki
kow. – kowieński
lidz. – lidzki
lit. – litewski
mer. – merecki
min. – miński
moz. – mozyrski
mścis. – mścislawski
nowogr. – nowogródzki
NS – nowogródzko-siewierski
orsz. – orszański
oszm. – oszmiański
parn. – parnawski
pin. – piński

poł. – połocki
pren. – preński
ros. – rosieńska
rzech. – rzechycki
słonim. – słonimski
smol. – smoleński
sok. – sokólski
starod. – starodubowski
szaw. – szawelski
telsz. – telszewski
tr. – trocki
up. – upicki
wend. – wendeński
wil. – wileński
wiłkom. – wiłkomierski
witeb. – witebski
WKsL – Wielkie Księstwo Litewskie
wołk. – wołkowyski
żm. – żmudzki

ZIEMIA POŁOCKA I WOJEWÓDZTWO POŁOCKIE

(koniec XIV w. – 1793 r.)

BOBROWNICZY połocki

Już w przywileju wielkiego księcia Kazimierza z datą 29 VII indykcji 3 [=1440] wymieniony został „bobrownik nasz” na terenie ziemi poł. (ML 24, k. 258). W pierwszej połowie XVI w. głównym obowiązkiem bobrowniczego był nadzór nad wybieraniem daniny pieniężnej tzw. bobrowszczyzny od użytkowników gonów bobrowych na rzekach i wodach należących do wielkiego księcia (BA, t. 2, nr 246, s. 176–177; Waronin, Palityczny ład, s. 37). Urząd ten w połowie XVI w. zmieniał swój charakter, gdyż w rewizji województwa poł. z 1552 r. wymieniono bobrowniczego jako urzędnika wojewody poł. (Rewizja 1552, s. 119). Jednocześnie jednak ostatni bobrowniczowie aż do okupacji moskiewskiej Połocka w 1563 r. tytułowali się urzędnikami wielkiego księcia.

1. Połubiński

15 V indykt 12 [=1509] (LM 8, s. 414)

2. Jacko Bohdanowicz Bystrejski (x Hanna Iwanówna)

2 IX indykt 6 [=1532] (ML 16, k. 104)

25 II 1548 – bobrowniczy hosp. poł. (ML 35, k. 115v)

23 II 1553 (APR 322, s. 16); po 1563 w niewoli w Moskwie (ML 268, k. 115), a po uwolnieniu horodniczy poł.

3. Iwan Jackiewicz Streżowski (Streżowski)

8 XII 1555 – bobrowniczy hosp. poł. (APR 322, s. 27)

BUDOWNICZY połocki

Urząd ustanowiony w 1645 r. „przykładem Wilna, po pogorzeniu miasta i zamku połockiego” (ML 119, k. 397).

Żaba – córka Regina, 1 v. Aleksandrowa Rypińska, budowniczyzna poł., 2 v. już 30 IX 1667 Słońska (IJM XXVI 447) – wątpliwe, gdyż zapewne córka błędnie interpretowana jako budowniczanica?

4. Aleksander Wiskowski
N 10 VII 1645 (ML 119, k. 397; ML 584, k. 45v)
5. Aleksander Rypiński (?1x już 21 III 1640 Helena Połupięcianka; 2?x Regina *vel* Rajna Żabianka, 2 v. już 30 IX 1667 Słońska)
N 18 IV 1648 po † Aleksandra Wiskowskiego (ML 123, k. 52v–53)
Potwierdzenie 1 II 1649, ponieważ N z 1648 nie została zapieczętowana (tamże)
18 VIII 1652 (VL IV 382)
6. Krzysztof Worotyniec (x Dominitra Roszkowska † między 20 a 24 I 1670, kat., analfabetka)
1648 jako budowniczy zamku poł. (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4101, k. 14)
Testament z 12 V 1668 aktykowany 21 t.m. (NGABM, F. 1734, nr 1a, k. 90–91)
7. Jerzy Adam Adamowicz Przysiecki (Przesiecki), porucznik rajtarii (x już 1669 Zofia Wysłouchówna *vel* Wisłouchówna, podsędkówna orsz.)
N 10 IV 1659 po † A. Rypińskiego (ML 131, s. 744–745; MLKW 131, nr 647)
† 25 VIII 1696 (Nies. VII 561)
8. Piotr Dominik Janowicz Kiszczewski
24 IV 1665 (LVIA, SA 4, k. 679v)
22 VI 1665 (tamże, k. 678)
9. Roman Janowicz Zywult (1x Aleksandra Sopoćkówna 1678; 2x Joanna Petelczycówna, cześniakówna oszm.)
N 11 VI 1668 po † Krzysztofa Worotyńca [s] (ML 135, s. 381–382)
4 XI 1693 (LVVA, F. 712, nr 114, k. 327–328v); wdowa Joanna 1695 (NGABM, F. 1722, nr 8, k. 104)
10. Jerzy P[iotr?] Piotrowicz Korsak Udzielski (2?x Anna Grochowska † 1704)
5 I 1670 (NGABM, F. 1778, nr 13, k. 361–362: data dopisana)
30 III 1672 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4101, k. 30)
1684 (NGABM, F. 1734, nr 3, k. 236)
† a. 6 V 1688 (z N nast.) i rzeczywiście nie żył 3 VI 1688 (NGABM, F. 1778, nr 11, k. 78–81v); † 1700 (Bon. XI 177) – błędnie!
11. Andrzej Rypiński (x Anna Kłoczówna)
ok. 1680 (Uruski XV 357) – może budowniczy, ale źródłowo nieznan

12. Mikołaj Władysław Eustachowicz Rypiński (x już 1686 Anna Kublicka † a. 14 IV 1712, podsędkówna poł.)
N 6 V 1688 po † Jerzego Udzielskiego Korsaka (NGABM, F. 1778, nr 12, k. 2-v)
N 1688 po † Jerzego Korsaka (ML 143, k. 431-regestr)
24 X 1702 i lantwójt (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 131v); † a. 14 IV 1712 (tamże, nr 11, k. 470v–471)
13. Konstanty Hlebowicz (z Hlebowiczów) Jeśman, rotmistrzowicz (x Justyna Sztohówna [s])
1689 (LVIA, F. 1025, inw. 1, nr 38)
2 VIII 1732 (NGABM, F. 1734, nr 23, k. 640v); † (dawno?) a. 26 VII 1736 (tamże, k. 1149v), ale błędnie jako żyjący 30 I 1737 (tamże, nr 26, k. 75)
14. Józef Kazimierz Łodziata, strażnikowicz (x Anna Kuszelewska, podczaszanka rzecz.)
16 VII 1689 (Faszczów 5, s. 97 [98])
20 IV 1718 (NGABM, F. 1734, nr 15, k. 61); wdowa 9 VII t.r. (tamże, k. 115)
15. Jan Antoni Korsak Hołubicki (x 1709 Joanna z Kieżgajłów Szemiotówna † między 17 a 24 IX 1725, podkomorzanka wend.)
1 XII 1698 tylko Jan Korsak (VUB, F. 5–F80–24109)
20 II 1727 (NGABM, F.1734, nr 19, k. 660)
16. Michał Korsak Hołubicki (x Eleonora Siellicka)
7 II 1701 „B:P:” (NGABM, F. 1734, nr 5, k. 57–58)
20 V 1728 (tamże, nr 20, k. 269); żona (wdowa?) 12 IV 1736 (tamże, nr 25, k.1000); † a. 10 I 1738 (tamże, nr 26, k. 1007)
17. Dominik Przysiecki (*8 VI 1670), budowniczy (x Konstancja Karaffówna Jeśmanówna, kasztelanka min.)
1702 (Uruski XV 55)
13 V 1707 (NGABM, F. 1722, nr 91, k. 457)
1 X 1730 (PANKr. 5793)
18. Franciszek Mikołaj Rypiński, budowniczy (x Anna (Joanna) Łuszczycówna, wojszczanka poł.)
11 V 1704 „bud:” (AR XXIII 31, plik 2, s. 16) – budowniczy?
1 I 1711 (PANKr. 6130)
Testament z 5 XII 1753 aktykowany 13 VIII 1754 (NGABM, F. 1734, nr 43, k. 838–849v; tamże, F. 1778, nr 33, k. 297–299v). Żył 20 V 1754 (tamże, F. 1734, nr 43, k. 571v)

19. Onufry Obrąpalski
 a/l. 8 X 1721 (IJM XXVII 254)
 Marcin Rypiński [starościc sitniański?] – N 10 XI 1746 po † Mikołaja Rypińskiego (ML 174, s. 458–461; AR II, ks. 69/11, s. 246) – niezrealizowana, gdyż F. M. Rypiński żył
 Stanisław Rypiński – 23 II 1750 (NGABM, F. 1734, nr 39, k. 158v) – budowniczy
20. Adam Alojzy Reutt, oboźnic (x już 1765 Anna Żochowska † po 8 III 1774)
 N 18 IX 1754 (Czart. 1131, s. 629) – błędnie!
 N dana do podpisu 18 X 1754 po Rypińskim (PANKr. 1142, t. I, k. 17 – bez imienia)
 N 19 X 1754 po † Franciszka Rypińskiego (ML 179, s. 368–369)
 † krótko a. 16 IV 1788 (Czart. 723, s. 1206)
21. Leon Przysiecki, budowniczy (x Teofila (Salomea) Chmarówna, skarbnikówna min.)
 9 II 1756 (Kórnik 1092, s. 84)
 21 VIII 1758 (Czarniański IV 203); wdowa 1775 (Podymne min., s. 96)
22. Krupienicz
 Żona Bogumiła, budowniczyzna poł. 7 VIII 1756 (NGABM, F. 1734, nr 45, k. 966v) – może to Feliks, budowniczy witeb. † a. 7 V 1759 (ML 181, s. 592; Jag. 5981, k. 356)
23. Michał Swołyński
 14 VIII 1758 (NGABM, F. 1734, nr 39, k. 158v; tamże, nr 48, k. 19). On? budowniczy smol. 30 IX 1765 (UWKL IV 99; NGABM, F. 1778, nr 21, k. 435v) i 7 IX 1771 (tamże, F. 1734, nr 62, k. 248–249v). Wdowa po nim? budowniczyzna (nie podano jaka) Zuzanna, c. Eliasza 13 IX 1785 s.s. (RGADA, F. 1354, inw. 38, nr K–2)
 Tadeusz Korsak (x między 22 a 29 III 1771 Petronella Korsakówna Udzielska, wojszczanka poł.) – 29 III 1771 „budown” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 185–6v), 16 I 1772 „bu” i „budow” (tamże, nr 63, k. 1181), 21 VIII 1780 „budow” (tamże, F. 2574, nr 13, k. 724) – budowniczy
 Michał Kraśniewski (Kraśniowski) – 8 VI 1765 „budown” (NGABM, F. 1775, nr 2, k. 26), ale 3 VI 1765 „budown” smol. (tamże, k. 6) i „budow.” smol. 30 IX 1765 (tamże, k. 6 budowniczy smol., UWKL IV 100)

Michał Korsak, budowniczy (x Elżbieta Terpiłowska, ?2 v. Stefanowa Kuścińska, regentowa gr. i pisarzowa dekretowa poł.) – 5 II 1771 „budown” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 441v), a budowniczy 7 XII 1784 (tamże, nr 71, k. 37), 30 IV 1787 (tamże, F. 2574, nr 29, k. 245) oraz między 24 VII a 30 IX 1789 (LVIA, SA 2839, k. 14v.), a jako „budow” obrany 25 II 1792 komisarzem (sędzią) granicznym – budowniczy

Maciej Korsak, budowniczy (x już 1769 Zuzanna Gintowtówna † po 10 IV 1771, cześnikówna wiłk.) – b.d. (Bon. VI 54); testament z 10 IV 1771 jako „budown.”, aktykowany 6 V t.r., żona jako budowniczyzna, syn budowniczy, córki budowniczanek (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 189–192v) – tylko budowniczy

Leonard Hlebowicz Jeśman, budowniczy (wnuk Konstantego) – 21 III 1771 (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 169–172v), ale 19 III t.r. podpisał się bez tytułu (tamże, k. 172v), zaś 23 III 1771 budowniczy i „budo” (tamże, k. 539), 7 III 1774 budowniczy (tamże, F. 2768, nr 5, k. 3v), a 3 VI 1778 bez tytułu (Lisiejczykau, s. 248, nr 2610-a), jeszcze 9 III 1790 „budown” (NGABM, F. 2574, nr 54, k. 235) – to budowniczy

Ignacy Korsak, oboźnic (1x Marianna Rypińska; 2x Eleonora Buynicka) – 1773 (Bon. XI 185) i 1780 (Uruski VII 223: data błędna) – błędnie zamiast rotm. A 25 I 1775 na podczaszego

Adam Jeśman (*ok. 1743 lub ok. 1746), budowniczy (brat Leonarda) (x już ok. 1773 Teresa Wolbekówna † po 20 IV 1798 s.s.) – 10 II 1772 „budow” (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 35), ale w nagłówku dokumentu z 5 t.m. budowniczy i podpisał się bez tytułu (tamże, k. 35–36v), budowniczy 3 VI 1778 (Lisiejczykau, s. 248, nr 2610-a), 22 IX 1787 „budow.” (NGABM, F. 2574, nr 29, k. 446), budowniczy 2 X 1796 (tamże, F. 319, inw. 1, nr 5, k. 17) i 20 IV 1798 s.s. (tamże, nr 13, k. 9) – budowniczy

Stanisław Antoni Korsak – 19 VIII 1778 „budown.” (NGABM, F. 2574, nr 9, k. 371) – to podczaszyc smol.

Antoni Reut – 1778 (Nies. VIII 108; Uruski XV 199) – tożsamy z Adamem Alojzym (błędne imię) lub oboźnic

Antoni Korsak Zaleski – 8 V 1779 (NGABM, F. 1734, nr 66, k. 151) – błędnie!

Józef Zaleski Korsak – 12 II 1784 „budowniczy woj. poł. i wojskowiec połocki” [s] (Czart. 879, s. 178) – tak w kopii, ale w oryginale bez tych tytułów (tamże, s. 172) – błędnie!

24. Jan Świerzewski

6 IX 1784 (NGABM, F.1734, nr 70, k. 776)

Jan Reutt – 8 II 1786 „budow:” (Czart. 879, s. 328), „budown” (tamże, s. 330), „B” (tamże, s. 336) i „bud.” (tamże, s. 339), między 24 VII a 30 IX 1789 „budow” (LVIA, SA 2839, k. 8v [s. 11] i jako taki E 18–22 II 1792 na sędziego ziem. – budowniczy

25. Jakub Eliasz Grot (Grott) Spasowski (*ok. 1730), regent z. (x NN)

N 24 VI 1788 po † Adama Reutta (ML 555, s. 273–275)

15 III 1797 s.s. (NGABM, F. 2512, inw. 1, nr 23, k. 1v–2)

Ignacy Korsak (*1771?), budowniczy lub łowczy (x Marianna Mackiewiczówna – pomyłona z żoną Ignacego, stolnikowicza?) – 30 XII 1788 (NGABM, F. 2574, nr 30, k. 790), 16 I 1792 „budow” (tamże, F. 1778, nr 39, k. 29v), 1799 [s.s] „budow” (AWAK XVI 307) i budowniczy (Bon. XI 177; Ciechanowicz III 366, ale obaj wg AWAK XVI 307!) – budowniczy

Franciszek Ksawery Korsak, rotm. – 1788 (Bon. XI 191) – błędnie zamiast podczaszy smol. (UWKL IV 869)

Roch Korsak – między 24 VII a 30 IX 1789 „budow” (LVIA, SA 2839, k. 39v) – budowniczy

Ignacy Korsak, łowczy (x Józefa Korsakówna, pisarzówna z. poł., marszałkówna lepelska) – 1791 i sędzia borysowski [s] (Bon. XI 185: data błędna, bo urzędnicy pow. borysowskiego dopiero od 1795), 1813 (tamże: z tym tytułem?), a podsędek pow. lepelskiego 1815 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie) – błędnie!

Wincenty Świrzewski – 16 I 1792 „budow” (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 29v) – budowniczy

Szymon Wildziewicz – 16/27 V 1793 (NGABM, F. 1778, nr 40, k. 161) – budowniczy witeb.

Witkowski (x Julia Niemirowiczówna Szczyttówna, ok. 1777 – 27 XI 1851, sędzianka z. poł.) – XVIII/XIX w. (PSB XLVII 573) – błędnie, bo to Józef lub Ludwik, budowniczy orsz.

CELNIK połocki

26. Wojna Piotrowicz Epimach
9 III 1552 (Rewizija 1552, s. 110–111; SRP V, s. 229; Waronin, Palityczny ład, s. 37)
A 9 VIII 1559 na horodniczego

CHORAŻY połocki

Urząd chorążego należał do najstarszych urzędów ziemi połockiej. Jego genezę można datować zapewne na pocz. XV w., natomiast pojawienie się w źródłach pisanych wiązać należy z okresem nasilenia wojen z Moskwą z przełomu XV i XVI w. Według III Statutu Lit. z 1588 r. (rozdz. III art. 6) zajmował wysokie – czwarte miejsce podczas wotowania na sejmiku w Połocku.

Uwaga! Aleksander Pietuch [przodek Kublickich], rzekomo chorąży 27 VI 1507 w przywileju nadania Plisy (NB w 1. połowie XVI w. była to własność Korsaków; zob.: В. Галубовіч, *Да гісторыі адной арэнды ў Полацкім ваяводстве ў сярэдзіне XVII ст.*, „Commentarii Polocenses Historici”, t. III, 2005, s. 42–43) – ewidentny falsyfikat, gdyż użyto tytułatury królewskiej z XVII w., a inne podane szczegóły nie odpowiadają realiom z 1507 (Akty JZR I 33; Połockije gram. 2015, I, nr 415 – publikacja tekstu i nr 417 – identyczny falsyfikat datowany 7 VII 1507 dla Mikołaja Aleksandra Pietucha, tym razem bez tytułu chorążego, tamże, II, s. 259–260, 261 – naukowy komentarz do obu falsyfikatów).

Rzekomo A na starostę pin. i żył 27 VI 1570, a jego żoną była Massalska (Żychl. XIX 50) – informacje błędne!

27. Fiodor (Fedko) Semenowicz Epimach(owicz)
5 III indykt 6 [=1533] (ML 16, k. 118v–119, 120v; BA, t. 2, nr 148, s. 113–114; BonPoczet, s. V)
4 VIII 1535, indykt 8 (ML 16, k. 270; BA, t. 2, nr 376, s. 266)
1537 (BonPoczet, s. V, 53)
28. Iwan Hlebowicz Korsak, horodniczy
11 XII 1536, indykt 10 (ML 16, k. 275-v; BA, t. 2, nr 382, s. 271) – może omyłkowo, gdyż Iwan Hlebowicz Korsak był przedtem i po tej dacie horodniczym, albo pomyłono datę roczną w kopii źródła zamiast 1537 r. a wówczas chodzi już o Iwana Michajłowicza Korsaka

29. Iwan Michajłowicz Zenowiewicz Korsak (x Fiedia Andrejewna † po 25 VII 1568)
 11 i 13 III indykt 11 [=1538] (ML 16, k. 280v, 281; BA, t. 2, nr 391)
 1 VI 1556 (LM 251, nr 5, s. 29)
 R na sejmie wileńskim IX/X 1559 ze względu na wiek (ML 41, k. 143v; RGV, s. 74: a. 3 X 1559); † a. 13 VIII 1563 (Mietyryka WKL 44, s. 98)
30. Fronc (Froncko) Kasporowicz, namiestnik wojewody S. Dowojny
 N 3 X 1559 po R I. Korsaka dzięki poparciu wojewody S. Dowojny (ML 41, k. 143v; RGV, s. 74; Waronin, Palityczny ład, s. 33, 37–38)
 † a. 1563, gdyż syn Michał Fronckiewicz z matką wdową otrzymali w sierpniu t.r. sioło liczące 22 dymy w odmianę za dobra utracone w Połocku (Mietyryka WKL 44, s. 98)
31. Piotr Wasilewicz Korsak
 już 15 III 1562 (LM 249/39, nr 225, s. 284)
 II 1563 dostał się do niewoli moskiewskiej lub zginął w Połocku, bo nie słyhać o nim więcej
 1587 (Bon. XI 177) – mylnie!
 2 VIII 1605 występuje Maryna Piotrówna Korsakówna, chorążanka poł., bywsza Michałowa Baczyna (LMAB, F. 264–870)
32. Hrehory Iwanowicz Korsak
 Jest 14 I 1585 (APR 341; RGV, s. 74)
 R z powodu złego stanu zdrowia tuż a. 30 IV 1589 (ML 76, k. 11v–12; RGV, s. 74)
33. Dymitr Wasilewicz Korsak
 N₁ 30 IV 1589 bez E po R H. Korsaka (ML 76, k. 11v–12; RGV, s. 74);
 N 1589 (Bon. XI 179)
 N₂ 25 III 1590 po R H. Korsaka i na prośbę wojewody M. Dorohostajskiego oraz za zgodą szlachty poł. (ML 77, k. 77v–78; RGV, s. 74)
 † a. 22 IX 1594 (IJM XX 445); † 1594 (Bon. XI 179)
34. Jan Hrehorowicz Korsak Hołubicki, horodniczy (unita) (x Barbara Monwidówna Dorohostajska)
 E 1 VI 1597, N₁ 12 VI 1597 na urząd wakujący (ML 83, k. 240v–241v; RGV, s. 74)
 N₂ 12 VII 1597 (ML 84, k. 167–168; RGV, s. 74)
 A 20 VIII 1620 na kasztelana dorp. (U IX 78)
 Tobiasz Korsak – 7 X 1620 (Zaliwaka V 226) – błędnie, bo był chorążycem

35. Hrehory Janowicz Korsak Hołubicki, kasztelanie dorp. (x już VIII 1625 Helena Aleksandra Romanówna Wołowiczówna, starościanka koniawska)
E 18 IV 1621; N 28 IV 1621 po A. J. Korsaka (ML 96, k. 370–371; RGV, s. 74–75)
11 VI 1652 (ML 126, k. 70-v; RGV, s. 75); † niedługo a. 19 IV 1653 (ML 127, k. 485–486v)
Krzysztof Grzegorzewicz Korsak Bobynicki (x Elżbieta Sapieżanka, 2 v. Jakubowa Kuncewiczowa, wojewodzina brz. lit.) – 1640, A 1650 na podkomorzego (Bon. XI 183) – wszystko błędnie!
Teodor Teodorowicz Pietuch (x Uniechowska) – † w/po 1654 (Żychl. XIX 51) – błędnie!
Hieronim Korsak, podwojewodzi – wybrany 4 IX 1653 przez szlachtę chorążym (Czart. 147, s. 255), zapewne „pro tunc” podczas wakatu na urzędzie i w sytuacji zwołania pospolitego ruszenia
36. Kazimierz Korsak Hołubicki, chorążyc (x Anna Klonowska, wojewodzianka brz., 1 v. Michałowa Frąckiewiczowa Radziwińska, stolnikowa poł., 3 v. Mikołajowa Władysławowa Szółkowska, podczaszyna wil.)
N 3 II 1654 po † ojca Hrehorego (ML 128, k. 487v–488) 1657 (RGADA, F. 79, inw. 1, rok 1657, nr 4, k. 142–155)
† 1661 (Bon. XI 188; Prinke, Sikorski, s. 180; Tabl. Korsaków) – błędnie, bo wdowa już 12 III 1658 za Szółkowskim (LVIA, SA 12, k. 394–396)
37. Roman Korsak Hołubicki, chorążyc (x Tekla Suchodolska, pisarzówna z. wołk., 2 v. Samuelowa Kazimierzowa Ciechanowiecka, podkomorzyna mścis.)
1655 (Rejestr przysięgowy, s. 54) – błędnie, był chorążycem
N 1661 po bracie Kazimierzu (Bon. XI 188), jest 20 IX t.r. (IJM XXV 386–387)
† 1667 (Bon. XI 188; Prinke, Sikorski, s. 180); testament aktykowany 15 VI 1667 w Trybunale (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie); wdowa VII 1667 (LVIA, SA 3235, k. 4v)
38. Władysław Jan Korsak Zaleski, podczaszyc
29 V 1668 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 116v)
14 VIII 1685 (APP 133, s. 156); † a/l. 1690 (PSB XIV 106)
Iwan Kłoczko (x Krystyna Korsakówna, chorążanka poł.) – † 1690 w wieku 109 lat (Bon. X 161); † 1690 „blisko stuletni” (Bon. XI 188) – nie występuje w żadnych źródłach

39. Jan Kazimierz Korsak Zaleski, stolnik smol. (x Anna Konstancja Czerniewska [Czerniawska], starościanka marienhauska, 2 v. już 1699 Michałowa Janowa Tyzenhauzowa, starościna inturska)
 N 1690 (PSB XIV 106) – błędnie!
 E IX 1692 nie doszła (PANKr. 354, k. 390–391v)
 E 17 XI 1692 (ML 581, k. 776)
 N 26 XI 1692 po † ojca (ML 146, s. 564) – bez tytułu stolnika smol.
 1694 (ZZG 15, s. 840)
 Rzekomo A ok. 1695 na kasztelana (PSB XIV 106) – błędnie, bo † a. 7 IX 1696 jako chorąży (NGABM, F. 1732, nr 2, k. 227v), a wdowa tylko chorążyna
40. Krzysztof Benedykt Niemirowicz Szczytt (Szczyth), stolnik
 E 4 VII 1696 po † J.K. Korsaka (ML 581, k. 726-v, 732-v; PSB XLVII 564)
 N 17 IX 1697 po † Jana Korsaka (ML 149, s. 916; PSB XLVII 568)
 A 26 XI 1702 na cześnika WKsL (U XI 90; PSB XLVII 568), ale zatrzymał chorągwo – jest jeszcze 15 V 1713 (Roskie, r.-m. 599)
 A 14 VII 1713 na kasztelana smol. (UWKL IV 400)
 Janusz Korsak – 10 XII 1710 (NGABM, F. 1734, nr 32, k. 226) – chorążyc
 Antoni Jan Korsak – 2 II 1718 (NGABM, F. 1734, nr 15, k. 425),
 9 II 1723 (tamże, nr 16, k. 591-v) – chorążyc
41. Aleksander Konstanty Korsak Bobynicki, podstoli
 N 6 VI 1726 po † K. Niemirowicza Szczytta (ML 165, s. 398–399);
 N 1726 (Bon. XI 186)
 19 VIII 1735 (Macuk, Połock, s. 134); żona (wdowa)? 7 IX 1735 (NGABM, F. 1734, nr 25, k. 415)
 Jan Ludwik Reut – 10 IX 1726 (NGABM, F. 1734, nr 18, k. 956) – błędnie!
 Marcin Korsak – 14 IX 1733 (Elekt., s. 98) – błędnie
 Jan Reutt, krajczy – N a/l. 7 X 1752 (NGABM, F. 1734, nr 38, k. 107–108v) – postać fikcyjna?
 Trojan Korsak – 14 IX 1733 (Manifest 1733, s. 7) – chorążyc
 Antoni Korsak – 25 I 1756 „chor.” (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 160v),
 3 X 1771 (LVIA, SA 148, k. 8450) – chorążyc
42. Ignacy Ludwik Korsak, płk (x Eleonora Przysiecka † po 2 VII 1783, sędzicówna z. poł.)
 N 1764 (Bon. XI 181) – błędnie!

N 9 III 1765 (ML 184, s. 286–287; Kamer. III 325, s. 13; Czart. 777, s. 466; Czart. 1131, s. 625), aktykowana 3 VI t.r. (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 7–8v; Mienicki, Rejestr, s. 311)

Testament z 10 X 1782 (RGIA, F.1343, inw. 23, nr 7177, k. 134–138); żył 16 XII 1782 (NGABM, F. 2574, nr 16, k. 72) i 1783 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie); † a. 20 III 1783 (NGABM, F. 1734, nr 69, k. 478)

Józef Michałowski – N 11 III 1769 aktykowana 18 V 1772 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 471-v) – falsyfikat!

Józef Reutt – 29 XII 1770 (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 57v) – błędnie!

Justynian Szczytt – 21 IV 1771 (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 73-v) – dokument sfalszowany!

Leon Suszyński (x już 23 XI 1777 Joanna Darewska, † po 6 IX 1783) – 23 XI 1777 „chor.” (NGABM, F. 1734, nr 64, k. 408) i 6 IX 1783 „chor.” (tamże, F. 2574, nr 17, k. 152a); on? bez tytułu 12 II 1784 (Czart. 879, s. 189) – błędnie, zapewne chorąży parafialny

Szczyt – 9 II 1778 obrany deputatem poł. bez miejsca pełnienia urzędu (GazWil. 1778, nr IX, 28 II) – to Marcin Niemirowicz Szczytt, chorąży petyhorski

Marceli Baykowski – 6 II 1783 „chor.” (NGABM, F. 2574, nr 16, k. 153) – błędnie, zapewne chorąży parafialny

Adam Korsak – 12 II 1784 „ch” (Czart. 879, s. 171) – tak w oryginale, w kopii „rotmistrz” (tamże, s. 177) – chorążyc

Michał Korsak – 12 II 1784 „chor” (Czart. 879, s. 172) – tak w oryginale, w kopii „chorążyc” (tamże, s. 177), 8 II 1786 „ch” (tamże, s. 336: or.) i „chor” (tamże, s. 338: kopia) – chorążyc

43. Jan Nornicki, podwojewodzi, szambelan JKM, starosta szarkowski
E 11–12 II 1784 po † I. Korsaka (Czart. 879, s. 191–198: kredens)
N 1 IV 1784 po † I. Korsaka (ML 551, s. 909–911)
24 IX 1791 (NGABM, F. 1734, nr 72, k. 498)

Józef Korsak – 19 IX 1789 (Gordziejew, s. 251) – błędnie!

44. Dominik Korsak, koniuszy
7 V 1789 (Zaliwaka V 216) – błędnie!
E 17 II 1792 po † J. Nornickiego (Czart. 879, s. 819; laudum: s. 815–835)
N 1792 (Bon. XI 181)
N a/l. 12 III 1792 (z N nast. na koniuszostwo) – ale nazwany tylko obranym chorążym 7 IV 1792 (Czart. 932, s. 673). Zapewne nie zdążył uzyskać N

przed wojną z Rosją w 1792, ale jako chorąży 1792 (Kal. Polit. 1793), 1 VII 1793 (NGABM, F. 1734, inw. 2, nr 1, k. 78) i 20 IV 1798 (tamże, F. 319, inw. 1, nr 13, k. 18); † a. 19 VII 1804 (tamże, nr 37, k. 234v); błędnie, że chorąży dziśieński 1804 (Bon. XI 181; Uruski VII 222)

Marcin Niemirowicz Szczytt, sędzia z. (x Aniela Sistrzeńciewiczówna Bohuszówna) – koniec XVIII w. „chorąży powiatu poł.” (Żychl. IV 371) – błędnie lub w Rosji!

CIWUN połocki

Urząd ciwuna (ściślej ciwuna grodzkiego względnie miejskiego) w Połocku znany był już w okresie istnienia feudalnego księstwa, a jego podstawową funkcją było sprawowanie sądów na dworze książęcym. Po utracie kompetencji sądowniczych nadwornych już w pocz. XVI w. zajmował się podczas objazdów włości hosp. sądownictwem w sprawach włościian oraz zbieraniem dochodów przypadających z dawnych czasów m.in. na utrzymanie swego urzędu. Mimo utraty znaczenia w przywileju ziemskim wydanym dla ziemi połockiej przez Zygmunta Starego 23 VII 1511 r. utrzymano przepis zabraniający zajmowania urzędu ciwuna przez sługi wojewody poł. (Połockije gram. 2015, I, nr 476; Ljubawskij, Obłastnoje dielenije, s. 844; Waronin, Palityczny ład, s. 36, 38). Urząd ciwuna zanikł na pocz. 2. połowy XVI w., zapewne w związku z moskiewską okupacją Połocka od 1563 r. Po odzyskaniu w 1579 r. miasta i terytorium województwa z rąk moskiewskich nie wznowiono nominacji, a III Statut Lit. z 1588 r. w swej treści (rozdz. III art. 6) nie uwzględnił tego urzędu (poza Żmudzią) w oficjalnej hierarchii urzędów powiatowych w WKsL.

45. Kościuszko (Wałfromiejewicz) Newelski (Kościuszko Olchromiejewicz [s]) b.d. [pocz. panowania Zygmunta Starego] (AR XXIII 14, pl. 1)
b.d. [w rewizji z III 1552 r. jako nadawca ziemi, poddanego i jazu na monaster horodecki św. Michała] (Rewizija 1552, s. 156)
46. Iwan Hlebowicz Korsak, horodniczy
31 IX 1532 [ss], indykt 6 (ML 16, k. 196; BA, t. 2, nr 263)
28 XI 1538, indykt 12 (ML 23, k. 56–60), ale 14 II 1541 wymieniony tylko jako horodniczy (ML 24, k. 138)
47. Wasyl Michajłowicz Korsak, horodniczy i klucznik
N 24 XI 1551 wraz z klucznictwem i potwierdzeniem przywileju na horodniczego (ML 28, k. 105–107)
N bez m.d. [może pocz. 1552 ?] po † I. Hlebowicza (ML 28, k. 119v–120; Mietryka WKL 28, nr 148; BonPoczet, s. VII)

CZEŚNIK połocki

48. Jan Hrehorowicz Podbipięta
N X 1635 (PSB XXVII 71) – błędnie!
N 25 XI 1635 (ML 111, k. 444-v; RGV, s. 79)
A 15 III 1636 na pisarza z.
49. Piotr Kazimierz Biegański, podstolic oszm., dworz. pokojowy JKM
N 15 III 1636 po A J. Podbipięty (ML 111, k. 548v–549; RGV, s. 80)
A 3 I 1640 na podstolego
50. Krzysztof Żaba, podstolic witeb. (x już 10 VI 1646 Anna Uniechowska, cho-
rążanka min., 2 v. już 11 XI 1669 Tomaszowa Hercykowa, koniuszyna poł.)
N 3 I 1640 po A P. Biegańskiego (ML 113, k. 477v; RGV, s. 80)
11 VI 1652 (ML 126, k. 70-v)
Franciszek Krzysztof Umiastowski h. Roch III – 1648 (Nies. IX
199) – błędnie!
51. Stanisław Ometa (1x Marianna Juriewiczówna, 1 v. Womperska; 2x Zofia
Boreyszanka)
N 27 X 1654 po † K. Żaby (ML 129, s. 529)
Wdowa 1684 (NGABM, F. 1702, nr 2, k. 837)
52. Stanisław Staręski (Starzeński) (x już 1660 Aleksandra Helena Stankie-
wiczówna † w/po 1694, ciwunówna twerska, pisarzówna z. żm., 1 v.
Hieronimowa Stanisławowa Białkowska, łowczyni żm. [starod.]
N 4 VIII 1656 po K. Żabie (ML 130, k. 35-v)
9 V 1668 (VUB, F. 8–1552)
A (już 25 VII 1668) na wojskiego
53. Wojciech Stempkowski (Stępkowski)
N 11 III 1658 po † K. Żaby (ML 131, s. 304–305; MLKW 131, nr 275)
A a/l. 12 III 1659 na podstolego
54. Marcin Bartliński
N 12 III 1659 po A W. Stempkowskiego (ML 131, s. 909; MLKW 131,
nr 773)
55. Jan Buynowski (1x Helena Rutkowska; 2x Anna Janówna Osipowska)
1 X 1659 i sędzia gr. (Czart. 2715, s. 246)
Testament z 25 X 1664 aktykowany 30 IV 1665 (NGABM, F. 1705, nr 13,
k. 84–91); † a. 13 IV 1665 (aktykacja rejestru rzeczy po nim z 3 XII
1664) (tamże, k. 80–81)

56. Stanisław Rakowski, dworz. JKM
3 VI 1664 (AR II, ks. 20, s. 613–614)
57. Jan Żaba
† a/l. 1668 (z N nast.) – błędnie zamiast Krzysztof?
58. Krzeski
N 1668 po † Jana Żaby (LMAB, F. 105–643, k. 41v)
może Michał – zob. nr 75
59. Chryzostom Karol Janowicz Niemirowicz Szczytt (1x już 23 IV 1672 Izabella Krzysztofówna Bielikowiczówna † w/po 1684, podstolanka kijowska)
15 X 1668 (IJM XXVIII 240), ale bez tytułu 7 VI 1670 (IJM XXV 236–239), cześnik 23 IV 1672 (LVIA, SA 12, k. 1002), a bez tytułu 6 i 18 VII 1677 (NGABM, F. 1943, nr 1, k. 65v), cześnik 15 II 1678 (LVIA, SA 19, k. 1415-v); potem nie używał tytułu
Potem (już 5 X 1682) sędzia gr.
60. Hieronim Krzysztofowicz Żaba, cześnikowicz (x 1669 Katarzyna Protasowiczówna † w/po 1722, sędzianka z. nowogr.)
1 I 1668 (LVIA, SA 9/II, k. 812), ale 18 II 1668 cześnikowicz (NGABM, F. 1734, nr 1a, k. 826), a bez tytułu 1 VI 1668 (tamże, F. 1778, nr 3, k. 90–91)
z tytułem 15 X 1668 (IJM XXVIII 240)
1 IX 1685 (NGABM, F. 1734, nr 3a, k. 44-v). Zaprzestał używania tytułu (albo zawsze był tylko cześnikowiczem) i tytułował się tylko starostą koszańskim. Potem (już 4 IX 1686) podwojewodzi
61. Kazimierz Aleksander Doktorowicz Hrebnicki, ekswojski (x już 20 I 1652 Barbara Chrapowicka, wojszczanka poł., 1 v. Piotrowa Krzczetowska) Rzekomo N 19 IV 1656 (Żychl. VIII 137; GBS IV 495), ale tylko towarzysz husarski 11 VI 1659 (Chrapowicki II 555; NGABM, F. 1734, nr 63, k. 238) Jakoby z cześnika A 15 VI 1659 na wojskiego (zob.), z którego urzędu R i bez tytułu 1667 (LVIA, SA 3235, k. 2v)
cześnik 31 VII 1668 (NGABM, F. 1734, nr 1a, k. 295) i 7 II 1671 (AR XXIII 18, plik 5, s. 100); wdowa 12 XI 1673 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 1080)
62. Jan Teofil Tomaszewicz Sielawa (Siellawa, Selawa) (x Anna Mikołajówna Puciatówna † 1692, sekretarzówna JKM, 1 v. Władysławowa Korsakowa Hołubicka, strukczaszyzna poł., 2 v. Kazimierzowa Pruska, 3 v. Stanisławowa Stankiewiczowa Podborska)

8 VI 1670 (IJM II 255)

Rzekomo † a. 10 III 1693 (z N nast.)

Testament z 27 VII 1702 aktykowany 15 VIII t.r. (NGABM, F. 1734, nr 6, k. 117–120v); † 1705 (Żychl. VII 200) – mylnie!

63. Jan Stanisław Drozdowski (x N. Janówna Władysławówna Domaracka)
20 II 1673 (LMAB, F. 17–141, k. 133)

28 III 1687 (VUB, F. 7–27/13904, k. 312v)

Uwaga! Jego córka Zofia Gutakowska tytułowała się cześnikówną płocką (LVIA, SA 4723, k. 11–12).

64. Henryk Stanisławowicz Rayski, sekretarzyc JKM (ewang.) (x Zofia z Łabiszyna Pakosławska, ewang.)

15 V 1673 (NGABM, F. 1705, nr 19, k. 513–515)

11 VII 1699 (tamże, nr 27, s. 1865)

65. Mikołaj Ernestowicz Korff (*1651/1652), generałowicz JKM (x 28 II 1677 Elżbieta Duninówna Rajcecka 7 IX 1653–1692, starościanka rumborska, kalw.)

12 XI 1674 (VUB, F. 7–16/6157, k. 409–410v)

6 V 1677 (tamże, nr 12/5966, k. 260)

A (już 8 VI 1678) na podstolego brasł. (UWKŁ I 4432)

Krzysztof Benedykt Niemirowicz Szczytt, podkomorzyc – 1676 (Żychl. IV 363) – błędnie!

66. Maciej Andrzej Womperski (x Marcjanna Teresa Hołubówna † po 1716, 1 v. Wawrzyńcowa Kaczanowska, 3 v. Piotrowa Duninowa Głuszyńska, chorążycowa wołk.)

20 VI 1676 (LVIA, SA 17, k. 465–466v)

ale nazwany Kazimierzem VI 1687 (RGADA, F. 1603, inw. 7, nr 197, k. 6v)

2 III 1697 jako Maciej Aleksander (NGABM, F. 1722, nr 8, k. 582); † a. 15 VII 1698 (ML 149, s. 429)

67. Aleksander Bazyli Chelchowski (x już 1670 Barbara Janówna Woysznarowiczówna † w/po 1690, sekretarzówna JKM, 1 v. Tomaszowa Lampartowiczowa)

Rzekomo † 13 VI 1672 (LVIA, SA 2673, k. 2939)

5 I 1763 [s! 1663? 1673?] (Zaliwaka IV 109)

26 VII 1677 (LVIA, SA 18/II, k. 960v)

Testament z 1688 (Zaliwaka IV 109); † 1688 (NGABM, F. 1722, nr 8, k. 803)

68. Zachariasz Tomasz Butkiewicz (Budkiewicz) (x Anna Pacynianka 9 VI 1711)
25 IV 1678 (NGABM, F. 1722, nr 83, k. 543)
9 VI 1711 (MLKS nr 567)
69. Jan Rypiński, miecznikowicz (x już 1670 Anna Doktorowiczówna Hrebnička, cześnikówna poł.)
11 VI 1678 (LVIA, SA 19, k. 471v)
29 II 1689 (NGABM, F. 1778, nr 12, k. 67)
70. Konstanty Władysław Sadkowski (Satkowski, błędnie Jodkowski) (1x Krystyna Mariancella Juszkiewiczówna; 2x Zuzanna Bobrowska, stolnikówna starod., 2 v. Otorowska)
5 IX 1679 (VUB, F. 7–35/14487, k. 141)
9 IX 1679 (tamże, nr 34/14486, k. 170)
Wzm. jako taki 15 X 1711 w testamencie brata wdowy, Juliana Bobrowskiego (LVIA, SA 14505, k. 784)
Samuel Teofil Siellawa – 2 II 1682 (ML 581, k. 678a–679a) – cześnikowicz?
71. Aleksander Wołk
2 II 1682 (AR II 1710, s. 9, kopia) – może błędnie zamiast: miecznik?
72. Jan Wołk
2 II 1682 „czesz” (AR II 1710, s. 7, kopia)
73. Tomasz Boczkowski, miecznik
27 IX 1682 (NGABM, F. 1778, nr 10, k. 124–127)
3 XI 1682 (tamże, k. 124v); wdowa za Stancewiczem już 22 VI 1685 (tamże, k. 124)
74. Jan Stefanowicz Podlecki
1684 (Roskie, r.-m. 621)
75. Michał Krzeski
1688 (AGAD, Nabytki Oddziału I, nr 17)
1691 (Bon. XIII 8)
76. Stanisław Leszczyński (x Teresa Kopciówna)
Córka Urszula 1688 za Piotrem Suchorzewskim (Bon. XIV 143)
Karol Bogusławski – 1690 (Bon. I 364) i 1692 (LwNNB, F. 105, nr 402/III c) – to Bohusławski (x Maria Karaszewiczówna Tokarzewska), cześnik płocki

77. Jan Karol Stefanowicz Dowmont Siesicki (x Katarzyna Boreykówna, horodniczanka kow., 2 v. Kazimierzowa Jacuńska, strażnikowa tr.)
2 X 1691 (LVIA, SA 46, k. 1345–1348v)
30 VII 1698 (LVIA, SA 43, k. 1386)
78. Felicjan Newelski, podstolic smol. (x Elżbieta Przystanowska 1718)
28 II 1692 (RGBM, F. 143, karton 19, nr 5)
Testament z 24 XI 1696 aktykowany 29 XII t.r. (VUB, F. 7–31/13908, k. 329–332v), ale podpisał się pod aktem z 14 XII 1703 (NGABM, F. 1732, nr 1, k. 730v)
79. Daniel Kazimierz Szyszko (Szyszka) (*ok. 1670), wojszczyz (x już 1703 Helena Eleonora Lemnicka † 14 VI 1742)
N 10 III 1693 po † Jana Sielawy (ML 146, s. 710)
A 20 III 1713 na skarbnika lidz. (UWKL I 2723)
80. Jan Szymon Mikołajewicz Doliński (x Zofia Niemirzanka)
23 IV 1693 (LVIA, SA 14503, k. 640–641)
21 III 1718, ale może żył jeszcze 1 IX 1719 (LVIA, SA 14516, k. 244)
81. Michał Czapski (1x już 25 I 1701 Ludwika Szemiotówna † 1710 [s], sędzianka z. żm.; 2x 15 IV 1705 Ludwika? Eleonora Adamówna Skorulska, cześnikówna nowogr., 2 v. już 1725 Kazimierzowa Szymkiewiczowa, 3 v. już 15 XI 1728 Stefanowa Małecka)
18 XI 1694 (NGABM, F. 1737, nr 26, k. 58v)
15 IV 1705 (VUB, F. 7–46/14498, k. 322–323)
82. Jan Aleksander Chełchowski, cześnikowicz (1x już 3 VIII 1694 Anna Katarzyna Urbanowiczówna Pilecka † a. 23 V 1699, podstolanka mścis., 1 v. Stanisławowa Kazimierzowa Korsakowa Bobynicka, strażnikowa poł.; 2x Barbara Czyżówna, stolnikówna smol.)
14 VI 1696 (NGABM, F. 1732, nr 2, k. 224), ale tylko cześnikowicz 1 X 1696 (Jag. 6357, k. 204v–205v)
Cześnik 18 IV 1698 w testamentie teścia (LVIA, SA 43, k. 787)
11 XI 1703 (Jag. 6357, k. 203–204); † a/l. 1714 (LVIA, SA 4726, k. 230-v)
Paweł Brzeski – 12 XI 1696 (AR II, ks. 35, s. 409) – cześnik płocki
83. Stanisław Piestrzecki
Wzm. 26 II 1697 w tytulaturze córki Anny, żony Kaspra Hoffmana (NGABM, F. 1705, nr 27, k. 25)
84. Piotr Kazimierz Łazowski
23 V 1697 (LVIA, SA 43, k. 246v)

85. Ignacy Jan Janowicz z Kirśnia (Skirśnia) Morkurt (Morkunt)
27 VI 1697 jako Morkunt, cześnik płocki (Elekt.), jako połocki (Uruski XI 266)
13 VI 1699 (VUB, F. 7–45/14497, k. 713)
6 XII 1703 (LVIA, F. 343, nr 13911, k. 386–387v)
86. Karol Jan Korsak Bobynicki, strażnik smol. (1x już 1698 Katarzyna Tyzenhauzówna † w/po 1713, starościanka inturska, 1 v. już 23 IV 1694 Stanisławowa Hreczynina Woynina, sędzicowa z. pin.)
30 V 1698 (Oss. 7298)
A 20 XI 1711 na chorążego smol. (UWKL IV 111), ale cześnik 3 I 1712 (LVIA, SA 4724, k. 30)
Uwaga! Używał też tytułu cześnika wil. (UWKL I 274).
Jan Antoni Szpakowski – 8 II 1700 (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 29)
– cześnik tr. (UWKL II 378 – jako Daniel Antoni)
Gabriel Ostrouch – 11? II 1700 (APP 133, s. 557) – krajczy
87. Bazyli Iwanowicz Rypiński, rotm. (1x Dorota Krontalówna)
Bez tytułu jeszcze 27 VI 1697 (VL V 992)
8 II 1700 (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 28v)
9 II 1723 (tamże, nr 16, k. 591-v)
A a/l. 28 IX 1725 na pisarza (z N nast.), ale nie objął tego urzędu
A 6 VI 1726 na pisarza z.
88. Jerzy Krasny Miłaszewicz (Miłaszewicz), podczaszyc smol. (x Teodora Siellawianka, oboźnianka poł.)
N 18 V 1700 po † Sielawy (ML 153, s. 133–134), ale chyba urzędu nie objął, bo bez tytułu: 26 I 1704 (NGABM, F. 1734, nr 8, k. 479-v) i 14 V 1710 (tamże, nr 10, k. 704-v)
89. Stanisław Zywułt, budowniczy
Bez tytułu 8 V 1696 (LVVA, F. 712, nr 115, k. 136)
Jest ok. 1700 (APP 133, k. 786v)
16 VI 1710 (Archiw JZR IV/1, s. 362)
90. Józef Michał Szymkowicz (x 1701 Konstancja Wańkowiczówna, podstolanka wend., 2 v. Antoniowa Nieronowiczowa Szpillowska, wojska rzecz.)
1 X 1700 (LVIA, F. 716, inw. 2, nr 37, k. 227–228)
8 II 1710 (NGABM, F. 1727, nr 7, k. 57–58v); † a. 23 XI 1711 (LVIA, F. 716, inw. 2, nr 37, k. 228)

91. Szymon Kondratowicz
† a/l 1701? (Bon. XI 68)
Maksymilian Korsak – 5 II 1703 (NGABM, F. 1734, nr 7, k. 31–32v, 48–49v) – to starod. (UWKL IV 1746)
92. Franciszek Władysław Sadkowski (Satkowski), cześnikowicz (x Elżbieta Siemaszkówna † po 1 VII 1710, testament jej aktykowano 6 VII 1711, ale długo „zalegał” po jej śmierci)
2 IX 1704 (Czart. 198, nr 70)
Testament z 27 VII 1708 aktykowany 8 VIII t.r. (LVIA, SA 14500, k. 309–310v)
Uwaga! Wydaje się, że był tylko cześnikowiczem, bo tak nazwany 19 V 1717 (LVIA, SA 4732, k. 154).
93. Ludwik Kazimierz Dadzibogowicz Stabrowski (1x już 1705 Zofia Katarzyna Rypińska † po 4 V 1736, pisarzówna z. poł., 1 v. Stanisławowa Konstantowa Hercykowa, cześnikowa moz.)
2 X 1704 (NGABM, F. 1727, nr 4, k. 552),
A (już 23 III 1705) na podczaszego starod. (tamże, F. 1734, nr 9, k. 193; UWKL IV 2099) i jako taki 21 III 1707 (IJM XXIX 76), ale znowu cześnik 15 I 1709 (NGABM, F. 1732, nr 1, k. 875)
A (już 1 VIII 1712) na podczaszego
Jan Szymkowicz – 4 II 1709 (NGABM, F. 1727, nr 5, k. 920) – cześnikowicz
Paweł Junosza Zdrojewski – 8 II 1709 tak się podpisał pod laudum, ale w nim nazwany (jako Zdrajecki) płockim (AR II 2166), tylko starosta werecki 12 IX 1733 (Suffragia 1733, s. 91; Elekt.: w obu wypadkach bez imienia), jako cześnik płocki i starosta werecki deputat grodz. 9 XII 1734 (AR VII 84, s. 8) i z tymi tytułami marszałek Trybunału w Nowogródku 26 III 1735 (AR X 724, s. 7), 2 IV 1735 cześnik połocki i starosta werecki (LVIA, SA 90, k. 112) – to cześnik płocki
Jerzy Antoni Szymkowicz – 3 II 1710 (NGABM, F. 1727, nr 7, k. 50–51) – to cześnikowicz!
94. Woronkowicz [czy Ostrowski?]
Cześnikówna lub wdowa Katarzyna z Woronkowiczów Ostrowska a/l. 19 IV 1710 (GBS II 171)

95. Bronisław Rayski, cześnikowicz
 4 III 1711 (NGABM, F. 1705, nr 34, s. 1148)
 23 IV 1711 „na ten czas z woli i dopuszczenia Boskiego nie przy
 zupełnym zdrowiu i zmysłach” (tamże, s. 1269)
96. Stanisław Andrzej Doliński
 6 IX 1712 (LVIA, SA 13682, k. 278) – cześnikowicz?
97. Mikołaj Laudański (x już 20 I 1725 Anna Aleksandra Billewiczówna,
 horodniczanka żm.)
 1712 (LVIA, SA 14507, k. 715)
 22 VII 1727 (LVIA, SA 14523, k. 397–398)
 Daniel Antoni Szpakowski – 26 III 1714 „Cz:P:” (NGABM, F. 1734,
 nr 13, k. 50-v, 52) – to cześnik tr. (UWKL II 378)
98. Jan Jundziłł Ryłło
 6 VII 1714 (LVIA, SA 4726, k. 40) – błędnie zamiast cześnikowicz lidz.?
 Józef Antoni Chełchowski, cześnikowicz – VII 1714 (LVIA, SA 4726,
 k. 237), on? tylko Antoni, cześnikowicz 1 IX 1721 (NGABM, F. 1734,
 nr 16, k. 19). W l. 1737–1742 występował w powiecie kow. jako
 cześnik i cześnikowicz! 2 III 1740 (LVIA, SA 13692, k. 81), 9 VI
 1764 „czeszn.”(NGABM, F. 1734, nr 54, k. 401, 407) – cześnikowicz
99. Piotr Zygmuntowicz Biegański, podkomorzycowicz (1x już 1704 Zuzanna
 Giedroyciówna; 2x już 27 IV 1719 Anna Drucka Horska † po 1724)
 6 IX 1714 (LVIA, SA 14546, k. 344v)
 23 I 1727 (LVIA, F. 599, nr 205, k. 22–27v); † a 20 VII 1744 (tamże,
 k. 22–27v)
 [Krzysztof] Żaba – wdowa Marianna Rypińska, nazwana cześnikową
 poł., z synami Mikołajem i Janem 24 XI 1723 (NGABM, F. 1734,
 nr 16, k. 900) – błędnie, bo Żaba nie używał nigdy takiego tytułu!
100. Tadeusz Erdman
 7 XII 1724 (NGABM, F. 1734, nr 17, k. 86)
101. Ignacy Bonawentura Rypiński, starosta szatrowski (1x 1721 Wiktoria
 Bennetówna [Bennettówna], stolnikówna moz.; 2x Justyna Kozieliówna
 Poklewska)
 N 28 IX 1725 po A [ojca], Bazylego Rypińskiego (ML 162, k. 32v–33;
 AR II, ks. 69/11, s. 145)
 6 VI 1754 (NGABM, F. 1734, nr 43, k. 627); † a. 15 VI 1754 (tamże,
 k. 631)

102. Stanisław Tysza Bykowski
24 III 1721 jako płocki (APP 133, k. 753)
12 III 1726 (Archiw JZR, cz. II, t. 3, s. 834)
1733 (Bon. II 276)
103. Mikołaj Tadeusz Żaba (x 1732 Marcjanna Sołtanówna, chorążanka infl.)
20 I 1728 (IJM XIII 222)
6 IV 1739 (NGABM, F. 1729, nr 44, k. 380)
104. Jan Rypiński, budowniczy
2 IV 1729 (AR XXIII 18, plik 4, s. 55)
† a. 17 VII 1736 (ML 169, s. 495)
Michał Podwiński 10 II 1731 „czesn” (NGABM, F. 1734, nr 25, k. 1122) – zapewne błędnie, bo Michał Narkowicz Podwiński był cześnikiem orsz.
105. Trojan Korsak (x już 1732 Elżbieta Wolska, pisarzówna gr. wil., 2 v. już 13 VIII 1757 Narbutowa)
1732 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782; Korsakowie)
Wdowa 5 VI 1752 (tamże)
106. Karol Kozieł Poklewski, podstolic oszm.
26 II 1733 (LVIA, SA 89, k. 88)
11 VI 1733 (tamże)
107. Antoni Denisko h. Wukry (x Anna Kamińska)
1740 (Bon. IV 257)
On? A (już 14 IX 1761) na podkomorzego wend. (U IX 888)
108. Wojciech Potrykowski h. Tarnawa (x Marianna Raciborska)
1740 (Uruski XIV 306)
109. Ignacy Ośmiałowski
30 I 1741 „czesn:” (RGADA, F. 1603, inw. 7, nr 288)
Ludwik Stabrowski – wdowa Cecylia Szustowska 20 VIII 1741 (NGABM, F. 1734, nr 30, k. 1) – błędnie, bo ona wdową była już 10 II 1722 (tamże, F. 1732, nr 49, k. 110) i nigdy nie występowała z tytułem!
110. Jerzy Dunin Ślepsc (x Felicjanna Siellawianka, oboźnianka poł.)
I poł. XVIII w. (Żychl. VII 200) – zapewne błędnie zamiast chełmski
111. Jan Rypiński
1 IX 1745 (NGABM, F.1734, nr 33, k. 380).
19 VII 1758 (tamże, nr 38, k. 456) – cześnikowicz?

112. Józef Antoni Reutt (x już 26 III 1762 Scholastyka Arciszewska † po 29 I 1776)
1683 (SGKP XII 516) – błędnie!
10 IV 1748 (NGABM, F. 1734, nr 36, k. 919v)
Błędnie jako orsz. 2 VI 1767 (RGADA, F. 12, nr 126, k. 15)
14 VI 1768 (NGABM, F. 1731, nr 42, k. 1272v); rzekomo † 1768 (ZMRP 303, nr 628), ale żył 16 II 1769 (NGABM, F. 1709, nr 30, k. 87-v)
Wdowa 12 III 1771 (tamże, F. 1734, nr 62, k. 507–508v)
113. Karol Dobrogost Podbipięta, podczaszyc orsz.
19 VII 1750 (LMAB, F. 9–3171)
1 VII 1754 (NGABM, F. 1732, nr 7, k. 210)
114. Józef Leopold Reutt, chorążyc witeb. (x już 1761 Katarzyna Zyberkówna † po 16 V 1772, wojewodzianka infl.)
N 10 VIII 1754 po † Ignacego Rypińskiego (ML 181, s. 74; LwNNB, F. 105, nr 554/III d; Jag. 5981, k. 29v; APP 27, s. 10; Czart. 1131, s. 627)
A 20 II 1765 na sędziego z. witeb. (ML 184, s. 75–76)
Bazyli Rypiński – 3 IV 1755 (NGABM, F. 1734, nr 38, k. 225) –
cześnikowicz
115. Józef Korsak (x Ewa N.)
16 V 1755 (NGABM, F. 1734, nr 44, k. 344)
On? 5 III 1772 (tamże, nr 63, k. 241v)
Jerzy Przysiecki, budowniczy – 21 VIII 1758 (Czarniauski IV 203)
– cześnik smol. (UWKL IV 278)
Ludwik Stabrowski – 1760 [s! =1706?] (SGKP XVb 31: Jurewicze)
– data błędna!
116. Franciszek Żaba
10 XI 1761 (NGABM, F. 1734, nr 49, k. 470) – błędnie zamiast witeb.?
On? 5 II 1794 i dzierżawca klucza krakopolskiego ekonomii olickiej
(LVIA, SA 5833, k. 258)
Florian Jackowski – 18 IV 1763 „cześ.” (VL VII 144), ale w rękopisie
„cz. płoc.” (ML 534, k. 29v), 1763 cześnik (Bon. VIII 134: zapewne
na podstawie VL) – cześnik(owicz) płocki
Michał Rypiński, cześnikowicz (x już 7 IX 1771 Bogumiła Swołyńska
† po 26 IX 1772) – 31 III 1763 lub 20 III 1764 (NGABM, F. 1734,
nr 54, k. 204), ale 17 X 1764 cześnikowicz (tamże, k. 1070), 30 IX
1765 „czeszn.” (tamże, F. 1778, nr 21, k. 435v) i cześnik (Mienicki,

Rejestr, s. 322), potem wymiennie cześnik i cześnikowicz; jako cześnik między 10 IX 1772 s.s. a 1 VI 1773 s.s., złożył przysięgę wierności Katarzynie II (RGADA, F. 12, nr 160, k. 18v), XII 1776 i jako cześnik (nie podano jaki) był w l. 1784–1787 marszałkiem pow. poł. w Rosji (Mies. 1785, s. 225; Mies. 1786, s. 196; Mies. 1787, s. 206), cześnik 23 IV 1792 (AWAK XXXVIII 159–163), ale cześnikowicz Michał, syn Ignacego [1802] (RGADA, F. 1355, inw. 1, nr 24, k. 248v, 255v: tu błędnie jako Rysiński) – cześnikowicz Antoni Przysiecki, budowniczy, niedoszły podczaszy smol. (x Helena Zabiełówna, skarbnikówna kow.) – 1764 (Uruski XV 56) – mylnie zamiast podczaszy (zob.)

117. Michał z Bieganowa Biegański, cześnikowicz (x Wiktoria Butlerówna) 21 V 1764 cześnik (RGBM, F. 143, karton 16, nr 9, k. 1–2v), ale cześnikowicz 7 VI t.r. (tamże, k. 3)
7 X 1776 cześnik (tamże, nr 21)
21 III 1793 cześnik (NGABM, F. 1732, nr 13, k. 409)
118. Antoni Korsak (x Róża Michałowiczówna)
8 VI 1764 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie)
25 I 1774 „cze:” (VUB, F. 5–F32355, k. 177)
119. Wiktory (Wiktor) Franciszek Biegański, cześnikowicz
Podobno N po ojcu Piotrze (Żychl. IV 9), ale cześnikowicz 7 VI 1764 (RGBM, F. 143, karton 16, nr 9, k. 3), a 9 VII 1764 cześnik (Tyz. B–31/121, k. 57)
† 1787 (Żychl. IV 9) – tylko cześnikowicz?
120. Kazimierz Tadeusz Przysiecki (Przesiecki) (1x już 29 X 1770 Wiktoria Illiczówna † po 3 I 1777; 2x N. Kostrowicka)
N 23 II 1765 po A Józefa Reutta (ML 184, s. 115–116; Kamer. III 325, s. 8; Czart. 1131, s. 627)
4 VI 1792 (Czart. 932, s. 868)
22 VI 1794 (Zaliwaka V 47)
On? Przysiecki bez imienia 19 VI 1800 (Zaliwaka IV 54)
Florian Rypiński – 2 V 1765 „czes” (LVIA, SA 3283, k. 14), 19 VIII t.r. cześnik (tamże, k. 24) – cześnikowicz i starosta bałdyszewski
Józef Rypiński – 30 IX 1765 „czesn.” (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 438) i cześnik (Mienicki, Rejestr, s. 322) – cześnikowicz?
Tomasz Sidorowski – 30 IX 1765 „czesn. płocki” (NGABM, F. 1775, nr 2, k. 290v), 9 II 1768 „czesn. połocki” (tamże, F. 1731,

nr 42, k. 1062 v.), ale na tymże sejmiku również „czeszn. płocki” (tamże, k. 1060v–1061) i „czeszn. star[od.]” (tamże, k. 1059v); on? bez tytułu (x Marianna Arciszewska) 21 VII 1775 (NGABM, F. 1731, nr 47, k. 103-v) – cześnik płocki

Kublicki – 1765–66 (Bon. XIII 71) – błędnie zamiast podczaszy

121. Szymon Tadeusz Obrąpalski, miecznik[owicz] starod. (lub witeb.)
N 23 VIII 1766 po † Kazimierza Przysieckiego (ML 188, s. 64; Czart. 777, s. 564: bez imienia; Zaliwaka IV 7) – nie objął, gdyż K. Przysiecki żył?
Został (N 22 IV 1767) miecznikiem
122. Jan Laudański
12 II 1767 (LVIA, SA 14563, k. 177v)
8 II 1768 (tamże, k. 348v)
123. Felicjan Olszewski
9 II 1768 (NGABM, F. 1731, nr 42, k. 1062v), ale na tymże sejmiku tylko „czeszn.” bez nazwy woj. czy pow. (tamże, k. 1059v)
124. Aleksander Dobrogost Podbipięta (x Ewa Kozieliówna 1789)
27 VI 1769 (LVIA, SA 144, k. 588)
6 III 1790 (LVIA, SA 4805, k. 225)
125. Jan Dobrogost Podbipięta
5 II 1771 „czeszn” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 43)
Jan Falkowski – 30 III 1771 „czeszn.” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 626) – cześnikowicz latyczowski
126. Jan Lenkiewicz
3 VIII 1772 (RGIA, F. 822, inw. 11, nr 879a, k. 117)
127. Ignacy Drzewicki h. Ciołek (x Marianna Mączyńska)
synowie Kazimierz, Stanisław (ur. 1772), Ignacy i Mikołaj 1799 udowodnili pochodzenie szlacheckie przed Deputacją Wywodową Wil. (Bon. V 58)
128. Franciszek Rahoza, cześnikowicz witeb.? (x Anna N.)
13 V 1776 (ML 544, s. 93–96)
Jako cześnik (nie podano jaki) od 9 V 1778 s.s. marszałek pow. suraskiego w Rosji (RGADA, F. 248, nr 4163, k. 64v, 67v; Mies. 1779, s. 339)
1779 cześnik (nie podano jaki) i marszałek pow. suraskiego 1779 (Mies. 1780, s. 347), ale 1780 tylko radca nadworny i marszałek pow. suraskiego (Mies. 1781, s. 266); wdowa radczyni nadworna 10 VI 1785 (RGADA, F. 1354, inw. 43, nr 3–6)

Jan Chrzanowski – 9 V 1778 został kapitanem isprawnikiem (ziemskim) pow. newelskiego (RGADA, F. 248, nr 4163, k. 64v, 69; Mies. 1779, s. 334), 1779 i isprawnik ziemski pow. newelskiego (Mies. 1780, s. 342) – był cześnikiem lidz., jako taki 8 X 1772 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 78-v)

129. Ignacy Narkowicz Podwiński

6 IX 1783 „cześn.” (NGABM, F. 2574, nr 17, k. 123)

Leon Falkowski – 12 II 1784 „czeszn” (Czart. 879, s. 196) – cześnikowicz latyczowski

Michał Falkowski – 12 II 1784 (Czart. 879, s. 196) i 2 X 1796 (NGABM, F. 319, inw. 1, nr 5, k. 13), a bez tytułu 20 IV 1798 (tamże, nr 13, k. 7) – cześnikowicz latyczowski

130. Mikołaj Pawłowski

12 II 1784 „cześn.” (Czart. 879, s. 183), ale między 24 VII a 30 IX 1789 „czeszn” smol. (LVIA, SA 2839, k. 8), „czeszn” czernih. (tamże, k. 18) i bez tytułu (tamże, k. 21 [s. 36])

131. Tadeusz Żaba (x Dorota Szostakowska)

24 II 1787 (NGABM, F. 1776, nr 7, k. 16)

132. Franciszek Maszewski

24 V 1787 (NGABM, F. 1767, nr 234, k. 149), ale czeszn[ik] tr. 18 VIII 1788 (FHPL I 64 – skrót rozwiązany przez wydawcę; UWKL II 437)

4 V 1795 (NGABM, F. 1722, nr 15, k. 17)

Tadeusz Milkowski – 4 II 1792 (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 367) – dokument fałszywy!

133. Klemens Newelski

27 VI/ 8 VII 1793 (Sbornik dok. Siew.-Zap. kraja, s. 138)

HORODNICZY połocki

Urząd horodniczego należał do najstarszych urzędów ziemi połockiej i wzmiankowany był już w końcu XV w. (27 III indykcji 8 [=1475] – LM 3, s. 29–30; i w X 1499 – ALRG, I, s. 93). W XVI stuleciu horodniczy zajmował wysokie miejsce w hierarchii urzędów poł., przed chorążym a początkowo nawet przed nowo wprowadzonymi podczas reform Zygmunta Augusta urzędami sądów powiatowych. Wszystko zmienił III Statut Lit. z 1588 r., w którego

treści (rozd. III art. 7) pominięto horodniczego, jak i wiele innych „starych” urzędów, nie uwzględniając ich w kolejności wotowania podczas sejmików i wszelkich zjazdów publicznych. Oznaczało to degradację jego prestiżu i wyrzucenie poza nawias oficjalnej hierarchii urzędów ziemskich. Dopiero konstytucja sejmu warszawskiego 1638 r. pt. „Horodnictwo Połockie” przywróciła tutejszemu horodniczemu miejsce podczas zgromadzeń publicznych, choć znacząco niższe niż dawniej. Wzorem województwa witeb. wyznaczono mu jedenastą pozycję w kolejności zabierania głosu na końcu ówczesnej hierarchii urzędów połockich, po pisarzu z., a przed prywatnymi urzędnikami grodzkimi wojewody (VL III 966–967; VC III, vol. 2, s. 340). Uposażenie tego urzędu stanowiło wójtostwo Uswaja (ML 165, s. 405).

134. Roman, horodniczy w czasach archiepiskopa poł. Semena
3 XII indykt 6 [s], 7021 [=1512] (AWAK IX 8–9 – tu edytorzy podali 1513 r.?)
135. Iwan Hlebowicz Korsak(owicz), ciwun (x Marianna *vel* Maryna Gietowtówna)
27 VI 1527 (LM 14, s. 369)
1 IV 1547 (ML 31, k. 59v–60); † a. 1552 (ML 28, k. 119v); † 1552 (BonPoczet, s. 146)
136. Wasyl Michajłowicz Korsak, ciwun i klucznik
pocz. 1552 – potwierdzenie wcześniejszej N łącznie z ciwuństwem i klucznictwem po † I. Hlebowicza (ML 28, k. 119v–120; Mietyka WKL 28, nr 148); jest 9 III 1552 (Rewizija 1552, s. 88–90; SRP V, s. 216, 224)
31 V 1553 (ML 34, k. 104)
137. Wojna Piotrowicz Epimach, celnik (kaszacz) poł.
N 9 VIII 1559 (ML 37, k. 359-v; Waronin, Palityczny ład, s. 36–37)
138. Jacko Bohdanowicz Bystrejski, eksbobbrowniczny
Po 1568 (WolffKn., s. 674)
† a/l. 1575 (tamże)
139. Fronc (Franciszek) Bartoszewicz Żuk, pisarz polny lit.
N 20 IX 1579 (ML 64, k. 236v–237)
A 1 X 1592 na wojskiego, ale wojski i horodniczy 23 IX 1596 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4632, k. 7v, 12v – autograf) i jeszcze 17 III 1597 (NGABM, F. 1734, nr 15, k. 34–35)

140. Jan Korsak Hołubicki
N₁ 20 VIII 1593 po R F. Żuka i zaleceniu kanclerza Lwa Sapiehy (ML 78, k. 261v–262)
N₂ 20 III 1597 po A na wojskiego F. Bartoszewicza Żuka (ML 83, k. 225v)
R 1611 (ML 89, k. 250; Bon. XI 188; PSB XIV 105)
141. Stanisław Fronckowicz Żuk (x Maryna Wołodkiewiczówna, sędzianka z. min.)
N 24 I 1611 po R J. Korsaka Hołubickiego (ML 89, k. 250)
17 X 1627 (ML 120, k. 573)
142. Walerian Jawgiel (x Krystyna Świdierska, 2 v. Michałowa Tyszkiewiczowa, pisarzowa z. poł.)
N 7 III 1631 po † S. Żuka (ML 99, k. 479-v)
8 XI 1632 (Elekt., s. 80)
143. Mikołaj Marcinowicz Piottuch Kublicki (x NN)
3 II 1634 (Żychl. XIX 51)
1645 (Bon. XIII 72)
144. Stefan Rypiński (x już 1654 Anna Mirska † a. 19 I 1661)
17 XI 1648 (VL IV 228)
A 15 II 1654 na podstolego
145. Tomasz Kazimierz Chrapowicki (kalw./kat.), podczaszy brasł. (x Konstancja Szpengawska, podstarościanka min., kalw.)
N 14 II 1654 po A Rypińskiego (ML 128, k. 486v)
1669 (Tworek, s. 210)
146. Aleksander Hłasko
N 5 VI 1668 po † T. Chrapowickiego (LMAB, F. 105–643, k. 28v) – urzędu nie objął, gdyż T. Chrapowicki żył. On? (Aleksander Hrehorowicz) bez tytułu 6 X 1671 (NGABM, F. 1778, nr 11, k. 802-v), a potem skarbnik pin. już 31 III 1704 (tamże, F. 1734, nr 1, k. 178)
147. Andrzej Bogusław Krzysztofowicz Obrąpalski (Obrompalski) (x już 4 II 1674 Elżbieta Chrapowicka, 1 v. Wincentowa Zabielska Szczyttowa)
N 1669 (GBS I 59), ale bez tytułu 4 II 1674 (NGABM, F. 1778, nr 7, k. 57–58v)
Żył 10 I 1687 (Zaliwaka IV 6 – bez tytułu); † między 1694 a 1700 (GBS I 59)
Uwaga! Być może w ogóle nie był horodniczym lub się nie utrzymał na tym urzędzie.

148. Konstanty Marcjjan Niemirowicz Szczytt (*ok. 1649), podkomorzy wend.
(1x Krystyna Stefanówna Korsakówna † w/po 1684)
N II 1676 po † Chrapowickiego (or. aktu na aukcji antykwarycznej) –
data sfalszowana, bo jako sekretarz WKsL podpisał się W. Wołłowicz,
który był nim dopiero od 11/14 IX 1684 (U XI 1434)
28 VII 1681 (APP 133, s. 119)
23 IV 1693 (NGABM, F. 1778, nr 13, k. 65v)
A (E 3 VII 1696) na podsędka
149. Jozafat Józef Wiskowski (Wiszkowski) (x ok. 1660 Katarzyna Bychow-
cówna † w/po 1688, pisarzówna z. tr.)
2 II 1684 (VUB, F. 7–34/13788, k. 778–779v), ale bez tytułu 1688
(NGABM, F. 1778, nr 11, k. 31)
7 IV 1695 (tamże, F. 1767, nr 8, k. 354)
150. Kazimierz Michał (Michał Kazimierz) Żaba, horodniczy smol. (x już
15 X 1692 Justyna Benedykta Olechnowiczówna Monwidówna Doro-
hostajska † 1731?, 1 v. Janowa Tymińska, 2 v. Stanisławowa Kozięłowa
Poklewska, podczaszyna oszm.)
24 X 1684 (NGABM, F. 1705, nr 24, s. 707)
5 II 1703 horodniczy smol. ale i poł. (NGABM, F. 1734, nr 7, k. 48)
12 IX 1709 (Czart. 2583, s. 122)
Testament spisał w 1708, nie żył 20 IX 1712 (LVIA, SA 4737, k. 110-v)
Uwaga! Jednocześnie używał tytułu horodniczego smol. (UWKL IV
327).
151. Andrzej Krzyczewski (x już 17 III 1687 Emerencjanna Aleksandrówna?
Ciechanowiecka)
17 III 1687 (LVIA, SA 4703, k. 264)
10 VI 1708 (LVIA, SA 14500, k. 232)
152. Samuel Karol Niemirowicz Szczytt, podkomorzyc (x Joanna Helena
Nowosielska † po 22 X 1721, podczaszanka orsz., 1 v. Aleksandrowa
Dominikowa Buynicka, skarbnikowa poł.)
3 IV 1697 (FRC)
N b.m.d. (wśród 1699) po A [brata] Konstantego Szczytta (ML 153, s. 6–7)
N 1699 (PSB XLVII 564), jest 1 IX 1699 (NGABM, F. 1734, nr 10,
k. 542–543)
† 1709 (Żychl. IV 371); † 24 XII 1709 (ZMRP 303, s. 198, nr 40: bez
tytułu; PSB XLVII 564); wdowa 24 V 1710 (NGABM, F. 1734, nr 10,
k. 716-v)

153. Stefan Stefanowicz Ostrouch (x Antonina Boratyńska † po 10 VII 1725, miecznikówna orsz.)
N 18 I 1698 po A Konstantego Szczytta (ML 149, s. 76)
10 VII 1725 (NGABM, F. 1731, nr 9, k. 838-v)
154. Michał Żdanowicz
7 II 1701 (NGABM, F. 1734, nr 5, k. 54-v), ale orsz. 13 V 1704 (tamże, nr 8, k. 53–54v)
9 II 1705 (tamże, nr 9, k. 29-v)
155. Dominik Niemirowicz Szczytt, podstolic smol. (x Marianna Pakoszówna, stolnikówna poł., 2 v. 1723 Jerzyna Antoniowa Łuskinina, wojska witeb.)
N 3 II 1710 po † Samuela Niemierowicza Szczytta (MLKS nr 243)
23 IV 1721 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 40–41); † 1722 (ZMRP 303, s. 200, nr 178)
156. Trojan Hłasko, łowczy (x już 1712 Felicjanna Przysiecka)
3 II 1710 (NGABM, F. 1734, nr 10, k. 530-v)
N 16 II 1710 po † Samuela Szczytta (ML 154, k. 199)
A 6 VI 1726 na sędziego z.
157. Michał Antoni Gimbut
Wzm. (nie jest jasne, czy jako żyjący) w testamencie Zuzanny Rokickiej Marcjanowej Gimbutowej, podczaszyny poł. z 3 II 1712 (NGABM, F. 1727, nr 7, k. 688)
158. Antoni Rypiński, pisarzewicz z. (x Marianna Wołczkówna, skarbnikowna kow.)
2 III 1710 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 634–635v)
10 V 1721 (IJM XXVI 411); † a. 5 VII 1723 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 634)
159. Franciszek Hłasko (x Apolonia Goyżewska 1731)
N 6 VI 1726 po A Trojana Hłaski [brata?] (ML 165, s. 404–406; oblata z 5 XI 1726 – ML 162, s. 136–138/k. 68v–69v; AR II, ks. 69/11, s. 169)
8 VIII 1732 (NGABM, F. 1734, nr 23, k. 541v); † a. 5 VIII 1735 (z N nast.)
160. Adam Niemirowicz Szczytt, horodniczyc (x 1744 Barbara Sakowiczówna, podczaszanka tr., 2 v. Józefowa Lewkowiczowa)
28 I 1733 (NGABM, F. 1878, nr 2, k. 981)
Testament z 15 III 1752 aktykowany 7 IV t.r. (tamże, F. 1734, nr 41, k. 315–322), żył 23 III t.r. (tamże, k. 280); † 1752 (PSB XLVII 572) – horodniczyc?

161. Bazyli Korsak Bobynicki, pisarz gr. starod. (1x już 1730 Anna Siellicka † w/po 1735; 2x już 1737 Marianna Suszyńska † w/po 1764, podstolanka smol., 1 v. Teodorowa Puchalska skarbnikowa mielnicka, 2 v. Jerzyna Buchowiecka stolnikowa parn.)
 N 5 VIII 1735 po † Franciszka Hłaski (ML 168, s. 284; AR II, ks. 69/11, s. 209; LVIA, SA 91, k. 163v–164; RGIA, F. 1343, inw. 23, nr 7177, k. 122; Macuk, Połock, s. 155). Zasiadł 7 II 1736 na sejmiku gromnicznym (RGIA, F. 1343, inw. 23, nr 7177, k. 122v; LVIA, SA 91, k. 164)
 24 V 1752 (NGABM, F. 1734, nr 41, k. 492); † a. 7 VI 1752 (z N nast.); † 1752 (Macuk, Połock, s. 155)
162. Jan Kościeszka Żaba (x Katarzyna Olszewska)
 28 I 1738 (NGABM, F. 1729, nr 43, k. 745)
 7 XII 1772 „horodn.” (tamże, F. 1734, nr 63, k. 250)
163. Ignacy Ostrouch, horodniczyc
 26 XI 1740 (NGABM, F. 1734, nr 28, k. 7)
 9 VIII 1754 (tamże, nr 43, k. 891) – horodniczyc
164. Jozafat Rypiński, horodniczyc (x Aleksandra Reutówna † po 4 XI 1771)
 5 XII 1740 (NGABM, F. 1734, nr 28, k. 600), ale 24 III 1741 horodniczyc (tamże, nr 29, k. 306)
 10 I 1750 horodniczy (tamże, nr 39, k. 11v)
 żona (wdowa?) 18 II 1756 horodniczyna (tamże, nr 45, k. 387v); wdowa 27 XI 1765 (tamże, nr 62, k. 231)
 Tadeusz Hłasko – 8 VIII 1746 „hor.” (NGABM, F. 1734, nr 34, k. 161) – horodniczyc
 Tomasz Rypiński, horodniczyc (brat Jozafata) – 12 VIII 1746 „horodnic.” (NGABM, F. 1734, nr 34, k. 1028v) i 14 VIII 1747 „horodnic.” (tamże, nr 35, k. 215) – horodniczyc
165. Piotr Onufry Justyn Siellawa (*4 V 1727), skarbnikowicz smol. (x 1750 Teresa Komarówna ok. 1735–13 IV 1797, miecznikówna oszm.)
 1750 (ZMRP 303, s. 129, nr 112)
 31 V 1764 „h[orodniczy i] r[otmistrz]” (ML 534, k. 100v [137v])
 ale tylko rotmistrz parafii lepelskiej 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 334; NGABM, F. 1778, nr 21, k. 441v)
 2 VI 1767 „horod.” (RGADA, F. 12, nr 126, k. 18; RNBSPet., AD 150, k. 116v)
 A 27 VII 1772 na stolnika (bez tytułu horodniczego)

166. Adam Hrebnicki, skarbnikowicz witeb. (bezzenny?)
31 X 1751 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 103, k. 61)
N 7 VI 1752 po † Bazylego Korsaka (ML 176, s. 952–953; Macuk, Hrebniccy; Macuk, Połock, s. 155; Czart. 1131, s. 628: A. Hrebnicki [s] bez tytułu)
1790 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Hrebniccy)
R? a/l. 14 I 1791 (z N nast.), ale z tytułem 18 VII 1791 (BPW, akc. 282, k. 121), jednocześnie zwany ekshorodniczym (tamże, k. 128) i 23 VIII 1791 (NGABM, F. 1734, nr 72, k. 423), a horodniczy 19 V 1792 (ML 555, s. 1238; Łoza, Kawalerowie, s. 73)
† 3 XII 1796 (tamże; Żychl. VIII 139)
- Antoni Korsak – 22 V 1754 „horodn.” (NGABM, F. 1734, nr 43, k. 603) – horodniczc
- Szymon Korsak, horodniczc – 22 V 1754 „horodn.” (NGABM, F. 1734, nr 43, k. 603), 12 II 1784 „horodn.” (Czart. 879, s. 171, or.) i horodniczc (tamże, s. 174, kopia), on? „horodn” smol. 8 II 1786 (tamże, s. 330) i 28 IX 1790 „horodn.” (NGABM, F. 2574, nr 54, k. 559) – horodniczc
- Adam Antoni Siellawa (x 1759 Kordula Komarówna, starościanka butwiłowska) – 18 II 1762 (VUB, F. 5–F32355, k. 122v) – horodniczy smol.
167. Piotr Wąsowski (x NN)
3 III 1762 (LVIA, SA 4778, k. 59–60)
Testament z 12 I 1792 aktykowany 21 II t.r. (LVIA, SA 4236, k. 575–582)
- Ignacy Korsak – 23 VII 1764 „hor” i sędzia kapt. (NGABM, F. 1734, nr 54, k. 825), ale w edycji „rotm.” i sędzia kapt. („Rubon” VIII 20) – błędnie horodniczc?
- Ignacy Korsak – 13 VII 1765 i rotm., gubernator „państwa newelskiego” (AR XXIII 25, plik 3, s. 140–142) – to horodniczy brz.
- Józef Rypiński, horodniczc – „horodn” 27 IX 1765 (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 230–231v), 4 IX 1771 (tamże, k. 231) i 10 VII 1772 „horodn.” (tamże, nr 63, k. 86v–88) – horodniczc
- Franciszek Korsak, horodniczc (x już 9 XII 1772 Brygida Rypińska) – 30 IX 1765 „hor” (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 436) i horodniczc (Mienicki, Rejestr, s. 323), 19 XII 1771 horodniczc (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 360–365v), 4 V 1772 horodniczy (nie podano jaki

– tamże, nr 63, k. 40), horodniczyc 9 XII t.r. (tamże, k. 127–128v; 127–128v), horodniczy 19 IV 1784 (tamże, nr 70, k. 287, 291), 21 V 1784 horodniczy i asesor niższego sądu z. poł. (tamże, k. 295) – horodniczyc

Józef Antoni Korsak – 2 VI 1767 „hor” (RNBSPet. AD 150, k. 113v) i „H” (RGADA, F. 12, nr 126, k. 15v). On? Józef 5 II 1771 „horodn” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 440v) – horodniczyc?

168. Kazimierz Korsak

27 VI 1770 (NGABM, F. 1755, nr 85, k. 96)

169. Tomasz Tarlecki (Terlecki?)

21 I 1771 (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 426-v.)

Marcin Szczytt, horodniczyc – 23 VI 1772 „horodn” (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 869-v) – horodniczyc

Tadeusz Korsak, horodniczyc – 12 X 1778 „horod.” (NGABM, F. 2574, inw.1, nr 9, k.481); † 13 VIII 1781 (tamże, F. 1734, nr 67, k. 388, 435) – horodniczyc

Ludwik Korsak, horodniczyc – 16 VIII 1781 „horod” (NGABM, F. 1734, nr 67, 388), 8 II 1787 „horod” (tamże, F. 2574, nr 29, k. 54) – horodniczyc

Adam Korsak – 15 I 1788 „horodn.” (NGABM, F. 1776, nr 7, k. 233) – horodniczyc

Ignacy Korsak – 28 IX 1790 (NGABM, F. 2574, nr 54, k. 559) – horodniczyc

170. Dionizy Hrebnicki (*9 X 1760), strażnikowicz, szambelan JKM (x już 1791 Anna Koszyczówna 5 V 1768–1842, starościanka zarzycka)

N 14 I 1791 po † [s! =R] Adama Hrebnickiego (Żychl. VIII 140); N 1791 po stryju Adamie (Bon. VII 372), jest 4 VI 1792 (Czart. 932, s. 868); † 26 III 1800 [s.s.?] (Żychl. VIII 140; ZMRP 303, s. 235, nr 1074)

KASZTELAN połocki

Urząd powołał do życia Zygmunt August w ramach reformy administracyjnej WKsL w 1566 r.

171. Jurij (Jerzy) Mikołajewicz Zenowicz (kalw.), starosta Iepelski (1x Zofia Hlebowiczówna, wojewodzianka wil.; 2x Hanna Iwanówna Słuszczanka

- † 1586, horodniczanka kijowska, 1 v. Malcherowa Krikowiczowa, 2 v. Pawłowa Kaweczyńska)
 24 III 1566 (ML 529, k. 109v)
 N 22 VIII 1566 (ML 48, k. 74–75; Malinowskij, Sbornik, s. 72–73; Wolff, s. 126)
 4 VIII 1579 (Dogiel V 303)
 A jesienią 1579 na kasztelana smol. (UWKL IV 374)
172. Jan Janowicz Wołmiński (lut.), marszałek JKM i oszm., podkomorzy up. (x Barbara Wenclawówna [Agrypówna?], lut.)
 N 14 X 1579 (ML 64, k. 249–250; Wolff, s. 126)
 A 6 II 1588 na wojewodę smol. (UWKL IV 1602)
173. Wacław Malcherowicz Szemet (kalw.), podkomorzy żm. (x już 1588 Elżbieta Chodkiewiczówna † 1613, kasztelanka tr.)
 N 6 II 1588 po A J. Wołmińskiego (ML 73, k. 320–321; ML 74, k. 205v–206; Wolff, s. 126)
 A 25 X 1597 na kasztelana smol. (UWKL IV 380)
174. Józef (Jesif) Korsak (kalw.), kasztelan min. (x Fedora Łukaszówna Haraburdzianka)
 N 25 X 1597 po A W. Szemeta (ML 83, k. 269–270; Wolff, s. 126);
 N 1597 (Uruski VII 220)
 † ok. 1618 (Wolff, s. 126); † 1618 (Uruski VII 220); wdowa XI 1619 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4631, k. 2, 4)
175. Mikołaj Bogusław Deszpot Zenowicz (kat.), starosta min. (x Anna Chodkiewiczówna † 1620, kasztelanka wil.)
 N 1618; jest VI 1618 (Naruszewicz, Żywot II 96; Wolff, s. 126)
 7 IX 1621 ciężko ranny pod Chocimiem † kilka dni później (Sobieski, s. 37; Naruszewicz, Żywot II 228); † 7 IX 1621 (Nies. X 173); † 7 IX 1621 (Augustyniak, s. 114)
176. Jan Korsak Hołubicki, kasztelan dorp. (2x Barbara Monwidówna Doro-hostajska, wojewodzianka poł., 2 v. Mikołajowa Starosielska, sędzina z. witeb.)
 N 2 X 1621 po † M.B. Zenowicza (ML 93, k. 494-v; PSB XIV 105; U IX 78; Wolff, s. 126)
 Żył 11 V 1624 (ML 120, k. 391–392); † niedługo a. 16 IV 1625 (ML 100, k. 360-v)
 W 1625 podobno A na wojewodę smol. i † nie objąwszy urzędu (Bon. XI 188), co jednak nie znajduje potwierdzenia źródłowego

177. Krzysztof Drucki Sokoliński, kasztelan mścis., surogator poł. (2x już 1619 Maryna Woynianka † w/po 1644, podkanclerzanka WKsL)
N 27 V 1625 po † J. Korsaka Hołubickiego (ML 100, k. 379–380; Wolff, s. 126)
Żył 14 II 1639 (ML 112, k. 162v–163); † a. 10 II 1640 (ML 133, k. 164v–167v); † w końcu 1639 (PSB XXXX 43)
178. Jan Anzelm Wilczek, starosta oszm. (x NN † 1641; 2x już 24 IX 1642 Zuzanna Teresa Korwinówna Gosiewska † 1660, wojewodzianka smol., 1 v. Mikołajowa Krzysztofowa Sapieżyna, pisarzowa polna WKsL)
N 26 III 1640 po † K. Druckiego Sokolińskiego (ML 113, k. 488; Wolff, s. 127)
A 1644 na kasztelana tr. (UWKL II 531), ale urząd objął zapewne w następnym roku, gdyż jego poprzednik Andrzej Stanisław Sapięha jako kasztelan tr. jeszcze 8 X 1644 r. (AR XI 78, s. 30), a z tytułem kasztelana wil. wystąpił dopiero 16 II 1645 r. (Wolff, s. 81 w przypisie).
179. Krzysztof Rudomina Dusiaccki, marszałek brasł. (2x już 1641 Potencjanna Białozorówna † po 1671, podkomorzanka up., 1 v. już 1634 Juliuszowa Czapska)
N 2 III 1644 po A J. Wilczka [s!] (ML 114, k. 691–692; S...cki, s. 157), ale marszałkiem brasł. tytułował się jeszcze 19 XI 1644 (AMCh 1121); zapewne kasztelanię objął w pocz. 1645 r. z powodu nieustąpienia z niej poprzednika
N 2 III 1645 (PSB XXXII 676) – mylnie!
A a/l. 29 VII 1654 na wojewodę min. (tamże; Wolff, s. 27)
180. Józef Klonowski, kasztelan witeb.
N 27 VIII 1649 po † Rudominy (ML 124, k. 157-v, 161-v)
S 6 IX 1649 (ML 124, k. 41v); ponieważ K. Rudomina nie zmarł, więc Klonowski urzędu nie objął
181. Jan Sosnowski (kalw./kat. 1656), stolnik wil. (2x 7 XII 1652 Agnieszka Kochlewska [kalw./kat. 1656], sędzianka z. brz., 1 v. Stanisławowa Mokłokowa, podczaszyzna nowogr., 3 v. już 1661 Janowa Kiersnowska, wojewodzina nowogr.)
N 29 VII 1654 po A K. Rudominy Dusiacckiego (ML 129, s. 477–479; Wolff, s. 127; PSB XXXX 549–551)
† 27 IV 1660 (tamże)
182. Jan Kazimierz Korsak Bobynicki, podkomorzy (2x już 1665 Katarzyna Sosnowska † 23 II 1667, kalw., kasztelanka poł., 1 v. już 1641

Olbrychtowa Dębowska, stolnikowa nowogr.; 3x już 10 X 1669 Konstancja Galińska † w/po 1696, starościanka orsz., 1 v. Mikołajowa Dołmatowa Isajkowska, łowczyzna WKsL)

N 3 VI 1660 po † J. Sosnowskiego (ML 134, k. 9v–10v; Wolff, s. 127; PSB XIV 105)

† ok. 1679 (PSB XIV 105) – błędnie!

żył jeszcze 22 VII 1686 (NGABM, F. 1734, nr 3a, k. 291); wdowa 12 I 1690 (tamże, F. 1778, nr 12, k. 238) – błędnie!; † 1691 (MLKW 131, indeks); † 1697 (Bon. XI 181; Uruski VII 220) – błędnie!

183. Kazimierz Władysław Dowmont Siesicki, kuchmistrz WKsL

N 10 II 1690 (HHuSA Wien, Polen I, Karton 81,teczka 2, k. 101) – zapewne nie przyjął, lub nie objął, bo jako kuchmistrz † 26 V 1691 (U XI 329)

184. Maciej Józef Woyna, marszałek pin. (x Marcybella Massalska, wojewodzianka brz.)

N 17 I 1692 (AR VI nr II–51, s. 14)

Nazywany kasztelanem w V 1692 (NGABM, F. 1733, nr 13, k. 485) i 15 I 1693 (tamże, k. 318-v), ale nie objął urzędu, którego już po N „nie bardzo chciał akceptować” (K.S. Radziwiłł do S.A. Szczuki, 7 lutego 1692, APP 163, t. 3, s. 675–678).

185. Michał Kazimierz Pac, chorążyc nadw. WKsL, starosta wasilkowski (2x 1682 Teresa Balicka, wojszczanka wend.; 3x już 1711 Katarzyna Samuelówna Karasiówna, 1 v. Michałowa Perott (Perutowa), pułkownikowa JKM, 3 v. Michałowa Gustawowa Wiszniewska, łowczyzna orsz.)

N 1 X 1697 po † J. Korsaka (ML 149, s. 839; Wolff, s. 127; PSB XXIV 728; Żychl. VIII 171)

R a/l. 9 I 1717 (z N nast.), ale wycofał ją i kasztelanem jeszcze 26 VIII 1724 (NGABM, F. 1731, nr 9, k. 498–501v)

Testament [z 26 VIII 1724?] aktykowany 2 IX t.r. (tamże, k. 502-v: brak końca z datą); † 1724, a. 24 X (PSB XXIV 729)

186. Krzysztof Konstanty Pac, pisarz w. WKsL, starosta kow. (2x Barbara Ogińska † 1725, kasztelanek witeb.)

N₁ 9 I 1717 po R M.K. Paca (MLKS nr 990; Czart. 1132, s. 345; Wolff, s. 127; PSB XXIV 717), z tytułem 11 II 1717 (LVIA, SA 4731, k. 601–602v) – ostatecznie urzędu nie objął

N₂ 24 X 1724 po † M.K. Paca (ML 160, s. 1174–1175; Wolff, s. 127; PSB XXIV 717)

† 1725, zapewne na przełomie VII/VIII (tamże); † 11 VIII 1723 [s! =1725] (Żychl. V 209); † a. 18 VIII 1725 (WolffKn., s. 324)

187. Mikołaj Józef Szemioto (Szemioto, Szemet) (*ok. 1676), podkomorzy orsz. (x już 1708 Teresa Sowiczówna Korsakówna 1680–11 XII 1755, podkomorzanka nowogr.)
N 12 X 1726 po † K. Paca (ML 162, s. 119–120 (k. 60-v); NGABM, F. 2127, inw. 2, nr 3, k. 324-v; Czart. 1132, s. 345; Wolff, s. 128; PSB XLVIII 157)
† 26 XII 1735 lub 2 I 1736 (PSB XLVIII 157)
188. Walerian Antoni Kościeszka Żaba, kasztelan brz. (1x już 1722 Regina Bolcewiczówna † krótko a. 3 X 1737; 2x już 1741 Joanna Skorulska, chorążanka wil., 1 v. Benedyktowa Janowa Wolska, chorążyna wil., 2 v. już 1738 N. Krygierowa Wojewska, 4 v. już 17 IV 1761 Janowa Zabięłowa, kasztelanowa mścis.)
N 16 III 1736 po † M. Szemiota (ML 169, s. 313–314; Wolff, s. 128)
† 10 II 1753 (Żychl. IV 423); † 16 II 1753 (Czart. 1131, s. 21; Czart. 1132, s. 345; ZMRP 303, s. 206, nr 355; Wolff, s. 128); † 16/17 II 1753 (KP 1753, nr 860)
189. Konstanty Ludwik Plater (*1722), pisarz w. WKsL (x 16 VIII 1744 Augusta Ogińska 1724–24 IX 1791, wojewodzianka tr.)
N 11 VII 1754 (Czart. 1131, s. 21: Platter [s]; Czart. 1132, s. 345)
N 14 VII 1754 (Wolff, s. 280; PSB XXVI 672) – raczej błędnie, gdyż N następcy na pisarstwie 12 VII 1754 (U XI 997)
N 1754 (Wolff, s. 128; Konarski, Platerowie, s. 55)
A 18 V 1758 na wojewodę mścis. (PSB XXVI 673)
190. Adam Brzostowski (*1722), starosta dawgowski (dowgowski) (x 25 II 1743 Genowefa Ogińska ok. 1725–1792, wojewodzianka tr.)
N dano do podpisu 30 IV 1758 po A Platera (PANKr. 1142, t. I, k. 87: na marginesie notka: „Suspendu”); informacja o N 9 VI t.r. (KP 1758, nr 26)
N 23 VI 1758 po A K.L. Platera (ML 181, s. 431–432; APP 27, s. 56; Jag. 5981, k. 209v; Czart. 1132, s. 345; Wolff, s. 128)
P 23 IX 1758 (KP 1758, nr 39)
R 1776 (PSB III 47)
† 1790 (tamże, s. 46; WolffKn., s. 43); † 7 VIII 1792 (Wolff, s. 128; Żychl. XVI 234)

191. Tadeusz Kościeszka Żaba (*ok. 1743), podkomorzy wil. (x 12 I 1766 Ludwika Talatówna Kiełpszówna † po 21 IV 1809 s.s., podczaszanka wilkom.)
E i N 22 XI 1776 (Tzw. ML VII: 18, s. 22–24; 76, k. 58)
N 23 XI 1776 po R A. Brzostowskiego (ML 543, s. 140–141; Wolff, s. 128)
N 1780 (Żychl. IV 424) – błędnie!
A 17 XI 1784 na wojewodę
192. Józef Siellicki (Sielicki), regent kancelarii w. WKsL
24 III 1782 (GBS IV 254) – data błędna!
E i N 7 XII 1784 (Tzw. ML VII 51, s. 10)
E i N 10 XII 1784 (Czart. 698, s. 755; PSB XXXVI 592)
N 11 XII 1784 po A T. Żaby (ML 551, s. 1041–1042; Wolff, s. 128; Dzieje Ciechanowieckich, s. 281)
P 6 X 1786 (GazWarsz. 1786, nr 80 Suplement, 7 X) – bez imienia
R 16 III 1791 z powodu złego stanu zdrowia (Czart. 736, s. 425; PSB XXXVI 592), dołączył ją jednak dopiero do listu do króla z 8 IV 1791, w którym prosił o kasztelanię dla Roberta Brzostowskiego, cześnika WKsL, a o cześnikostwo po nim dla syna [Antoniego] (Czart. 736, s. 427–428), nie wiadomo jednak, czy ją wysłał, gdyż ostatni swój list do króla (z 12 IV t.r., wysłany już przez wdowę) podpisał jako kasztelan (tamże, s. 431–434).
† 12 IV 1791 (ZMRP 303, s. 231, nr 983; Wolff, s. 128; Dzieje Ciechanowieckich, s. 281)
193. Robert Brzostowski (*7 VI 1743), cześnik WKsL (x 6 I 1773 Anna Jadwiga Rozalia Platerówna, *11 XI 1750, kasztelanka tr.)
N 14 V 1791 po † J. Siellickiego (ML 555, s. 861–862; Wolff, s. 128; PSB III 56; SGKP VIII 720); N 1791 (Bon. II 194)
24 IX 1793 (NGABM, F. 1778, nr 40, k. 486)
1794 (Jag. 5344 t. I, k. 77); wdowa 20 IV 1798 s.s. (NGABM, F. 319, inw. 1, nr 13, k. 3) – bez tytułu

KLUCZNIK połocki

Urząd klucznika miał średniowieczną genezę sięgającą czasów, gdy Połock stanowił osobne księstwo. Jego podstawową funkcją był nadzór nad zbieraniem dani miodowej z włości (Ljubawskij, Oblastnoje dielenije, s. 844; Waronin, Palityczny ład, s. 33, 36–37). W połowie XVI w. klucznik był już

urzędnikiem wojewody połockiego i jako taki został wymieniony w 1552 r. (Rewizja 1552, s. 66–72). Zanikł w 2. połowie stulecia na skutek destabilizacji spowodowanej wojną oraz okupacją moskiewską Połocka i terytorium województwa w l. 1563–1579. Wprowadzony w 1588 r. do praktyki publicznej III Statut Lit. pominął klucznika wśród oficjalnej hierarchii urzędników powiatowych (rozdz. III art. 6). Także przywilej Zygmunta III Wazy z 15 VII 1589 r. „Zachowanie pri dawnych powinnościach poddanych wołosti połockoje” nie uwzględnił klucznika wśród urzędników, którym należały się świadczenia z włości połockiej (ML 78, k. 20–21; Akty JZR I 228–230).

194. Iwan Hlebowicz Korsak, jedn. ciwun i horodniczy † a/l. 1552 (ML 28, k. 119v; Mietryka WKL 28, nr 148)

195. Wasyl Michajłowicz Korsak, jedn. ciwun i horodniczy
N [b.d.m.] 1552 razem z N na ciwuna i potwierdzeniem N na horodnictwo (ML 28, k. 119v–120; Mietryka WKL 28, nr 148; BonPoczet, s. XII)

Siemaszko, poseł z Połocka na sejm warszawski 1597 r., któremu przypisano mylnie tytuł klucznika poł. (Rzońca, s. 118), to zapewne Jakub Siemaszko, namiestnik sądowy (podwojewództwi) poł. i sługa wojewody Mikołaja Dorohostajskiego. Nie znaleziono potwierdzenia źródłowego, by wystąpił on gdziekolwiek z tym tytułem, a ponadto w końcu XVI w. w Połocku nie było już klucznika. Posłem na sejm 1597 r., ale z Wołynia, był natomiast Mikołaj Siemaszko, klucznik łucki (U III/5, nr 262; Rzońca, s. 117)

KONIUSZY połocki

Urząd koniuszego miał średniowieczną genezę sięgającą co najmniej okresu, gdy Połock stanowił księstwo Giedyminowiczów. Z czasem stał się urzędnikiem wojewody poł. i jako taki występuje w lipcu 1539 r. Stanisław Awitwiński (LM 228/9, nr 137, s. 241), natomiast podczas rewizji w 1552 r. opisano uposażenie należne koniuszemu wojewody z włości poł. (Rewizja 1552, s. 66–72). Po odzyskaniu w 1579 r. województwa z rąk moskiewskich nie przywrócono nominacji na koniustwo i urząd przez pewien czas wakował. Koniuszego nie uwzględniono w III Statucie Lit. (rozdz. III art. 6) wśród oficjalnej hierarchii urzędów powiatowych w WKSL. Wymienia go natomiast przywilej Zygmunta III z 15 VII 1589 r. „Zachowanie pri dawnych powinnościach poddanych wołosti połockoje” pośród urzędów połockich starej prowincji, zaraz po horodniczym i chorążym, którym według dawnego zwyczaju należało się uposażenie w postaci świadczeń z włości połockiej stanowiącej

część domeny wielkich książąt (ML 78, k. 20–21; Akty JZR I 228–230).
Nominacje przywrócono dopiero na pocz. panowania Jana Kazimierza Wazy.

196. Piotr Misopad [Koniński], ale tylko koniuszy bez oznaczenia geograficznego
V 1613 (AWAK XX 237)
197. Stefan Łossowski (Łosowski), dzierżawca ostrowicki i stajski
N 23 XI 1650 (ML 123, s. 406-v) – błędnie zamiast Jan Stefanowicz?
198. Jan Stefanowicz Łossowski (Łosowski) (x Bohdana Szantyrówna)
11 VI 1652 (ML 126, k. 70-v)
4 VI 1657 (ML 130, k. 67v–68v); † a. 6 IX 1667 (IJM XXVI 176)
199. Gedeon Łossowski (Łosowski)
10 III 1666 (NGABM, F. 1732, nr 46, s. 103)
† a. 21 III 1668 (z N nast.)
200. Mikołaj Żochowski (Żuchowski) (x Elżbieta Judyta Mieleszkówna 1674)
N 21 III 1668 po † Gedeona Łosowskiego (LVIA, SA 7, k. 87–88v)
21 XII 1677 (LVIA, SA 4210, k. 783)
Testament 9 XII 1677 aktykowany 11 I 1678 (tamże, k. 784–787)
201. Władysław Jan Janowicz Łossowski (Łosowski), koniuszyc (x Katarzyna Stanisławówna Sołtanówna)
11 VIII 1668 (LVIA, SA 7, k. 1432)
29 VIII 1714 (NGABM, F. 1734, nr 13, k. 749)
202. Mikołaj Jodkowski
23 V 1670 (LVIA, SA 11, k. 741v)
203. Tomasz Stanisław Hercyk, ekspisarz gr. (2x już 11 XI 1669 Anna Uniechowska, chorążanka min., 1 v. już 10 VI 1646 Krzysztofowa Żabina, cześnikowa poł.)
6 VIII 1673 (LVIA, SA 13, k. 1536v)
Testament z 18 VII 1676 aktykowany 2 VIII t.r. (NGABM, F. 1778, nr 7, k. 141–146v)
204. Jerzy Marcinowicz Szczytt Zabielski (*1636), koniuszy brasł. (x 1669 Anna Hrehorówna Hłaskówna † 30 XI 1731)
16 XI 1678 (AR XXIII 24, plik 3, s. 34)
A 5 II 1688 na wojskiego, ale chyba długo nowego urzędu nie obejmował, bo koniuszy 5 III 1691 (NGABM, F. 1778, nr 12, k. 422), 7 VIII 1691 (APR 398, s. 57–64) i 1695 (VUB, F. 7–31/13908, k. 143–146)
A a/l. 20 II 1698 na wojskiego (z N nast.)

205. Jan Siellawa
3 X 1681 (ML 581, k. 686–687)
3 X 1682 (ML 502, k. 13–14)
206. Jan Jeśman (x Antonella Bukrabińska)
1685 (ML 143, k. 332-regestr)
6 V 1709 (LVIA, SA 53, k. 200)
207. Karol Adamkiewicz (x Felicjana Wahanowska)
22 X 1688 (LVIA, SA 4704, k. 1129v)
27 VII 1696 (LMAB, F. 17–66, k. 11–12v)
208. Albrycht Antoni Szolucha, ekspodczaszy brasł. (x już 1685 Petronella Kasztellówna)
31 VIII 1690 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 107) – błędnie!
N 20 II 1698 po A [Jerzego] Szczyta Zabielskiego (ML 149, s. 154–155)
R a/l. 27 III 1710 (z N nast.), ale z tytułem jeszcze 3 XII 1714 (NGABM, F. 1734, nr 13, k. 682-v), a błędnie jako stolnik 9 II 1723 (tamże, nr 16, k. 616–617); † a. 17 X 1740 (z N nast.)
209. Teofil Wincentowicz Szczytt Zabielski (x już 1702 Helena Wasilewska † w/po 1723)
5 IV 1692 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Szczyttowie Zabielscy)
1717 (tamże); żył 17 IV 1720? (tamże); wdowa z synem Franciszkiem
27 V 1722 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 343)
210. Jan Żochowski (x Marianna Grodzińska)
30 VI 1697 bez imienia (VUB, F. 210–254)
3 IV 1698 (LVIA, SA 50, k. 1706–1709v)
211. Andrzej Korsak, strażnik
N 27 IV 1698 po A Jerzego Szczytta Zabielskiego (ML 149, s. 199) – nie utrzymał się i został (N 19 IV 1699) podstolim
212. Stanisław Janowicz Żochowski, koniuszyc (x Krystyna Deszpotówna Zenowiczówna † po 16 V 1709)
12 II 1703 (LVIA, SA 4718/I, k. 112)
wdowa 24 VI 1708 (LVIA, SA 53, k. 348–349v)
213. Adrian Józef Kazimierzowicz Orzechowiński (x Elżbieta Hłaskówna)
15 I 1704 (LVIA, SA 2419, k. 15)
31 II [s! =21?, na pewno między 19 a 26] 1709 (Czart. 2583, s. 398),
ale 23 t.m. bez tytułu (tamże, s. 398)
8 II 1712 (NGABM, F. 1734, nr 11, k. 97–98), ale bez tytułu 1713
(tamże, nr 12, k. 252)

214. Samuel Antoni Puchaczewski (Puchaczewski, błędnie Rohaczewski) (1x już 1711 Konstancja Niewiarowiczówna; 2x już 1722 Eleonora Estkówna, 2 v. już 20 VI 1744 Jozafatowa Antoniowa Siellawina, podsędkowa poł.)
8 I 1706 (LVIA, SA 4721, k. 20)
24 XI 1722 (NGABM, F. 1732, nr 49, k. 174)
215. Kazimierz Józef Szołucha (x 1709 Teodora Trojanówna Paplińska, strukczaszanka żm.)
N 27 III 1710 po R Albrychta Szołuchy (MLKS nr 313)
R a/l. 10 XI 1746 (z N nast.), ale z tytułem jeszcze 14 VII 1747 (NGABM, F. 1734, nr 35, k. 653)
216. Karol Jeśman
7 III 1716 (AWAK IV 420)
217. Felicjan Hrehorowicz Hłasko
30 VII 1718 (NGABM, F. 1734, nr 15, k. 464), ale bez tytułu 1720 (Bon. VII 292)
218. Antoni Mikołajewicz Rypiński, budowniczy (x już 19 VII 1727 Konstancja Justyna Danielówna Szpakowska † po 20 VII 1739, cześnikówna tr.)
19 VII 1727 (KMMP 1727, s. 189–192)
24 III 1729 (NGABM, F. 1732, nr 49, k. 950), ale koniuszy smol.
2 IV 1729 (AR XXIII 18, plik 4, s. 55); wdowa 12 III 1737 (NGABM, F. 1734, nr 26, k. 623)
219. Franciszek Szczytt Zabielski, koniuszyc (syn Teofila) (x już 14 X 1748 Petronella Oskierczanka, stolnikówna moz., 2 v. Porzecka)
5 VII 1727 (NGABM, F. 1734, nr 19, k. 289), ale koniuszyc 2 IV 1732 (tamże, nr 23, k. 685v)
14 IX 1733 „koniuszy w. p.” (Manifest 1733, s. 7; Elekt., s. 263) – błędnie Franciszek Zabicki [s]
31 V 1749 (NGABM, F. 1734, nr 37, k. 413); † 1749 (Żychl. IV 360 – bez tytułu); wdowa 23 III 1750 (NGABM, F. 1734, nr 39, k. 240)
220. Tomasz Siemkowski
N 17 X 1740 po † Albrychta Szołuchy (ML 172, s. 249–250; AR II: ks. 69/2, s. 1001–1002; ks. 69/11, s. 301)
5 III 1757 (NGABM, F. 1734, nr 46, k. 369v)
221. Szymon Tadeusz Przysiecki, sędzicowic z. (1x NN)
10 VII 1746 (NGABM, F. 1734, nr 34, k. 1038v)
N 10 XI 1746 po R Kazimierza Szołuchy (ML 174, s. 472–274; AR II, ks. 69/11, s. 305)

- 17 I 1757 i sędzia gr. (NGABM, F. 1734, nr 46, k. 252v)
R a/l. 4 II 1757 (z N nast.); R a/l. 25 VII 1758 (z N nast.)
222. Kazimierz Józef Łossowski, koniuszyc (x już 6 I 1747 Katarzyna Szopowska † po 6 II 1748)
6 I 1747 (NGABM, F. 1709, nr 17, k. 106–109v)
Testament z 6 II 1748 aktykowany 6 III t.r. (tamże, k. 94–97v), żył 16 II 1748 (tamże, k. 80–85v)
223. Jerzy Suszyński, podstolic smol. (x Marianna Sielawianka)
8 IV 1747 (NGABM, F. 1734, nr 35, k. 378)
22 IX 1751 (tamże, nr 40, k. 1188); wdowa? 5 VII 1752 (tamże, nr 41, k. 801)
224. Jerzy Łossowski, koniuszyc (s. Kazimierza?)
7–8 IX 1749 (NGABM, F. 1734, nr 37, k. 729)
12 IX 1770 (tamże, nr 60, k. 994)
225. Aleksander Łossowski, koniuszyc (s. Kazimierza?) (x Katarzyna Biedrzycka)
7 XII 1750 (NGABM, F. 1734, nr 40, k. 88)
12 IX 1770 (tamże, nr 60, k. 994)
226. Stanisław Łossowski (x już 4 II 1757 Marianna Chrzanowska † po 12 IX 1770)
4 II 1757 (NGABM, F. 1734, nr 46, k. 325v)
Między 10 IX 1772 s.s. a 1 VI 1773 s.s. (RGADA, F. 12, nr 160, k. 14)
227. Antoni Podwiński (x Marianna Węclawowiczówna)
1755 (Uruski XIV 159) – błędnie!
N 4 II 1757 po R Szymona Przysieckiego (ML 179, s. 715–716)
N 7 II 1757 (Czart. 1131, s. 628) – błędnie!
26 X 1779 (NGABM, F. 1734, nr 66, k. 451–452); potem (już 29 V 1781) sędzia pogr.
228. Kazimierz Franciszek Pakosz (*7 III 1733), stolnikowicz (x 14 II 1760 Franciszka Hłaskówna † 23 VI 1821 [s.s.?], starościanka szmeltyńska, 2 v. 28 I 1777 Szymonowa Tadeuszowa Przysiecka, pisarzowa z. poł., 3 v. Strzelbicka, majorowa wojsk polskich)
N dano do podpisu w I 1758 po R Przysieckiego (PANKr. 1142, t. I, k. 76) – bez imienia
N 25 VII 1758 po R Szymona Przysieckiego (ML 181, s. 434; LwNNB, F. 103, nr 554/III d; APP 27, s. 56; Czart. 1131, s. 628: bez imienia i tytułu), aktykowana 7 II 1759 (NGABM, F. 1734, nr 48, k. 68–69v)
† 12 V 1775 (Żychl. IV 218; ZMRP 303, s. 219, nr 698) – zob. N nast.

229. Korsak
1758 „koniusz.” (IJM XXVII 366)
230. Józef Łossowski [koniuszyc?] (x Domicella Chrzanowska)
15 X 1764 „kon.” (NGABM, F. 1734, nr 54, k. 1902)
17 III 1766 koniuszy (tamże, nr 55, k. 322)
Jako koniuszy obrany 1778 sędzią pow. siebieskiego (RGADA, F. 248, nr 4163, k. 67; Mies. 1779, s. 333)
1779 koniuszy i sędzia (Mies. 1780, s. 341)
Józef Lisowski (x Konstancja Łepkowska) – 5 VI 1765 „koniu” (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 36v), ale w tymże dekrete jako koniuszy smol. (tamże, k. 37v–38), bez tytułu 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 335; NGABM, F. 1778, nr 21, k. 442), „kon.” orsz. [IX] 1775 (LVIA, SA 3322, k. 31v), jako koniuszy smol. obrany został 9 V 1778 s.s. drugim asesorem niższego sądu z. pow. siebieskiego w Rosji (RGADA, F. 248, nr 4163, k. 64v, 69: błędnie Łosowski; Mies. 1779, s. 334); jego syn? Antoni, koniuszyc 30 VII 1779 (NGABM, F. 1734, nr 66, k. 159) – to koniuszy smol.
231. Budkiewicz
1765 (Bon. II 225)
232. Ignacy Szołucha, koniuszyc
26 III 1766 (IJM XXX 330) – koniuszyc?
Jan Pakosz – 5 I 1769 i pisarz gr. smol. (NGABM, F. 1734, nr 58, k. 333) – błędnie!
Antoni Tadeusz Pawłowski – 3 I 1771 „kon” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 20), ale tegoż dnia „kom”[ornik] (tamże, k. 24) i to jego właściwy urząd
233. Dominik Korsak (*ok. 1746 lub ok. 1753), chorążyc (x już 1780 Ewa Mikoszanka † w/po 1792)
N 6 V 1775 [s] po † Kazimierza Pakosza (ML 543, s. 16–17; Tzw. ML VII 70, k. 277–278); N 1777 (Bon. XI 181) – błędnie!
E 17 II 1792 na chorążego
Obrąpalski – XII 1777 lub I 1778 (AR II 3131) – błędnie, chodzi zapewne o Szymona Obrąpalskiego, miecznika
234. Kleofas Łossowski (Łosowski)
9 V 1778 s.s. obrany drugim asesorem sądu z. pow. newelskiego w Rosji (RGADA, F. 248, nr 4163, k. 64v, 69v; Mies. 1779, s. 334) – koniuszyc?

Józef Suszyński – 19 V 1779 (NGABM, F. 1734, nr 66, k. 159);
on? 12 II 1784 bez tytułu (Czart. 879, s. 189) – to koniuszyc
smol.

235. Wacław Michał Rusiecki (x Konstancja Kozakiewiczówna)

a. 29 IX 1781 (Lisiejczykau, s. 566, nr 8029-a)

Franciszek Delewal (x Anna Łaska, † w/po 1803 s.s.) – 26 III 1784
(NGABM, F. 1734, nr 70, k. 233) – to koniuszyc smol.

Antoni Czerniawski – 5 XI 1784 (NGABM, F. 1734, nr 70, k. 952)
– to koniuszy malborski

236. Justyn Kawecki, komisarz c-w.

N 12 III 1792 po A Dominika Korsaka (ML 555, s. 1163–1164); N 1792
(Bon. IX 349)

1793 (Kal. Polit. 1794)

KRAJCZY połocki

Roman Lenkiewicz Ipohorski – 1631 (Bon. XIV 88) – błędna data
zamiast 1731 (zob. nr 242)

237. Michał Siezieniewski (x Helena Delewalie)

1689 (LVIA, F. 1025, inw. 1, nr 38)

17 VII 1693 bez tytułu (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 46–48v); wdowa
21 VI 1694 z tytułem krajczyny (tamże, k. 49)

238. Stanisław Żuk (x Krystyna Ambrokówna)

17 XI 1692 (ML 581, k. 776)

26 XII 1714 (NGABM, F. 1734, nr 13, k. 635); † a. 15 IX 1715 (z N nast.)

239. Józef Swołyński

11 I 1695 (NGABM, F. 1778, nr 13, k. 597)

240. Gabriel Kazimierz Stefanowicz Ostrouch (x Konstancja Alexandrowi-
czówna, łowczanka orsz.)

7 IV 1699 (ML 581, k. 752-v), ale bez tytułu 13 VIII 1699 (NGABM,
F. 1734, nr 4, k. 107–108v), a krajczy 24 XI 1700 (Olkieniki)

13 X 1713 „Ky Połocki” (ML 581, k. 964–965) i krajczy orsz. (Sang.,
teka 135, plik 7, s. 2), a krajczy poł. (RNBSPet., AD 131, k. 45–46)

A (już 14 I 1714) na podsędka orsz. (VUB, F. 69–152, k. 3)

241. Andrzej Siellicki (Sielicki) (x Eleonora Józefowiczówna)

15 VI 1700 (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 289–293)

Franciszek Kublicki, podczaszyc (x Petronella Szadurska) – krajczyk i pisarz gr. na przełomie XVII/XVIII w. (Żychl. XIX 48) – błędnie!
Michał Żuk – 6 VIII 1710 (NGABM, F. 1734, nr 10, k. 508-v) – to krajczyk

242. Roman Michał Lenkiewicz
N 15 IX 1715 po † Stanisława Żuka (MLKS nr 933)
3 X 1746 (NGABM, F. 1734, nr 34, k. 632)
R a/l. 9 V 1750 (z N nast.)
243. Jan Józef Rypiński, budowniczy (x Barbara Judycka)
5 XII 1716 (LVIA, SA 4730, k. 1098)
Rzekomo † a. 26 X 1740 lub 13 X 1746 (z N nast.)
R a/l. 10 XI 1746 (z N nast.), ale z tytułem jeszcze 18 XII 1748 (NGABM, F. 1734, nr 36, k. 444). Wdowa? 18 II 1751 (tamże, nr 40, k. 199)
244. Antoni Frac Żuk, miecznikowicz (x Teresa Żylińska)
22 XII 1721 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 79)
22 III 1754 (tamże, nr 43, k. 871); wdowa? 13 III 1756 (tamże, nr 45, k. 421)
245. Felicjan Antoni Korsak
30 VII 1736 (ML 170, s. 56–57)
On? 17 V 1757 (NGABM, F. 1734, nr 46, k. 684v)
246. Urban Hrebnicki, podstolic smol. – N 26 X 1740 po † Jana Rypińskiego (ML 170, s. 402) – niezrealizowana, gdyż J. Rypiński żył nadal
247. Andrzej Sokołowski [podstoli infl.?] – N 13 X 1746 po † Jana Rypińskiego (ML 174, s. 180–181; AR II, ks. 69/11, s. 305) – niezrealizowana, gdyż J. Rypiński żył nadal
248. Roman Rypiński, [podczaszyc] (x Helena Połubińska † między 27 II 1774 a 10 V 1776)
N 10 XI 1746 po R Jana Rypińskiego (ML 174, s. 474–476; AR II, ks. 69/11, s. 366) – w N bez imienia. Jest 1 VII 1750 (NGABM, F. 1734, nr 39, k. 514v)
Testament z 10 V 1776 aktykowany 22 VI t.r. (tamże, F. 1778, nr 25, k. 149–151)
249. Michał Stabrowski, cześnik smol., dworz. skarbowy WKsL (x Marianna Rykówna † po 30 IX 1765)
15 IV 1748 (LVVA, F. 712, inw. 1, nr 108, k. 189)
18 VII 1763 (tamże, k. 174v); wdowa 15 X 1763 (tamże, k. 205)

250. Adam Lenkiewicz (Lękiewicz, Leńkiewicz) (x Ludwika Salmonowiczówna; x Konstancja Żukówna)
N 9 V 1750 po R Michała Lenkiewicza (ML 176, s. 483–484)
5 II 1785 (ML 447, k. 321); † a. 15 X 1785 (AR V 7279, s. 17)
Bartłomiej Dukalski [skarbnikowicz?] – N 20 XI 1750 po A Stefana Wiercińskiego na podstolstwo, rzekomo przezeń aktykowana 9 XI 1773 w ziemstwie poł. (NGABM, F. 1778, nr 24, k. 1v: karta dodana później) – przywilej fałszywy!
Jan Reutt – rzekomo a/l. 7 X 1752 na chorążego (NGABM, F. 1734, nr 38, k. 107–108v) – postać fikcyjna?
251. Jan Abramowicz
N 7 X 1752 po A Jana Reutta na chorążego aktykowana 21 III 1753 (NGABM, F. 1734, nr 38, k. 107–108v) – przywilej fałszywy, ale tytułu używał! Jest np. 12 V 1766 (tamże, nr 55, k. 591)
† a/l. 1779 (BonU., s. 8)
252. Jerzy Wisztold (x Elżbieta Markiewiczówna)
5 VII 1753 (LVIA, SA 14551, k. 898)
253. Felicjan Korsak
1753 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie)
On? 17 V 1757 (NGABM, F. 1734, nr 46, k. 684v)
31 III 1764 (Zb. Czoł. 590, s. 52–67)
On? 1769 (Bon. XI 184; Uruski VII 223) i 1771 (Bon. XI 184)
On? 1782 (NGABGr., F. 1664, inw. 1, nr 808, k. 28)
On? † a. 14 IV 1786 jako strukczaszy (zob.)
Uwaga! Może tożsamy z Felicjanem Antonim (zob. nr 245).
Tadeusz Rypiński (x już 28 IX 1772 Brygida Rodziewiczówna † po 10 XII 1772) – 28 X 1759 (ZMRP 303, nr 422), 11 V 1763 (NGABM, F. 1734, nr 52, k. 553), między 10 IX 1772 s.s. a 1 VI 1773 s.s. (RGADA, F. 12, nr 160, k. 18v), 10 XII 1772 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 130) – krajczyc
254. Nikodem Protassowicz
16 III 1761 „kraj:” (AR II 2837)
Florian Korsak – 1762 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie)
– błędnie zamiast Felicjan?
255. Dominik Hłasko [koniuszyc brasł.?] (x już 27 II 1774 Wiktoria Rypińska, krajczanka poł.)

9 III 1770 „kray.” (NGABM, F. 1734, nr 60, k. 200), ale 20 III 1770 krajczy (tamże, nr 62, k. 163) i „kray” (tamże, k. 163–164v)
27 II 1774 krajczy (NGABM, F. 1778, nr 25, k. 152–153v)
Obrany (bez tytułu krajczego) 9 V 1778 s.s. drugim asesorem sądu pow. newelskiego w Rosji (RGADA, F. 248, nr 4163, k. 68) i jako taki 15 X 1778 [s.s.] (IJM XXI 359, 365) i 1779 (Mies. 1780, s. 342). Od 1787 sędzia pow. newelskiego w Rosji (Mies. 1788, s. 192)

Michał Ipoński Lenkiewicz – 5 II 1771 „kray” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 441v) – krajczyc

256. Dominik Milkiewicz

11 II 1772 (NGABM, F. 1722, nr 71, k. 195)

Leon Michał Lenkiewicz (Leńkiewicz) – 1777 (Bon. XIV 89), 1781 (Kol. Warsz. 1782), 1786 (tamże) – krajczyc

257. Kazimierz Dewoyna Świacki (Światski, Świadzki), rotm. orsz. (x już 22 XI 1785 Maryna Kukielówna)

N 31 X 1785 po † Adama Lenkiewicza (ML 551, s. 1164–1165) aktykowana 6 XII t.r. (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 1584–1585v)

4 VI 1792 i sędzia ziem. (Czart. 932, s. 867), 1793 (Kal. Polit. 1794)

15 III 1797 były krajczy i prezydent sądu pow. lepelskiego (NGABM, F. 2512, inw. 1, nr 23, k. 7v–8), ale 1802 krajczy i podkomorzy pow. lepelskiego (Mies. 1803, s. 286), 1804 tylko podkomorzy pow. lepelskiego (Mies. 1805, cz. II, s. 279)

258. Adam Małkowski

5 X 1787 (NGABM, F. 1776, nr 7, k. 102v)

259. Adam Sosnowski

22 XII 1787 (NGABM, F. 2574, nr 29, k. 631)

Stanisław Hercyk – 19 IV 1788 (NGABM, F. 2574, nr 30, k. 472)
– to krajczyc smol.

Michał Suszyński – 13 IV 1792 (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 392)
– dokument fałszywy!

LEŚNICZY połocki

260. Rafał Dominik Żuk, miecznikowicz (x Rachela Paprocka)

1 III 1733 Rafał (Macuk, Połock, s. 123)

26 VIII 1744 (NGABM, F. 1734, nr 32, k. 506)

261. Benedykt Przysiecki (x Franciszka Skiryatówna † po 21 V 1792)
N po Żuku dano do podpisu 14 X 1758 (PANKr. 1142, t. I, k. 97v)
26 VIII 1777 (NGABM, F. 1734, nr 64, k. 262–263); wdowa? 31 X
1778 (tamże, F. 2574, inw. 1, nr 9, k. 562)
262. Michał Lenkiewicz (Leńkiewicz) [krajczyk?]
N 10 XI 1777 po † Benedykta Przysieckiego (ML 543, s. 271–272; Tzw.
ML VII 80, k. 454–455)
1793 (Bon. XIV 89; Kal. Polit. 1794)
263. Kazimierz Bartłomiej Żuk, leśniczyc
31 I 1756 (NGABM, F. 1734, nr 45, k. 20), ale leśniczyc 30 IX 1765
(Mienicki, Rejestr, s. 327)
Leśniczyc [IX] 1775 (LVIA, SA 3322, k. 6)
16 VII 1785 (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 1027) – leśniczyc?
[Franciszek lub Wincenty] Przysiecki (Przesiecki) – 28 VIII 1789
(LVIA, SA 2840) – to leśniczyc
Wincenty Przysiecki – 16/27 V 1793 (NGABM, F. 1778, nr 40,
k. 161 v.) – to leśniczyc

ŁOWCZY połocki

Urząd łowczego zaliczał się do najstarszych spośród lokalnych urzędów połockich. W 1. poł. XVI w. stracił na znaczeniu i w rewizji woj. połockiego z 1552 r. wymieniony został wśród urzędników wojewodzińskich (Rewizja 1552, s. 66–72). Po odzyskaniu Połocka w 1579 r. z rąk moskiewskich nie przywrócono N królewskiej i urząd przez czas jakiś wakował. III Statut Lit. z 1588 r. (rozdz. III art. 6) nie uwzględniał go już w oficjalnej hierarchii urzędów powiatowych w WKsL. Wymienia go natomiast przywilej Zygmunta III Wazy z 15 VII 1589 r. „Zachowanie pri dawnych powinnościach poddanych wołosti połockoje” wśród urzędów połockich starej prowencji, którym nadał według dawnego zwyczaju należało się uposażenie w postaci świadczeń z włości połockiej należącej do domeny wielkich książąt (ML 78, k. 20–21; Akty JZR I 228–230). Pojawił się ponownie w pocz. panowania Jana Kazimierza Wazy.

264. Bartosz Roguski
9 III 1552 – tylko łowczy bez oznaczenia geograficznego (Rewizja
1552, s. 134; SRP V, s. 242)
265. Michał Janowicz Newelski
V 1648 (AMCh 69)
A 11 VIII 1651 na stolnika

266. Daniel Kazimierz Gadomski
N 12 VIII 1651 po A M. Newelskiego (ML 127, k. 43–44v)
1670 i ekonom knszyński (ZZG 16, s. 162)
267. Władysław Kazimierz Newelski (x Elżbieta Sakowiczówna)
1664 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 2967, k. 68)
20 I 1682 (NGABM, F. 1732, nr 47, k. 251)
268. Michał Korsak Udzielski (x już 1667 Konstancja Połubińska † po 13 VIII 1706)
1668 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie) – jeśli rzeczywiście nim był, to nie utrzymał się, bo bez tytułu 28 V 1668 (LVIA, SA 7, k. 483–486), 1 VI 1668 (NGABM, F. 1778, nr 3, k. 30) i 1673 (tamże, F. 1734, nr 2, k. 792)
A (już 1676) na podstolego
269. Piotr Kazimierz Oskierka (Oskierko, Oskirka), strażnikowicz (x już 20 V 1680 Wiktoria Żabianka † po 1 X 1722, cześniówna poł.)
22 VIII 1673 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 158)
† 18 VII 1698 (tamże, nr 5, k. 164–165)
Uwaga! Możliwe, że to on A 15 II 1698 na podstolego, ale widać nie objął, bo † jako łowczy.
270. Michał Gadomski
1680 (ZZG 19, k. 1918) – łowczyc?
271. Adam Korsak (1x Felicjana Zygmuntowiczówna; 2x Zofia Przeclawska † po 23 VII 1713, podstolanka słonim., 1 v. Samuelowa Jarcewiczowa, skarbnikowa słonim.)
1684 (PANKr. 5694)
1704 (Bon. XI 190; Uruski VII 229); wdowa 8 X 1711 (LVIA, SA 4723, k. 1491)
272. Piotr Ulski (x Helena Korsakówna, podkomorzanka nowogr., 1 v. Konstantynowa Kazimierzowa Ginwid Pankiewiczowa, podczaszyzna wilkom.)
1690 (LVIA, SA 13692, k. 1811v)
19 X 1709 (LVIA, SA 13681, k. 299v)
273. Jan Bolesław Bohdanowicz Bohatyr Kossarzewski (Kossarzewski) (x Anna Oskierczanka, łowczanka poł.)
21 III 1694 (NGABM, F. 1734, nr 12, k. 83v–84)
2 VIII 1733 (tamże, F. 1878, nr 2, k. 1458); † a. 16 VII 1736 (z N nast.)

274. Maciej Dominik Sielicki (Sielicki) (x Joanna Szymkowiczówna † po 1726, skarbnikówna poł.)
N 24 XII 1698 po † Piotra Oskierki (ML 149, k. 577)
8 IV 1714 (LVIA, SA 4727, k. 683)
275. Kazimierz Piotr Stefanowicz Ostrouch (x 1699 Zofia Władysławówna Korsakówna Hołubicka † 1719, 1 v. Trojanowa Paplińska, strukczaszyzna żm.)
N 1699 po † Piotra Oskierki (ML 153, s. 4–5)
12 V 1718 i sędzia pogr. (NGABM, F. 1734, nr 15, k. 149v)
4 II 1721 tylko sędzia pogr. (tamże, nr 16, k. 93–94), nie tytułował się też łowczym w testamencie z 20 X 1721 (tamże, k. 273–280)
Antoni Ślizień – 26 IV 1700 (VUB, F. 7–20/5974, k. 255) – był oszm. (UWKŁ I 1424)
276. Michał Łyskowski (1x Katarzyna Felberkówna; 2x Helena Bazylówna Mazurkiewiczówna, mieszcza mińska lub słuca)
20 XI 1701 (LVIA, SA 4716, k. 1577)
19 III 1707 (NGABM, F. 1727, nr 5, k. 471–474: testament żony Heleny)
277. Michał Narkowicz Podwiński
24 XI 1701 „Ł:P:” (NGABM, F. 1734, nr 5, k. 13–14v)
278. Józef Korsak Udzielski (x już 9 IX 1719 Anna Poklewska Kozielówna † między 26 I a 14 II 1727)
6 II 1702 (NGABM, F. 1734, nr 6, k. 14–15)
Testament z 20 XII 1720 aktykowany 30 t.m. (tamże, F. 1732, nr 2, k. 457–460v); † 1730 (Bon. XI 177) – błędnie, bo dotyczy to Józefa Korsaka Bobynickiego
279. Mateusz Józef Olszewski, wojskowiec starod., sędzic gr. oszm. (x Konstancja Korsakówna)
16 IV 1703 (LVIA, SA 50, k. 1280–1281v)
5 III 1721 (NGABM, F. 1732, nr 49, k. 5)
Samuel Wolbek, podczaszyc wend. – 11 I 1707 (NGABM, F. 1711, nr 3, k. 68) – był wołk.
280. Jan Antoni Kurosz (x już 20 VI 1712 Tebarsylla Chlewińska, horodniczanka orsz., 2 v. Ignacowa Wawrzyńcowa Nowacka, sędzina z. witeb.)
[6] II 1708 (Trybunał I 407)
4 II 1715 (Sang., rkps 291, s. 90)

281. Trojan Stanisławowicz Hłasko, koniuszyc brast.
26 IV 1708 (Trybunał II 70)
A 16 II 1710 na horodniczego (bez tytułu łowczego)
Daniel Stefanowicz Ostrouch (unita?) (x Petronella Pomarnacka) –
jako płocki 9 i 13 X 1713 (ML 581, k. 655-v, 964v; RNBSPet., AD
131, k. 45–46), 1 III 1721 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 26), ale poł.
9 II 1723 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 591-v), zaś córka łowczanka
poł. 2 V 1737 (Nies. VII 561) – był płockim
282. Józef Korsak Bobynicki, kasztelanicz, regent kancelarii skarbowej WKsL
(x Teresa Pakoszówna † po 26 VIII 1737, stolnikówna poł.)
25 VIII 1721 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 8)
23 VIII 1728 (Macuk, Połock, s. 97); † a. 15 VI 1730 (z N nast.)
283. Antoni Wazgird
10 i 20 III 1723 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 612–613)
Kazimierz Wasilewski – † a. 14 VII 1724 (z N nast.) – błędnie
zamiast krajczy witeb., albo łowczy witeb.
284. Michał Raczek
N 14 VII 1724 po † Kazimierza Wasilewskiego aktykowana 7 IX t.r.
(NGABM, F. 1734, nr 17, k. 196–197) – N błędna, bo Wasilewski nie
był łowczym poł., lub fałszywa
285. Hieronim Żaba (x Katarzyna Protasewiczówna)
10 III 1725 (NGABM, F. 1730, nr 8, k. 130)
Jerzy Kublicki – 23 VIII 1728 (Macuk, Połock, s. 97), 17 i 21 XI
1747 (LVVA, F. 712, nr 92, k. 377, 378), 16 II 1748 (tamże, nr 93,
k. 45, 47), 28 VII 1750 (tamże, nr 96, k. 55) – to łowczy infl.
(U IX 1301)
286. Andrzej Michał Bęklewski
26 VIII 1729 (NGABM, F. 1732, nr 46, k. 761)
287. Ignacy Karaś
1729 (Bon. IX 235)
288. Jan Franciszek Woyna, starosta nowikowski (x Marianna Korsakówna
lub Ludwika Korsakówna, chorążanka poł.)
N 15 IV 1730 po † Józefa Korsaka (ML 162, k. 229v–230; AR II, ks.
69/11, s. 163)
13 V 1745 (NGABM, F. 1734, nr 33, k. 957); † a. 10 VI 1748 (z N nast.)

289. Tomasz Hłasko
N 3 X 1730 po † Józefa Korsaka (ML 166, s. 105–106; RGIA, F. 1343, inw. 19, nr 1951, k. 401) On? potem mostowniczy (N 3 III 1731)?
290. Florian Michał Porzecki (x Rachela Borowska)
7 VII 1735 (NGABM, F. 1722, nr 98, k. 311)
24 IV 1742 (tamże, nr 102, k. 1308)
291. Stanisław Antoni Bohatyр Kossarzewski (Kosarzewski), łowczyc (x Teresa Woyciechowska † po 5 V 1769)
N 16 VII 1736 po † [ojca] Jana Bolesława Bohatyрa Kosarzewskiego (ML 169, s. 484–485: tylko data roczna; AR II: ks. 69/2, s. 355; ks. 69/11, s. 316)
A 30 V 1738 na podczaszego (bez tytułu łowczego), ale wkrótce R i wrócił do łowiectwa – jest 23 XII 1738 (ML 170, s. 221)
2 VIII 1780 (VUB, F. 187–25, s. 192); † a. 16 VIII 1785 (z N nast.)
292. Stefan Żuk (x Katarzyna [Rypińska])
10 IV 1737 (NGABM, F. 1734, nr 26, k. 668)
24 III 1739 (tamże, nr 27, k. 1174); żona (wdowa?) 26 IV 1740 (tamże, nr 28, k. 1090v)
293. Jan Józef Kirkor (x Joanna Kamińska, kasztelanka mścis., 1 v. Karolowa Ipatewiczowa Moskiewiczowa)
18 VI 1737 (NGABM, F. 1729, nr 40, k. 640v)
24 IX 1744 (tamże, nr 51, k. 786)
A (już 2 X 1748, bez imienia) na płk. mścis. (AR V 4994, s. 107) i tylko płk 18 II 1759 (Jag. 5981, k. 346–347v)
A 28 II 1765 na podkomorzego mścis. (jako płk mścis., bez tytułu łowczego poł.) (ML 184, s. 155–156)
294. Szpakowski
Krzysztof, łowczyc 28 IX 1740 (NGABM, F. 1734, nr 28, k. 1342)
Antoni, łowczyc 25 IV 1754 (tamże, nr 43, k. 501v)
295. Wincenty Żuk
26 XI 1740 (NGABM, F. 1734, nr 28, k. 7) – łowczyc?
296. Tadeusz Korsak Udzielski, łowczyc (1x Wiktoria Kolendzianka; 2x już 13 XII 1770 Marcjanna *vel* Marianna Wnorowska † po 17 VIII 1779)
9 III 1743 (NGABM, F. 1734, nr 31, k. 204)
30 VII 1745 w nagłówku łowczy, ale w tekście łowczyc (tamże, nr 33, k. 257), łowczy 4 V 1756 (tamże, nr 45, k. 715) i 1767 (Bon. XI 177;

Uruski VII 227), ale łowczyc 5 VI 1769 (NGABM, F. 1734, nr 58, k. 759) i 12 t.m. (tamże, k. 774)

Jako łowczy spisał 23 I 1774 punkta testamentowe aktykowane 24 III t.r. (tamże, F. 2768, nr 6, k. 314-v); † ok. 1774 (Rybczonak, Swiażynski, s. 210) – łowczyc?

297. Mikołaj Spinek

20 VIII 1745 (NGABM, F. 1734, nr 33, k. 404v)

6 II 1748 (tamże, nr 36, k. 108v)

Uwaga! Może to Mikołaj Franciszek Spinek (1x Joanna Pakoszówna † a. 2 V 1707), łowczy kijowski już 2 V 1707 (NGABM, F. 1722, nr 91, k. 471) i lantwójt poł. już 13 II 1722 (LVIA, SA 4737, k. 45), a jeszcze 27 VII 1731 (AR XXIII 24, plik 1, s. 134).

298. Józef Meduniecki

17 IX 1747 (NGABM, F. 1734, nr 35, k. 297-v)

299. Jan Chrapowicki (*2 VII 1725), starosta szuneliski (x II 1756 Balbina Pakoszówna 1730 – po 19 X 1792 s.s., stolnikówna poł.)

N 10 VI 1748 po † Jana Woyny (ML 177, s. 89–91; AR II, ks. 69/11, s. 319)

S 22 VI 1748 (Czart. 776, k. 170)

Od 12 V 1780 s.s. prezes sądu sumiennego (sędzia sumienny) namiestnictwa poł. (RGADA, F. 248, nr 4163, k. 66, 67v)

R 14 III 1785 na rzecz Antoniego Wawrzyńca Podbipięty, sędzica gr. poł. (LwNNB, F. 141, inw. 1, nr 105/III, s. 241–242)

Ignacy Korsak, łowczyc (x już ok. 1746 [ok. 1753] Eleonora Przyściecka, sędzicówna z. poł.) – 19 VI 1748 (PANKr. 989), 5 VII 1752 (NGABM, F. 1734, nr 41, k. 792), ale łowczyc 20 VI 1754 (Macuk, Połock, s. 199), 3 VIII 1754 (Macuk, Buynicki, s. 94) i 23 III 1757 (NGABM, F. 1734, nr 46, k. 683), zaś łowczy 9 II 1759 (IJM XXVII 361) i 21 VIII 1764 (LVIA, SA 4778, k. 598); A 9 III 1765 na chorążego (bez tytułu łowczego) – to łowczyc

300. Ignacy Narkowicz Podwiński

12 IV 1749 (NGABM, F. 1734, nr 37, k. 146)

Antoni [Narkowicz] Podwiński – 12 VII 1753 „łow.” (NGABM, F. 1734, nr 42, k. 869) i 6 IX 1783 „łow.” (tamże, F. 2574, nr 17, k. 131v) – to łowczyc

Florian [Narkowicz] Podwiński – 12 VII 1753 (NGABM, F. 1734, nr 42, k. 869) i 6 IX 1783 (tamże, F. 2574, nr 17, k. 131v) – to łowczyc

Franciszek [Narkowicz] Podwiński – 12 VII 1753 „łow.” (NGABM, F. 1734, nr 42, k. 869) – to łowczyc

Mateusz [Narkowicz] Podwiński – 12 VII 1753 „łow.” (NGABM, F. 1734, nr 42, k. 869) i 6 IX 1783 „łow.” (tamże, F. 2574, nr 17, k. 131v) – to łowczyc

Tadeusz [Narkowicz] Podwiński – 12 VII 1753 „łow.” (NGABM, F. 1734, nr 42, k. 869) i 6 IX 1783 „łow.” (tamże, F. 2574, nr 17, k. 131v) – to łowczyc

Antoni Podbipięta (x Bogumiła Przysiecka) – 1761 (ZMRP 303, s. 27, nr 439) – data błędna!

Tadeusz Woyna – 25 I 1756 „Ł” (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 161v), 28 VIII 1762 łowczy (tamże, nr 51, k. 1118), ale łowczyc 26 IX 1764 (tamże, nr 54, k. 1860), chociaż już oboźny (N 14 X 1762) – łowczyc

Felicjan Korsak – nazwany łowczym 9 II 1763 (NGABM, F. 1730, nr 36, k. 103-v) – to krajczy (zob. nr 253)

Eliasz Kublicki, łowczyc infl. – 6 IX 1764 podpisał elekcję z woj. poł. jako łowczy poł. (Czart. 869, s. 217; dopisał się potem w wolnym miejscu), w edycji zaś „łow.” (VL VII 266) i stąd z pewnością jako łowczy poł. 1764 (Bon. XIII 71), ale jako łowczyc infl. obrany 23 VII t.r. na sejmiku w Dyneburgu posłem na elekcję (RGBM, F. 143, karton 51, nr 20) i jako taki podpisał ją 6 IX t.r. z Ks. Inflanckim (Czart. 869, s. 416) – w edycji błędnie bez tytułu (VL VII 298), 30 IX 1765 jako łowczy infl. (Mienicki, Rejestr, s. 313), ale 13 VIII 1768 nazwany łowczycem poł. (RGBM, F. 143, karton 6, nr 4) – to łowczyc infl.

Benedykt Kosarzewski – 30 IX 1765 „łow.” (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 440v) i łowczyc (Mienicki, Rejestr, s. 332) – to łowczyc

Dominik Kosarzewski (Kossarzewski) – 30 IX 1765 „łow.” (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 440v) i łowczyc (Mienicki, Rejestr, s. 332), 2 III 1790 „łow.” (NGABM, F. 2574, nr 54, k. 253) – to łowczyc

Kazimierz Żuk – 16 VIII 1766 „Ł. W. Pł.” (AWAK XXXV 158) – to leśniczy(c)

Gabriel Meduniecki – 6 II 1768 „łow.” (NGABM, F. 1734, nr 57, k. 465) – to łowczy smol. lub infl.!

Roch Klepacki – syn Adam, łowczyc 1771 (BUW, akc. 1361), 26 III 1773 „łowczy prowincyi poł.” (NGABM, F. 1943, nr 1, k. 260–263v) – to łowczy czernih.!

Adam Klepacki – 10 X 1772 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 76) – to łowczyc czernih.!

Jan Kulesza – 26 X 1772 „łow” (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 113v) – łowczy(c) lidz. (zob. UWKL I 2339)

Hieronim Milkiewicz – 1779 s.s. i gubernialny striapczy spraw kar-nych namiestnictwa poł. (Mies. 1780, s. 337) – błędnie zamiast witeb.!

301. Piotr Kozieł

19 IX 1781 (NGABM, F. 2574, nr 17, k. 11)

Jego? syn Eliasz, łowczyc 23 VIII 1790 (tamże, nr 22, k. 70)

Tadeusz Hornowski – 12 III 1782 (ML 443, k. 412) – to łowczy orsz.!

302. Tadeusz Żuk (x Brygida Wiszniewska † w/po 1786)

† a. 26 I 1785 (LVIA, SA 5919, k. 406v)

303. Antoni Wawrzyniec (Wawrzyniec Antoni) Podbipięta, sędzic gr., starosta linowski (2x Bogumiła Przysiecka † po 25 XI 1788)

N 9 V 1785 po R Jana Chrapowickiego (ML 551, s. 1110–1111: z imie-niem Wawrzyniec) aktykowana 3 IX 1785 (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 1198–1199v)

8 II 1786 (Czart. 879, s. 327, 330, 335, 338); † a. 19 IV 1786 (z N nast.)

304. Dominik Przysiecki (Przesiecki), rotm. (x już 9 III 1771 Róża Wasilewska [podsędkowiczówna witeb.?!])

N 16 VIII 1785 po † Stanisława Kossarzewskiego (ML 546, s. 429–431)

16 V 1792 (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 654). Potem tytułu nie używał?

On? isprawnik ziemski pow. lepelskiego 1795 (Mies. 1796, s. 345) i 1802 (Mies. 1803, s. 286)

305. Trojan Korsak (*ok. 1739), skarbnik smol. (1x 28 I 1769 Małgorzata Franciszka [Franciszka Małgorzata] Hurynowiczówna; 2x Antonilla Szaumanówna † 1835, sędzianka gr. brasł.)

N 1780 (Bon. XI 185) – data błędna!

N 19 IV 1786 po † Wawrzyńca Podbipięty (ML 551, s. 1258–1259)

15 III 1797 s.s. (NGABM, F. 2512, inw. 1, nr 23, k. 3v–4); testament z 1813 (Bon. XI 185); † 1816 (Bon. XI 185; Tabl. Korsaków)

306. Iwanowski

Ignacy, łowczyc 19 XII 1787 (NGABM, F. 2574, nr 22, k. 70)

Romuald Podbipięta (*1761) – między 24 VII a 30 IX 1789 „łow:” (LVIA, SA 2839, k. 98-v), 5 III 1795 łowczy (NGABM, F. 1732, nr 7, k. 305–306) – to łowczyc!

Wincenty Kossarzewski – 2 III 1790 „łow.” (NGABM, F. 2574, nr 54, k. 254) – łowczyk!

307. Łowicki

córka Franciszka (*ok. 1756), żona Jerzego Onufrego Bułhaka, rotm. nowogr. (Bułhakowie, s. 179)

MARSZAŁEK polocki

Znana jest tylko pojedyncza N na urząd marszałka. Po kniaziu Sokolińskim nie mianowano więcej marszałków poł. ze względu na funkcjonowanie tamże kasztelana (A. Радаман, *Кіраванне соймакамі пасяджэннямі ў Вялікім Княстве Літоўскім, Рускім і Жамойцкім ў другой палове XVI – пачатку XVII ст.*, „Весті Беларускага дзяржаўнага педагагічнага універсітэта імя Максіма Танка”, 2 (32), 2002, s. 124, 127–129; <https://www.academia.edu/2307707>).

308. Wasyl (mylnie: Waclaw, Władysław) Michajłowicz Drucki Sokoliński, rotm. JKM

N 10 I 1591 (ML 77, k. 216-v; WolffKn., s. 480; RGV, s. 73)

5 II 1595 – zachorował w pocz. lutego t.r. w Sandomierzu jadąc na sądy do Krakowa (Sang., rkps 38, s. 412–414; RGV, s. 73), zapewne † rychło potem?

MIECZNIK polocki

309. Kazimierz Władysław Korsak Zaleski, podkomorzyc (1x Katarzyna Żyżemska † w/po 1643; 2x Eleonora Ewa Zwierzówna † między 6 a 15 IV 1650, 1 v. Mikołajowa Łoknicka, chorążyna bielska)

5 V 1636 (LVTS, s. 375)

A 1649 na marszałka moz. (ML 124, k. 318v–319)

310. Abraham (Abram) Adam Rypiński (1x Teodora Bohuszewiczówna † a. 6 VI 1670; 2x już 16 VI 1671 Konstancja Andrzejówna Świacka, komornikówna poł., 1 v. Jerzyna Chrapowicka, wojszczycowa poł., 2 v. już 1668 Józefowa Pietuchowa)

N 6 III 1643 jako pierwszy na tym urzędzie [s] (ML 114, k. 186-v; RGV, s. 80 na tejże podstawie mylnie: N 6 III 1642)

9 X 1679 (NGABM, F. 1778, nr 7, k. 544)

R a/l. 5 VII 1682 (z N nast.)

311. Marcin (Marcjan) Jan Protasowicz (x Katarzyna Leonora Skinderówna
† między 5 a 11 I 1663, 1 v. Leonowa Sieheniowa)
N (b.d.) (S 13 I 1650) po A Korsaka (ML 124, k. 49)
12 IV 1657 (RGADA, F. 79, 1657, nr 4, k. 257–263)
Kazimierz Gadomski – 1658 (Bon. V 338) – z pewnością błędnie
zamiast łowczy!
312. Jarosz Jeśman
1667 (NGABM, F. 1703, nr 3, k. 313v)
313. Wawrzyniec Władysław Adamowicz Saczko Gałęcki (x już 10 II 1664
Helena Anna Nieszyczanka † między 4 VII 1705 a 3 I 1707)
28 I 1671 (NGABM, F. 1703, nr 2, k. 498)
14 III 1674 (AR II 1612)
A (już 20 V 1678) na wojskiego drohickiego (AR X 299, s. 53)
314. Jan Kiersnowski
14 III 1674 (AR II 1612)
27 VII 1696 (AR II 1812; RNBSPet., AD 126, k. 45–48) i IX t.r. na
sejmie konwokacyjnym (PANKr. 6121, k. 67–72; Sliesoriūnas, s. 214)
† a. 21 III 1701 (LVIA, SA 48, k. 423–424v)
315. Tomasz Boczkowski (x już 1676 Florencja Kościałkowska, pisarzówna
z. wilkom., 1 v. już 1663 Samuelowa Ostrowska, podczaszyna grodz.,
3 v. Krzysztofowa Jodkiewiczowa Stancewiczowa, podczaszyna nowogr.)
21 V 1674 (VL V 289)
3 IV 1677 (LVIA, SA 4692, k. 6)
A (już 27 IX 1682) na cześnika
316. Jan Kazimierz [Saczko?] Gałęcki
7 X 1675 (LVIA, SA 15, k. 337v)
Jan Teofil Siellawa (x Anna Puciatówna) 14 IV 1677 (LVIA, SA
4692, k. 43) – błędnie zamiast cześnik!
317. Aleksander Stefan Węśławski
15 VII 1680 (ML 329, k. 306)
A 1 VII 1687 na oboźnego mścis. (ML 143, k. 40-regestr) – miał problem
z objęciem urzędu, bo nadal miecznik 26 IX 1687 (NGABM, F. 1729,
nr 1, k. 350), ale oboźny 10 XII t.r. (AR XXIII 124, plik 1, s. 169)
318. Aleksander Wołk (kalw.)
N 1681? (ML 143, k. 160v-regestr), jest 7 VIII 1685 (AR II 1710)
8 VIII 1720 (LVIA, SA 15200, k. 401)

319. Demian Aleksandrowicz Rypiński (błędnie Rysiński), budowniczy
S 5 VII [1682] po R Abrama Rypińskiego (ML 143, k. 203-regestr), jest
18 I 1683 (NGABM, F. 1778, nr 10, k. 6–7)
20 X 1684 (BN 8604, k. 39)
A X 1684 na pisarza z.
320. Jan Wilhelm Wilhelmowicz [von] Witten (Witan, Wittau), chorążyc
wend. (x już 1674 Teofila Anna Pawłowiczówna Łukiańska, stolnikówna
kijowska)
12 I 1684 (NGABM, F. 1734, nr 3, k. 134), ale tylko chorążyc 15 I 1684
(tamże, k. 182)
5 IX 1684 (tamże, k. 353–354v)
321. Konstanty Krzysztof Bohuszewicz Jarosławowicz (x Helena Chrzastow-
ska)
Testament z 20 IV 1684 aktykowany 5 II 1694 (NGABM, F. 1705,
nr 26, k. 1255–1260)
322. Piotr Michał Rypiński (x 27 I 1688 Krystyna Krzywkowska)
N XII 1684 po A Demiana Rypińskiego (ML 143, k. 11-regestr), jest
20 II 1685 (NGABM, F. 1778, nr 10, k. 22)
20 VIII 1689 (tamże, nr 12, k. 104); wdowa 10 X t.r. (tamże, k. 102–103v)
323. Michał Kazimierz Woyszko Skorobohaty, skarbnicz WKSŁ, stolnik moz.
N 3 V 1690 po † Piotra Rypińskiego (ML 146, s. 32: bez tytułu stolnika),
ale 3 VII 1690 stolnik (LVIA, SA 4731, k. 629–630), a miecznik 28 III
1691 (VUB, F. 7–17/5971, k. 1122–1123)
A (już 27 VII 1694) na stolnika pin. (Przedz., A–6, k. 152), zapewne
mylnie, albo nie utrzymał się, bo jako miecznik A 16 III 1695 na stolnika
orsz. (ML 145, k. 236; ML 150, k. 42–43), zapewne przekazując urząd
bratu Felicianowi
324. Józef Franciszek Stanisławowicz Nieścieszko (błędnie Miscieszko)
Buynicki (1x 1686 Joanna Teresa Korsakówna Hołubicka † 2 I 1712,
chorążanka poł.)
27 VII 1690 (RNBSPet., AD 132, k. 19)
A 26 X 1701 na podczaszego, ale miecznik 20 X 1702 (LVIA, SA
4717/II, k. 798)
325. Jan Stanisław Jurewicz (Juriewicz), miecznik up.?
1690 (LMAB, F. 17–57)
28 II 1702 (LVIA, SA 4717/I, k. 168-v)

326. Demetry (Dymitr) Marcin Tysza Bykowski (unita) (x Joanna Łopotówna Bykowska † a/l. 1698, 1 v. Władysławowa Kołatajowa, podstolina dorp.)
1690 (Podymne nowogr., s. 125, 202)
1 VIII 1713 (NGABGr., F. 1664, inw. 1, nr 871, k. 22)
327. Andrzej Korsak Bobynicki, wojszczyzyc kow. (x już 11 I 1692 Justyna Hłaskówna, koniuszanka braśl.)
11 I 1692 (NGABM, F. 1778, nr 12, k. 632)
8 VII 1694 (LVIA, F. 1025, inw. 1, nr 38)
A (już 16 I 1696) na strażnika
328. Aleksander Szczytt (Szczyth) Zabielski, wojszczyzyc, starosta kuszlicki
25 V 1693 (Oss. 407, nr 115; NGABM, F. 1778, nr 13, k. 1–2v), ale
27 VI 1697 bez tytułu (VL V 922)
5 VIII 1704 (Żychl. IV 359); † a. 25 VIII 1716 (tamże)
329. Franciszek Jarochoowski
1694 (ZZG 15, s. 838)
330. Felicjan Jan Woyszko Skorobohaty, skarbnicz WKsL (x Anna Dorota Uniechowska, 2 v. już 1699 Janowa Władysławowa Ukolska Szymkiewiczowa, podkomorzyna tr.; 3 v. już 1711 Mateuszowa Roemerowa, podkomorzyna tr., 4 v. 1719 Bogusławowa Kazimierzowa Ogińska, marszałkowa kow.)
20 VI 1695 (RNBSPet., AD 133, k. 90v)
Testament z 4 IX 1697 aktykowany 11 VI 1698 (VUB, F. 7–20/5974, k. 19–21v; UWKL II 821)
331. Stefan Buynicki
8 II 1700 (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 29)
332. Michał Hleb Koszański (x Krystyna Budohoska)
1700 (Bon. XI 363), 26 IX 1700 (NGABM, F. 1729, nr 4, k. 626)
6 V 1712 (LVIA, SA 4724, k. 658); † 1712 (LVIA, SA 4727, k. 388);
wdowa 13 I 1713 (LVIA, SA 18286)
333. Damian Rypiński
7 II 1701 (AR II 1902)
334. Mikołaj Józef Bułhak
23 XI 1701 (NBB, rkps 11H/71K [026])
335. Aleksander Korsak
24 XI 1701 (NGABM, F. 1734, nr 5, k. 52–53, 56-v, 554-v)

336. Franciszek Borowski
30 IX 1703 (MGChSz, s. 64)
337. Michał Kiersnowski, miecznikowicz
18 II 1704 (RGADA, F. 1603, inw. 7, nr 267, k. 5v) – tylko miecznikowicz?
338. Benedykt Dominik (Michał) z Kapturowa Januszewski (x 1705 Anna Antoniówna Buchowiecka)
8 II 1706 (LVIA, SA 4721, k. 74n)
16 V 1724 oraz komornik i podhorodniczy wil. (LVIA, SA 4739, k. 756)
339. Kazimierz Stanisławowicz Nieścieszko Buynicki
4 II 1704 (NGABM, F. 1734, nr 8, k. 46-v)
9 II 1723 (tamże, nr 16, k. 616–617)
N 26 IV 1727 po † Aleksandra Szczyta (ML 165, s. 454–455)
6 II 1730 (LVIA, SA 87, k.785); † a. 24 I 1733 (z N nast.)
340. Stanisław Giedroyć
13 VII 1710 (LVIA, SA 14503, k. 52)
341. Michał Józef Żuk, krajezc (x Franciszka Wolska)
17 VI 1712 (RGADA, F. 1603, inw. 8, nr 45, k. 75)
5 VI 1732 (NGABM, F. 1734, nr 23, k. 556); † a. 22 IV 1736 (z N nast.);
† a. 26 VIII 1737 (NGABM, F. 1734, nr 26, k. 393)
342. ?Franciszek Kazimierz Rymowicz
22 XI 1712 „M:W:P:” (LVIA, SA 4724, k. 1830–1833v)
343. Samuel Reutt
19 IX 1721 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 163-v)
Tomasz Kublicki, podsędkowicz (x Katarzyna Piotrowiczówna) –
17 IX 1722 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 319) – to miecznik brasł.
344. Karol Antoni Kublicki (*ok. 1698), miecznikowicz brasł. (x już 1735 Wiktoria Kossarzewska † w/po IX 1775)
5 VII 1732 (LVIA, SA 88, k. 1064), ale 14 VIII 1734 podczasy (NGABM, F. 1734, nr 26, k. 343), a 4 IX 1734 miecznik brasł. (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 130, k. 48)
Miecznik 17 VIII 1735 (LVIA 90, k. 714) i 1 III 1736 (ZMRP 303, nr 241), a podczasy 18 IX 1736 (Tyz., B–6/54, s. 574)
A 30 XII 1738 na podczaszego, ale miecznik 5 I 1739 (ZMRP 303, nr 257)
345. Mikołaj Spinek (Szpinek) (x już ok. 1729 Joanna Buynicka † po/w 1745 [miecznikówna poł.?)

N 24 I 1733 po † Kazimierza Buynickiego (ML 162, s. 1252/k. 620; AR II, ks. 69/11, s. 167), aktykowana 7 II 1735 (NGABM, F. 1734, nr 25, k. 20–21)
23 VIII 1754 (tamże, nr 43, k. 210v)

R a/l. 23 XII 1756 (z N nast.)

Uwaga! Może to Mikołaj Franciszek Spinek (1x Joanna Pakoszówna † a. 2 V 1707), łowczy kijowski już 2 V 1707 (NGABM, F. 1722, nr 91, k. 471) i lantwójt poł. już 13 II 1722 (LVIA, SA 4737, k. 45), a jeszcze 27 VII 1731 (AR XXIII 24, plik 1, s. 134)

346. Święcicki

24 III 1733 (Czart. 3328, k. 100v)

347. Marcin Kublicki (x już 9 [20] VII 1733 Helena Łaniewska)

9 VII 1733 (NGABM, F. 1878, inw. 1, nr 2, k. 173)

† 28 V 1740 (Metryka obolecka, s. 53)

348. Jan Horodecki

N 28 VI 1734 aktykowana 17 X t.r. (NGABM, F. 1734, nr 24, k. 97–97v)
– przywilej fałszywy?

349. Szymon Żuk, miecznikowicz (x Teodora Dionizówna Korsakówna Hołubicka)

1735 (Bon. XI 188), ale tylko miecznikowicz 12 IV 1737 (NGABM, F. 1734, nr 26, k. 668), a miecznik 27 IV 1737 (tamże, k. 328)

7 IV 1745 (tamże, nr 33, k. 572); † a. 12 VIII 1745 (tamże, k. 792) – miecznikowicz?

350. Walerian Obrąpalski (Obrompalski) (miecznikowicz starod. [witeb.]

N 22 IV 1736 po † Michała Żuka (ML 169, s. 360–361; AR II: ks. 69/2, s. 187–188; ks. 69/11, s. 321) – nie utrzymał się lub nie objął, bo tylko dworzanin JKM b.d. (Zaliwaka V 7); † a. 4 I 1765 bez tytułu (ML 185, s. 5–6)

351. Felicjan Szpakowski

17 II 1737 (NGABM, F. 1729, nr 40, k. 172)

21 II 1737 (tamże, k. 174)

Franciszek Żuk – 9 III 1739 (NGABM, F. 1734, nr 27, k. 1137) – był miecznikowiczem i strażnikiem (zob.)

352. Onufry Buynicki, miecznikowicz (x już 20 V 1750 Konstancja Szadurska † a. 8 V 1782, stolnikówna infl.)

Między 1 a 5 II 1741 (Macuk, Połock, s. 106), ale miecznikowicz 10 IV 1748 (NGABM, F. 17343, nr 35, k. 560v) i 10 XII 1750 (tamże, nr 39, k. 953–954)

10 I 1770 (NGABM, F. 1734, nr 60, k. 527)

9 XI 1773 „mieczn” (NGABM, F. 1734, inw. 2 (dawny F. 1721), nr 3, k. 1); † a/l. [IX] 1775 (LVIA, SA 3322, k. 18v) – miecznikowicz?

Karol z Czapków Obrąpalski (x Krystyna Paplińska, łowczanka up. [s]) – 11 V 1743 (NGABM, F. 1734, nr 31, k. 359), ale miecznik witeb. 18 III 1733 (Macuk, Połock, s. 123), a testament z 28 V 1744 aktykowany 27 VII t.r. spisał jako miecznik starod. (Zaliwaka IV 6); testament wdowy jako miecznikowej witeb. z 9 IV 1760 aktykowany 23 X 1766 (tamże, nr 55, k. 1112–1115v) – to miecznik starod. (witeb.)!

353. Jozafat Konstantowicz Hłuszanin (x NN 30 IX 1746)

8 IV 1743 (RGIA, F. 1343, inw. 51, nr 14, k. 47v)

† 15 VIII 1746 (tamże, nr 34, k. 352v)

354. Bernard Reutt

Jego syn? Adam, miecznikowicz 6 III 1752 (NGABM, F. 1734, nr 41, k. 219v)

31 XII 1755 „miecz.” (tamże, nr 44, k. 1039)

355. Benedykt Żuk

Żona (wdowa?), mieczna poł. 13 III 1756 (NGABM, F. 1734, nr 45, k. 730)

356. Jakub Tadeusz Konopka (Konopko), regent gr. (x już 4 II 1757 Eleonora Buynicka, skarbnikówna poł., 2 v. Ignacowa Korsakowa, podczaszyna poł.) N 23 XII 1756 po R Mikołaja Spinka (ML 181, s. 265; LwNNB, F. 103, nr 554/III d; APP 27, s. 34; Czart. 1131, s. 628: Tadeusz), ale tylko regent gr. 4 II 1757 (ML 179, s. 728–729)

† 31 III 1767 (Czart. 707, s. 13: Konopko, bez imienia)

Kazimierz Spinek – 10 II 1762 „mieczn.” (NGABM, F. 1734, nr 51, k. 100), 19 V 1764 mieczny (tamże, nr 54, k. 1631), 22 VI 1768 „mieczn.” (tamże, nr 57, k. 747) – miecznikowicz!

Jakub Spinek (Szpinek) – 1762 (Kal. Wil.) i między 1764 a 1772 (Sozański, s. 29, nr 812) – błędnie zamiast Jakub Konopka!

357. Jan Bartoszewski

16 III 1764 (VUB, F. 5–B16–1913)

Tadeusz Spinek, buńczuczny buławy polnej WKsL – 23 VII 1764 „mieczn.” („Rubon” VIII 8) i „mieczn.” (NGABM, F. 1734, nr 54, k. 820v) – miecznikowicz!

Józef z Bądkowa Spinek (Szpinek, *ok. 1729) – 6 IX 1764 „m” (Czart. 869, s. 217) – w edycji bez tytułu (VL VII 266), 9 II i 6 IX 1777 „mieczn.” (NGABM, F. 1705, nr 65, k. 737–740), 1783 miecznik (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Spinkowie) – miecznikowicz!
Krzysztof Spinek – 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 338) i „mieczn” (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 443v) – miecznikowicz!

358. Michał Zbuszyński
30 IX 1765 „mieczn. Płcki” (NGABM. F. 1775, nr 2, k. 289v) – może płocki?
359. Symeon (Symon, Szymon) Tadeusz Obrąpalski (Obrompalski), (miecznik[owicz] starod. [lub witeb.]) (x już ok. 1750 Benedykta Buynicka † po 6 II 1792)
On? 29 XI 1766 (VL VII 519: bez imienia) – błędnie zamiast starod.?
N 22 IV 1767 po † J. Konopki (ML 184, s. 538–539) aktykowana 13 V t.r. (NGABM, F. 1734, nr 56, k. 372–373v); N 1767 (GBS I 60)
N 15 V 1776 (Zaliwaka IV 7) – błędnie!
R 29 VIII 1777 prosząc o N dla syna Józefa (ML 547, s. 216–217), ale z tytułem (i sędzia gr.) jeszcze 5 III 1785 (NGABM, F. 2574, nr 17, k. 166)
Jerzy Samuyło – N 10 VI 1769 aktykowana 5 III 1770 (NGABM, F. 1734, nr 61, k. 62–63) – przywilej fałszywy!
360. Jozafat Zacharewicz
Testament z 14 X 1769 aktykowany 12 V 1770 (NGABM, F. 1734, nr 60, k. 131–132)
Antoni Buynicki – 23 I 1771 „mieczn” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 403) – to miecznikowicz!
361. Józef Obrąpalski (Obrompalski), miecznikowicz (x Helena Abłamowiczówna)
N 27 XII 1777 po R ojca Szymona (ML 546, s. 114–115)
1787 (Kal. Polit. 1788)
R a/l. 9 I 1788 (z N nast.)
Jan Jeśman – 3 VI 1778 (Lisiejczykau, s. 248, nr 2610-a) – błędnie zamiast miecznik braśl. (UWKŁ I 4203)
Mikołaj Buynicki – 17 I 1784 „mieczn.” (VUB, F. 4/A69–70, nr 5146)
i 1785/1786 miecznik (Trybunał II 368) – miecznikowicz!
362. Antoni Korsak (*ok. 1769/1770), stolnikowicz (x po 2 X 1796 Rozalia Abłamowiczówna)

N 9 I 1788 po R Józefa Obrompalskiego (ML 546, s. 563–564; RGIA, F. 1343, inw. 23, nr 7199, k. 19–20v) aktykowana 14 I 1788 (LVIA, SA 177, k. 655–656v), a także 6 II t.r. (NGABM, F. 2574, nr 30, k. 171–172); N 1788 (Bon. XI 176)

1800 i asesor Sądu Głównego Departamentu I guberni mińskiej (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie)

Antoni Obrąpalski – [25] V 1789 miecznik (nie podano jaki) i komisarz poł. (VL IX, s. 90), 1789 (Uruski XII 227) – miecznikowicz!

363. Reutt (x Elżbieta Narkuska)

Wdowa między 24 VII a 30 IX 1789 bez tytułu (LVIA, SA 2839, k. 7v)

Wdowa jako miecznikowa, syn Wincenty miecznikowicz 14 V 1792 (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 641)

Józef Reutt – między 24 VII a 30 IX 1789 „mieczn.” (LVIA, SA 2839, k. 7v), 25 II 1792 „mieczn” obrany komisarzem granicznym (Czart. 879, s. 826) – miecznikowicz!

364. Ignacy Reutt (x Krystyna Kozakiewiczówna)

15 I 1790 (NGABM, F. 2574, nr 54, k. 62)

Michał Sołkowski – 14 II 1792 (LVIA, SA 185, k. 562v), 19 II 1792 (Czart. 886, s. 714) – miecznik wilkom.

MOSTOWNICZY połocki

Urząd mostowniczego w ziemi połockiej pojawił się zapewne już w średniowieczu, a ponownie jego znaczenie wzrosło w okresie wojen z Moskwą prowadzonych od końca XV w. W przywileju dla Dymitra Korsaka z 1532 r. jego obowiązki określono następująco: „Majet on tam w koždyj god, kak tego czas budiet, tam ujezczati i tyi mosty ludmi kniazskimi, panskimi, kotoryi budiet piered tym zdawna tyi mosty robiwali i opravlewali, i robiti, i tyi dochody na siebie brati wodle starodawnego obyczaja, do woli naszoje hospodarskoje” (ML 17, k. 300v; LM 17, nr 237). Po odzyskaniu Połocka w 1579 r. urząd nie był przez długi czas obsadzany. Wznowione w poł. XVII w. mostownictwo połockie przekształciło się w zwykłą dzierżawę „ze wsią Biedce, puszczą i innymi do niego *antiquitus* przynależnościami” (ML 169, s. 23).

365. Dymitr Bohdanowicz Ostafiejewicz Korsak, dworzanin hosp. (x Fiedia Matwiejewna Mikityniczówna)

N „do woli” hosp. 31 VII 1532 – list do wojewody, aby podał mu urząd (ML 17, k. 300-v; LM 17, nr 237; BonPoczet, s. XVIII; Waronin, Palityczny ład, s. 37, 47)

N 28 III 1538 „do żywota” (ML 20, k. 160; LM 20, nr 101)
III 1552 tylko bojarzyn bez tytułu (Rewizja 1552, s. 73–79), ale z tytułem
około 1555 (WolffKn., s. 119)
20 III 1558 wdowa „mostownicza połockaja” (ML 35, k. 313)

366. Jan Bolesławowicz Świrski, marszałek hosp., (x Helena Stefanówna
Rahozianka)

25 II 1561 (WolffKn., s. 514–515; PSB LI 630)

26 II 1566 (ML 254, k. 181, 197; WolffKn., s. 514–515), w l. później-
szych tytułu nie używał (PSB LI 630)

10 V 1593 i 1 III 1594 spisał testament aktykowany 16 IV t.r. (RGADA,
F. 356, inw. 2, nr 13, k. 605–627) – bez tytułu!

Wakat na urządzie zapewne już od 1579? aż do 1647.

Andrzej Epimach Szypiłło – N 6 VII 1635 po R Mikołaja Woynow-
skiego, starosty drohickiego (NGABM, F. 1732, nr 2, k. 100–101)
– fałszyfikat!

367. Adam Januskiewicz Merło (x Helena Panciekiejewna Hryckiewiczówna
Żydowiczówna † 1666)

N 17 V 1647 (ML 119, k. 814v; ML 584, k. 141)

22 X 1656 (NGABM, F. 1734, nr 1a, k. 348); † a. 10 VIII 1668 (tamże,
k. 348)

368. Michał Samuelowicz z Mistiatycz Szpakowski (x już 1663 Jadwiga
Aleksandrówna Misopadówna Konińska † w/po 1684)

23 VII 1673 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 421)

Rzekomo † a. 31 VIII 1699 (z N nast.), ale jest 24 XI 1701 (NGABM,
F. 1734, nr 5, k. 24–29), 5 II 1703 (tamże, nr 7, k. 21–22v) i 13 V 1704
(tamże, nr 8, k. 53–54v); † a. 3 III 1731 (z N nast.)

369. Stanisław Grądzki

23 V 1676 (LVIA, SA 15, k. 457–458v)

Uwaga! Zapewne to koniuszyc up. Stanisław Konstanty Grądzki, który
błędnie został nazwany mostowniczym, nie utrzymał się lub A (już 23 IV
1682) na cześnika nowogr. (LVIA, SA 13914, k. 105v).

370. Rafał Sakowski (x Marianna Newelska)

† a. 21 VII 1700 (NGABM, F. 1734, k. 53–54v)

371. Daniel Antoni z Mistiatycz Szpakowski, starosta kuszlicki (cześnik tr.)
(1x Aleksandra Osińska, 1 v. Tomaszowa Mogilnicka, podstolina smol.;
2x Anna Korsakówna, 2 v. Michałowa Peszeńska, wojska oszm.)

N b.m.d. (ekspedycja 31 VIII 1699) po † ojca Michała (ML 150, s. 33–34), ale też nim N do niego dotarła, uzyskała N z datą 8 IX t.r. na oboźnego poł. (zob.), którego to urzędu nie objął. W następnych latach wymiennie używał tytułów starosty kuszlickiego, cześnika tr. (UWKL II 378), żm. (UWKL III po 554) i poł., mostowniczego poł., np. cześnik tr. 24 XI 1701 (NGABM, F. 1734, nr 5, k. 24–29) i tegoż dnia mostowniczy poł. (tamże, k. 28v), cześnik żm. 5 II 1703 (tamże, nr 7, k. 31–32v, 48–49v), cześnik tr. 6 II 1703 (tamże, k. 4–5v), starosta kuszlicki 1705 i 1715 (SGKP VI 855), mostowniczy 26 V 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 32), cz[ześnik] p[oł.] 26 III 1714 (tamże, nr 13, k. 50-v, 52), tylko starosta kuszlicki 23 III 1716 (Suplement Generalney Konfederacyi – –, druk), 3 X 1720 (VUB, F. 69–152, k. 719), 4 I 1721 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 74) i 1 III 1733 (Macuk, Połock, s. 123), a cześnik tr. 16 II 1722 (NGABM, F. 1732, nr 49, k. 113), cześnik tr. i starosta kuszlicki 18 X 1726 (KMMP 1727, s. 246), starosta kuszlicki 23 VIII 1728 (Macuk, Połock, s. 97) i 19 VIII 1735 (tamże, s. 134)
R a/l. 15 XI 1735 (z N nast.)

372. Maciej Antoni Szpakowski
6 II 1703 (NGABM, F. 1734, nr 7, k. 4–5v) – mostowniczy?
373. Dominik Panfil Rodziewicz (x Eleonora Skirmontówna)
5 II 1703 (NGABM, F. 1734, nr 7, k. 31–32v, 48–49v)
Uwaga! Zapewne błędnie zamiast smol.
374. Aleksander Rypiński
15 I 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 89)
3 VIII 1708 (LVIA, SA 4722, k. 621)
On? A (już 30 V 1710) na skarbnika
Roman Zywult – syn Michał, mostowniczy 13 XI 1713 (NGABM, F. 1711, nr 7, k. 898) – błędnie zamiast budowniczy!
375. Jan Kazimierz Zachariaszowicz Leśniewski
5 II 1712 (LVIA, SA 2419, k. 726v)
9 II 1723 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 616–617)
376. Adam Hrebnicki
7 III 1720 (ML 156, k. 208)
Testament z 11 III 1721 (IJM VI 367)
377. Jan Korsak (x Wiktoria Korsakówna, 1 v. Janowa Różankowa, 3 v. Michałowa Szpakowska, mostowniczyzna poł.)
† a. 3 VII 1724 (z N nast.)

378. Michał Szpakowski [mostowniczy?] (x Wiktoria Korsakówna, 1 v. Janowa Różankowa, 2 v. Janowa Korsakowa, mostowniczyzna poł.)
 N 3 VII 1724 po † Jana Korsaka aktykowana 16 X 1724 (NGABM, F. 1734, nr 17, k. 103–104), chyba nie utrzymał się!
 N 15 XI 1735 po R Daniela Antoniego Szpakowskiego (ML 169, s. 23–24; AR II, ks. 69/ 2, s. 12)
 Rzekomo † a. 3 III 1731 (z N nast.), ale jest 14 XII 1757 (NGABM, F. 1734, nr 46, k. 101); † lub R a. 23 X 1760 (z N nast. – niezrealizowana)
379. Tomasz Hłasko (niedoszły łowczy?) (x już 1714 Joanna Janówna Kazimierzówna Wolbekówna, budowniczancka smol., 1 v. Janowa Narkuska, skarbnikowa dobrzyńska)
 N 3 III 1731 po † Michała Szpakowskiego (ML 162, k. 372-v; AR II, ks. 69/11, s. 166)
 13 III 1742 (NGABM, F. 1734, nr 30, k. 357–358); † a. 9 VIII 1742 (tamże, k. 628)
380. Maciej Bazyłowicz Szpakowski (x NN. † a. 11 VII 1736)
 11 VII 1736 (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 970–971v)
 Testament z 2 VI 1770 aktykowany 21 VI t.r. (tamże, nr 60, k. 156–157v)
381. Michał Reutt
 15 IX 1742 (NGABM, F. 1734, nr 30, k. 1191)
382. Franciszek Jeśman, budowniczy
 29 IV 1743 (NGABM, F. 1734, nr 31, k. 1251)
 14 VIII 1762 „mostow” (tamże, nr 51, k. 1089)
383. Antoni Hłasko (mostowniczy)
 N 8 IX 1744 po † Tomasza Hłaski, [ojca] (ML 172, s. 855–856; AR II, ks. 69/11, s. 327)
Uwaga! Antoni był od 4 lub 5 II 1743 sędzią pogr. i nie jest znany na urzędzie mostowniczego, na którym co najmniej od 1749 występuje jego brat Rafał (zob. nr 386). W N jest więc błędne imię lub Antoni scedował bratu urząd za królewskim K (brak go jednak w ML).
384. Teodor Jacyna Onackiewicz [s =Onoszkiewicz?]
 I poł. XVIII w. (GBS I 196)
385. Tadeusz Krasowski (Krassowski)
 14 III 1748 (MGChSz, s. 38)
386. Rafał Hłasko, mostowniczy (x już 27 VIII 1771 Ludwika Dukszyńska † po 6 IX 1771)

29 IV 1749 (NGABM, F. 1734, nr 37, k. 295v)
1782 (Kal. Grodz. 1783, s. 119; Kol. Warsz. 1783); † a. 27 III 1784
(z N nast.)

Uwaga! Być może to on otrzymał N 8 IX 1744 a nie Antoni Hłasko
(zob. nr 383).

Onufry Buynicki – 21 VIII 1751 (NGABM, F. 1734, nr 40, k. 975)
– miecznik(owicz)!

387. Ignacy Budźko (x Barbara Chrzanowska)

6 X 1755 (NGABM, F. 1734, nr 44, k. 826)

10 II 1759 (tamże, nr 48, k. 147)

On? A (już 23 VII 1764) na „skarbn” poł. (płockiego?) (NGABM,
F. 1734, nr 54, k. 825)

On? bez tytułu 4 II 1772 (tamże, nr 63, k. 64)

388. Józef Krupienicz (błędnie Krupniewicz)

7 V 1759 (ML 181, s. 592; Jag. 5981, k. 356), ale bez tytułu 30 IX
1765 (Mienicki, Rejestr, s. 330) i tuż a/l. 26 VIII 1766 (IJM XXIX 75).

19 I 1769 (RGIA, F. 822, inw. 11, nr 865B, k. 20a–22v), ale jako
mostowniczy witeb. złożył po I rozbiornie między 10 IX 1772 a 1 VI
1773 s.s. przysięgę wierności Katarzynie II (RGADA, F. 12, nr 160,
k. 13), nazwany „mostt” starod. 27 VI 1776 (dokument aktykowany
26 VI t.r.) [s] (NGABM, F. 1778, nr 25, k. 164–165v)

On lub jego syn, Józef s. Józefa, bez tytułu 29 XI 1785 s.s. (RGADA,
F. 1354, inw. 40, nr A–19) oraz [1802] (tamże, F. 1355, inw. 1, nr 22,
k. 336-v)

Krzysztof Spinek [miecznikowicz] – N dano do podpisu 23 X 1760
po Michale Szpakowskim i odesłano obożnemu lit. L. Pocięjowi
(PANKr. 1142 t. I, k. 208) – niezrealizowana

Aleksander Fedorowicz (x Katarzyna Stabrowska) – 1760 (SGKP
XVb 31: Jurewicze) – błędnie lub błędna data

389. Trojan Hłasko

2 VI 1767 (RNBSPet., AD 150, k. 116v) i „mosto:” (RGADA, F. 12,
nr 126, k. 18) – mostowniczy?

390. Augustyn Snarski (x już 5 X 1769 Franciszka Strezówna † po 10 III
1772)

5 X 1769 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 33, 34v)

10 III 1772 (tamże, k. 33–34v)

Franciszek Kiewlicz – 4 VIII 1770 (NGABM, F. 1778, nr 24, k. 14 (16)-v) – dokument fałszywy?

Antoni Hłasko – 11 III 1771 „mostow” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 563v) – 11 IV 1771 „mostow” (tamże, k. 682v) – mostowniczy

Józef Hłasko – 11 III 1771 „mostow” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 563v) – 11 IV 1771 „mostow” (tamże, k. 683v) – mostowniczy

391. Dominik Deręgowski (x już 16 III 1774 Aniela Marianna Mirska 1752–w/po 1780?, miecznikówna brasł.)

16 III 1774 „mostow” (NGABM, F. 2768, nr 5, k. 4)

19 XII 1788 (tamże, F. 2574, nr 30, k. 778)

20 IV 1798 s.s. jako tylko sędzia – nie podano jaki (NGABM, F. 319, inw. 1, nr 13, k. 5v–6)

Michał Podernia – 6 III 1775 (NGABM, F. 1732, nr 10, k. 68–69), ale mostowniczy orsz. 18 XII 1776 (tamże, k. 67) i 25 III 1777 (tamże, k. 88) – mostowniczy orsz.

392. Florian Pietraszkiewicz

10 X 1775 (LVIA, SA 153, k. 249)

24 IX 1783 „mostow:”(RGADA, F. 356, inw. 2, nr 48, k. 582)

393. Joachim Żegota

27 V 1781 s.s. (MK 404, k. 75)

Jozafat (Józefat) Szpakowski, mostowniczy – 27 III 1784 jako Józef (NGABM, F. 1734, nr 70, k. 220), ale między 24 VII a 30 IX 1789 bez tytułu (LVIA, SA 2839, s. 25 (k. 14v), 24 III 1792 mostowniczy (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 234), 1799 [s.s.] „must.” [s] (AWAK XVI 309) – mostowniczy

394. Mikołaj Przysiecki (*ok. 1759) [pisarzewicz z.]

N 27 III 1784 po † Rafała Hłaski (ML 551, s. 902–903) aktykowana 6 V t.r. (NGABM, F. 1734, nr 70, k. 368–369v)

15 III 1797 s.s. (tamże, F. 2512, inw. 1, nr 23, k. 5v–6)

395. Józef Budźko, mostowniczy

6 V 1784 „mostow.” (NGABM, F. 1734, nr 70, k. 382) – mostowniczy?

396. Jan Misiewicz

1788 (Uruski XI 127) – regent z.?

[Leon] Mienicki – Dominik, mostowniczy 15 II 1791 (NGABM, F. 1734, nr 72, k. 179); Franciszek Justyn, mostowniczy 27 II 1792 (tamże, F. 1778, nr 39, k. 104) – błędnie zamiast lidz. (UWKL I 2402)!

397. Leopold Błażejewicz
20 V 1791 (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 550v)
398. Bazyli Mackiewicz (x Anna Narbutówna)
7 II 1792 (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 117) – dokument fałszywy?
399. Symeon Bouffał Doroszkiewicz
1792 „most.” (Kal. Poł. Soc. Jesu 1793)

NAMIESTNIK (starosta, wojewoda?) połocki

400. Lingwen Siemion Olgierdowicz, wielki książę poł. (1379), namiestnik w Nowogrodzie Wielkim (1389–1392)
28 IV 1393 (Połockije gram. 2015, II, s. 413)
ok. 1395 – jako poprzednik Montygirda (Połockije gram. 2015, I, nr 32, II, s. 413)
1396 (Korczak, Monarcha i poddani, s. 181)
401. Montygird (Montigerd)
b.d. [między 1394 a 1396] (Połockije gram. 2015, I, nr 32, II, s. 413)
jest w końcu 1396 (Codex ep. Vitoldi, I, s. 43, nr CXXXV; Semkowicz, s. 78; Wolff, s. 44)
20 I b.r. [=1398] (Połockije gram., I, s. 72)
a. 25 VII 1399 zdjęty z funkcji przez księcia Witolda (Połockije gram. 2015, II, s. 413)
402. N. krewny w. księżny Anny Witoldowej
25 VII 1399 (Połockije gram. 2015, II, s. 413)
403. Domont (Do[w]mont)
b.d. [pocz. XV w.] (Połockije gram. 2015, I, nr 40, II, s. 57–58, 413)
404. Wasyl Dmitrejewicz [Korsak † po 1440], zapewne razem z Dowmontem
b.d. [pocz. XV w.] (Połockije gram. 2015, I, nr 40, II, s. 58, 413)
Uwaga! Wymienionych w liczbie mnogiej namiestników wielkiego księcia w niedatowanym liście (z pocz. XV w.) adresowanym w imieniu namiestnika poł. i elity miejskiej Połocka do rady miejskiej Rygi należałoby ograniczyć najwyżej do dwóch, mianowicie Dowmonta i ewentualnie Wasyla Dmitrejewicza Korsaka. Kolejne wymienione tam osoby, czyli Owdoszko Tołstousowicz i Tierszko Kostiantinowicz, jak sugerują brzmienia ich imion oraz nazwisk, należały zapewne do innej kategorii społecznej współautorów tej korespondencji, czyli do elity mieszczaństwa poł. bądź – zgodnie z sugestią edytorów tej gramoty – pełniły funkcje

- podrzędne wobec właściwego namiestnika w księcia (Połockije gram. 2015, I, nr 40, II s. 413 i s. 56–58 z komentarzem naukowym).
405. Priżkint, z tytułem wojewody
b.d. [między 1402 a 1403] (Połockije gram. 2015, I, nr 44, II s. 60–61, 413)
1439 (Połockije gram., I, s. 139; Petrauskas, s. 320) – mylnie!
406. książ Iwan Siemionowicz [Drucki, zwany Baba † po 1436]
11–26 VIII 1409 (Rus.-Liw. Akty, s. 138; Połockije gram., I, s. 114–118;
Połockije gram. 2015, I, nr 56 i 57, II, s. 413; Semkowicz, s. 49; Wolff,
s. 44)
407. Fiodor [Korsak]
b.d. [między VIII 1409 a IV 1412] (Połockije gram. 2015, I, nr 61, II,
s. 74–75, 413)
a. 1412 (Połockije gram., I, s. 122)
408. Jan Niemira („Johannes alias Nemyr” † po 1422/1423), wcześniej koniu-
szy Witolda (x Anna N.)
15 IV 1412 (Codex ep. Vitoldi, s. 231; Połockije gram. 2015, II, s. 413)
i 17 IV 1412 (Codex ep. XV, II, s. 55; Wolff, s. 44)
2 X 1413 (Akta Unji, s. 54; Połockije gram. 2015, II, s. 413; Jaszczolt,
s. 191–192)
[b.d.] – „листъ судовыхъ пана Немировъ, которуи отъ великого кн[я]зя
Витольта Полоцкѣ держаль” (ML 35, k. 289v)
409. Książ Grigorij [Gregorius Siemionowicz książ Hryćko Drucki † a. 1448]
b.d. [pocz. l. 20. XV w.] (Połockije gram., I, s. 130; Połockije gram.
2015, I, nr 66, II, s. 413)
410. Chodko Juriewicz („Choytko *vel* Thoyto?”), przodek Chodkiewiczów
27 IX 1422 (Dokumenty pokoju mełneńskiego, s. 11, 88; DanSkarb.
II 1359; Dogiel IV 115; Połockije gram. 2015, II, s. 413; Wolff, s. 44;
Korczak, Rada, s. 80–81)
1422/1423 (Petrauskas, s. 320)
411. Wasyl Dmitrejewicz Korsak † po 1440 (ponownie)
b.d. [między kon. 1422 a XII 1434] (Połockije gram. 2015, I, nr 67, II,
s. 79, 413)
jest 5 XI [6]939, indykt 9 [=1430] jako „Wasilej Połockij” (Akty JZR,
I s. 11)
22 III 1433 – jako „Wayssili Dowyor Dymytriehwicz Poloczky”
namiestnik z ramienia Świdrygiełły (*Bullarium Poloniae*, t. V, edidit I.
Sułkowska-Kurasiowa et S. Kuraś, Romae–Lublin 1995, s. 251)

412. Michał
1434/1435 (Połockije gram. 2015, II, s. 413)
413. Wasyl Dymitrowicz Korsak † po 1440 (po raz trzeci z ramienia Świdrygiełły)
zima 1435/1436 (Połockije gram., I, s. 132)
4 IX 1437 – tylko Wasyl (Codex ep. XV, I, s. 86)
414. Piotr Sieńko (Siemion) Giedygołdowicz, marszałek hosp.
29 VII indykt 3 [=1440] (ML 24, k. 258; TML 209, s. 420; Połockije gram. 2015, I, nr 98A)
a. 15 VIII 1444 (LECUrkund., X, nr 106; Korczak, Rada, s. 84); potem od 1447 namiestnik smol. (UWKŁ IV 35; Petrauskas, s. 232)
415. Iwaszko Gojcewicz
b.d. [między VIII 1440 a IV 1444] Połockije gram. 2015, I, nr 101, II, s. 413)
b.d. [między 1441 a 1444] (Połockije gram., I, s. 149; Korczak, Rada, s. 84)
A (już 15 IX 1445) na namiestnika witeb. (LECUrkund., X, s. 75; Korczak, Rada, s. 84)
416. Andruszko (Andrzej) Sakowicz, namiestnik smol.
16 IV 1444 – jako dzierżawca (KDKDW, s. 206; Semkowicz, s. 116; Kelma, s. 157–158, 163–165)
2 III indykt 6 [=1458] (Mienicki, Trzy dokumenty, s. 895–896; Połockije gram. 2015, I, nr 140, II, s. 414)
A (już 6 IV 1459) na wojewodę tr. (UWKŁ II 1410; PSB XXXIV 339–340)
417. Piotr Montygirdowicz, marszałek z.
10 II 1459 (LECUrkund., XI, nr 718; Korczak, Rada, s. 91) i 18 II 1459 (Połockije gram. 2015, I, nr 143)
9 VIII 1459 (tamże, nr 146, II, s. 414); † ok. 1459/1460
418. Olechno (Aleksander) Sudymontowicz („Olechno de Chożowa”), starosta grodz. i podczaszy hosp.
Prawd. od 1459 (PSB XLV 351), jest 20 V 1463 (ML 165, k. 202–207; Połockije gram. 2015, II, s. 414)
24 II 1476 (Połockije gram., II, s. 56; Połockije gram. 2015, I, nr 213 i 214)
A w pocz. (już 24 III) 1477 na wojewodę wil. i kanclerza WKsL (UWKŁ I 1101)
419. Bohdan Andrejewicz Sakowicz, marszałek hosp.
24 III 1477 (Połockije gram. 2015, I, nr 222, II, s. 414)

25 VIII 1484 (ASang., I, s. 84; Kelma, s. 158–159)
A IX 1484 na wojewodę tr. (UWKL II 1415; PSB XXXIV 340)

420. Jan Juriewicz Zabrzeziński, marszałek hosp.
10 X 1484 (LM 25, nr 9; TML 209, s. 650; Połockije gram. 2015, II, s. 414)
1 VII 7004 [=1496] (LM 6, nr 156)
A w VII 1496 na namiestnika nowogr. (Wolff, s. 45)
421. Jurij (Jerzy) Pac(ewicz), nam. nowogr. (2 x 1492 Fiodora Rohatyńska
1 v. książ Iwan Semenowicz Kobryński † 1490)
N VII 1496, jest 25 VII indykt 14 [=1496] (LM 6, s. 147; Połockije
gram. 2015, II, s. 414; Wolff, s. 45) i podczas zjazdu wileńskiego 1496
(Codex ep. XV, III s. 438, 440)
27 IX indykt 4 [=1500] (ML 16, k. 126v–127)
R w pocz. 1501 z urzędu; 12 VII indykt 5 [=1502] bez tytułu (LM 5, s. 155)
422. Stanisław Hlebowicz, marszałek hosp., namiestnik witeb.
29 III 1501 (KDKDW I 566; Połockije gram. 2015, II, s. 415)
w 1505 zamieniono tytuł starosty na wojewodę poł. (PSB, IX 544),
z którym regularnie występuje od 19 II 1505 (Połockije gram. 2015, I,
nr 389), choć wymiennie 10 V 1505 tytułowany „plocensi [s] capitaneo”
(ALRG, I. 108, 114) i jeszcze 15 XII 1505 (Malinowski, Sbornik, s. 479)

OBOŻNY połocki

423. Rafał Korsak
† a/l. 28 VII 1681 (z N nast.)
424. Daniel Tomasz Tomaszowicz Siellawa (Sielawa) (x już 1662 Teresa
Szczenińska, pisarzówna z. bielska)
13 I 1680 (NGABM, F. 1734, nr 3, k. 29)
N₁ 1681 po † Rafała Korsaka (ML 143, k. 231v-regestr), jest 28 VII
1681 (APP 133, s. 120)
N₂ 1684 po † Rafała Korsaka (ML 143, k. 3a-regestr)
† 1709 (ZMRP 303, nr 142; Żychl. VII 200)
425. Daniel Antoni z Mistiatycz Szpakowski, [cześnik tr.]
N 8 IX 1699 po † D. Sielawy (ML 150, s. 35: bez tytułu cześnika) – nie
objął? (zob. mostowniczy)
426. Jan Hieronim Siellawa (Sielawa) (x Eleonora Gintowtówna, 1 v. Juse-
wiczowa)
1700 (Ostrowskich 969)
25 VI 1711 (LVIA, SA 4723, k. 903)

427. Jozafat (Józef) Antoni (Antoni Jozafat) Danielowicz Siellawa (Sielawa), oboźnic (1x Eleonora Kociełówna † w/po 1734, wojszczanka mścis.) 24 XI 1700 „oboźn:” (Olkieniki – jako „Selawa”) i oboźny (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 1–2v i k. 3–4v)
7 II 1701 (AR II 1902; NGABM, F. 1734, nr 5, k. 43-v)
A jakoby 1717 na podsędka, ale oboźny jeszcze 10 IX 1724 (NGABM, F. 1731, nr 9, k. 520–521v)
A a/l. 13 XII 1724 na podsędka (z N nast.), ale oboźny 9 VII 1725 (NGABM, F. 1734, nr 17, k.443)
A 6 VI 1726 na podsędka
Piotr Stabrowski – 20 II 1712 (LVIA, SA 2419, k. 926) – błędnie zamiast oszm. (UWKL I 1562)
428. Józef Krzysztof Hołownicz Woyna, starosta kuszlicki (x 20 I 1737 Ludwika Anna Sulistrowska † 1 X lub 1 XII 1782, chorążanka oszm., 1 v. 1730 Michałowa Koziełłowa Poklewska, starościna dziśnieńska) N 13 XII 1724 po A Jozafata Sielawy (ML 162, k. 10-v; AR II, ks. 69/11, s. 169)
Rzekomo † a. 14 IV 1760 (z N nast.)
R a/l. 14 X 1762 (z N nast.), ale tytułu używał nadal – jest np. 1764 (LMAB, F. 273–2854, k. 18)
Testament z 19 V 1762 aktykowany 16 V 1770 (NGABM, F. 1732, nr 8, k. 258–261v), żył 24 IV 1770 (tamże, nr 53, k. 179); † 1770 (Żychl. V 320)
429. Jan Ludwik Reutt (Reut), stolnikowicz smol. (x Marianna Siellawianka [Sielawianka] † między 7 a 9 VIII 1771, podsędkówna poł.)
Bez tytułu 10 IX 1724 (NGABM, F. 1731, nr 9, k. 520–521v), urząd uzyskał za C teścia w 1726?, oboźny 5 II 1727 (KMMP 1727, s. 74)
8 III 1732 (LVIA, SA 4753, k. 102); wdowa? 16 IV 1737 (NGABM, F. 1734, nr 26, k. 500a); † a. 6 II 1741 (LVIA, SA 4753, k. 102)
Uwaga! Wdowa 27 III 1741 jako stolnikowa smol. [s], a dzieci jako stolnikowiczowie (LVIA, SA 4753, k. 196–197v)
Karol Korsak, cześnikowicz smol., starosta olański (1x Franciszka Pakoszówna, sędzianka z. poł.; 2x Franciszka Konińska *vel* Kunińska † między IX 1775 a 30 IX 1789) – 1570 [s! =1750?] (Bon. XI 185), † 1764 (Tabl. Korsaków), ale wdowa tylko starościna olańska 2 I 1766 (NGABM, F. 1734, nr 55, k. 11–12v), 9 t.m. (tamże, k. 11) i [IX] 1775 (LVIA, SA 3322, k. 7v: bez imienia) – tylko starosta olański Obrąpalski – N dano do podpisu 22 III 1758 po Woynie (PANKr. 1142, t. I, k. 127) – niezrealizowana!

430. Mateusz Reutt (Reut), oboźnic (x Helena Bohdanowiczówna † po 24 VII 1789)
N dano do podpisu 14 IV 1760 po Woynie (PANKr. 1142 t. I, k. 191) – bez imienia
N 16 VI 1760 po † Woyny (ML 181, s. 747; LwNNB, F. 103, nr 554/III d; APP 27, s. 94; Czart. 1131, s. 629: bez tytułu). Tytułu używał mimo nieważności N: jest 12 III 1762 (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 29–30v), 30 VI 1762 (tamże, F. 1734, nr 51, k. 916) i 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 332), ale oboźnic 30 IX 1765 (tamże, F. 1778, nr 21, k. 440v), 4 V 1772 (tamże, F. 1734, nr 63, k. 39v) i między 19 IV 1773 a 11 IV 1775 (VL VIII 735)
Oboźny między [1774] a 11 IV 1775 (VL VIII 769), 30 V 1775 (RGIA, F. 822, inw. 11, nr 11, k. 73v), 21 i 24 XI 1775 (LVIA, SA 3322, k. 50) 4 IV 1776 (NGABM, F. 1778, nr 25, k. 114) oraz 6 V 1782 (NGABM, F. 1734, nr 68, k. 284); wdowa jako oboźnina 14 V 1784 (tamże, nr 70, k. 409)
Uwaga! Używał konsekwentnie tytułu zapewne dlatego, iż jego konkurenci S.D. Korsak i I. Bohuszewicz nie mieli dóbr w pozostałej po I rozbiórce przy Rzeczypospolitej części woj. poł. – brak ich w podymnym z [IX] 1775 (LVIA, SA 3322)
431. Tadeusz Hołownicz Woyna, łowczyc
N dano do podpisu 14 IV 1760 po Woynie i przekazano oboźnemu lit. L. Pocijowi (PANKr. 1142 t. II, k. 82 – bez imienia)
N 14 X 1762 po R [stryja] Józefa Woyny (ML 183, s. 743–744; Czart. 1131, s. 629; bez tytułu), ale łowczyc jeszcze 26 IX 1764 (NGABM, F. 1734, nr 54, k. 1860)
Rzekomo † a. 18 VIII 1766 (z N nast.)
Testament z 23 V 1767 aktykowany t.d. i drugi, spisany 22 VI 1767, aktykowany 15 VII t.r. (NGABM, F. 1732, nr 8, k. 172–175v; 178–181v)
432. Stanisław Dominik Korsak, rotm. (x już 28 IX 1772 Konstancja Rykówna † po 16 II 1774)
N 18 VIII 1766 po † Tadeusza Woyny (ML 188, s. 64; Czart. 777, s. 563–564). Używał tytułu mimo nieważności N – jest 7 IV 1769 „oboźn.” (NGABM, F. 1734, nr 58, k. 530a) i jeszcze 29 X 1792 (tamże, F. 1778, nr 39, k. 691v) oraz 1793 (Kal. Polit. 1794)
Uwaga! Bon. IX 185 błędnie podaje (myląc dwie różne osoby), że A (już 1799) na podczaszego

433. Ignacy Bohuszewicz
 N 21 VII 1767 po † Tadeusza Woyny (ML 188, s. 79)
 24 I 1791 (VUB, F. 4–A808, k. 4)
 W kalendarzach występuje wymiennie z M. Reuttem i S.D. Korsakiem
434. Adam Bohuszewicz
 b.d. deputat zawilejski na Sąd Główny Lit. (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Bohuszewiczowie)
 ok. 1800 (tamże, inw. 1, nr 18) – otrzymał urząd za C (po †) Ignacego Bohuszewicza? oboźnic?, błędne (drugie?) imię Ignacego?

PISARZ GRODZKI (pisarz wojewody) połocki

435. Andrej Bielyj, „pisar pana Kgasztowta” [wojewody poł.]
 a. 1519 (Rewizija 1552, s. 110)
436. Fedor Bogdanowicz Szawuła, pisarz wojewody S. Dowojny
 29 I 1551 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4623, k. 9, 10)
437. Iwan Kublicki, zapewne pisarz zamkowy wojewody S. Dowojny
 6 V 1559 („Wiestnik Jugo-Zapadnoj Rossii”, 1862, god 1, tom 2, oktjabr, s. 24)
 24 VIII 1561 (LMAB, F. 16–71, k. 88v)
438. Fedor Kostia (podpis jego pod aktem namiestnika zamkowego poł.)
 25 VI 1561 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 102, k. 2)
- Uwaga!** W l. 1563–1579 z powodu okupacji Połocka i niewoli wojewody tamtejszy sąd zamkowy nie funkcjonował. Z pewnym opóźnieniem spowodowanym wojną wobec pozostałych województw sąd grodzki w Połocku zainstalował dopiero wojewoda Mikołaj Dorohostajski po wyzwoleniu miasta w sierpniu 1579 r.
439. Mikołaj Marcinowicz Podborski († po 1603)
 6 XII 1581 (BUW, akc. 1361, nr 347)
 7 I 1597 (NGABM, F. 694, inw. 4, nr 1336, k. 580)
440. Jan Bartoszewicz Roguski
 15 VII 1598 (NGABM, F. 1778, nr 12, k. 557)
 8 X 1601 (IJM XXVIII 263)
441. Daniel Hrehorowicz Szczyt Zabielski (*ok. 1568, praw./kat.) (1x już I 1604 Katarzyna Konwicka)
 11 X 1602 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4603, k. 3)

- 9 I 1609 (tamże, nr 4611, k. 5)
A ok. 1610 na pisarza z.
442. Iwan (Jan Samuel) Sielicki (x Maryna Wasylówna Wasilewska † w/po III 1615)
6 V 1610 (Oss., akc. 80/62; tamże, 14623, s. 9)
Od 24 VIII 1612 i podstoli (ML 91, k. 39)
15 XI 1613 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4075, k. 24v i nr 4077, k. 15);
wdowa III 1615 (tamże, nr 4075, k. 32)
443. Hrehory Esymont (Eysymonth)
24 V 1614 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4077, k. 29)
10 II 1617 (LVIA, F. 599, inw.1, nr 123, k. 2–3)
444. Andrzej Świacki
12 VIII 1619 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4630, k. 6v)
20 IV 1621 (LMAB, F. 16–14, k. 143v)
20 VII 1630 [s] (IJM XXVIII 261) – zapewne data mylna!
445. Jan Buynowski (Bujnowski) (błędnie Hajnowski) (1x? Elżbieta Rutkowska; 2x? Anna Janówna Osipowska)
8 V 1623 (IJM XXIX 121, 127)
23 VII 1646 (LVIA, F. 599, inw.1, nr 121, k. 16v), a 2 VIII t.r. w niebytności pisarza akt podpisał sędzia gr. Michał Korsak (tamże, k. 18)
A (już 14 V 1647) na sędziego gr.
446. Tomasz Stanisław Stanisławowicz Hercyk (praw.) (1x Anna Wołkówna † po 17 IX 1670)
5 III 1648 (NGABM, F. 1778, nr 12, k. 557v)
15 VII 1665 (LVIA, SA 4, k. 1186), a z tytułem jeszcze 17 IX 1670 (IJM XXVI 487)
447. Jan Aleksander Juriewicz Kublicki (x Aleksandra Puciatówna, sędzianka z. braśl.)
18 III 1667 (RGBM, F. 143, karton 22, nr 12)
30 VI 1677 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4101, k. 45v)
A (już 1 X) 1677 na podsędka
448. Roman Szyszka (Szyszko) Stawęcki, skarbnik
P 1 X 1677 (Oss. 364, k. 44)
25 IV 1681 (LVIA, SA 4694, k. 39)
Jako „były” pisarz 13 I 1682 (NGABM, F. 1722, nr 84, k. 619)

449. Michał Kazimierz Hrebnicki, skarbnik
 5 X 1682 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4657, k. 14)
 27 IX 1684 (NGABM, F. 1734, nr 3, k. 16-v)
 1693 i podstoli witeb. (Tyz., B-45/137, k. 160)
450. Jan z Uliaszewicz Pakosz, sędzic gr. up. (x 1687 Joanna *vel* Anna Przy-
 siecka † w/po 1716, podstolanka poł.)
 23 V 1687 (Zaliwaka IV 31) – błędnie?
 18 IX 1697 i stolnik (ML 149, s. 226–227); zapewne jesienią 1698 usu-
 nięty z urzędu (K.S. Radziwiłł do S.A. Szczuki, Biała 11 XI [?] 1698,
 APP 163a, t. 26, k. 371–373; Vitsko, s. 271)
 Piotr Godlewski – 1697 (Bon. VI 156) – błędnie!
 Franciszek Kublicki, podczaszyc – krajczy i pisarz gr. na przełomie
 XVII/XVIII w. (Żychł. XIX 48) – błędnie zamiast infl. (U IX 1404)
451. Stefan Michał Korsak Udzielski, podczaszyc (x już 20 III 1713 Anna
 Żabianka † 1734, podwojewodzianka poł., 1 v. Drucka Horska?)
 7 V 1699 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 218, k. 76)
 20 III 1713 (LVIA, SA 4725, k. 334)
 pisarz gr. surogatorski [27 IV 1714] (NGABM, F. 1734, nr 13, k. 712-v)
 i 9 II 1723 (tamże, nr 16, k. 591-v)
 Ponownie pisarz gr. (zapewne 1725–1732):
 23 V 1725 (NGABM, F. 1734, nr 17, k. 273)
 13 X 1732 (tamże, nr 23, k. 695); testament wdowy z 17 II 1734 (tamże,
 nr 24, k. 42–46v)
452. Piotr Korsak Udzielski, ekspodstarości starod.
 12 VI 1749 (NGABM, F. 1734, nr 37, k. 428)
 3 IV 1750 (tamże, nr 39, k. 372) – był pisarzem gr. surogatorskim
453. Józef Buynicki, podczaszyc
 Zajmował urząd bez przywileju (już 19 II 1755) i odmówił odstąpienia
 go w przyszłości (Macuk, Połock, s. 165; Macuk, Hrebniccy).
 Ostatecznie R na rzecz Stanisława Hrebnickiego za 2000 talarów bitych
 (Macuk, Buynicki, s. 94), ale z tytułem 11 VIII 1755 (NGABM, F. 1734,
 nr 44, k. 710) i 6 X 1755 (tamże, k. 826)
454. Stanisław Hrebnicki, skarbnikowicz witeb. (x 23 XI 1755 Konstancja
 Pakoszówna, stolnikówna poł.)
 N 16 VII 1755, aktykowana 23 t.m. w Trybunale (LVIA, SA 120,
 k.1023–1024v; Macuk, Hrebniccy)

16 IX 1772 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 300, 304)

N 26 IX 1772 przez M. Kreczetnikowa, gubernatora pskowskiego, na pisarza gr. prowincji poł. (potwierdzenie wcześniejszej N [kredensu] na pisarza gr. poł.) (tamże, k. 172-v); P (tamże, k. 172)

Rzekomo † 1772 (ZMRP 303, nr 665), ale jest z tytułem między 19 IV 1773 a także 11 IV 1775 (VL VIII 766) i 1775 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Hrebniccy);

† ok. 1775 (Żychl. VIII 139)

Kazimierz Piotr Kublicki – II poł. XVIII w. i podczasy „w końcu wojski” 1773 (Żychl. XIX 48) – błędnie zamiast infl. (U IX 1405)

455. Mikołaj Hrebnicki, strażnik (x Franciszka Szyszkówna † po 8 VI 1774, stolnikówna brast.)

N 1774 (Żychl. VIII 140), jest 8 VI t.r. (NGABM, F. 2768, nr 5, k. 5) [IX] 1775 (LVIA, SA 3322, k. 37)

456. Jan Pakosz (*14 IV 1738), sędzia gr. smol. (x już 24 IX 1772 Jozafata Danilewiczówna † po 6 III 1792, chorążanka oszm.)

N 25 III 1781 aktykowana 1 V t.r. (NGABM, F. 1734, nr 67, k. 4-v) A 5 IV 1784 na pisarza z.

457. Marcin Borowski, szambelan JKM [ekssędzia gr.]

N 1 XII 1784 (NGABM, F. 1778, nr 33, k. 507-v)

16 XII 1791 (tamże, F. 1734, nr 72, k. 627)

A (już 20 III 1793) na pisarza aktowego ziem., ale ponownie pisarz gr. 22 IV 1793, gdy w kościele farnym w Postawach wykonał przysięgę „na wierność Najjaśniejszej Imperatorowej Jejm.” (tamże, F. 1732, nr 13, k. 502)

Z tytułem w/po 1797 (*Sprawa WJP. Magdaleny z Kamieńskich Borowskiej Podstoliney Upit: z WW - - Leonem Podstolim Upitskim, Marcinem Pisarzem Grodz. Połockim Borowskimi - -, [b.m.w.] 1798*)

PISARZ ZIEMSKI połocki

Pierwsza N z uwagi na okupację moskiewską Połocka i województwa poł. była opóźniona w stosunku do innych powiatów WKsL, gdzie dokonano powołania na urząd już w l. 1565–1566.

458. Wasyl Iwanowicz Korsak

N 28 VII 1570 (ML 267, k. 312-v; RGV, s. 77)

459. Fiodor Szaula (Sawula, Szawula), wcześniej pisarz wojewody S. Dowojny
N a/l. 26 IV 1571 – uniwersał Zygmunta Augusta do szlachty informujący
o N (AR II 3339; RGV, s. 77)
A 16 lub 17 II 1580 na podsędka
460. Jurij (Jerzy) Kotowicki, diak kancelarii lit.
N 16 II 1580 (ML 66, k. 45-v; ML 212, k. 15v–17v; RGV, s. 77)
A 12 VI 1602 na podsędka
461. Aleksander Stretowicz Tyszkiewicz
E 15 V 1602 i N 12 VI t.r. po A J. Kotowickiego (ML 85, k. 187v;
RGV, s. 77–78)
7 X 1608 (AR XXIII t. 14, pl. 3, s. 70, 72)
A (już 15 VIII 1611) na sędziogo z.
462. Daniel Szczyt Zabielski, pisarz gr.
N zapewne już w 1610 (PSB XLVII 575; zob. wyżej pisarz gr.), jest
23 VI 1612 (LVIA, F. 599, inw.1, nr 120, k. 2)
A 20 XI 1617 na podsędka
463. Michał Stretowicz Tyszkiewicz, sędzia gr. (1x Katarzyna Szyrajówna
1629; 2x Krystyna Świdorska † 1634, 1 v. Walerianowa Jawgielowa,
horodniczyna poł.)
E 3 XI 1617 i N 20 XI t.r. po A D. Szczyta (ML 92, k. 242v–243; RGV,
s. 78)
A 15 III 1636 na podsędka
464. Jan Podbipięta, cześnik (x 1641 Katarzyna Teresa Janówna Stabrowska
† tuż a. 7 VII 1679)
N 15 III 1636 po A M. Tyszkiewiczza (ML 111, k. 547v–548v; RGV,
s. 78); N w III 1636 (PSB XXVII 71)
A 13 I 1644 (=1645) na podsędka
465. Gabriel Korsak Hołubicki (x Ewa Stanisławówna Biegańska, sekreta-
rzówna JKM, 2 v. już 1668 Gedeonowa Gineytowa Towiańska)
1642 (Bon. XI 189) – błędnie!
N 14 X 1644 [s] po A J. Podbipięty (ML 114, k. 634v–635; RGV, s. 78)
A 1 XI 1658 na sędziogo z., ale pisarz 20 IX 1661 (IJM XXV 386) –
widać nie objął nowego urzędu, gdyż dzieci pisarzewiczowie (NGABM,
F. 1734, nr 1, k. 458), a wdowa pisarzowa (tamże, nr 1a, k. 691)
466. Stefan Niciecki (Nietiecki) (1x już 1646 Aleksandra Adamówna Korsa-
kówna; 2x już 1665 Krystyna Anna Wojciechówna Giedroyciówna † w/
po 1702)

N 1 XI 1658 po A G. Korsaka (ML 130, k. 287v–288v) i choć Korsak nie A, to Niciecki tytułu używał!

† 16 II 1673 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 387)

Stanisław Szczyt – IX 1669 i pisarz kapturowy (Żychl. XIX 59) – błędnie, dokument sfałszowany!

467. Trojan Józef Feliks Pakosz, sędzic gr. up. (x już 15 II 1678 Anna Pacówna † w/ po 1713, strażnikówna lit.)

N 7 VII 1677 po † Nicieckiego aktykowana w Trybunale w Wilnie 26 IV 1679 (LVIA, SA 20, k. 49–50)

A 1 I 1685 na sędziego z.

468. Demian (Damian, błędnie Remian) Rypiński (1x Anna Hrebnička † po 4 I 1690; 2x Marianna Michniewiczówna, 1 v. już 1687 Janowa Rodziewiczowa, skarbnikowa brasł., 3 v. Michałowa Piotrowa Korsakowa Udzielska, podczaszyna poł.)

21 V 1684 (ZMRP 145, s. 1) – data błędna!

E 27 IX 1684 (NGABM, F. 1734, nr 3, k. 16-v)

S X 1684 po A Pakosza (ML 143, k. 7v-regestr)

2 V 1705 (LVIA, SA 4720, k. 563v); † a. 7 II 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 36-v)

Uwaga! Wakat w l. 1707–1725. E „całego ziemstwa” miała odbyć się 14 V 1725 (LMAB, F. 198–32).

469. Bazyli Rypiński, cześnik (2x już 12 IV 1742 Helena Szymkiewiczówna, 1 v. Osińska)

E 23 V 1725 (Macuk, Połock, s. 95)

N a/l 28 IX 1725 (z N nast. na cześnikostwo)

N 6 VI 1726 po † Dominika [s] Rypińskiego (ML 165, s. 403–404)

Testament z 12 IV 1742 aktykowany 13 t.m. za jego życia (NGABM, F. 1778, nr 40, k. 425-v); † a/l. 1742 (SGKP XI 808); † a. 20 XI 1743 (NGABM, F. 1734, nr 31, k. 449v)

Niciecki (syn Stefana) – syn Władysław 14 II 1727 (NGABM, F. 1722, nr 90, k. 436) – pisarzewiczowicz

K. Samuyło – 17 IV 1750 i 1757 „z. pisarz w-a Połło” (IJM XXII 500) – błędnie!

Uwaga! Sejmik elekcyjny na urzędy sądowe ziemskie, rozpoczęty 8 VII 1755, dzień po wjeździe wojewody Sapiehy, nie zakończył się pomyślnie: „Nazajutrz [po wjeździe] i przez wszystkie dni procedowano do elekcyi ziemstwa, które [s] gdy przyjść nie mogło do skutku, jmp. wojewoda

ufundowawszy gród z całą kompanią wyjechał do Wilna” (VUB, F. 1–D1124, k. 11v). W konsekwencji urząd pisarza z. wakował do 1765 r.

Stanisław Buynicki – [6 IX] 1764 (Uruski II 70) – stolnikowicz

Antoni Pakosz – między 1764 a 1771 (Sozański, s. 28, nr 410) – był sędzią z.

470. Szymon Tadeusz Przysiecki, sędzia gr. (2x 28 I 1777 Franciszka Hłaskówna, starościanka szmeltyńska, 1 v. Kazimierzowa Franciszkowa Pakoszowa, koniuszyna poł., 3 v. Strzelbicka, majorowa wojsk polskich)

N 9 III 1765 (ML 184, s. 295–296; Kamer. III 325, s. 13; Czart. 777, s. 466; Czart. 1131, s. 626; RGIA, F. 1343, inw. 27, nr 6570, k. 13)

† 4 V 1783 (ZMRP 303, s. 223, nr 800)

Wincenty Przysiecki – 9 I 1776 „PZWPoł” (LMAB, F. 273–3360, k. 8), 8 XI 1777 (LVIA, SA 15556, k. 7) – pisarzewicz

471. Jan Pakosz, pisarz gr.

E 11–12 II 1784 po † S. Przysieckiego (Czart. 879, s. 187–190: kredens); E II 1784 (Racz. 1800, k. 52)

N 5 IV 1784 po † S. Przysieckiego (ML 551, s. 914–915)

26 X 1785 (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 1473); jako Ignacy 1785 (Kal. Polit. KP i WXL 1786, s. 203); † a. 8 II 1786 (z E nast.)

Stanisław Buynicki – 1784 (Bon. II 237) – błędnie zamiast podstoli

Jakub Spasowski, regent z. – „pro tunc pisarz z.” 8 II 1786 (Czart. 879, s. 327, 330)

472. Wincenty Korsak (* ok. 1756), ekssędzia z. (x Maria Buynicka † w/po 1806 s.s.)

E 8 II 1786 po † J. Pakosza (Czart. 879, s. 335–336: or. kredensu – tamże, s. 337–340)

N 2 III 1786 po † J. Pakosza (ML 551, s. 1225–1227)

N 1787 (Bon. XI 191) – błędnie!

22 II 1792 ogłoszony z urzędu sędzią ziem. (Czart. 879, s. 822–823)

Po zwycięstwie Targowicy wrócił do pisarstwa z. – jest 1792 (Kal. Polit. 1793), 16/27 V 1793 (NGABM, F. 1778, nr 40, k.161) i 1797 (Bon. XI 181), ale tylko marszałek pow. lepelskiego 1795 s.s. (Mies. 1796, s. 345), 15 III 1797 s.s. (NGABM, F. 2512, inw. 1, nr 23, k. 1v–2); † a/l. 1826 [s.s.] jako marszałek lepelski (GBS IV 498)

PISARZ AKTOWY ZIEMIAŃSKI (ziemski) połocki

473. Michał Korsak (*ok. 1757), regent z. (x N. Kuleszanka † po 2 X 1796) E 23 II 1792 (Czart. 879, s. 823) i t.d. P (tamże), ale tylko regent z. 16/27 V 1793 (NGABM, F. 1778, nr 40, k. 161)
Pisarz 2 X 1796 (tamże, F. 319, inw. 1, nr 5, k. 39)
474. Marcin Borowski, pisarz gr.
20 III 1793 (NGABM, F. 1778, nr 40, k.77) – pro tunc?
Potem znowu (już 22 IV 1793) pisarz gr.

PISARZ DEKRETOWY (SĄDOWY) ZIEMIAŃSKI połocki

475. Stefan Lwowicz Kuściński (Kościński; *ok. 1749), ekspodczaszy wend., regent gr. (x Elżbieta Terpiłowska, 1 v. Michałowa Korsakowa, budowniczyowa poł.?)
29 X 1792 „Ziemian W Połgo Pisarz” (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 691v)
Tylko regent gr. 1792 (Kal. Polit. 1793) i 1793 (Kal. Polit. 1794) – po zwycięstwie Targowicy
15 III 1797 s.s. jako sędzia powiatowy lepelski (NGABM, F. 2512, inw. 1, nr 23, k. 7v–8)

PODCZASZY połocki

476. Baltazar Janowicz Darowski, sekr. JKM (x Anna Judycka, stolnikówna rzecz.)
N 25 XI 1635 (ML 111, k. 453v–454; RGV, s. 79)
4 IX 1653 (Czart. 147, nr 45)
477. Władysław Jan (Jan Władysław) Korsak Zaleski, dworz. i strukczaszy JKM (1x już 1652 Barbara Mikołajówna Puciatówna † po 9 III 1658; 2x 29 VIII 1666 Zofia Adamówna Szymonowiczówna Niekraszewiczówna † w/po 1681, 1 v. Sebastianowa Stanisławowa Petelczycowa, cześnikowa oszm.)
N₁ 21 II 1654 po † B. Darowskiego (ML 129, s. 59–60)
N₂ 26 VI 1654 po † B. Darowskiego (ML 128, k. 472-v)
VII 1667 (LVIA, SA 3235, k. 3v)
A (już 29 V 1668) na chorążego

478. Adam Dominik Nieklud (x Anna Ciołkówna Dulewiczówna, 2 v. Wiktorowa Mogilnicka)
23 VI 1657 (LVIA, SA 3/II, k. 796v)
Wdowa za Mogilnickim już 6 IX 1660 (AR XXIII 28, plik 1, s. 7)
479. Kazimierz Hektor Wolski (*1629) (x Helena Tymianka, 1 v. Hieronimowa z Giedgołda Przyałowska 1678)
6 VII 1657 i dworz. skarbowy (Jag. 7925, s. 17)
24 IV 1693 (LVIA, SA 14503, k. 642v)
480. Mikołaj Hłasko, dworz. JKM
1658 (Bon. VII 292; Uruski V 153), jest 12 IV 1659 (ML 131, s. 1019; MLKW 131, nr 853–855)
4 I 1666 (Oss. 237, k. 64)
Jan Łossowski (x Bohdana Szantyrówna 1670) – 22 I 1660 (AR V 11209) – błędnie, bo był koniuszym, ale wdowa jako podczaszyna 5 II 1670 (LVIA, SA 17, k. 757). Może więc dostał ten urząd, ale nie zdążył objąć? Jednak 13 V 1668 jego synowie jako koniuszycowie (NGABM, F. 1778, nr 3, k. 43–44v)
481. Piotr Józef Juriewicz Kublicki (1x już 1661 Judyta Kimbarówna † w/po 1680, skarbnówna WKsL; 2x już 1684 Krystyna Reytenówna, wojszczanka moz., 2 v. już 1701 Stefanowa Benisławska, stolnikowa infl.)
17 VII 1661 (RGBM, F. 143, karton 1, nr 37)
N 19 IV 1670 (tamże, nr 11, k. 1)
Testament z 30 XI 1699 aktykowany 17 VI 1700 (LVIA, SA 4715, k. 1069; RGBM, F. 143, karton 4, nr 1, k. 1–14); † 1700 (tamże, karton 3, nr 31, k. 2v); † a. 6 VI 1700 (z N nast.)
482. Aleksander Korsak
16 VIII 1663 (ML 135, s. 21–28)
483. Paweł Kazimierz Filonowicz Wołłowicz
5 XI 1664 jako smol. (NGABM, F. 1755, nr 54, k. 302v; UWKL IV 705)
17 X 1667 (NGABM, F. 1755, nr 47, k. 120v)
25 II 1670 (tamże, nr 49, k. 277)
484. Marcjjan Zbigniew Korsak Bobynicki, podczaszyna wend., sędzia gr.
1668 (VL IV 1064; LVIA, F. 391, inw. 8, nr 2782, Korsakowie); 24 XII 1668 jako podczaszyna, sędzia gr. poł. (NGABM, F. 1734, nr 1a, k. 3, 4) – może jednak jeszcze wend.?
15 X 1669 podczaszyna i sędzia gr. (tamże, k. 8-v)

6 VII 1683 (LVIA, SA 2665)
A (już 10 II 1684) na wojskiego smol. (UWKL IV 1642)

485. Błażej Kosarzewski
25 X 1668 (NGABM, F. 1734, nr 1a, k. 415)
486. Adam z Prószcza Medeksza
19 VI 1669 (Elekt., s. 132; Uruski X 294)
487. Wincenty Tadeusz Darowski, podczaszyc (x już 26 X 1666 Katarzyna Zakrzewska † po 6 VI 1670, skarbnikówna pin.)
6 VI 1670 (IJM XXV 385), ale podczaszyc 4 III 1672 (NGABM, F. 1778, nr 6, k. 514–521v)
24 VI 1690 (tamże, F. 1734, nr 43, k. 739) – może był tylko podczaszycem?
488. Chryzostom Wilhelm (Wilhelm Chryzostom) Worotyńiec, sędzic gr. lidz.
(x 1651 Anna Marianna (Maryna) Mienicka † w/po 1695, 1 v. Michałowa Hercykowa; 2x już 1696 Zofia Katarzyna Mienicka)
20 X 1673 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 522-v)
6 V 1698 (LVIA, SA 214, k. 72)
Jan Sielawa 21 V 1674 (VL V 304; Nies. VIII 333: tylko rok) –
błądnie zamiast cześnik?
489. Wiktor Kazimierz Worłowski
1674 (VUB, F. 7–ŻP 26/14482, k. 61v)
490. Salomon Andrzej z Prószcza Medeksza, pisarz gr. kow. (x Marianna Konstancja Dorohinicówna)
10 XI 1674 (VUB, F. 7–31/13785, k. 1236–1237v)
21 VIII 1677 (LVIA, F. 716, inw. 2, nr 4)
491. Piotr Korwin Kossakowski (Zofia Nieciecka † w/po 1687, pisarzówna z. poł., 1 v. Janowa Kazimierzowa Wołkowicka, skarbnikowa moz.)
1679 (LVIA, SA 4679, k. 211)
Testament z 23 IV 1687 aktykowany 20 V t.r. (LVIA, SA 4703, k. 573–576)
492. Jan Kazimierz Oziębłowski
1679 (RGBM, F. 143, karton 26, nr 28)
493. Andrzej Grot Spasowski
18 II 168[.] (NGABM, F. 1767, nr 4, k. 611v)
Krzysztof Woyniłowicz – 29 III 1684 (AR XXIII 31, plik 3, s. 8) –
błądnie zamiast podczaszy moz. lub podczaszyc mścis.

Krzysztof Łossowski (Łosowski, błędnie Lopowski), koniuszyc – 1689 (ML 504, k. 213) i 3 I 1692 (NGABM, F. 1778, nr 12, k. 386) – był podczaszym smol. (UWKL IV 715)

494. Michał Korsak Udzielski, podstoli

Testament z 3 I 1687 aktykowany 15 t.m. (Rybczonak, Swiażynski, s. 208, 216)

Uwaga! Zapewne nie zdążył formalnie objąć urzędu, bo wdowa jako podstolina 1697 (WolffKn., s. 391). Wg Bon. XI 177 „w końcu podstoli”, ale wdowa jako podczaszyna 12 VI 1700 (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 361) i 13 VIII 1706 (Dzieje Ciechanowieckich, s. 146)

Adam Puszkina Oymuciański – 12 VI 1687 (LVIA, SA 4703, k. 642) – był podczaszym grodz. (UWKL II 1993)

495. Kozarzewski

9 II 1688 (Oss. 3829, k. 7–8)

496. Walerian Michałowicz Jawgiel (1x Emerencjanna Zofia Kościałkowska † 1699, stolnikówna min., 1 v. Ferdynandowa Tałatowa Kiełpszowa, skarbnikowa smol.; 2x Katarzyna Duninówna Ślepściówna)

17 VII 1690 (LVIA, SA 4706, k. 72)

Testament z 6 II 1712 aktykowany 2[.] VI t.r. (NGABM, F. 1734, nr 11, k. 244–245)

497. Piotr (Michał Piotr) Michałowicz Korsak Udzielski, podczaszyc (x Marianna Michniewiczówna, 1 v. już 1687 Janowa Rodziewiczowa, skarbnikowa brasł., 2 v. Demianowa Rypińska, pisarzowa z. poł.) 1693 (Trybunał I 389)

Testament z 19 III 1719 aktykowany 18 IX t.r. (NGABM, F. 1732, nr 2, k. 447–450v); † a. 9 IX t.r. (tamże, nr 46, s. 678)

498. Ludwik Korsak (x Helena Eysmontówna, 1 v. Jakubowa Miłaszewska) 3 II 1694 (LVIA, SA 50, k. 2308–2311)

3 VII 1702 (VUB, F. 7–20/5974, k. 1274); † a. 20 XI 1710 (MLKS, nr 503); on? † a. 20 VIII 1710 (tamże, nr 405: bez tytułu); † 1710 (Bon. XI 191)

499. Jan Karol (Karol Jan) Ometa (x Joanna Helena Łopacianka)

11 I 1696 (NGABM, F. 1767, nr 8, k. 478–479)

9 II 1699 (LVIA, F. 598, inw. 1, nr 24)

500. Szymon Walerian Szymonowicz Wolbek (1x Joanna Paszkiewiczówna; 2x Krystyna Fonderflotówna † pocz. 1697, 1 v. Aleksandrowa Butlerowa, pisarzowa z. wend.)

28 V 1696 (Jag., akc. 24/67), z tytułem jeszcze 17 VII 1699 (AR XXIII 26, plik 2, s. 132), ale urzędu nie objął, więc
A 17 VII 1700 na podczaszego smol. (UWKL IV 731), ale nie utrzymał się
A VI 1702 na podsędka smol. (tamże, nr 892)

501. Bronisław Towiański, wojszczyz wiłkom. (x Zuzanna Bystramówna, cześnikówna infl.)
29 XI 1696 (VUB, F. 7–31/13908, k. 412)
† a. 2 IV 1698 (tamże)
Jan Sielawa – 1698 (Żychl. VII 203) – błędnie zamiast cześnik
Władysław Michał Kublicki – 30 XI 1699 (LVIA, SA 4715, k. 1071v
– w testamencie ojca Piotra), lecz tylko podczaszyc 27 IX 1702
(LVVA, F. 712, nr 72, k. 107v), 6 VI 1705 (tamże, nr 62, k. 138–139)
i jako taki spisał punkta testamentowe 9 I 1709, aktykowane 25 t.m.
(RGBM, F. 43, karton 3, nr 10) – to podczaszyc
502. Michał Missuna (Misuna) (x już 1707 Konstancja Weberówna)
23 IV 1700 (LVIA, SA 4722, k. 199)
N 6 VI 1700 po † Piotra Kublickiego (ML 148, k. 542)
1707 (Uruski XI 131)
2 I 1709 „P” (AR V 9784)
503. Michał Rypiński
23 I 1701 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 152v)
24 IV 1702 (tamże, nr 6, k. 59-v)
22 IX 1702 (tamże, k. 43–45)
N 8 X 1702 po † Piotra Kublickiego (ML 148, s. 1122)
14 XI 1712 „P:P:” (NGABM, F. 1734, nr 11, k. 115–116)
Uwaga! Może tożsamy z Michałem Rypińskim nr 523
504. Jan Józef Rahoza, rotm.
7 II 1701 (AR II 1902; NGABM, F. 1734, nr 5, k. 58)
18 III 1735 (tamże, nr 25, k. 108); † a. 4 IV 1735 (tamże, k. 118)
505. N. Józefowicz Hlebicki
1701 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4571, k. 35)
Córka Eleonora, podczaszanka poślubiła 28 II 1718 Jana Kazimierza
Buczyńskiego, podczaszego rzecz. (NGABM, F. 1727, nr 9, k. 138–141v)
Uwaga! Być może chodzi tu o Adama, podczaszego witeb.
506. Józef Franciszek (Dominik) Buynicki Nieścieszko, miecznik
N 26 X 1701 po † Piotra Kublickiego (ML 150, s. 209–210)

Testament z 30 IX 1709, † 1709 (LVIA, SA 4725, k. 737) – daty błędne, bo był na sejmikach 3 II 1710 (NGABM, F. 1734, nr 10, k. 530-v) i 6 VIII 1710 (tamże, k. 508-v)

Testament z 3 IX 1710 aktykowany 18 X t.r. (NGABM, F. 1734, nr 11, k. 173–176v)

507. Aleksander Rypiński
24 IV 1702 (NGABM, F. 1734, nr 6, k. 59-v)
508. Kazimierz Miklaszewicz (Mikłaszewicz) Dubiski
1702 (Uruski XI 47)
509. Paweł Franciszek Hłasko (1x 1703 Konstancja Rużewiczówna † 1710, krajczanka tr., 1 v. Michałowa Meszczerynowa; 2x Marianna Brodowska, chorążanka parn., 2 v. już 1720 Mikołajowa Franciszkowa Sopoćkowa, mieczna kow.)
30 IV 1705 (LVIA, SA 4720, k. 547)
† 13 I 1718 (LVIA, SA 13683, k. 1053v)
510. Franciszek Józef Piotrowicz Kublicki, podczaszyc (x Petronela Jakubówna Szadurska, stolnikówna i podstarościanka infl.)
21 IX 1708 (APP 56, s. 614–617) – błędnie lub nie utrzymał się, bo bez tytułu A 18 IV 1712 na krajczego infl. (U IX 1267)
511. Marejan Gimbut (x Zuzanna Rokicka, analfabetka)
Testament wdowy z 3 II 1712 aktykowany 20 t.m. (NGABM, F. 1727, nr 7, k. 687)
512. Karol Rykaczewski
8 III 1713 (LVIA, SA 4725, k. 276)
Michał Jawgiel – 1713 „podczani” [s] (SGKP VI 854) – to podczaszyc
513. Antoni Cyprian Nieściszko Buynicki, podczaszyc (x już 1718 Teofila Żeromska (Żerońska) † w/po 1764, podczaszanka brasł.)
8 II 1712 (NGABM, F. 1734, nr 11, k. 97–98) – zapewne podczaszyc
N 14 III 1713 po † [ojca] Józefa Buynickiego (ML 157, k. 44v–45; Macuk, Buyniccy, s. 107)
Tylko starosta dudzki 26 III 1726 (KMMP 1727, s. 100–101)
A 6 VI 1726 [s] na podstolego (ML 165, s. 406) – nie utrzymał się
28 VI 1736 (NGABM, F. 1734, nr 25, k. 1209)
† a. 15 VII 1737 (AR V 1626, s. 1–2); † VII 1737 (Macuk, Buynicki, s. 87)
514. Ludwik Kazimierz Stabrowski, cześnik
1 VIII 1712 (Zaliwaka III 49)

20 X 1714 (LVIA, SA 4726, k. 839); wdowa Zofia Rypińska 31 VII 1718 (NGABM, F. 1734, nr 15, k. 204)

515. Kazimierz Stanisław Jeśman (x Konstancja Uniechowska, ciwunówna szawdowska, 1 v. Stanisławowa Owsiana, podkomorzycowa wołk.)
16 X 1713 (AR II dissoluta)
A 7 IV 1717 na koniuszego nowogr. (MLKS nr 1044), ale podczaszy 31 I 1718 (BUW 317)
516. Teodor Niewiarowicz
8 I 1714 (PANKr. 5771)
14 V 1729 (NGABM, F. 1732, nr 49, k. 1010)
517. [Bogusław Antoni] Nornicki, porucznik petyhorski
28 VIII 1714 (LVIA, SA 4726, k. 438) – jeśli to nie błąd, to nie utrzymał się, bo był strażnikiem min. już 1691 i jeszcze 1730
518. Jozafat Kublicki, podsędkowicz
28 VI 1718 (IJM XXX 86)
12 I 1719 (tamże)
519. ? Ignacy Teofil Bojanowski
22 VIII 1718 „P:W:połockiego” (NGABM, F. 1711, nr 13, k. 6–7) – może podstoli?
Trojan Łosowski – 23 XI 1718 (NGABM, F. 1736, nr 1, k. 260) – to stolnik rzecz.
520. Jakub Jan Zajarski
15 XI 1720 (LVIA, SA 15200, k. 577)
Stefan Zachariaszewicz Szpyrkowicz Szpyrko (x Rozalia Spinkówna)
– testament z 13 V 1721 aktykowany 28 t.m. (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 13–14) – falsyfikat!
521. Józef Joachim Piotrowicz Kublicki, podczaszyc (x Petronela Korsakówna, wojszczanka poł., 2 v. Petruszewiczowa, 3 v. Józefowa Kuszelewska, podstarościna wiłkom.)
7 IX 1723 (LVVA, F. 712, inw. 1, nr 77, k. 228)
15 VII 1734 podcz: (tamże, nr 70, k. 337–338)
Testament z 28 XII 1746 aktykowany 28 III 1747 (tamże, nr 92, k. 149–152v), żył 2 III 1747 (tamże, k. 47). Rzekomo żył 1761 (Żychl. XIX 49)
Bonifacy Rukiewicz [instygatorowicz WKsL?] – 24 VII 1726 (NGABM, F. 1711, nr 188, k. 7), ale płocki 21 IV 1729 (LVIA, SA 5956, k. 807–808v), 27 IV 1730 (NGABM, F. 1722, nr 96, k. 233),

7 III 1738 (tamże, F. 1711, nr 188, k. 3), 19 XI 1738 (tamże, k. 1034),
a 6 III 1738 grodz. (tamże, F. 1730, nr 14, k. 1), zaś 9 II 1739 poł.
(tamże, F. 1734, nr 28, k. 48) – był płockim

522. Jan Rahoża [s]
4 II 1726 [s! =1727] (Macuk, Połock, s. 96)
523. Michał Rypiński
4 II 1726 [s! =1727] (Macuk, Połock, s. 97)
23 VIII 1728 (tamże, s. 97)
17 XII 1730 (NGABM, F. 1734: nr 21, k. 287; nr 26, k. 1009)
30 IX 1769 (tamże, nr 58, k. 1059) – tu błędnie zamiast cześnik?
524. Antoni Gintowt [s! =Gimbutt?]
12 IX 1733 (Elekt., s. 55; Suffragia 1733, s. 80)
525. Karol Antoni Kublicki, miecznik
14 VIII 1734 (NGABM, F. 1734, nr 26, k. 343) i 18 IX 1736 (Tyz.
B–6/54, s. 574)
N 30 XII 1738 po R [szwagra?] Stanisława Antoniego Kosarzewskiego
(ML 171, s. 750–752; AR II, ks. 69/2, s. 773–774; ks. 69/11, s. 353 –
nigdzie nie tytułowany miecznikiem)
R a/l. 5 VI 1761 (z N nast.), ale z tytułem jeszcze 2 VII 1766 (NGABM,
F. 1734, nr 55, k. 875). Wdowa [IX] 1775 podczaszyna (LVIA, SA
3322, k. 27, 39)
526. Bogusław Jeśman (x Katarzyna Juniewiczówna)
Testament z 15 XI 1735 (VUB, F. 5–F31272); † a. 15 VI 1737 (tamże)
527. Władysław Pławgiński [?]
10 X 1737 (LVIA, SA 14531, k. 154v)
528. Stanisław Antoni Bohatyр Kosarzewski (Kossarzewski), łowczy
N 30 V 1738 po † Antoniego Buynickiego (ML 171, 273–275; AR II:
ks. 69/2, s. 617–618; ks. 69/11, s. 351)
R i ponownie łowczy (już 23 XII 1738)
529. Tadeusz Hłasko, sędzic z. (x Joanna Chrapowicka † po 3 I 1757, staro-
ścianka szuneliska)
10 VI 1738 (NGABM, F. 1734, nr 26, k. 1009)
N 20 XI 1738 po † Antoniego Buynickiego (ML 170, s. 125)
21 IV 1749 (tamże, nr 37, k. 53), ale s[ędzic] z. IV 1750 (AR V 5244)
7 VIII 1750 podczaszy (NGABM, F. 1734, nr 39, k. 693), ale potem
tytułu nie używał. Sędzic z. 21 VIII 1750 (ML 176, s. 247–273); † 1756

jako starosta szmeltyński (ZMRP 303, s. 209, nr 936), a wdowa jako star[ościna] szm[eltyńska] 13 VII 1756 (AR V 5246, s. 1–3)

530. Hipolit Korsak
20 IV 1739 (NGABM, F. 1734, nr 27, k. 1335)
531. Roman Rypiński, podczaszyc
1740 (Uruski XV 357)
19 VII 1742 (NGABM, F. 1734, nr 30, k. 1217, 1222)
A 10 XI 1746 na krajczego (bez tytułu podczaszego) – podczaszyc?
532. Kazimierz Ometa
13 I 1742 (NGABM, F. 1722, nr 102, k. 1738)
Kleofas Tadeusz (błędnie Teofas) Hłasko (x już 10 III 1742 Bogumiła Estkówna) – 10 III 1742 (NGABM, F. 1732, nr 5, k. 562), 18 VII 1757 (tamże, F. 1730, nr 31, k. 601), wdowa, podczaszyna z synami Anzelmem i Leopoldem, podczaszycami 18 I 1771 (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 409) – to podczaszyc pin.
533. Orzechowski [s =Orzechowiński?] (x Katarzyna Zenowiczówna)
Wdowa? 27 VIII 1744 „podczasz.” (NGABM, F. 1734, nr 32, k. 506v)
534. Konstanty Rypiński [podczaszyc smol.?] (x Teresa Wańkowiczówna)
3 II 1745 (NGABM, F. 1734, nr 33, k. 997v) – może błędnie zamiast podczaszyc smol.?
Missuna – synowie Ignacy i Jan, podczaszycowie 14 V 1745 (NGABM, F. 1734, nr 33, k. 960) – może to synowie Michała (zob. nr 502)
535. Rafał Ostrouch
22 V 1748 (NGABM, F. 1734, nr 36, k. 321), ale orsz. 31 V 1759 (IJM XVIII 341)
5 III 1765 „podecza.” i „podc.” (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 33–34v)
On? bez tytułu 30 IX 1765 (tamże, nr 21, k. 441v; Mienicki, Rejestr, s. 334)
Ignacy Franciszek Doboszyński (x Konstancja Jeśmanówna † po 20 I 1772, podczaszycówna smol.) – 27 I 1752 (LVIA, F. 599, nr 206, k. 41–42), 13 VIII 1782 (Lisiejczykau, s. 154, nr 965-a) – to podczaszyc smol. (UWKL IV nr 833)
536. Krzysztof Szewskowski Kupść
25 VIII 1756 (RNBSPet., AD 129, k. 19-v)
537. Michał Kozakiewicz
10 VII 1758 (NGABM, F. 1734, nr 38, k. 463)
On? podczaszyc smol. 16 IX 1768 (tamże, nr 62, k. 226–227v)

538. Antoni Przysiecki, budowniczy
21 VIII 1758 (Czarniański IV 203)
539. Benedykt Kublicki, podczaszyc, płk ordynacji słuckiej (x już 1759 Brygida Buynicka † w/po 1780, 1 v. Tomaszowa Pietkiewiczowa, strażnikowa lidz.)
8 II 1759 (NGABM, F. 1734, nr 48, k. 205) i 22 III t.r. (tamże, k. 321)
– podczaszyc.
N dano do podpisu 5 VI 1761 po R Kublickiego (PANKr. 1142 t. II, k. 10)
N 14 XII 1761 po R [ojca] Karola Antoniego Kublickiego (ML 183, s. 572–573; Czart. 1131, s. 627; RGBM, F. 143, karton 1, nr 3, k. 1),
23 VII 1764 „podcza.”, konnotowana na sejmiku 8 II 1763 (tamże)
(NGABM, F. 1734, nr 55, k. 820v) i 6 IX 1764 podczaszy (VL VII 266),
ale na popisie 30 IX 1765 z tytułem jego ojciec, a on jako chorąży husarski
(Mienicki, Rejestr, s. 332)
Rzekomo † a. 1 X 1774 (z N nast.)
R 4 I 1775 z powodu podeszłego wieku i złego stanu zdrowia (Czart. 861, s. 101: or.),
ale z tytułem jeszcze 7 VII 1781 (NGABM, F. 1734, nr 67, k. 153)
Franciszek Korsak – 28 VIII 1762 „podcza.” (NGABM, F. 1734, nr 51, k. 1117v),
a na popisie 30 IX 1765 podczaszyc (Mienicki, Rejestr, s. 326) – zapewne to Franciszek Alojzy, podczaszyc smol.
540. Antoni Ometa (x Ludwika Łuczkówna)
16 I 1764 (LVIA, SA 4778, k. 361)
541. Ludwik Borowski h. Abdank (x Joanna Zakrzewska)
Syn Kajetan 1767 (Bon. II 47)
542. Michał Korsak
20 XII 1771 (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 777-v)
Kazimierz Piotr Kublicki – A 1773 na wojskiego (Żychl. XIX 48)
– błędnie, to wojski infl. (U IX nr 1882)
Misuna – w VIII 1773 miał 17-letniego syna Adama (ASD X 373–374)
– to Ignacy, podczaszy orsz.
543. Hilary Obrompalski, regent [z. i gr.; s! =sędzia gr.]
N 1 X 1774 po † Benedykta Kublickiego (ML 540, k. 75-v; Zaliwaka IV 7),
jest 1774 (Kol. Warsz. 1775) – nie objął, bo Kublicki żył?
544. Ignacy Korsak, rotm. (2x Eleonora Buynicka † w/po IX 1775, skarbnikówna poł.,
1 v. już 4 II 1757 Jakubowa Tadeuszowa Konopczyzna, miecznikowa poł.)
N 25 I 1775 po R Benedykta Kublickiego (ML 540, k. 97)

545. Tadeusz Korsak [skarbnik] (x już 1776 Helena Bolewiczówna)
 N 3 III 1775 po † I. Korsaka (Or. w: Kórnik 2190, k. 5; ML 540, k. 97)
 aktykowana 20 VII t.r. w Trybunale (Kórnik 2190, k. 5)
 N 1775 (PSB XIV 116; Bon. XI 185: tu jako skarbnik); zasiadł 16 VII
 1776 na sejmiku poselskim (Kórnik 2190, k. 5v)
 A 14 II 1787 na sędziego z. wil. (UWKL I 940)
 Jakub Rukiewicz – 23 VIII 1776 (VL VIII 839) – podczaszy grodz.
 (UWKL II 2020)
 Stanisław Kublicki – 23 I 1777 „pod” (NGABM, F. 1734, nr 64,
 k. 21-v) – podczaszy
 Stanisław Korsak – 21 XI 1777 (NGABM, F. 1734, nr 64, k. 394),
 16 IX 1784 „podcz.” (Naruszewicz, Diariusz, s. 342), 1799 [s.s.]
 (AWAK XVI 307), 1804 [s.s.] (Bon. XI 185) – podczaszy smol.
 (syn Andrzeja)
546. Jan Korsak (x Jadwiga Strumiłówna 6 XII 1778)
 6 XII 1778 (GBS II 303)
 Tadeusz Hornowski – 12 III 1782 (ML 443, k. 411v) – łowczy orsz.
 Kazimierz Bieliński – 29 IV 1782 (Zaliwaka V 104) i 22 III 1783
 (tamże) – podczaszy(c) malborski
 Leopold Korsak – 11 I 1785 (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 104), 20 XI
 1789 (tamże, F. 2574, nr 23, k. 134), 1799 [s.s.] (AWAK XVI 307);
 † a/l. 1804 [s.s.] (Bon. XI 185) – podczaszy smol. (syn Andrzeja)
547. Eliasz Kaczanowski (*ok. 1747) [skarbnik?]
 N 20 II 1787 po A Tadeusza Korsaka (ML 555, s. 49–50; Tzw. ML
 VII 155, k. 369–370) aktykowana 6 II 1788 (NGABM, F. 2574, nr 30,
 k. 173–174); N 1787 (Bon. IX 128)
 15 III 1797 s.s. (NGABM, F. 2512, inw. 1, nr 23, k. 5v–6)
 Michał Łyszczynski – 19 VIII 1788 „pod. Poł.” (AWAK II 193: błędny
 odczyt źródła!) – winno być: por[ucznik] pet[yhorski] (FHPL I 294)
 Piotr Szystowski – [25] V 1789 jako tylko podczaszy obrany komi-
 sarzem woj. poł. (VL IX, s. 90), między 24 VII a 30 IX 1789
 podpisywał się jako „podcza” (raz jako podczaszy) „kom[isarz]
 woj. poł.” (LVIA, SA 2839), podczaszy i komisarz c.-w. woj. poł.
 1790 (Kal. Wil. 1791, s. 152) i 1791 (Kal. Wil. 1792, s. 158) – to
 podczaszy bełski
 Franciszek [Franciszek Ksawery?] Korsak – 2 X 1796 (NGABM,
 F. 319, inw. 5, nr 5, k. 44) – to podczaszy smol. (UWKL IV 869)?

Michał Krasno [s =Krasny] Miłaszewicz – syn Stefan (zob. niżej),
podczasyc i pierwszy asesor niższego sądu z. pow. dziśnieńskiego
1802 (Mies. 1803, s. 886) – to podczasyc smol.

Dawid Miłaszewicz, podczasyc smol. – 2 X 1796 (NGABM, F. 319,
inw. 1, nr 5, k. 63) – to podcaszy(c) smol.

Stefan Miłaszewicz – 2 X 1796 (NGABM, F. 319, inw. 1, nr 5,
k. 63) – to podczasyc smol.

548. Huszcza

c. Róża za Józef Mienickim, cześnikiem moz., który † 1790 (Uruski,
Uzup. I 58)

549. Benedykt Kuczewski (1x Turczyłówna; 2x Giedroyciówna)

b.d. (Bon. XIII 103)

PODKOMORZY połocki

Pierwsza N z powodu okupacji moskiewskiej województwa poł. była opóź-
niona w stosunku do innych województw i powiatów WKsL, gdzie nominacji
dokonano już w l. 1565–1566.

550. Onikiej (Aniceta) Andrejewicz Korsak Zaleski, rotm. hosp. i dzierżawca
woronocki (x Fiodora Hrehorówna Tryznianka † w/po 1618, kasztelanka
smol.)

N 28 VII 1570 (ML 267, k. 310v–311; RGV, s. 73)

16 VI 1582 (Opisanije ROVPB, t. V, nr 563; tamże, Priłożenija, s. 35–38;
RGV, s. 73); wdowa 30 V 1584 (Sapiehowie I 125)

551. Michał Frąckiewicz (Fronckowicz) Radziwiński, dzierżawca dryski,
namiestnik grodzki wil. (1x już 1585 Anna Iwanówna Sapieżanka, staro-
ścianka drohicka; 2x Krystyna Kaweczyńska † 23 IV 1620, # 17 V t.r.)
N 18 IX 1583 (RGV, s. 73) – mylna data!

N 18 X 1583 po † O. Korsaka (ML 69, k. 166-v; ML 70, k. 15v; Mie-
tryka WKL 70, nr 5; RGV, s. 73)

† 12 III 1603 (Jewłaszewski, s. 121)

Uwaga! E na urząd po † M. Frąckiewicza Radziwińskiego miała się
odbyć jesienią 1604, gdyż Zygmunt III w liście z 7 IX t.r. informował
kanclerza Lwa Sapiechę, iż wysłano „od tygodnia list elekcyjny na
podkomorstwo połockie” (PANKr. 345, s. 60; ASD I 430). Zapewne
nie przyniosła pozytywnego rezultatu skoro urząd w l. 1603–1606
wakował.

552. Janusz Bohdanowicz Drucki Sokoliński, wojski witeb. (x Aleksandra Konstantynówna Łukomska † w/po 1630, starościanka ulska)
E 27 V 1606 i N 28 VI t.r. (ML 85, k. 448-v; PSB XL 38–39; WolffKn., s. 476; RGV, s. 73)
1 X 1614 (PANKr. 6069)
553. Krzysztof (Roman Krzysztof) Korsak Zaleski, stolnik
E 12 XI 1618 i N 23 XI t.r. po † J. Druckiego Sokolińskiego (ML 95, k. 148–149; RGV, s. 73)
7 VII 1639 (Tyz. B–13/92, k. 180)
Miał spisać testament w 1642 (Bon. XI 173–174) – błędnie?
Stefan Karol Drucki Sokoliński – 1630 i 1638 (WolffKn., s. 477) –
to podkomorzyc
554. Józef Klonowski, stolnik, pisarz skarbowy WKsL
N 1641 – jeszcze 26 V t.r. król donosił Mikołajowi Kiszce, że popierany przez niego Klonowski otrzyma urząd, gdy zostanie elektem (RNBSPet., AD 64, k. 103); z tytułem na sejmie (VIII–X) 1641 (BN 6658, k. 42–45v)
16 IX 1647 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4656, k. 6)
A 1647 na kasztelana witeb. (Wolff, s. 139)
Władysław Korsak – 9 IX 1643 (IJM XXII 347) – to podkomorzyc
Hieronim Karol Korsak – 9 IX 1643 (IJM XXII 347) – to podkomorzyc
Krzysztof Grzegorzewicz Korsak Bobynicki, chorąży – 1650 (Bon. XI 183) – błędnie!
555. Piotr Kazimierz (Kazimierz Piotr) Biegański, podstoli
N a/l. 10 II 1650 (z N nast. na podstolstwo)
N 15? II 1650 (BOZ 1217, k. 202v–203; RGV, s. 74)
1 VIII 1654 w Głębokiem wzięty do niewoli moskiewskiej (RadzMem. IV 316); rzekomo spisał testament w 1662 i „zapewne wkrótce” † (PSB II 29; Żychl. IV 9) – błędnie, bo testament spisał 11 XII 1654 w niewoli (i tamże zmarł), a został on aktykowany 7 VIII 1662 w grodzie oszm. (LVIA, F. 599, nr 205, k. 22)
556. Jan Kazimierz Romanowicz Korsak Bobynicki (1x Maryna Dubowiczówna, mieszcza wil.)
N ok. 1657 (PSB XIV 105) – błędnie!
N 25 IX 1658 po † P. Biegańskiego (ML 130, k. 284v–285v)
A 3 VI 1660 na kasztelana

557. Piotr Jerzowicz Stabrowski, starosta bialski (x Konstancja Przeclawska, podstolanka słonim., 2 v. już 30 X 1673 Ludwikowa Konstantynowa Oborska, kasztelanowa liwska)
 9 VII 1664 (LVIA, SA 3/2, k. 1105v), ale tylko starosta bialski i gubernator poł. 1 V 1667 (NGABM, F. 1778, nr 7, k. 9-v)
 15 X 1668 (IJM XXVIII 240)
 5 X 1671 (NGABM, F. 1778, nr 5, k. 503–504v); † a. 14 IV 1673 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 24)
558. Justynian Niemirowicz Szczytt (Szczyt), podwojewodzi
 E 6 VI 1673 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 24; PSB XLVII 564), jest 10 VIII 1673 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 744; PSB XLVII 564)
 20 XII 1676 (RGIA, F. 1343, inw. 51, nr 9, k. 24v); † 1677, a/l. VIII (PSB XLVII 564)
559. Janusz Dominik Despot (Deszpot) Zenowicz (Zienowicz), wojski wil. (x 26? I 1670 Kornelia Franciszka Chrapowicka † po 16 III 1688, wojewodzianka witeb.; 2x Teresa Ogińska † 30 III 1701, wojewodzianka mścis., 1 v. 1682 Andrzejowa Kierłowa, marszałkowa starod., 2 v. Dominikowa Aleksandrowa Tyszkiewiczowa, podkomorzyna słonim.)
 Już latem 1677 Sapielowie załatwiali N dla Zenowicza (MNKr. 169, t. V, s. 54–55)
 N 1678 (Ptaszycki, Z dziejów, tablica genealogiczna)
 D 26 I 1679 (MNKr. 169, t. V, s. 202)
 N 27 III 1679 (tamże)
 11 VIII 1709 (AR V 18695, s. 1–3)
 10 IV 1710? (BUW 329, k. 23)
 † a/l. 1722 (LVIA, SA 5953, k. 856); † 1726 (Ptaszycki, Z dziejów, tablica genealogiczna) – błędnie!
 Adam Stabrowski – 2 IV 1698 (LVIA, SA 43, k. 8v) – to podkomorzyc Franciszek Deszpot Zenowicz (x Róża Naramowska [s]), starosta sznitowski – a/l. 27 IV 1722 (Żychl. IV 217), 19 II 1737 (NGABM, F. 1734, nr 26, k. 622) – to podkomorzyc
560. Antoni Deszpot Zenowicz, płk, ekssurogator gr.
 N 6 VI 1726 po † [ojca] J. Zenowicza (ML 165, s. 396–398); N 1726 (Ptaszycki, Z dziejów, tablica genealogiczna)
 4 XI 1730 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4122, k. 70)
 † 1731 (Ptaszycki, Z dziejów, s. 508)
Uwaga! Wakat na urzędzie w l. 1731–1765. Sejmik E podkomorzego 8 VII 1755 pod dyrekcją wojewody A. Sapielhy (KP 1755, nr 106) – nie zakończył się powodzeniem

561. Antoni Deszpott (Deszpot) Zenowicz (Zienowicz), wojski
N 9 III 1765 (ML 184, s. 285–286; Kamer. III 325, s. 13; Czart. 777,
s. 466; Czart. 1131, s. 625)
1793 (Kal. Polit. 1794)
Wdowa Helena [s] Zienowiczowa 20 IV 1798 (NGABM, F. 319, inw. 1,
nr 13, k. 46v)
Andrzej Buynicki – 1792 (Uruski II 70) – to podkomorzy witeb.

PODSEDEK połocki

Pierwsza N z powodu okupacji moskiewskiej województwa poł. była opóźniona w stosunku do innych powiatów WKsL, gdzie dokonano powołania na urząd już w l. 1565–1566.

562. Iwan Newelski
N 28 VII 1570 jako pierwszy na urzędzie (ML 267, k. 311v–312; RGV, s. 76)
R w pocz. 1571 z powodu braku osiadłości (ML 266, k. 419v; RGV, s. 76)

563. Iwan Kublicki
N 12 IV 1571 po R I. Newelskiego (ML 266, k. 419v–420; RGV, s. 76), a 26 IV 1571 uniwersał o N do obywateli połockich (AR II 3339; RGV, s. 76)
† w V lub VI 1572 (APR 322, s. 272–274; B. Korsak do B. Dowojnowej, wojewodziny poł., 7 VII 1574; RGV, s. 76–77)

Uwaga! Starosta dzisieński Barkułał Korsak odnotował we wspomnianym wyżej liście z 7 VII 1574 brak podsędka poł. od dwóch lat. Informował ponadto, że na sejmiku przed sejmem koronacyjnym Henryka Walezego szlachta poł. dokonała E kandydatów na ten urząd, lecz król nie uznał wyboru, ponieważ sejmik był zwołany bez jego zgody (APR 322, s. 272–274; RGV, s. 77). W konsekwencji tej decyzji oraz następujących po niej zdarzeń, kolejnego bezkrólewia i wojny z Moskwą, urząd podsędka poł. w l. 1572–1580 był nieobsadzony.

564. Fiodor Bohdanowicz Mackowicza Szaula (Sawuła, Szawuła), pisarz z.
N₁ 16 II 1580 (ML 66, k. 44-v; RGV, s. 77)
N₂ 17 II 1580 (ML 212, k. 15-v; RGV, s. 77)
24 I 1602 (IJM XXVIII, s. 262–267; RGV, s. 77); rychło potem R z urzędu z powodu podeszłego wieku
565. Jurij (Jerzy) Kotowicki, pisarz z.
E 15 V 1602 i N 12 VI t.r. po dobrowolnej R F. Szauly (ML 85, k. 187; RGV, s. 77)
13 I 1617 (AR XXIII 14, plik 3)

566. Daniel Szczyt Zabielski, pisarz z. (2x już 1620 Anna Samsonówna Podbereska, sędzianka z. brasł., 1 v. Olbrachtowa Mielecka, 3 v. już 1637 Mikołajowa Kuncewiczowa, podkomorzyna pin.)
E 3 XI 1617 i N 20 XI t.r. po † J. Kotowickiego (ML 92, k. 243-v; RGV, s. 77; PSB XLVII 576)
† 1635 (PSB XLVII 576)
567. Michał Ignacy Stretowicz Tyszkiewicz, pisarz z. (3x Zofia Konstancyńska Judycka † po 1678, stolnikówna rzecz.)
N 15 III 1636 po † D. Szczyta (ML 111, k. 545v–546; RGV, s. 77)
A 31 X 1644 na sędziego z.
568. Jan Hrehorowicz Podbipięta, pisarz z.
N 13 I 1644 [s! =1645] po A M. Tyszkiewicza (ML 114, k. 734v–735; RGV, s. 77), jest 27 VI 1645 (LVIA, SA 4, k. 991)
24 VII 1667 (IJM XXVI 145)
A (już 30 V 1668) na sędziego z.
569. Michał Newelski, stolnik
4 VI 1668 (IJM XXIII 433, XXIV 259)
3 VII 1676 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4101, k. 42)
A (już 1 X 1677) na sędziego z.
570. Jan Aleksander Kublicki, pisarz gr.
P 1 X 1677 (Oss. 364, k. 44)
2 II 1684 (Czart. 2247, k. 282-v)
571. Samuel Kazimierz Bronisławowicz Przysiecki, skarbnik tr.? (x Izabella Nowacka, podczaszanka rzecz.)
21 V 1684 (ZMRP 145, s. 1) – data błędna!
E 25 IX 1684 (NGABM, F. 1734, nr 3, k. 3-v)
N 28 X 1684 (ML 143, k. 7v – registr)
A 20 X 1697 na sędziego z.
572. Konstancy Marcjjan (Marcjjan Konstancy) Niemirowicz Szczytt, horodniczy (2x 1 V 1699 Illuminata Frąckiewiczówna Radziwińska † 24 VII 1715, ciwunówna wieszwińska, 1 v. Michałowa Stanisławowa Boratyńska, miecznikowa orsz.)
E 3 VII 1696 (ML 581, k. 722), jest 3 IV 1697 (FRC)
† 17 IX 1712 (LVIA, SA 4726, k. 581); † 22 IX 1712 (Żychl. IV 366);
† 17 lub 22 IX 1712 (PSB XLVII 565)

573. Bazyli Korsak [Bobyński, skarbnik?]
N 16 I 1698 po A S. Przysieckiego (ML 149, s. 12–13) – niezrealizowana!
574. Jozafat Antoni Siellawa, oboźny (2x już 20 VI 1744 Eleonora Estkówna, 1 v. już 1722 Samuelowa Antoniowa Puhaczewska (Puchaczewska), koniuszyna poł.)
N₁ b.m.d. (wśród 1717) po † K. Niemirowicza Szczytta (ML 157, k. 102v–103), ale nazwany oboźnym 10 IX 1724 (NGABM, F. 1731, nr 9, k. 520–521v)
N₂ a/l. 13 XII 1724 (z N nast. na obozieństwo), jest 3 VII 1725 (NGABM, F. 1734, nr 17, k. 408) i 9 t.m. (tamże, k. 308), ale t.d. oboźny (tamże, k. 443)
N₃ 6 VI 1726 po † Konstantego Niemirowicza Szczytta (ML 165, s. 401–403)
25 III 1745 (NGABM, F. 1734, nr 34, k. 147); † a. 6 V 1745 (tamże, nr 33, k. 511)
† 20 II 1747 (Macuk, Połock, s. 152) – błędnie, bo to data pogrzebu (Estr. XIII 476)

Wazgird – córka Róża za Stefanem Korsakiem Udzielskim (1732–1764), rotm. i sędzią kapturowym poł. (Bon. XI 177) – błędnie, bo to Jan Antoni, podsędek tr. (UWKL II 966)

Uwaga! Sejmik elekcyjny na urzędy sądowe ziemskie, rozpoczęty 8 VII 1755, dzień po wjeździe wojewody Sapiehy, według przekazu Józefa Hylzena, wojewodzica mińskiego, naocznego świadka wydarzeń nie zakończył się powodzeniem: „Nazajutrz [po wjeździe] i przez wszystkie dni procedowano do elekcyi ziemstwa, które [s] gdy przyjść nie mogło do skutku, jmp. wojewoda ufundowawszy gród z całą kompanią wyjechał do Wilna” (VUB, F. 1–D1124, k. 11v). W konsekwencji, po śmierci J.A. Sielawy w 1745 r. aż do likwidacji tego urzędu w 1764/1765 r. podsędkostwo poł. wakowało.

PODSTOLI połocki

575. Roman Bohdanowicz Hrehorewicz Reut
N 22 III 1590 (ML 76, k. 119v–; ML 77, k. 71v–72; RGV, s. 79)
A 24 II 1601 na podsędka witeb. (ML 86, k. 194v; RGV, s. 79), ale zatrzymał również podstolstwo, z którego R dopiero w 1606
Uwaga! Postępowanie R. Reuta przyczyniło się do sytuacji, że w województwie poł. już na pocz. XVII w. funkcjonowała podwójna obsada podstolstwa.

576. Walerian Orzechowiński (Orzechowiński)
N 28 II 1601 po A R. Reuta (ML 86, k. 203; RGV, s. 79)
28 III 1607 (Racz. 88, k. 2)
577. Jan Wasylewicz Drucki Sokoliński [marszałkowicz]
N 8 IV 1606 po R R. Reuta (ML 85, k. 418v; RGV, s. 79)
12 I 1612 (PANKr. 365, k. 59)
578. Jan Samuel (Iwan) Sielicki, pisarz gr.
N 24 VIII 1612 po † J. Druckiego Sokolińskiego za przyczyną kanclerza
Lwa Sapiiehy i dlatego, że na rokosz przyprowadził poczet do obozu
króla (ML 91, k. 39-v; RGV, s. 79)
Żył 15 XI 1613 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4075, k. 24 v)
Frydrych Szewerdycz Bystryjski – N 8 X 1612 po † J. Sielickiego
(ML 91, k. 71; RGV, s. 79: tu N 7 X 1612) – brak informacji, że
posługiwał się tym tytułem, więc chyba N nie została zrealizowana
z powodu fałszywej wiadomości o † poprzednika
579. Marcejan (Marcin) Władysławowicz Giedroyć, rotm. JKM (x Barbara
Semenówna Woynianka, kasztelanka mścis., 1 v. Łukaszowa Mamoni-
czowa, skarbną WKsL)
N 24 XII 1613 po † J. Sielickiego (ML 86, k. 926v; RGV, s. 79;
WolffKn., s. 72)
A 21 VIII 1634 na podsędka wil. (UWKL I 745)
580. Abraham Despot Zenowicz (kalw.)
N 21? VIII 1634 (Borkowska, s. 31; Kotłubaj, s. 246–247); N 1634
(RGV, s. 79)
5 II 1638 (ASD I 298)
581. Piotr Kazimierz Biegański, dworz. pokojowy JKM, cześnik (x 3 VI 1640
Anna von Eisenreich)
N 3 I 1640 po † A. Zenowicza (ML 113, k. 477-v; RGV, s. 79)
A 10? II 1650 na podkomorzego
582. Jan Doboszyński (praw.?), podczaszy brasł., gubernator czarnobyłski
S 4 II 1650 (BOZ 1217, k. 195v–196)
N 10 II 1650 po A.P.K. Biegańskiego (ML 124, k. 218-v; LVIA, F. 599,
inw. 1, nr 102, k. 24-v)
S 12 II 1650 (ML 124, k. 53)
10 V 1652 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 222, k. 220), † a. 23 III 1653 (z N
nast.), ale jeszcze 10 IV 1653 w kwiecie poborców poł. z opłacenia
podymnego wymieniony jako żyjący (tamże, nr 229, k. 92)

583. Waclaw Biegański, podstolic oszm.
N 23 III 1653 po † J. Doboszyńskiego (ML 128, k. 350-v; ML 585, k. 50)
† [1 VIII 1654] w bitwie pod Głębokim (Żychl. IV 8)
584. Stefan Rypiński, horodniczy (x już 1655 Anna Mirska † a. 19 I 1661)
N 15 II 1654 po † W. Biegańskiego (ML 128, k. 427-v)
21 VI 1663 (ZMRP 2)
Testament z 19 I 1661 aktykowany 10 XI 1663 (NGABM, F. 1734,
nr 2, k. 73–74v)
Władysław Korsak – N 7 III 1659 po † Stefana Rypińskiego (ML
130, k. 373v–374) – N nie zrealizowana, bo Rypiński żył
585. Wojciech Stempkowski (Stępkowski), cześnik (x Regina Kneblówna
[wójtówna kow.?] 1667)
N a/l. 12 III 1659 – z N nast. na cześnikostwo (MLKW 131, nr 773)
† a. 26 III 1661 (z N nast.)
586. Jan Kazimierz Domarat Godlewski (x Katarzyna Joanna Hordziejewska,
2 v. już 1683 Dominikowa Aleksandrowa Tyszkiewiczowa, stolnikowa
słonim.)
N 26 III 1661 po † Wojciecha Stępkowskiego (MLKW 131, nr 972)
19 VII 1671 (AWAK XVIII 488)
587. Hieronim Michał (Michał Hieronim) Lipski, podstoli chełmiński (x już
21 V 1687 Konstancja Haraburdzianka † po 10 II 1700)
12 I 1662 (AWAK XXXIV 250)
7 XII 1701 (RGADA, F. 356, inw. 1, nr 34, k. 749); † a. 3 IV 1702
(LVIA, SA 4717/I, k. 252–253v)
588. Eustachy Szemiot (Szemet), podkomorzyc wil. (x już 20 IV 1658 Marianna
Marcinówna Brzostowska † 1664?, 1 v. Stanisławowa Dawidowa Hil-
chenowa, podkomorzyna parn.)
I 1662 – żona podstolina poł. (AR V nr 15739); jest 30 III 1663 (LVIA,
SA 2, k. 363–364)
Testament z 20 IV 1666 aktykowany 3 V t.r. (Sang., teka 17, plik 1,
s. 73–79)
589. Mikołaj Kazimierz Naruszewicz [sędzic z. pin.?] (kalw./kat.) (2x 22 VII
1663 Regina Teodora Fiodorówna Pawłówna Przyszychocka, 1 v. Marci-
nowa (Marcjanowa) Szopska, 3 v. Jerzyna Stanisławowa Umiastowska,
stolnikowa wend., podstarościna brz.)
13 XII 1663 (AMCh 159)

Testament z 20 V 1672 aktykowany 18 VI t.r. (NGABM, F. 1705, nr 17, k. 1111–1114)

590. Benedykt Ignacy Przysiecki (Przesiecki), wojszczyz wołkow. (x już 1668 Konstancja Zuzanna Michałówna Chalecka † 5 I 1703, marszałkownicówna lidz.)
18 VII 1665 (AWAK XI 78)
4 I 1695 (ABWil. C2); † a. 1 VIII 1697 (NGABM, F. 1734, nr 35, k. 30);
† 1697 (Dzieje Ciechanowieckich, s. 155)
591. T[eodor] K[azimie]rz Snarski (x Anna Judyta Poźniakówna † 1688)
27 X 1666 (AR XVIII 34), ale bez tytułu 1673 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 26)
Wdowa 29 IV 1687 podstolina poł. (tamże, F. 1778, nr 11, k. 429v)
592. Szymon Władysław Sipowicz, chorąży chorągwi kozackiej
1667 (LVIA, SA 3235, k. 9)
5 VIII 1669 (RNBSPet., AD 124, k. 237)
593. Mikołaj Jerzy Krzysztofowicz Haraburda, podczaszy mścis., dworz. JKM skarbowy woj. nowogr. (x Elżbieta Kiersnowska, wojewodzianka nowogr.)
17 IX 1676 (AR XXIII 129)
5 XI 1688 (AR II 1759)
594. Tomasz Kazimierz Władysławowicz Kęstort (Kęsztort), skarbnikowicz żm. (1x Anna Krzysztofówna Odachowska † w/po 1673, ciwunówna birżyniańska; 2x Eufrozyna Hylzenówna (von Huelsen) † 1678; 3x Małgorzata Bokumówna (von Altenbockum)
9 V 1673 (VUB, F. 7-ŽP 25 *vel* 28/14483, k. 666v)
A (już 20 XII 1690) na stolnika, ale podstoli 20 I 1692 (ML 146, s. 403–404)
595. Andrzej z Łabiszyna Pakosławski (kalw.)
7 VI 1673 (LVIA, SA 13, k. 504v)
16 IX 1684 (NGABGr., F. 1663, inw. 1, nr 662)
596. Stanisław Woyna
29 XII 1673 (RNBSPet., AD 126, k. 37–38)
597. Newelski
† lub R a/l. 1675 (z N. nast.)
598. Długopolski, towarzysz husarii M.K. Radziwiłła, podkanclerzego lit.
N 1675 po Newelskim (ML 139, s. 66–67)

599. Michał Korsak Udzielski, eksłowczy?
1676 (Rybczonak, Swiażynski, s. 208); testament z 3 I 1687 aktykowany
15 t.m. (tamże, s. 208, 216)
A na podczaszego (tamże, s. 208), ale wdowa jako podstolina 1697
(WolffKn., s. 391; wg Bon. XI 177 „w końcu podstoli”), a jako pod-
czaszyna 12 VI 1700 (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 361) i 13 VIII 1706
(Dzieje Ciechanowieckich, s. 146)
Paweł Jan Kaszuba (Kazuba) – 1677 (Tyz., F-105) – to Paweł Jan
z Kaszub Kazuba, podstoli płocki już 7 VIII 1670 (LVIA, SA 10,
k. 627v-628)
600. Karol Huszcza
19 XII 1680 (VUB, F. 7-14/5968, k. 29v)
† 4 I 1701 (tamże, nr 20/5974, k. 687)
601. Rogowski (Bogowski?)
syn Szymon 5 III 1682 (ML 581, k. 673-676)
602. Jerzy Kazimierz Aleksandrowicz Szemiouth (Szemet) (x już 1674 Elżbieta
Eleonora Naruszewiczówna † po 12 VII 1699, podstolanka poł.)
10 XI 1682 i namiestnik brz. (AWAK XVIII 499)
1 I 1703 (NGABM, F. 1710, nr 4, k. 1052); † 13 IV 1712 (*Monografia
rodziny Szemetów (Szemiouthów) XV-XXI w.*, red. H. Lulewicz, Warszawa
2018, nr 123/86)
603. Stanisław Tułowski
14 X 1684 (VUB, F. 57, nr B 54-3, k. 260v) – może błędnie, bo tak
nazywał się horodniczy wołk.
604. Hieronim Władysław Zacheuszowicz Korsak Bobynicki (x już 1678
Marcybella Borowska)
7 I 1686 „P:W: poł.” (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4101, k. 52v), ale
bez tytułu 1699 (LVIA, SA 215, k. 252)
7 VI 1702 (NGABM, F. 1734, nr 6, k. 48-49v)
Olbracht Niemirowicz Szczyt, podkomorzyc (x Raina Łukomska,
sędzianka z witeb., 2 v. Ignacowa Nowacka, sędzina z. witeb.) –
† 1694 (Bon. XVI 113) – to podstoli smol. (UWKL IV 936)
605. Jan Golejowski (Golejewski)
9 II 1694 (Oss. 408, s. 94; VUB, F. 7-42/14494, k. 442-443)
606. Jerzy Mickiewicz
21 IV 1694 (ML 146, s. 825)

607. Teodor Okulicz Kozaryn (x Krystyna Aleksandrówna Poźniakówna
 † 1706, pisarzówna gr. wil., analfabetka)
 Wzm. 23 IV 1696 (LVIA, SA 14508, k. 199–202)
 Wzm. 6 X 1706 w testamencie żony, nie wiadomo, czy jako żyjący
 (LVIA, SA 14499, k. 186–187v)
 Michał Kazimierz Hrebnicki – 4 VII 1696 (ML 581, k. 726-v) – był
 podstolim witeb.
608. Otto Filip Klopman (von Klopmann)
 6 VIII 1697 (LVIA, F. 1275, nr 698)
 22 IV 1700 (LVIA, SA 4715, k. 605–606)
609. Jozafat Kościeszka Żaba, podwojewódzic, starosta koszański
 N 17 IX 1697 po † Przysieckiego (ML 149, s. 61)
610. Piotr Oskierka
 N 15 II 1698 po † Jozafata Żaby (ML 149, s. 145 – bez imienia)
 A 3 V 1698 na wojskiego moz. (ML 149, s. 208–209), ale nie utrzymał się!
Uwaga! Możliwe, że chodzi tu o Piotra Kazimierza Oskierkę, łowczego
 poł., bo choć wdowa po nim zawsze występowała z tytułem łowczyny, to
 córka Anna (Janowa Kosarzewska, łowczyna poł.) 18 I 1713 nazywana
 jest podstolanką poł. (NGABM, F. 1734, nr 12, k. 82).
611. Michał Zywult, budowniczy (x Krystyna N.)
 20 XII 1698 (RNBSPet., AD 183, k. 40)
 14 VII 1733 (AWAK VII 292)
612. Andrzej Korsak Bobynicki, strażnik
 N 19 IV 1699 po † Oskierki (ML 148, k. 143); N 1699 (Bon. XI 186)
 11 X 1704 (NGABM, F. 1734, nr 8, k. 55-v); † 1704? (LVIA, SA
 4729/2, k. 954-v)
 Hieronim Godlewski 20 XI 1700 „podstoli:” (PANKr. 6122, k. 18)
 i 15 VI 1715 (Jag. 6348) – podstolic
 Bernard Piotr Domarat Godlewski – 12 V 1701 (LVIA, SA 4716,
 k. 789) i 15 XII 1701 (VUB, F. 7–46/14498, k. 46) – był podstolicem
613. Aleksander Chudzyński (Chudziński) h. Cholewa
 1701 (Bon. III 124)
614. Jerzy Korsak
 24 IV 1702 (PANKr. 6122, nr 96)
 Michał Przysiecki – 28 XII 1702 (Piłsud. XIII, nr LII A.b.) i 1703
 (tamże, CII, nr XIII A.b.) – to podstolic

615. Kazimierz Michał Uzłowski (x Konstancja Cedrowska, miecznikówna moz.)
 On? 11 VIII 1703 (AR II 2015 – bez imienia)
 10 II 1711 (RNBSPet., AD 126, k. 88–91)
 A 20 X 1730 na skarbnika nowogr. (ML 166, s. 152–153), ale podstoli
 13 XI 1730 (LMAB, F. 17–19)
616. Jan Żarnicki
 23 XI 1703 (LVIA, SA 51, k. 709v)
617. Hieronim [Michałowicz?] Golejewski
 N 20 X 1704 (ML 148, k. 1432)
618. Aleksander Konstanty Korsak Bobynicki, strażnik (x już 1719 Krystyna Kozieliówna Poklewska † po 7 IX 1735, starościanka dziśnieńska)
 1704 (Uruski VII 224) – N zapewne po † brata Andrzeja
 7 II 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 36-v)
 A 6 VI 1726 na chorążego
 Jan [Kazimierz Kościeszka?] Żaba [*1683, podwojewództwo?] –
 N 19 I 1706 po † Andrzeja Korsaka (ML 154, k. 174) – nie objął
 Krzysztof Rościszewski – 3 II 1708 (LVIA, SA 4722, k. 35) – to
 płocki
619. Stanisław Okulicz Kozaryn, podstolic (x Eufrozyna Marianna Strumberkówna † 1711, analfabetka)
 11 III 1709 (LVIA, SA 53, k. 996–999v)
 13 VII 1710 (LVIA, SA 14503, k. 51v)
 Paweł Franciszek Hłasko – 9 V 1710 (LVIA, SA 13792, k. 349) – to
 podczaszy
 Michał Rypiński – 6 VIII 1710 (NGABM, F. 1734, nr 10, k. 508-v)
 – błędnie zamiast podczaszy!
 Żółtowski – synowie Andrzej SJ i Marcjan 4 X 1714 (LVIA, SA
 4726, k. 742) – z pewnością płocki, bo ten Andrzej (potem jezuita)
 *30 XI 1691 w Płocku (EJ, s. 801)
 Józef Missuna (Mysuna) – [27 IV 1714] (NGABM, F. 1734, nr 13,
 k. 712-v), 5 V 1714 (LVIA, SA 4727, k. 1135), 15 IV 1722 (NGABM,
 F. 1732, nr 49, k. 139), 28 III 1742 (LVIA, SA 13693, k. 52) – był płockim
 Adam Szumski (x Scholastyka Szemiotówna) – 9 VIII 1715 (ML
 159, k. 287) – był płockim

620. Leopold Bęklewski (x już 1716 Róża Świechowska, sędzianka z. oszm.)
20 XI 1716 (LVIA, SA 4730, k. 1039)
6 III 1730 (LwNNB, F. 103, nr 454/IIIc, k. 54); wdowa 26 VIII 1748
(NGABM, F. 1710, nr 41, k. 23)
621. ? Ignacy Teofil Bojanowski
22 VIII 1718 „P:W: poł.” (NGABM, F. 1711, nr 13, k. 6–7) – może
podczaszy?
622. Jan Doweyko (x Marianna Strowpówna)
23 VII 1720 (LVIA, SA 14506, k. 847)
18 II 1741 (LVIA, SA 14535, k. 820)
623. Prażmowski
nie żył? gdy córka Marcjanna w 1721 wzięła ślub z Tomaszem Fabrycym
(Bon. V 242)
624. Jerzy Rusiecki (x Katarzyna Żabianka)
1721 (Żychl. IV 428)
625. Antoni Cyprian Nieścieszko Buynicki, podczaszy
N 6 VI 1726 po A Aleksandra Korsaka (ML 165, s. 406) – nie utrzymał się!
626. Antoni Jan Korsak, chorążyc (x Helena Aleksandra Kirkorówna † w/po
1754, cześćnikówna mścis.)
24 IX 1726 (Łop. 1682)
N 27 XI 1726 po A Aleksandra Korsaka (ML 162, k. 114; AR II, ks.
69/11, s. 175); N 1726 (Bon. XI 126)
A 22 VI 1748 na stolnika
627. Jan Huszcza
2 IX 1732 (LVIA, SA 88, k. 1526v)
Testament z 6 II 1742 aktykowany 20 II t.r. (NGABM, F. 1732, nr 5,
k. 555–560v)
628. Hercyk
Józef, podstolic 12 IX 1733 (Elekt., s. 71; Suffragia 1733, s. 80)
Franciszek Doweyko – 12 IX 1733 (Elekt., s. 45) – to podstolic
Jerzy Kazimierz Szemieth, dzierżawca podborski (1x już 1728
Felicjanna Narwoyszówna † 24 VIII 1754, 1 v. Bakiewiczowa) –
14 IX 1733 (Elekt., s. 227) i 6 X 1744 (ML 172, s. 1035–1036) – to
podstolicowicz

629. Michał Jarmołowicz (Jermałowicz), skarbnikowicz wilkom.
 N 4 IX 1734 aktykowana 19 X t.r. (NGABM, F. 1734, nr 24, k. 134–135)
 – przywilej fałszywy?
 19 X 1734 (tamże, k. 135)
630. Antoni z Łubna Hercyk
 29 I 1737 (NGABM, F. 1734, nr 26, k. 274)
 2 V 1737 (tamże, k. 719) i tegoż dnia płocki (tamże, k. 719v)
 4 VII 1748 (tamże, nr 36, k. 454)
Uwaga! Jednocześnie używał tytułu stolnika (zob.).
 Antoni Kazimierz Szemioth – 22 IX 1741 (LVIA, SA 4753, k. 776–777) – był podstolicem
631. Franciszek Deszpot Zenowicz, podkomorzyc, starosta sznitowski (2x już 12 XI 1740 Róża Naramowska † po 4 I 1772, sędzianka z. oszm.)
 N 22 VI 1748 po A Antoniego Korsaka (ML 176, s. 80–81)
 S 22 VI 1748 (Czart. 776, k. 171)
 A 9 V 1750 na stolnika
 Franciszek Lipski – 3 VIII 1750 (NGABM, F. 1734, nr 39, k. 521-v) i 16 XII 1750 (tamże, k. 767). Ale podstolic (x Rozalia Andrzejkowiczówna) 1753 (Bon. XIV 334) – właściwie chyba podstolicowicz?
632. Konstanty Józef Swołyński, surogator z.
 N 9 V 1750 po A Franciszka Zenowicza (ML 176, s. 481–482)
 11 I 1768 (NGABM, F. 1734, nr 57, k. 561); † a. 26 XI 1768 (z N nast.)
 Stefan Wierciński, krajczy – N a/l. 20 XI 1750 (NGABM, F. 1778, nr 24, k. 1v) – z fałszywej N nast. na krajectwo
633. Jan Bęklewski, starosta jakiewicki (x już 1747 Urszula Billewiczówna, 1 v. Hieronimowa Kotowska, podkomorzyna moz., 2 v. już 1724 Stefanowa Cedrowska, podpułkownikowa JKM)
 wdowa? 7 II 1753 (VUB, F. 4/A–104, nr 7075)
634. Pietraszkiewicz
 N. syn 1754 (AR II 2761)
 Antoni Huszcza, [podstolic?] (x Katarzyna Wieliczówna † po 9 X 1771) – 20 II 1754 „podstol.” (NGABM, F. 1734, nr 43, k. 353–354v), 20 III 1770 „podstol.” (tamże, nr 59, k. 13), 9 X 1771 podstoli (LVIA, SA 148, k. 925) – to podstolic
635. Tomasz Doweyko
 30 IX 1765 „podsto:” (AMCh 433, s. 79) – podstolic?

636. Jan Woyno
30 IX 1765 „podstol. płcki” (NGABM, F. 1775, nr 2, k. 289v) – może płocki?
637. Józef Deszpot Zenowicz (Zienowicz), staroście sznitowski (x już 6 XI 1769 Anna Konopczancka [miecznikówna poł.?), 2v już 3 V 1781 Marciniowa Hercykowa, starościna łądośniańska)
N 26 XI 1768 po † K. Swołyńskiego (ML 184, s. 613)
R 21 V 1776 (ML 547, s. 104)
638. Jan Kozakiewicz
3 IX 1771 (NGABM, F. 1734, nr 61, k. 149)
639. Stanisław Buynicki, starosta krzeszucki (x Teresa Mackiewiczówna † po 21 V 1793)
N 14 VII 1776 po R Józefa Zienowicza (ML 546, s. 40–41)
5 III 1795 (NGABM, F. 1732, nr 7, k. 288)
640. Jan Biegański
4 IV 1777 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 102, k. 43)
Mateusz Reutt – 1777 (Kal. Grodz. 1778, s. 235), 1778 (Nies. VIII 108), 1787 (Kal. Polit. 1788), 1791 (Kal. Wil. 1792, s. 178). Występuje jedynie w kalendarzach i herbarzach zamiast Stanisława Buynickiego – błędne przypisanie urzędu (był oboźnym)
Porzecki – Jan, podstolic został 9 V 1778 s.s. kapitanem isprawnikiem pow. wieliskiego (RGADA, F. 248, nr 4163, k. 71; Mies. 1779, s. 337) – to podstolic lidz.
Józef Doweyko – 25 VIII 1783 „pod” (LVIA, SA 14568, k. 96v) – to podstolic
Antoni Suszyński (x Teresa Boreykówna) – 19 VIII 1778 (NGABM, F. 2768, nr 5, k. 72) – to podstoli smol. (UWKL IV nr 1019)
Michał Łyszczyński – 19 VIII 1788 „pod. Poł.” (AWAK II 193) – błędny odczyt źródła, w którym jest: por[ucznik] pet[yhorski] (FHPL I 194)
641. Jasiński
Tadeusz, podstolic 13 VIII 1790 (NGABM, F. 2574, nr 54, k. 480) i 30 t.m. (tamże, k. 501)
Jan Obrąpalski – 4 I 1795 [s! =1793] (AWAK XVI 297), 2 X 1796 (NGABM, F. 319, inw. 1, nr 5, k. 69) – to podstoli drohicki

PODWOJEWODZI (namiestnik starosty bądź wojewody) połocki

Jako wynagrodzenie w XVII i XVIII w. należało mu się targowe od różnych towarów wwożonych do miasta i pobeczne od wszelkich trunków szynkownych w Połocku (LMAB, F. 105–643, k. 57v).

642–643. Owdoszko Tołstousowicz oraz Tiereszko Konstantynowicz, wymienieni w korespondencji z radą miejską Rygi jako namiestnicy poł., pełnić mogli podrzędne funkcje namiestników z ramienia rzeczywistego namiestnika w. księcia.

b.d. [pocz. XV w.] (Połockije gram. 2015, I, nr 40, II, s. 413)

644. Olechno, namiestnik starosty A. Sakowicza

b.d. [po IV 1444, raczej na początku starostwa A. Sakowicza] (Połockije gram. 2015, I, nr 107)

b.d. [ok. 1445] (Połockije gram., I, s. 151)

645. Omelan, namiestnik starosty A. Sakowicza

b.d. [między 1444 a VI 1447 lub ok. II 1459 ?] (Połockije gram., I, s. 156, 157; Połockije gram. 2015, I, nr 110,111)

646. Iwan, namiestnik starosty A. Sakowicza

b.d. [między 1447 a 1459] (Połockije gram., I, s. 170; Połockije gram. 2015, I, nr 122)

647. Wierkstnia [mylnie jako Wieżgajło?], namiestnik starosty A. Sakowicza

b.d. [między 1451 a 1459] (Połockije gram., I, s. 171; Połockije gram. 2015, I, nr 134)

648. Michał, namiestnik starosty O. Sudymontowicza

17 II [1465] (Rus.-Liw. Akty, s. 203; Połockije gram. 2015, I, nr 168)
2 X [1465] (tamże, nr 171)

649. Iwaszko Danilewicz, namiestnik starosty B. Sakowicza

b.d. [między 1477 a 1480] (Połockije gram. 2015, I, nr 217)

b.d. [między 1477 a 1484] (tamże, nr 218 i 219)

1 XI [1480 lub 1481] (tamże, nr 238)

b.d. [między XI 1480 a 1484] (tamże, nr 239)

650. Sieńko Monkowicz, namiestnik starosty J. Pacewicza

b.d. [między 1496 a 1501] (Połockije gram. 2015, I, nr 324)

651. Ostafiej, namiestnik wojewody S. Hlebowicza

9 XI 1512 (LM 9, nr 114)

652. Iwan Suskij, namiestnik podczas popisu pośród bojarów poł., zapewne wojewody P. Kiszki
V 1528 (RIB XXXIII, kol. 194)
653. Bohdan Iwanowicz, namiestnik wojewody P. Kiszki
8 VIII indykt 1 [=1528] (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4623, k. 7)
2 XI indykt 4 [=1530] (ML 16, k. 144–145v; BA, t. II, nr 187, s. 138 – tu mylnie 1531 r.)
i jeszcze w „dzień św. Piotra” [29 VI ?] 1532 (BA, t. II, nr 188, s. 140)
654. Michajło Hryhorewicz Łowejkowicz, dworzanin hosp.
b.d. [ok. 1532, gdyż „w tot czas jak on był s posłanja gospodarskiego na tom zamku jm. połockom”] (ML 16, k. 134) i 14 X b.r. [zapewne 1532?] jako namiestnik poł. (ML 16, k. 147v)
18 III b.r. [=1533, gdyż pełnił funkcję z ramienia wojewody J. Hlebowicza] (ML 16, k. 120v–121)
655. Paweł Kozicki, marszałek dworu Stanisława Dowojny (1553–1555)
9 III 1552 „na tot czas namiestnik poł.” (Rewizija 1552, s. 133; SRP V, s. 242)
656. Froncko Kasporowicz, namiestnik poł. wojewody S. Dowojny
w III 1552 z tytułem „namiesnik pana wojewodin połockij” (Rewizija 1552, s. 70)
22 II 1558 (LMAB, F. 16–35, k. 18)
657. Waclaw Świdzki, namiestnik poł. (zamkowy) S. Dowojny
25 VII 1561 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 102, k. 1)
Uwaga! W l. 1563–1579 z powodu okupacji Połocka tamtejszy sąd zamkowy nie funkcjonował. Z dużym opóźnieniem w stosunku do innych województw WKsL z powodu wojny i okupacji sąd grodzki w Połocku zainstalował dopiero wojewoda Mikołaj Dorohostajski po wyzwoleniu miasta w sierpniu 1579 r.
658. Mikołaj Szczyt (x Anna Korsakówna Hołubicka, 1 v. Tymofiejowa Hurkowa, podsędkowa witeb.)
6 XII 1581 – tylko Mikołaj, nazwisko nieczytelne (BUW, akc. 1361, nr 347)
jest 21 VII 1582 (AR XXIII 14, plik 3, s. 1, 5)
7 X 1582 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 220, k. 3; Jaszczółt, s. 242–245)
659. Stret Michajłowicz Tyszkowicz (Tyszkiewicz), podstarości dziśnieński (x Katarzyna Korsakówna)

12 IX 1583 (APR 322, s. 658)

4 XI 1587 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4638, k. 18)

660. Jakub Siemaszko (x już 1597 Hanna Dmitrowna Glińska)

16 V 1588 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4638, k. 20)

7 I 1597 (NGABM, F. 694, inw. 4, nr 1336, k. 580)

661. Ostafiej (Eustachy) Korsak Hołubicki, przedtem podstarości brasł.
i horodniczy dziśnieński

15 VII 1598 (NGABM, F. 1778, nr 12, k. 556v)

30 VII 1616 (IJM XXV 240)

662. Roman Łukomski

8 II 1617 (LVIA, F. 599, inw.1, nr 120, k. 54, 57 i nr 123, k. 2)

27 VII 1620 (LNBW, F. 93, nr 337, k. 6)

663. Jarosław Jarosławowicz Drucki Sokoliński (x Maryna Obryńska † 11 V
1640)

9 XI 1620 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 203, k. 47),

ale po N 2 X 1621 Janusza Kiszki na województwo, aż do N 10 III 1623
na surogatorstwo poł. Krzysztofa Druckiego Sokolińskiego, kasztelana
mścis. „na miestce jego na rezydowanie do Połocka dla poradku i opa-
trności i dla otprawowania sudow grodzkich, kotoryje do tego czasu nie
otprawowyane byli” (ML 99, k. 38).

Jest 16 VI 1623 (Gałubowicz, Miscellanea, s. 196) jako namiestnik
z ramienia surogatora poł. Krzysztofa Druckiego Sokolińskiego, kaszte-
lana mścis.

30 IX 1623 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4617, k. 9)

Jan Drucki Sokoliński – 17 VI 1623 (VUB, F. 4/A–529, nr 21464)

– mylnie zamiast Jarosław Drucki Sokoliński

664. Jan Lisowski, rotm. JKM zamku poł., lantwójt (x już 23 II 1646 Maryna
Drucka Sokolińska † w/po 1647)

18 II 1625 namiestnik z ramienia surogatora (AR XXIII 18, plik 6, s. 2;
Gałubowicz, Miscellanea, s. 61–84)

25 II 1625 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4603, k. 47) – tylko namiestnik
z ramienia surogatora Krzysztofa Druckiego Sokolińskiego, kasztelana
mścis.

20 XII 1628 podwojewodzi (RGBM, F. 143, inw. 10, nr 2, k. 1)

18 II 1647 i miecznik up. (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4639, k. 72)

665. Matys Szpak, namiestnik z ramienia wojewody J. Kiszki

11 III 1647 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4640, k. 39)

666. Hieronim Korsak Zaleski, podkomorzyc (x Anna Emanuelówna Kantakuzianka (praw./unitka?), 2 v. 1657 Albrychtowa Konstantynowa Ciechanowiecka, oboźnina WKsL i starościna orsz., 3 v. I 1678 Samuelowa Kazimierzowa Kmicicowa, strażnikowa WKsL)
5 III 1648 (NGABM, F. 1778, nr 12, k. 557v)
4 V 1654 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4077, k. 26)
667. Tomasz Teodorowicz Siellawa (Sieliawa, Sielawa), *1600, kat. (2x Aleksandra Krzysztofówna? Roguska *vel* Rogucka † 1673)
1662 (Trybunał I 285), bez tytułu jeszcze 24 V t.r. (BN 8505, k. 13, 18v–19)
668. Justynian Niemirowicz Szczytt (Szczyt, Szczyth) (x 1648 Joanna Bazyłówna Tukowiczówna † 1694)
22 VI 1666 (BUW, akc. 1361, nr 6; PSB XLVII 564)
27 VI 1670 (PANKr. 5913, k. 57), a „przeszły” 9 IX 1670 (Jag., akc. 32/52, s. 231–234)
Olbrycht Niemirowicz Szczyth – 19 VI 1669 (Elekt., s. 226) – podwojewodziec
669. Jan Władysław Galiński (Galimski), wojski orsz.
29 VII 1670 (Jag., akc. 32/52, s. 231–234)
5 III 1682 (ML 581, k. 673–676), a tytułował się jeszcze 3 X t.r. (ML 502, k. 13–14)
670. Roman Szyszka Stawęcki (Stawicki, Stawiecki), skarbnik
N 4 VI 1682 (NGABM, F. 1778, nr 9, k. 3-v)
8 III 1684 (tamże, F. 1734, nr 3, k. 6), a jako podwojewodziec jeszcze 4 XII 1684 (tamże, F. 1702, nr 2, k. 676) – mylnie, bo nie było wojewody
671. Hieronim Kościeszka Żaba, ekszcześnik, starosta koszański
4 IX 1686 (NGABM, F. 1734, nr 3a, k. 15-v)
Jesienią 1698 usunięty z urzędu (K.S. Radziwiłł do S.A. Szczuki, Biała 11 XI [?] 1698, APP 163a, t. 26, k. 371–373; Vitsko, s. 271), ale na krótko.
22 VI 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 7), ale już 19 VIII 1707 ustanowiono kaptur (tamże, k. 529), który funkcjonował jeszcze 21 XI 1707 (tamże, k. 9)
Od 13 XII 1707 podwojewodziec wznowił działalność (tamże, k. 497)
Z tytułem jeszcze 12 V 1721 (ML 160, s. 683)
Uwaga! 4 IX 1686 zebrana na roczkach szlachta wyznaczyła na miejsce podwojewodzkiego Mikołaja Zaleskiego, stolnika wołyńskiego, ponieważ podwojewodziec Żaba był na służbie Rzeczypospolitej (NGABM, F. 1734, nr 3a, k. 15-v).

672. Walerian Antoni Żaba, starosta bialski, podwojewodzie (1x już 1722 Regina Balcewiczówna)
 19 V 1725 (LMAB, F. 198–32)
 13 III 1728 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4122, k. 26), a tylko starosta bialski 1 IX 1728 (NGABM, F. 1732, nr 49, k. 796)
 Remigian Sielicki – 6 VI 1733 (NGABM, F. 1878, nr 2, k. 38) i 8 t.m. (tamże, k. 42) – to podwojewodzi witeb.
673. Trojan Korsak (*11 IV 1720), rotm., eksurogator gr. (1x już 1755 Teresa Ogińska, starościanka jaśwojńska; 2x IX 1763 Kazimiera Hołownicówna Woynianka, oboźnianka poł., 2 v. 1775 Justynianowa Niemirowiczowa Szczyttowa, pisarzowa skarbowa lit.)
 N tuż po/l. 7 VII 1755 (VUB, F. 1-D1124, k. 11-v) – mowa jedynie o ustanowieniu urzędu grodzkiego. Jest 26 X 1755 (KP 1755, nr 123) – bez imienia
 11 IX 1772 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 57), a już 1 X 1772 podwojewodzi prowincji poł. (tamże, k. 83)
 † 1772 (ZMRP 303, nr 667) – błędnie!
 Testament z 12 I 1773 aktykowany 10 III tr. (NGABM, F. 1943, nr 1, k. 207–209v) – jako podwojewodzi prowincji poł.
 † 10 III 1773 (GazWil. 1773, nr XIII, 27 III), ale wymieniony jeszcze w wykazie za 1774 (Kol. Warsz. 1775); † 1793 (Bon. XI 186) – błędnie! Błędnie też, że żył 1798 (Aftanazy I 199)
 Adam Hrebnicki – 3 II 1772 i horodniczy (Trybunał II 313) – błędnie zamiast podkomorzy nadw. JKM
- Uwaga!** Po † T. Korsaka urząd podwojewodzi, z całym zresztą urzędem grodzkim, długo wakował wskutek I rozbioru oraz wyjazdu wojewody Sapiehy w połowie 1773 do Petersburga (PSB XXXV 566) za pozwoleniem królewskim z 28 V t.r. (ML 540, k. 126-v).
- Piotr Onufry Justyn Siellawa, stolnik – 1773 (Żychl. VII 201) i jako podwojewodzi † 28 IV 1789 (ZMRP 303, s. 228, nr 930) – wszystko błędnie!
674. Tadeusz Spinek (Szpinek), buńczuczny buławy polnej lit., ekszędzia gr. N 1774 lub 1775 (zob. nr 697); jest [IX] 1775 (LVIA, SA 3322, k.7) – bez imienia
 1775 i sędzia gr. [s] (Kol. Warsz. 1776), ale jednocześnie występuje surogator gr. Kazimierz Szpinek (tamże)
 Z tytułem jeszcze 1777 jako też wojski i sędzia gr. [s] (Kal. Grodz. 1778, s. 235)

675. Jan Normicki, starosta szarkowski, szambelan JKM (x już 1783? N. Kukiewiczówna, 2 v. już 2 X 1796 Eustachowa Konstantowa Siellawina, szambelanowa JKM)
 N 25 III 1781 aktykowana 1 V t.r. (NGABM, F. 1734, nr 67, k. 5-v), jest 14 VIII t.r. (tamże, k. 375)
 Z tytułem jeszcze 12 II 1784, mimo iż urząd wojewody wakuwał (Czart. 879, s. 188)
 A 1 IV 1784 na chorążego
676. Jan Karol Korsak, starosta chmielański (chmieliński), szambelan JKM (2x już 1779 Róża Mikoszanka ok. 1758 – po 20 IV 1798 s.s., wojszczańska WKsL)
 N 2 XII 1784 aktykowana 2 XII t.r. (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 5)
 8 II 1791 (tamże, nr 72, s. 137); występuje z tytułem mimo likwidacji urzędu, przy czym 29 V 1792 jako „prezydent sądu gr.” (ML 555, s. 1243–1244), a podwojewodzi 16/27 V 1793 (NGABM, F. 1778, nr 40, k. 76), 1 VII t.r. (tamże, F. 1734, inw. 2, nr 1, k. 78), 1794 (SGKP XVa 333); wdowa 2 X 1796 jako podwojewodzina (NGABM, F. 319, inw. 1, nr 5, k. 43)
- Michał Kostrowicki (*ok. 1758), szambelan JKM (1x Franciszka Chrapowicka ok. 1758–30 XII 1796; 2x N. Jelska) – ok. 1780 (SGKP II 124) – data błędna! Był podwojewodzim z ramienia imperatorowej, np. 30 I 1795 (LVIA, SA 6429, k. 20) i jeszcze 1801 (Ciechanowicz III 389)
- Józef Joachim Piottuch Kublicki (x Petronella Korsakówna, wojszczańska poł.) – b.d. (Bon. XI 186; Uruski VII 224) – to podczaszy

SĘDZIA GRODZKI połocki

Urząd pojawił się z opóźnieniem w stosunku do innych powiatów z powodu moskiewskiej okupacji Połocka, gdyż pierwszy sąd grodzki po odzyskaniu miasta w 1579 r. zorganizował dopiero ówczesny wojewoda Mikołaj Dorostajski.

677. Stefan Bohdanowicz Korsak Hołubicki (x Nastazja Łukaszówna Haraburdzianka)
 6 XII 1581 (BUW, akc. 1361, nr 347)
 9 XII 1583 (ML 278, k. 2)
678. Paweł Godaczewski (Gadaczewski)
 5 VIII 1588 (AR XXIII 14, plik 3)

1 IV 1591 i stolnik (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4617, k. 5)
7 I 1597 (NGABM, F. 694, inw. 4, nr 1336, k. 580)

679. Andrzej Szewerdycz (Szewerdzicz, Szewerda)
10 X 1598 (AR II 394)
8 X 1601 (IJM XXVIII 263)
680. Jan Rahoza
2 II 1603 (Racz. 88, k. 102)
6 V 1610 (Oss., akc. 80/62; tamże, nr 14623, s. 9)
681. Michał Stretowicz Tyszkiewicz
Po IV 1611 (AMCh 108, s. 113)
A 20 XI 1617 na pisarza z.
682. Michał Hrehorowicz Korsak
19 XI 1619 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4631, k. 2)
1 IV 1621 (VUB, F. 5–A2–490)
683. Dymitr Rahoza (ewang.)
1622 (LNBW, F. 93–1247, k. 2)
684. Michał Korsak Hołubicki (x Raina Drucka Sokolińska † po 13 XI 1649)
6 III 1629 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4632, k. 15)
XII 1646 (ML 584, k. 115v)
685. Jan Bujnowski (Buynowski), pisarz gr.
14 V 1647 (ML 119, k. 753v)
Testament z 25 X 1664 aktykowany 30 IV 1665 (NGABM, F. 1705,
nr 13, k. 84–91); † a. 13 IV 1665 (tamże, k. 80–81)
686. Marcejan Zbigniew Korsak Bobynicki, podczaszy wend. (x Marianna
Samuelówna Siellicka, 1 v. Romanowa Aleksandrowa Oskierczyna,
strażnikowa poł.)
14 VII 1667 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4101, k. 28v)
9 IV 1682 (ML 329, k. 581-v)
687. Chryzostom Karol Niemirowicz Szczytt, ekszcześnik (2x Marianna Buce-
wiczówna † a. 22 XI 1707, skarbnikówna kow.)
N 4 VI 1682 (NGABM, F. 1778, nr 9, k. 3-v)
Jesienią 1698 usunięty z urzędu przez tzw. republikantów (K.S. Radziwiłł
do S.A. Szczuki, Biała 11 XI [?] 1698, APP 163a, t. 26, k. 371–373;
Vitsko, s. 271), ale wkrótce przywrócony – jest 30 VII 1699 (LVIA,
SA 4715, k. 58v)

11 I 1707 i wojski smol. (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 49–50v), ale już 19 VIII t.r. ustanowiono kaptur (tamże, k. 529), który funkcjonował jeszcze 21 XI t.r. (tamże, k. 9); nazwany sędzią 3 XI t.r. (tamże, k. 187), choć dopiero 13 XII t.r. podwojewodzi wznowił działalność (tamże, k. 497)

688. Remian (Jeremiasz) Sielicki (Sielicki), eksstrażnik

5 V 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 183)

5 II 1714 (Oss. 364)

689. Antoni Cyprian Nieściszko Buynicki, podczaszy

23 III 1716 surogatorski (*Suplement Generalney Konfederacyi* – –, druk)

23 VII 1721 surogatorski (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 12)

Kondrat (Kondraty, Kondratij) Azarkiewicz – 11 XII 1719 (IJM XXVII 316–317) – błędnie, a bez tytułu 16 XI 1722 (tamże)

690. Aleksander Rypiński, stolnik smol.

19 V 1725 (LMAB, F. 198–32)

22 IX 1725 (NGABM, F. 1734, nr 17, k. 1349)

II 1726 (Macuk, Połock, s. 96)

12 III 1726 [s] (IJM XXIX 34)

691. Józef Florianowicz Dobrogost Podbipięta, sędzicowicz z., starosta linowski (x już 1726 Teresa Woynianka, 2 v. Andrzejowa Władysławowa Ukolska, ciwunowa i podkomorzyna tr.)

4 II 1726 [s! =1727?] (Macuk, Połock, s. 96)

11 II 1726 [s] (NGABM, F. 1734, nr 18, k. 816)

Urząd sprawował do śmierci wojewody (2 VIII 1728), ale z tytułem jeszcze 15 I 1743 (tamże, nr 31, k. 439); wdowa? 1 IV t.r. (tamże, k. 464-v)

692. Hrehory Rypiński (x Katarzyna Koreywianka, 2 v. Siemkowska)

17 III 1748 wdowa za Siemkowskim (NGABM, F. 1734, nr 36, k. 767)

693. Stefan Żuk (x Katarzyna Rypińska)

17 III 1748 żona (wdowa?) (NGABM, F. 1734, nr 36, k. 767v)

Uwaga! Zapewne to żona była podwojewodziańką, c. Hrehorego.

694. Szymon Tadeusz Przysiecki, koniuszy

N 15 VII 1755 (RGIA, F. 1343, inw. 27, nr 6570, k. 13)

A 9 III 1765 na pisarza z., ale jako sędzia gr. jeszcze 2 V 1765 (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 437) – przed P i reasumpcją sądów ziemskich

Antoni Wawrzyniec Podbipięta (1x Cecylia Orzechowińska † między 24 XI a 14 XII 1764) – 1761 (Estr. XXXIII 417–418), 30 IX 1765 sędzia (Mienicki, Rejestr, s. 338) i „sęd. gr” (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 443v), 4 II 1772 „SWP” (tamże, F. 1734, nr 63, k. 244) – to sędzic gr.

695. Jan Chrapowicki, łowczy
 II 1756 (ZMRP 303, s. 132, nr 167) – data błędna!
 N? 1765 (Bon. III 83), jest 5 III 1765 (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 33)
 1765 pierwszy (Kol. Warsz. 1766) – bez imienia
 16 IX 1772 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 300, 304), a 9 XII 1772 sędzia
 gr. prowincji poł. (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 7). Bez tytułu między 19
 IV 1773 a 11 IV 1775 (VL VIII 766)
696. Tadeusz Przysiecki (Przesiecki), starosta biecki (biedcki) i szewiński
 (x już 6 III 1771 Joanna Kublicka † po 23 VIII 1779, podczaszanka poł.)
 5 III 1765 (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 33)
 1765 drugi (Kol. Warsz. 1766) – bez imienia
 16 IX 1772 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 300, 304). Jako jedyny z urzęd-
 ników grodzkich nie złożył po I rozbiornie przysięgi Katarzynie II
 i konsekwentnie tytułował się sędzią gr. woj. poł., a nie prowincji poł.,
 z tytułem jeszcze 23 XI 1776 (RGBM, F. 143, karton 9, nr 8, k. 6-v)
 A 4 XII 1778 na wojskiego orsz. (ML 546, s. 160–161: bez tytułu
 sędziego gr.)
697. Tadeusz z Będkowa Spinek (Szpinek), buńczuczny buławy polnej WKsL
 (1x [11 VIII ?] 1765 Joanna Szorcówna † w/po 1777?, wojszczanka up.)
 8 VIII 1765 (ML 186, s. 88–90); 1765 trzeci (Kol. Warsz. 1766)
 1767 trzeci (Kol. Warsz. 1768), ale bez tytułu 20 I 1768 podpisał list do
 wojewody (BN 3287, t. II, k. 3–4)
 R a/l. 31 VII 1768 (z N nast.), ale jako trzeci jeszcze w wykazach 1770
 (Kal. Wil. 1771) i 1777 (Kal. Grodz. 1778). Tymczasem już 1774 lub
 1775 podwojewodzi
698. Adam Swołyński (*ok. 1744), surogatorowicz z. (x 1766 Antonella
 [Antonina] Nornicka † po 6 V 1772, starościanka zegaryska)
 N 31 VII 1768 po R T. Spinka aktykowana 2 IX 1768 (NGABM, F. 1734,
 nr 57, k. 194)
 16 IX 1772 (tamże, nr 63, k. 300, 304), a już 1 X 1772 sędzia gr. provin-
 cji poł. (tamże, k. 91–92v). Nazwany sędzią gr. woj. poł. jeszcze 18 VI
 1778 (ML 549, s. 318–319)
- Symon Obrapalski – N 12 VIII 1768 (Zaliwaka IV 7) – błędnie!
 Michał Dobrogost Podbipięta – 28 V 1771 „sędz.” (NGABM, F. 1734,
 nr 62, k. 949) – to sędzic
 Łuskina, podstoli witeb. – 26 IX 1772 (Żukowicz, Uprawlenie i sud,
 s. 81) – błędnie!

699. Hilary Obrąpalski, regent z. i gr.
 N 6 III 1774 aktykowana 23 VII t.r. w Trybunale (Zaliwaka IV 7)
 A 1 X 1774 na podczasego (z tytułem regenta [s]) – nie objął!
 Między 24 VII a 30 IX 1789 „ex sędz.” (LVIA, SA 2839, s. 5/ k. 5v)
 Szymon Buynicki, starosta prychabski (x 20 I 1772 Wiktoria Sielawianka 31 III 1752 – po 13 VII 1772, stolnikówna poł.) – między [1 X 1774] a 11 IV 1775 (VL VIII 769) i jeszcze 1783 (Uruski II 70), a tylko starosta prychabski 12 II 1784 (Czart. 879, s. 193) i 14 II 1792 (tamże, s. 816) – to sędzia gr. prowincji poł. (w Rosji)
 Michał Szczytt (*1750), horodniczyc – między [1 X 1774] a 11 IV 1775 (VL VIII 829) – to sędzia gr. prowincji poł. w Rosji mianowany 13 IV 1773 przez gubernatora M. Kreczetnikowa w miejsce T. Przesieckiego (NGABM, F. 1943, nr 1, k. 298–299v)
700. Hilary Korsak, rotm. i lantwójt (x już 1761 Aniela Baykowska)
 1772 (BUW, akc. 1361) – data błędna!
 [IX] 1775 (LVIA, SA 3322, k. 6)
 1775 (Podymne min., s.122); b.d. (Bon. XI 184)
 Z tytułem jeszcze 1781 (Uruski VII 223), a tylko rotm. 1783 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie); † a/l. 1795 (Bon. XI 184)
701. Kazimierz z Bętkowa Spinek, eksurogator gr.
 28 III 1780 (NGABM, F. 1734, nr 67, k. 78) – błędnie zamiast surogator gr!
 N 25 III 1781 aktykowana 23 VII t.r. (LVIA, SA 164, k. 117–118v)
 P 23 VII 1781 w Trybunale na sęstwo pierwsze (Sucha 131/155, s. 155) – bez imienia
 12 VI 1782 (NGABM, F. 1734, nr 68, k. 447)
 1782 pierwszy (Kal. Grodz. 1783, s. 119); 1782 drugi [s] (Kol. Warsz. 1783)
 Potem znowu surogator gr. (N 16 I 1784)
 Z tytułem sędziego gr. jeszcze 25 IX 1788 (NGABM, F. 2574, nr 30, k. 648)
702. Jan Korsak (*ok. 1738 lub 1744), rotm. (x 1764 Marianna Korsakówna Udzielska † między 24 VII 1789 a 20 IV 1798 s.s., wojszczanka poł.)
 1765 (Bon. XI 182) – błędnie! to Jan Korsak, sędzic pogr!
 N 25 III 1781 na sęstwo drugie aktykowana 1 V t.r. (NGABM, F. 1734, nr 67, k. 1-v)
 Z tytułem jeszcze 16 VIII 1784 (NGABM, F. 1778, nr 33, k. 305), a 16 IX 1784 ekssędzia (Naruszewicz, Diariusz, s. 342); z tytułem 11 II

1791 (NGABM, F. 1734, nr 72, k. 144), ale jako eksksędzia został 25 II 1792 komisarzem granicznym (Czart. 879, s. 825)

703. Marcin Borowski (błędnie Borawski), stolnikowicz up.
N 25 III 1781 na sęstwo trzecie aktykowana 1 V t.r. (NGABM, F. 1734, nr 67, k. 6–7v)
16 IX 1784 (Naruszewicz, Diariusz, s. 342) – bez imienia
N 1 XII 1784) na pisarza gr.
704. Ignacy Franciszek (Franciszek Ignacy) Doboszyński, podczaszy smol.
N 2 XII 1784 aktykowana tegoż dnia (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 1)
1785 pierwszy – jako Franciszek (Kal. Grodz. 1786; Kal. Polit. KP i WXL 1786, s. 203)
20 VI 1790 „do ekstynkcyi życia przychodzący” (Czart. 737, s. 283 – bez imienia)
Umierając starał się o C dla syna [Joachima], szambelana, o co król prosił wojewodę Żabę 4 VI 1790 (Czart. 737, s. 281, 283), ale ten obiecał urząd już komuś innemu, o czym poinformował króla 20 VI t.r. (tamże)
705. Symeon (Symon, Szymon) Tadeusz Obrąpalski (Obrompalski), eksmiecznik
N 2 XII 1784 aktykowana tegoż dnia (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 3)
1785 drugi (Kal. Grodz. 1786; Kal. Polit. KP i WXL 1786, s. 203)
12 I 1791 (AWAK IX 113)
1792 pierwszy (Kal. Polit. 1793) – przywrócony przez Targowicę!
1 VI 1793 pierwszy (NGABM, F. 1734, inw. 2, nr 1, k. 1) – w Rosji
1793 pierwszy (Kal. Polit. 1794)
706. Joachim Bohomolec, starosta (starościec) boblewski, pisarzewicz gr. witeb. (x Petronella Mirska, miecznikówna braśl.)
Zapewne N 2 XII 1784 (zob. poprzednicy), jest 3 II 1785 (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 194)
1785 trzeci (Kal. Grodz. 1786; Kal. Polit. KP i WXL 1786, s. 203)
9 II 1790 (NGABM, F. 1778, nr 37, k. 82-v), a eksksędzia [31 V 1792] (RGADA, F. 12, nr 218, k. 49)
707. Benedykt Kawecki (*20 III 1753), szambelan JKM, kapitan wojsk kor.
N a/1. 18 IV 1790 po R. J. Bohomolca, o czym tego dnia wojewoda Żaba poinformował króla, który 6 III 1790 zalecał go temuż do sęstwa „teraz wakować mającego” (Czart. 737, s. 275, 277)
25 V 1790 (NGABM, F. 2574, nr 54, k. 413)
Od 25 II 1792 komisarz graniczny poł. (Czart. 879, s. 825) – z tytułem sędziego gr.

1792 drugi (Kal. Polit. 1793) – przywrócony przez Targowicę!

1 VI 1793 drugi (NGABM, F. 1734, inw. 2, nr 1, k. 1) – w Rosji, ale tylko kapitan wojsk kor. 13/24 VI 1793 (NGABM, F. 1778, nr 40, k. 248)

1793 drugi (Kal. Polit. 1794) – bez imienia)

708. Ignacy Narkowicz Podwiński, sędzic z., chorąży jazdy narodowej brygady pińskiej WKsL

N z pewnością po † Ignacego Franciszka Doboszyńskiego (zob.), jest 16 XII 1790 (NGABM, F. 2574, nr 54, k. 648)

1792 trzeci (Kal. Polit. 1793) – przywrócony przez Targowicę!

1 VI 1793 trzeci (NGABM, F. 1734, inw. 2, nr 1, k. 1) – w Rosji

1793 trzeci (Kal. Polit. 1794)

SĘDZIA POGRANICZNY połocki

709. Jerzy Szczyt Zabielski, koniuszy

4 II 1686 (AWAK XV 483)

710. Kazimierz Piotr Ostrouch, łowczy

1699 (Uruski XIII 93)

12 V 1706 (RGADA, F. 1603, inw. 1, nr 4101, k. 64v)

Testament z 20 X 1721 aktykowany 20 III 1722 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 273–280); † 3 II 1722 (tamże, k. 377-v)

711. Paweł Mikołaj Dunin Kuniński (Koniński), rotm. (x Eleonora Hrebicka † po 4 VI 1721, cześnikówna poł.)

10 VII 1701 (NGABM, F. 1778, nr 14, k. 4v)

21 IV 1718 (tamże, F. 1734, nr 15, k. 295); † a. 28 VI 1718 (tamże, k. 293)

712. Michał Korsak, strażnikowicz (x Elżbieta Lubecka)

9 II 1742 (NGABM, F. 1734, nr 30, k. 263)

13 II 1744 i miecznik (LVIA, SA 4756, k. 109)

N 9 I 1745 (potwierdzenie E na sejmiku) (ML 173, s. 630; LVIA, SA 110, k. 1317–1318v)

E 4 II 1755 (RGIA, F. 1343, inw. 23, nr 7177, k. 407)

7 VII 1764 (NGABM, F. 1734, nr 54, k. 1694)

713. Antoni Gabriel Hłasko, mostowniczyz (x Rozalia Meduniecka † po 4 II 1790)

E [4 lub 5] II 1743 (Macuk, Połock, s. 107; RGIA, F. 1343, inw. 19, nr 1951, k. 403–406), jest 27 IV t.r. (NGABM, F. 1734, nr 31, k. 214)

E 4 II 1755 (RGIA, F. 1343, inw. 23, nr 7177, k. 407)

26 V 1768 (AR V 5238, s. 4); intromisja wdowy do dóbr 4 V 1771 (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 759–760)

714. Aleksander Korsak, strażnikowicz, sędzic pogr. (x Tekla Rypińska)
22 IV 1746 (NGABM, F. 1734, nr 34, k. 463v)
9 II 1754 (tamże, nr 43, k. 115), ale tylko strażnik 27 V 1756 (tamże, nr 45, k. 912v) i 1 III 1757 (tamże, nr 46, k. 337), tylko namiestnik gr. 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 322), tylko strażnik 18 IX 1766 (NGABM, F. 1734, nr 55, k. 1102), tylko namiestnik gr. 11 X 1766 (tamże, k. 1143). Wdowa 8 III 1771 tylko namiestnikowa gr. (tamże, nr 62, k. 661–662v) – sędzic?

715. Kazimierz Sipayło (Sypayło) (x Rozalia Chrzanowska)
E krótko a 15 VII 1749 (AR V 2579, cz. III, s. 173–175)
5 V 1751 (NGABM, F. 1734, nr 40, k. 597v)
22 VIII 1757 (tamże, nr 46, k. 981)

Lucjusz Korsak (s. Michała) – 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 322) – to sędzic

716. Onufry Hiacynt Łuskina (*17 VIII 1732), krajczy witeb.
30 V 1766 pierwszy (Kamer. III 323, k. 49)
1770 drugi (Kal. Wil. 1771)
1774 pierwszy (Kol. Warsz. 1775)
1777 (Kal. Grodz. 1778, s. 235)

717. Aleksander Sumorok, regent z. i gr. (x Marianna Jeśmanówna 1771)
Tylko regent z. i gr. 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 312), a jest 3 I 1766 (NGABM, F. 1734, nr 55, k. 42)
30 V 1766 drugi (Kamer. III 323, k. 49)
1770 pierwszy (Kal. Wil. 1771)
4 V 1772 i regent (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 64)
28 XII 1772 sędzia pogr. i regent prowincji poł. (tamże, k. 281)
1774 trzeci [s] (Kol. Warsz. 1775)
30 VI 1777 (NGABM, F. 1734, nr 64, k. 185), 1777 (Kal. Grodz. 1778, s. 235)
W 1778 jako b. sędzia z. [prow.] poł. został II asesorem sądu cywilnego namiestnictwa poł. (Mies. 1779, s. 328)

Uwaga! 30 V 1766 sędziami pogr. byli jedynie O. Łuskina i A. Sumorok (Kamer. III 323, k. 49).

Jan Korsak, strażnikowicz i sędzic pogr. – 1765 i rotm. (Bon. XI 182) – błędnie jako sędzia gr., data też błędna! 1 IX 1769 (NGABM, F. 1734, nr 58, k. 1027) – sędzic

Jerzy Korsak – 1 IX 1769 (NGABM, F. 1734, nr 58, k. 1027), 13 X 1778 (tamże, F. 2574, nr 9, k. 479) – sędzic

718. Krzysztof Witt (Wit)

1774 drugi (Kol. Warsz. 1775)

1777 (Kal. Grodz. 1778, s. 235)

Ludwik Korsak – 29 XI 1776 (NGABM, F. 1734, nr 61, k. 254) – błędnie (sędzic?)!

719. Antoni Podwiński, koniuszy

29 V 1781 (NGABM, F. 1734, nr 67, k. 66)

E 11–12 II 1784 na sędziogo z. (Czart. 879, s. 185) i ekszędzia pogr. 12 II 1784 (tamże, s. 188)

720. Jan Jeśman, miecznik brasł. (x już 3 IV 1778 Anna Obrąpalska *ok. 1753–po 20 IV 1798 s.s. miecznikówna poł.)

16 V 1783 (NGABM, F. 1734, nr 69, k. 288)

8 II 1786 (Czart. 879, s. 327, 338)

1787 pierwszy (Kal. Polit. 1788)

Vacat 1788 (Kal. Wil. 1789)

Wdowa między 24 VII a 30 IX 1789 (LVIA, SA 2839, k. 4, 44 v), ale jeszcze wymieniany 1790 (Kal. Wil. 1791, s. 172) i 1791 (Kal. Wil. 1792, s. 179)

721. Jerzy Kulesza, rotm. (x już ok. 1765 Weronika Rahożianka ok. 1742 – po 20 IV 1798 s.s.)

12 II 1784 (Czart. 879, s. 172, 178)

Wdowa między 24 VII a 30 IX 1789 (LVIA, SA 2839, k. 71)

722. Antoni Obrąpalski (Obrompalski *ok. 1750 lub ok. 1753), rotm. (x już 1782 Ester Szystowska, ok. 1760 – po 20 IV 1798 s.s., podczaszanka bełska) Kredens 12 II 1784 (Zaliwaka IV 7) i jako taki t.d. (Czart. 879, s. 171, 177, 188, 193)

1787 drugi (Kal. Polit. 1788); 1787 – jedyny sędzia pogr. (Kal. Wil. 1789)

1792 pierwszy (Kal. Polit. 1793)

1793 pierwszy (Uruski XII 15; Kal. Polit. 1794)

14 III 1797 rotm. i ekszędzia pogr. (NGABM, F. 2512, inw. 1, nr 23, k. 2v–3)

20 IV 1798 s.s. sędzia (NGABM, F. 319, inw. 1, nr 13, k. 301)

23 V 1805 [s.s.] (Zaliwaka IV 8) – z tytułem?

Ludwik Nowacki – 3 IX 1785 (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 1229) – błędnie zamiast orsz.

Jan Korsak, ekszędzia gr. – 8 II 1786 (Czart. 879, s. 330) – błędnie!

723. Stefan Korsak, rotm. (X już 1767 NN)

N zapewne po † J. Jeśmana (zob.)

[25] V 1789 (VL IX, s. 90)

1792 drugi (Kal. Polit. 1793)

1793 drugi (Kal. Polit. 1794)

1794 [s! =1793?] sędzia graniczny (Bon. XI 191); † a/l. 1804 (Bon. XI 183)

Dominik Korsak (x Kajetana Koszkówna) – 13 IX 1790 (NGABM, F. 2574, nr 54, k. 538), 4 XI 1791 (tamże, nr 23, k. 209) – to sędzie

Aleksander Jeśman – 13 III 1818 s.s. (Zaliwaka V 76) – sędzie

SĘDZIA ZIEMSKI połocki

Pierwsza N z uwagi na okupację moskiewską Połocka i województwa poł. była opóźniona w stosunku do innych powiatów WKsL, gdzie dokonano powołania na urząd już w l. 1565–1566.

724. Łukasz Bohdanowicz Haraburda

N 28 VII 1570 (ML 267, k. 311-v; RGV, s. 76)

W 1571 jako kandydat na posła z Połocka wymieniony bez tytułu (Lulewicz, s. 125)

UWAGA! Łukasz Haraburda (zm. ok. 1585) nie wykonywał należycie obowiązków, gdyż przebywał z dala od miejsca urzędowania, poza nieokupowanym terytorium ziemi poł., bądź nawet R z urzędu. W praktyce podczas bezkrólewia 1572–1574 sąd ziemski poł. nie funkcjonował. Na początku stycznia 1574 r. starosta dziśnieński Borkułab Korsak informował bowiem, że „w nas w ziemi połockoj sudu niedostawajet’ pro niebytnost’ sudi i podsudka ziemskich, preto rokow sudowych ziemskich niet”. W związku z tym szlachta poł. na odbytym w końcu 1573 r. sejmiku „prisadiła” swoich deputatów do obu grodów urzędujących wówczas na nieokupowanej przez Moskwę części województwa, by wspólnie z urzędnikami grodzkimi sędzili również sprawy ziemskie, mianowicie w Leplu owym deputatem został Hermohen Sielawa, zaś w Dziśnie Jarosz Ostafiejewicz Korsak, potem sędzia z. poł. (Zb. Rus., rkps 155, Varia 3e, s. 215–216: B. Korsak do G. Hornostaja, Borowno 2 I 1574). W istocie podczas bezkrólewia (koniec 1573, może też koniec 1575?) odbywały się zjazdy (sejmiki) szlachty poł. w Berezweczu, na których decydowano o wspólnym odprawowaniu (ewentualnie wznowieniu wspólnego odbywania) spraw ziemskich i grodzkich przed sądem

grodzkim z przydaniem obranego przez szlachtę deputata (zob. tamże, list B. Korsaka z 2 I 1574; APR 322, s. 131–138 – dekret grodzki dzi-sieński z datą 2 I 1576; Radaman, s. 28–36).

725. Jesif (Józef) Janowicz Korsak

? N 1574 przez Henryka Walezego (RGV, s. 76) bądź, co pewniejsza, wybrany na sędziego przez szlachtę na lokalnym sejmiku na podstawie uchwalonego w końcu X 1574 na zjeździe wileńskim kaptura WKsL (Akta zjazdów, t. I, s. 126). Już 1 XI 1574 z tytułem sędziego z. (tamże, s. 111; Umaniec, s. 257)

A 27 VII 1586 na wojskiego (ML 73, k. 209v–210; ML 74, k. 122-v; RGV, s. 75), ale nie R z sędstwa i z tym tytułem jeszcze 17 I 1595 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4627, k. 14)

A 20 VIII 1597 na kasztelana min. (ML 83, k. 256–257v)

726. Fronc (Franciszek) Bartoszewicz Żuk, pisarz polny lit., wojski

E 20 XI 1597 i N 10 I 1598 po A J. Korsaka (ML 83, k. 280-v; RGV, s. 76)

2 VI 1598 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4601, k. 6)

727. Jarosz Ostafiejewicz Korsak, deputat szlachty poł. obrany do sądu gr. (kapturowego) w Dziśnie podczas bezkrólewia 1575–1576

E 15 III 1599 i N 28 IV t.r. po † F. Żuka i za protekcją K. Radziwiłła „Pioruna” (ML 85, k. 2-v; ADS I 215; RGV, s. 76)

7 X 1608 (AR XXIII t. 14, plik 3, s. 70)

728. Aleksander Stretowicz Tyszkiewicz, pisarz z. (x już 7 XI 1613 N. Sadow-ska; 2x Anna Świdorska 1671)

Jest 10 VI 1611 (ML 93, k. 393)

† 1644; # 13 IX 1644 (J. Tyszkiewicz, *Kazanie Przy Exeqviach Godney Pamięci Iego Mości Pana Alexandra Tyszkiewicza...*, Vilnae 1645; Estr., XXXI 488)

729. Michał Stretowicz Tyszkiewicz, podsędek

N 31 X 1644 po † A. Tyszkiewicza (ML 114, k. 639v–640; RGV, s. 76)

Testament z 12 V 1655 aktykowany 24 V t.r. (LVIA, SA 3/II, k. 1122–1125v)

730. Gabriel Korsak Hołubicki, pisarz z.

E 21 X 1658 na sejmiku w Kobryniu (ML 130, k. 287-v)

N 1 XI 1658 po † M. Tyszkiewicza (tamże; RGV, s. 78)

† „w czasie wojny moskiewskiej” (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 458)

731. Jan Podbipięta, podsędek

30 V 1668 (NGABM, F. 1778, nr 3, k. 13; RGV, s. 77)

10 XI 1673 (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 534)

† a. 30 XII 1673 (tamże, k. 541-v); błędnie, że † 1676/1677 (PSB XXVII 71)

Dawid Korsak – IX 1669 i marszałek kaptura (Żychl. XIX 59; Bon. XI 190: tylko data roczna) – błędnie!

732. Michał Newelski, podsędek, dworz. JKM

Objął, ale „nie przysięgał” 1 X 1677 (Oss. 364, k. 44)

† 1684 (tamże)

733. Trojan Józef Feliks Pakosz, pisarz z.

21 V 1684 (ZMRP 145) – błędnie?

N 1 I 1685 (ML 143, k. 12v-regestr)

† 3 V 1696 (BOZ 911)

Jan Pakosz – 27 VI 1697 (VL V 921; Żychl. IV 217: tylko rok) – błędnie zamiast stolnik

734. Samuel Kazimierz Przysiecki, podsędek

E 3 VII 1696 (PSB XXXIX 40), z tytułem 4 VII 1696 (ML 581, k. 726-v)

N 20 X 1697 po + T. Pakosza (ML 149, k. 144)

8 IV 1721 (IJM XXVI 410); † 1721/1722 (Dzieje Ciechanowieckich, s. 155, przyp. 79)

Uwaga! E „całego wakującego ziemstwa” miała odbyć się 14 V 1725 (LMAB, F. 198–32).

735. Trojan Hłasko, horodniczy

11 X 1713 (Zaliwaka IV 68) – data błędna!

N 6 VI 1726 po † Samuela Przysieckiego (ML 165, s. 399–401)

N 1727 (Uruski V 154) – błędnie!

5 IX 1748 (NGABM, F. 1734, nr 36, k. 22); † a. 21 X 1748 (ML 176, s. 168)

736. Antoni Wincenty Pakosz, surogator z. (x już 10 IX 1771 Helena Siellicka † 1815, regentówna kancelarii w. lit.)

N 9 III 1765 na sęstwo pierwsze (ML 184, s. 288–289; Kamer. III 325, s. 13; Czart. 777, s. 466; Czart. 1131, s. 626)

13 XI 1783 (NGABM, F. 1734, nr 69, k. 1125); wymieniony przez króla 26 I 1784 (Czart. 695, s. 63–64)

R a/l. 11 II 1784 (z E nast.) i już 12 II 1784 ekszędzia (Czart. 879, s. 193), ale z tytułem jeszcze 16 VII 1788 (tamże, F. 2574, nr 30, k. 541); † 1795 (Żychl. IV 218)

737. Piotr Buynicki, podczaszyc, starosta kraszucki (x Anna Kamińska † po 11 XII 1766)
N 9 III 1765 na sęstwo drugie (ML 184, s. 289–291; Kamer. III 325, s. 13; Czart. 777, s. 466: bez tytułu; Czart. 1131, s. 630: bez tytułu);
N 1765 (Bon. II 237)
1780 trzeci [s] (Kal. Grodz. 1781, s. 138)
30 XI 1784 prezydent z. (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 30)
14 II 1792 prezydent (Czart. 879, s. 815)
Ogłoszony 22 II 1792 z urzędu prezydentem sądu ziem. (Czart. 879, s. 822)
738. Jerzy (Jerzy Krzysztof?) Korsak, starosta kuszlicki (x już 1762 Katarzyna Baykowska † po 14 V 1765)
N 9 III 1765 na sęstwo trzecie (ML 184, s. 291–293; Kamer. III 325, s. 13; Czart. 777, s. 466: bez tytułu; Czart. 1131, s. 630: bez tytułu),
aktykowana 3 VI t.r. (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 9–10v)
9 XII 1772 sędzia z. prowincji poł. (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 7),
a tylko rotmistrz 1775 (Podymne min., s. 122)
17 X 1775 sędzia z. woj. poł. (RGBM, F. 143, karton 9, nr 5); nazwany
15 I 1781 tylko starostą kuszlickim (AR V 18887, s. 88: bez imienia)
1782 trzeci (Kal. Grodz. 1783, s. 119), wymieniony 26 I 1784 przez
króla – bez imienia (Czart. 695, s. 63–64)
R a/l. 11 II 1784 (z E nast.), z tytułem jeszcze 19 IV 1784 (NGABM,
F. 1734, nr 70, k. 287), a ekssędzia 21 IV 1784 (tamże, k. 295)
Tymczasem 14 V 1792 sędzia z. i starosta kuszlicki, samozwańczy mar-
szałek konfederacji woj. poł. (Wolański, s. 364–365), zaś jako ekssędzia
został [31 V 1792] obrany marszałkiem konfederacji woj. poł. (RGADA,
F. 12, nr 218, k. 47v, 49)
† 21 XII 1792 (Tabl. Korsaków); † 1792 (Bon. XI 182)
739. Ignacy Jeśman, rotm. (x Michalina Wazgirdówna; x Zofia Łuskinianka,
wojszczanka witeb.)
E 4 II 1765 (Zaliwaka V 75)
N 9 III 1765 na sęstwo czwarte (ML 184, s. 293–294; Kamer. III 325,
s. 13; Czart. 777, s. 466: bez tytułu; Czart. 1131, s. 630: bez tytułu)
aktykowana 3 VI t.r. (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 11–12v)
30 XII 1772 sędzia z. prow. poł. (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 408)
Kredens 19 VII 1773 na prezydenta sądu z. prowincji poł. (w Rosji)
(Zaliwaka V 75)
8 II 1781 sędzia z. woj. poł. (LMAB, F. 20–3322, k. 1)

Ogłoszony 22 II 1792 z urzędu sędzią ziem. (Czart. 879, s. 822)
[31 V 1792] sędzia z. (RGADA, F. 12, nr 218), jako pierwszy podpisał
akt konfederacji targowickiej woj. poł.

[Hilary] Obrąpalski – 1774 (VL VIII 731) – sędzia gr.

Jan Szantyr (*1741), rotm. (x już 1764 Felicjana Hłaskówna 1749–
1771, starościanka szmeltyńska) – † 1774 (PSB XLVII 43; Jag. 5344,
t. IV, k. 187v) – to sędzia z. prowincji poł. (w Rosji)

Stanisław Snarski – 17 XII 1776 (NGABM, F. 1734, nr 61, k. 262)
– sędzia z. prowincji poł. (w Rosji)

Mateusz Reutt – 28 XII 1781 (ML 443, k. 200v) – błędnie zamiast
obożny!

740. Antoni Podwiński, sędzia pogr. (x Marianna Węclawowiczówna *vel*
Wensławowiczówna)

E 11–12 II 1784 po R Antoniego Wincentego Pakosza (Czart. 879,
s. 185–186: kredens)

N 2 IV 1784 na sęstwo trzecie po R Antoniego Pakosza (ML 551,
s. 911–912)

Ogłoszony 22 II 1792 z urzędu sędzią ziem. (Czart. 879, s. 822)

741. Wincenty Korsak, rotm.

E 11–12 II 1784 po R Jerzego Korsaka (Czart. 879, s. 171–179: kredens)

N 3 IV 1784 na sęstwo czwarte po R Jerzego Korsaka (ML 551,
s. 912–913)

10 IX 1785 (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 1256)

R a/l. 8 II 1786 (z E nast.); potem pisarz z. (N 2 III 1786)

Załenski – syn August „sędzic woj. poł.” 12 II 1784 (Czart. 879,
s. 195) – to Jozafat, pierwszy asesor niższego sądu z. powiatu poł.
w Rosji

742. Marcin Niemirowicz Szczytt (Szczyt, *1749), chorąży petyhorski (x już
19 I 1777 Angela [Aniela] Minkowska Bohuszewiczówna † w/po 1794,
skarbnik[owicz]ówna min.)

E 8 II 1786 po R W. Korsaka (Czart. 879, s. 327–328: kredens, or.;
s. 329–332: kredens; PSB XLVII 573)

N 1 III 1786 na sęstwo czwarte po R W. Korsaka (ML 551, s. 1222–1224;
PSB XLVII 573)

Ogłoszony 22 II 1792 z urzędu sędzią ziem. (Czart. 879, s. 822; PSB
XLVII 573)

Stanisław Mohuczy jako „prezydent sądów poł.” otrzymał 12 IV 1786 N na szambelana JKM (ML 546, s. 452–454) – to piąty asesor głównego sądu z. namiestnictwa poł. (Mies. 1787, s. 205)

Tadeusz Buynicki – [25] V 1789 (VL IX, s. 90) – błędne imię lub sędzic

Petrykowski – synowie Józef, „sędzic woj. poł.” 22 XI 1790 (FHPL I 216) oraz Tadeusz „sędzic poł.” i agent trybunalski na kadencji wil. 1790/1791 (LMAB, F. 255–1294, s. 1007) – to Wincenty, drugi asesor I departamentu sądu z. namiestnictwa poł. w Rosji

Tadeusz Przysiecki (x Joanna Kublicka, podczaszanka poł.) – II poł. XVIII w. (Żychl. XIX 49) – to sędzia gr.

SĘDZIA ZIEMIAŃSKI (ZIEMSKI) połocki

Na mocy dwu konstytucji Sejmu Wielkiego z 3 I 1792, oblatowanych 10 I t.r. w grodzie warszawskim (VL IX, s. 370–375), z urzędu zostali sędziami ziem. dotychczasowi sędziowie i pisarz z. Pozostałych, brakujących do kompletu, sędziów ziem. wybrano w dniach 18–22 II 1792 na odbywającym się w Czasznikach (14–27 II) sejmiku pod dyrekcją wojewody Tadeusza Żaby; dnia 18 II głosowano na Leonarda Tomaszewicza, komisarza c-w. (111 głosów za, 212 przeciw), 19 II na Antoniego Szyszkę, stoln[jkowicza] brasł. (21 za, 231 przeciw) i Kazimierza Bielikowicza, komisarza c-w. (294 za, 19 przeciw), 20 II na Wincentego Przysieckiego, komisarza c-w. (261 za, 57 przeciw), Jana Reutta, budowniczyca i komisarza c-w. (303 za, 12 przeciw) i Dionizego Hrebnickiego, horodniczego (169 za, 92 przeciw), 21 II na Kazimierza Świackiego, krajczego (300 za, 17 przeciw), Mikołaja Rypińskiego, komisarza c-w. (114 za, 78 przeciw) i Antoniego Obrąpalskiego, komisarza c-w. (215 za, 72 przeciw), 22 II na Kajetana Bruna, komisarza c-w. (248 za, 67 przeciw), Franciszka Sielawę, komisarza c-w. (114 za, 65 przeciw) i Andrzeja Wazgirda, podstolego tr. (160 za, 90 przeciw); tegoż 22 II ogłoszono wyniki i sędziowie złożyli przysięgi (Czart. 879, s. 815–835).

743. Piotr Buynicki, prezydent z.

Ogłoszony 22 II 1792 jako prezydent z mocy konstytucji z 3 I 1792 (Czart. 879, s. 822)

14 V 1792 prezydent sądów ziem. (Czart. 919, s. 571–573)

1793 (Kal. Polit. 1794); † a. 2 X 1796 (NGABM, F. 319, inw. 1, nr 5)

744. Ignacy Jeśman, sędzia z.

Ogłoszony 22 II 1792 z mocy konstytucji z 3 I 1792 (Czart. 879, s. 822)

1793 (Kal. Polit. 1794)
1794 [s! =1793?] (Uruski VI 71)

745. Antoni Podwiński, sędzia z.
Ogłoszony 22 II 1792 z mocy konstytucji z 3 I 1792 (Czart. 879, s. 822)
13/24 VI 1793 prezydent (NGABM, F. 1778, nr 40, k. 247)
746. Marcin Niemirowicz Szczytt (Szczyt), sędzia z.
Ogłoszony 22 II 1792 z mocy konstytucji z 3 I 1792 (Czart. 879, s. 822; PSB XLVII 573)
16 I 1794 (NGABM, F. 1731, nr 59, k. 129-v; PSB XLVII 573); żył 1800 (tamże)
747. Wincenty Korsak, pisarz z.
Ogłoszony 22 II 1792 z mocy konstytucji z 3 I 1792 (Czart. 879, s. 822–823)
26 II 1792 (tamże, s. 829). Po zwycięstwie Targowicy powrócił do pisarstwa z.
748. Jan Reutt, budowniczy i komisarz c-w.
E 18–22 II 1792 (Czart. 879, s. 823)
4 VI 1792 (Czart. 932, s. 867)
749. Kazimierz Dewoyna Świacki (Świadzki), krajczy
E 18–22 II 1792 (Czart. 879, s. 823)
29 X 1792 (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 691)
750. Kazimierz Bielikowicz, komisarz c-w.
E 18–22 II 1792 (Czart. 879, s. 823)
751. Wincenty Przysiecki (*ok. 1757), komisarz c-w. i rotm. (x Karolina Kawecka [skarbnikówna parn.])
E 18–22 II 1792 (Czart. 879, s. 823)
4 VI 1792 (Czart. 932, s. 868); 15 III 1797 s.s. rotm. i były sędzia z. (NGABM, F. 2512, inw. 1, nr 23, k. 2v–3)
752. Jan Kajetan Brun, szambelan JKM, komisarz c-w.
E 18–22 II 1792 (Czart. 879, s. 823; Kajetan)
4 VI 1792 (Czart. 932, s. 868)
Tadeusz Missiewicz (Misiewicz), szambelan JKM – 16/27 V 1793 (NGABM, F. 1778, nr 40, k. 161), 13/24 VI 1793 (tamże, k. 241)
– po II rozbiore już w Rosji

SKARBNIK połocki

753. Andrzej Dunin Koniński (Kuniński), sekr. JKM (x Fiedora Korsakówna N 5 XII 1635 (ML 111, k. 494v–495v; RGV, s. 80)
20 III 1645 (ML 115, k. 403v)
754. Jan Bolesław Hieronimowicz Bohatyр Kosarzewski, rotm. JKM pieszy zamku poł., lantwójt od wojewody J. Kiszki (1x Marianna Dybowska; 2x już 1657 Eleonora Hercykówna, 2 v. już 1667 Janowa Siemionowiczowa, cześnikowa wil., 3 v. już 1682 Krzysztofowa Dionizowa Krassowska, podczaszyna rzecz.)
1640 Jan (Uruski VII 298) – data błędna!
N 1 III 1653 po † Andrzeja Konińskiego (ML 128, k. 267-v; ML 585, k. 49v)
23 III 1661 (Codello, s. 30); † a. 4 IV 1662 (z N nast.)
755. Roman Tymofiejewicz Szyszka (Szyszko) Stawęcki (praw.) (x już 1668 Anna Danielówna Kostrowicka † po 13 XII 1713, praw., miecznikówna lidzka)
N 4 IV 1662 po † Jana B. Kosarzewskiego (ML 132, s. 58(54)–59(55))
Tylko pisarz gr. 18 III 1682 (ML 508, k. 336–339)
A (już 1690?) na wojskiego, ale skarbnik 5 VI 1693 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4625, k. 35), 19 IV 1694 (tamże, k. 43v–44) i 27 VIII 1694 (APR 6), a bez tytułu 27 VI 1697 (VL V 921); wdowa tylko skarbnikowa 22 VIII 1700 (NGABM, F. 1734, nr 5, k. 22-v) i 15 X 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 262), ale też wojska (zob.)
Uwaga! W niedatowanym (ale ok. 1694) liście Szyszka napisał: „skarbnikiem się ja nie piszę – –, dawnom przez cesję synowi memu puścił” (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4625, k. 53).
756. Maciej Bolesław Rudzki (Rucki), porucznik kozacki (x Krystyna Korsakówna Udzielska † a/l. 1669)
25 I 1663 (NGABM, F. 1767, nr 1, k. 656v)
Testament z 1 VIII 1669 aktykowany 20 t.m. (tamże, F. 1732, nr 2, k. 59–62v)
757. Michał Kazimierz (Michał Jerzy) Doktorowicz Hrebnicki, wojszczyz (x Marianna Stanisławówna? Szostowicka; 2x już 4 V 1684 Konstancja Janówna Łukomska, sędzianka gr. orsz.)
30 I 1664 dostał się do niewoli moskiewskiej (NGABM, F. 1778, nr 13, k. 405v)

23 V 1687 (Zaliwaka IV 31); 1688 (Bon. VII 372)
A (już 17 XII 1688) na podstolego witeb. (PANKr. 3336, k. 37)

758. Hrehory Bogusław Miączyński, porucznik kozacki
23 IV 1665 (LVIA, SA 4, k. 757v)
1677 (VL V 533)
A (już 6 VIII 1681) na podczaszego orsz. (LVIA, SA 4704, k. 747-v)
759. Stanisław Jan Markiewicz Wazgielewicz (x Katarzyna Massalska, 2 v.
już 25 VI 1678 Marcinowa Hołubowa, łowczyzna wołk.)
IV 1670 (PANKr. 5925)
Jako Mackiewicz 1 IX 1673 i rotm. piechoty węgierskiej K.J. Sapiehy
(PANKr. 1404, cz. 1, s. 262)
760. Kazimierz Władysław Szymkowicz (Szymkiewicz) Rodowicz, dworz.
JKM (x 16? II 1673 Teofila Zofia Józefówna Korsakówna † 1736)
20 VII 1670 (NGABM, F. 1732, nr 46, s. 213)
Testament z 12 IX 1697 aktykowany 3 III 1698 (tamże, nr 2, k. 253–
258v)
761. Bazyli Korsak Bobynicki (x już 28 II 1658 Felicjana Zaborowska)
27 XI 1672 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4101, k. 34)
1694 (Trybunał I 392)
On? A 16 I 1698 na podsędka – niezrealizowany
1701 (Bon. XI 181)
762. Władysław Konstanty Reutt (x Elżbieta Sopoćkówna)
4 X 1673 (NGABM, F. 1755, nr 49, k. 40v), ale chyba mylnie lub nie
utrzymał się, bo potem bez tytułu skarbnika
763. Stanisław Eysimont (Eysmont) (x Aleksandra Piotrowiczówna)
14 III 1674 (VUB, F. 7–ŽP 26/14482, k. 73-v i 76–82v)
2 VI 1676 (tamże, nr 31/14483, k. 334–340v); wdowa już 29 IV 1683 za
Samuelem Paplińskim, podczaszym wołk. (tamże, nr 36/14488, nr 28)
764. Hrehory Piotrowicz Korsak Udzielski
21 V 1674 bez tytułu (VL V 304; Rybczonak, Swiażynski, s. 208),
a z tytułem wzm. 7 VI 1674 (BUW akc. 1361)
Testament z 4 i 5 VI 1688, ale bez tytułu (NGABM, F. 1778, nr 11,
k. 78–81v); † tuż a. 9 VI 1688 i nazwany skarbnikiem (tamże, k. 68–69)
765. Felicjan Władysław Biegański, podkomorzyc (1x już 1669 Marianna
Rudzka *vel* Rucka † 1672?, skarbnikówna poł.; 2x już 1674 Helena
Owsiana, stolnikówna lidz.)

2 II 1666 (NGABM, F. 1732, nr 46, s. 96) – błędnie, bo bez tytułu 12 IV 1666 (LVIA, F. 599, nr 205, k. 3–4, 16-v), 30 IV 1669 (NGABM, F. 1732, nr 46, s. 170) i 20 XI 1671 (LVIA, F. 599, nr 205, k. 27-v)
Jest 1674 (RGADA, F. 356, inw. 2, nr 36, k. 328–329v)
10 X 1694 (NGABM, F. 1732, nr 49, k. 502v)

766. Jan Konstanty Darowski (Darewski), podczaszyc (x Helena Katarzyna Rudominianka Dusiacka)
9 V 1676 (LVIA, SA 15, k. 271)
Podobno zginął pod Oszmianą [15 X 1700] (Bon. IV 103 – bez imienia), ale Darewski, skarbnik poł. (bez imienia) † 18 XI 1700 pod Olkienikami (Olkieniki)
767. Samuel Jan Jerzowicz Korycki (x Zofia Sosnowska, 2 v. Antoniowa Łoknicka, podczaszyna grodz.)
10 II 1679 (Roskie, r.-m. 420)
Testament aktykowany 21 V 1686 (NGABM, F. 1705, nr 24, k. 1823–1826), rzekomo żył 31 III 1691 (Roskie, r.-m. 420), ale wdowa za A. Łoknickim już 1689 (UWKL II 1976)
768. Michał Wołk Karaczewski (x Anastazja Trypolska, 2 v. Stanisławowa Jelska, podstolina dobrzyńska)
30 III 1681 (LVIA, SA 2673, k. 2449)
26 I 1690 (VUB, F. 7–38/14490, nr 155); 9 III 1692 wdowa już żoną Jelskiego (LVIA, SA 2673, k. 2449)
769. Karol Michałowicz Rudomina Dusiacki (x Katarzyna Bortnowska † po 1703, podstarościanka wołk.)
21 XI 1681 (AR XXIII 128)
† po 10 V 1714 (NGABM, F. 1722, nr 91, k. 306–309v)
Kazimierz Dawbor (Dowbor) – 18 VI 1682 (VUB, F. 7–36/14488, k. 159) i 1688 (ML 143, k. 427v) – skarbnik płocki
Bazyli Epimach Szypiłło – N Grodno 15 IX 1688, rzekomo aktykowana w Upicie 10 III 1695 i przeniesiona do grodu oszm. 15 II 1717 (NGABM, F. 1710, nr 41, k. 415–416) – falsyfikat!
770. Aleksander Grothuz (x Krystyna Anna von der Ropp)
1688 (JfG 1902, Mitau 1904, s. 176)
4 III 1701 (RGADA, F. 1603, inw. 8, nr 52, k. 17); wdowa 6 V 1709 (LVIA, SA 13679, k. 615–616v)

771. Stanisław Narkiewicz (x Krystyna Massalska, 2 v. Marcinowa Hołubowa, 3 v. już 1690 Karolowa Korycka, stolnikowa braclawska)
wzm. przy informacji o Koryckiej w 1694 (ZZG 15, s. 878)
772. Samuel Leszczyłowski
4 II 1692 (AR II 1782)
773. Jan Samuelowicz Newelski (x Marianna Pietuchówna)
8 IX 1693 (NGABM, F. 1732, nr 46, k. 458)
774. Władysław Werczewski
8 II 1694 (VUB, F. 7–42/14494, k. 442–443)
775. Jacenty Florian z Zalesia Baykowski
21 IX 1696 (NGABM, F. 1732, nr 2, k. 231v)
776. Władysław Dowbor (Dawbor) Muśnicki h. Przyjaciół
1697 (Uruski, Uzup. II 45)
† a. 18 VI 1706?, a 18 I 1719 skarbnikowiczowie Jakub i Michał (VUB, F. 69–152, k. 598: W. Dawbor)
777. Franciszek Michał Żaba, wojszczyk nowogr. (x Regina Dubrawska)
19 XII 1698 (RNBSPet., AD 183, k. 43)
Testament z 15 XII 1700 aktykowany 25 II 1701 (RGADA, F. 356, inw. 1, nr 34, k. 576–579)
Krzysztof Biegański – 20 XII 1698 (RNBSPet., AD 183, k. 93)
i 21 XII 1698 „skarb.” (Ławno) – to skarbnikowicz
778. Mikołaj Juchnowicz
5 II 1699 (LVIA, SA 4714, k. 10)
31 V 1700 (LVIA, SA 4715, k. 968)
779. Aleksander Dominik Buynicki (x Joanna Helena Nowosielska, podczaszanka orsz., 2 v. Samuelowa Karolowa Niemirowiczowa Szczyttowa, horodniczyzna poł.)
8 II 1700 (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 29)
7 VI 1704 (tamże, nr 8, k. 93-v)
780. Ferdynand Pietruszewicz
13 VII 1700 (LVIA, SA 4715, k. 1226)
9 II 1712 (LVIA, SA 4724, k. 181)
781. Jan Strubicz
19 X 1702 (LVIA, SA 4717/II, k. 796)

782. Roman Korsak Bobynicki, skarbnikowicz
 11 XI 1702 (PANKr. 5860, k. 22)
 26 VII 1705 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4101, k. 63v)
 Wdowa po nim? Domicella Łossowska Romanowa Korsakowa 19 X
 1744 „skar.” (NGABM, F. 1734, nr 57, k. 1147)
783. Franciszek Darowski
 5 II 1703 (NGABM, F. 1734, nr 7, k. 52–53)
 29 IX 1710 (tamże, nr 10, k. 712)
784. Aleksander Kazimierz Krzysztofowicz Jundziłł Ryłło (Ryło) (x już 20 VI
 1700 Barbara Lenkiewiczówna Iphorska † 1723, podkomorzanka moz.,
 1 v. Hilarowa Kunowska, cześnikowa moz.)
 30 III 1703 (LVIA, SA 4718/I, k. 283)
 15 IX 1709 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 3580, k. 41)
 A 12 V 1712 na krajczego lidz. (UWKL I 2286: nietytułowany skarbnikiem)
785. Dominik [Kazimierz?] Rypiński, pisarzewicz z., [cześnik min.?] (x Konstancja Rodziewiczówna, skarbnikówna brasł., 2 v. Samuelowa Dylewska, starościna niechorowska)
 N 25 VI 1703 po † Konstantego Darowskiego (ML 148, s. 1123–1124)
 Testament z 18 III 1718 aktykowany 20 IV t.r. (NGABM, F. 1734, nr 15, k. 121–122v); intromisja wdowy do dóbr 13 IV t.r. (tamże, k. 193)
786. Jerzy Żebrowski (x już 28 XI 1704 Katarzyna Hordynianka, 1 v. Mikołajowa Bieniecka, łowczyna moz.)
 28 XI 1704 (NGABM, F. 1728, nr 4, k. 616)
 Żona (wdowa?) 27 XI 1706 (tamże, k. 780)
787. Stefan Bogdanowicz, kalw. (x Krystyna Zabłocka, kalw.)
 16 XII 1704? (Konarski, Szlachta, s. 21)
 On? † 8 VII 1710 (tamże)
788. Stanisław Reutt (x Konstancja Chojecka, chorążanka wil., 2 v. już 1715
 Aleksandrowa Michałowa z Bohdana Dydziulowa Okmiańska, podczaszyna wiłkom.)
 28 VIII 1705 (LVIA, SA 219, k. 241v)
 24 III 1706 (LVIA, SA 4721, k. 310); wdowa za Okmiańskim już 12 VI
 1709 (LVIA, SA 53, k. 661v)

789. Aleksander Korsak (x Elżbieta Eliaszewiczówna)
1705 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie)
8 X 1712 (LVIA, SA 4724, k. 1592)
Uwaga! Być może jest on tożsamy z imiennikiem, który z żoną Anną Wolską chrzczył syna Antoniego Benedykta 30 VII 1728 w kościele niemeczyńskim (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie), albo z innym Aleksandrem, skarbnikiem, który wystąpił z żoną Leonorą Stankiewiczówną 14 IX 1728 (LVIA, SA 13689, k. 851) – zob. nr 810 i 811
790. Walerian Michał Łyskowski (x Rebeka Chreptowiczówna, sędzianka z. grodz.)
8 I 1707: Walerian (NGABM, F. 1727, nr 5, k. 500–501v)
26 II 1708 Michał (tamże, nr 7, k. 294)
791. Wincenty Rypiński
23 V 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 28–29, 32–33v) – skarbnikowicz?
Bazyli Kazimierz Szyszka, skarbnikowicz – 6 III 1709 (Czart. 2583, s. 401) – błędnie, bo był stolnikiem słoń.
792. Władysław Mikołajowicz z Gierwida Burba (x Marianna Stanisławówna Eysmontówna, 2 v. już 1711 Kazimierzowa Bielska, strażnikowa pin.)
† a/l. 1710 (LVIA, SA 13681, k. 610)
Jan Michał Walicki (x Teresa Korsakówna Zaleska, chorążanka poł.)
– 21 IV 1710 i lantwójt Dżisny (Hedemann, Dżisna, s. 187) i 7 IV 1724 (LVIA, SA 4739, k. 357) – był płockim
793. Aleksander Rypiński [mostowniczy?]
30 V 1710 (NGABM, F. 1727, nr 7, k. 182)
3 VI 1710 (tamże, nr 6, k. 556)
794. Kazimierz Frąc Żuk (x NN)
19 II 1712 (IJM XIX 425)
11 III 1747 (NGABM, F. 1734, nr 35, k. 720); † a. 26 V 1751 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 103, k. 61)
795. Kazimierz Bartłomiej Woyna (x Petronela Korsakówna)
3 IV 1713 (LVIA, SA 4725, k. 416)
Żona 5 VII 1724 (NGABM, F. 1730, nr 7, k. 876v)
796. Franciszek Michałowski
9 III 1714 i administrator różański J.S. Sapiehy, stolnika lit. (VUB, F. 4–10477)

797. Bazyli Rypiński
16 IV 1714 (NGABM, F. 1734, nr 13, k. 71–72v)
798. Teofil Kamiński, skarbnikowicz nowogr.
8 VII 1715 (LVIA, SA 4728, k. 100)
Samuel Dukalski, strażnikowicz słon. – N 15 VII 1717 rzekomo aktykowana 9 XI 1773 (NGABM, F. 1778, nr 24, k. 1) – przywilej fałszywy?
Sebastian Przysiecki – † a. 29 XI 1718 (NGABM, F. 1734, nr 15, k. 187) – to skarbnik tr. (UWKL II 1198)
799. Stefan Korsak Zaleski, wojszczyc moz. (x N. Borowska)
1718 i sędzia gr. moz. (Rybczonak, Swiażynski, s. 210) – błędny rok (może 1728?), ale był skarbnikiem (Bon. XI 174), lecz przestał używać tytułu, gdy został sędzią gr. moz., bo tylko z tym tytułem 5 IV 1726 (RGADA, F. 1603, inw. 7, nr 202, k. 15) i 19 VI 1727 (AR XXIII 66, plik 5, s. 39) lub skarbnik dopiero potem
† a. 21 X 1739 (Rybczonak, Swiażynski, s. 211)
800. Jan Huszcza (x Anna Wieliczówna, 1 v. Andrzejowa Kazimierzowa Zakrzewska, łowczyzna wil.)
3 III 1719 (NGABM, F. 1732, nr 1, k. 1156v)
20 IX 1719 (tamże, k. 1176)
801. Kazimierz Nieścieszko Buynicki, podczaszyc (x już 24 VI 1712 Katarzyna Duninówna Konińska (Kunińska) † po 8 X 1755)
18 III 1718 (NGABM, F. 1734, nr 15, k. 568) i 13 V 1718 (tamże, k. 101), ale tylko podczaszyc 1719 (ZKW)
N 17 XII 1720 po † Dominika Rypińskiego (ML 157, k. 169v–170; Macuk, Buynicy, s. 107)
Testament z 13 IX 1753 i wkrótce † (tamże, s. 113); † a. 25 VI 1754 (z N nast.)
802. Michał Wołk Karaczewski (x Teresa Wolska)
14 VI 1719 (LVIA, SA 14515, k. 426)
803. Bazyli Hurynowicz
N 4 XII 1720 Warszawa (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 209-v) – falsyfikat?
804. Michał Szymkowicz [Rodowicz]
21 V 1722 (NGABM, F. 1732, nr 49, k. 140) – skarbnikowicz?
805. Feliks Korsak
28 IX 1722 (LVIA, SA 5953, k. 935–938) – skarbnikowicz?

Antoni Walicki – 29 IX 1722 (LVIA, SA 5922, k. 124) – skarbnikowicz płocki

806. Hieronim Reutt

9 II 1723 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 645)

24 III 1741 (tamże, nr 29, k. 932)

Wdowa po nim?, Marianna Rypińska, skarbnikowa i syn Antoni, skarbnikowicz 17 IV 1752 (NGABM, F. 1734, nr 41, k. 973)

Uwaga! Może wymiennie używał tytułu skarbnika smol. – zob. UWKL IV 1177.

807. Piotr Ciapiński (Czapiński)

2 VI 1723 (NGABM, F. 1732, nr 49, k. 195)

7 VII 1725 (tamże, F. 1734, nr 17, k. 341)

Antoni Hrebnicki – 11 II 1726 (NGABM, F. 1734, nr 18, k. 968)
– skarbnik witeb.

808. Karol Mikołaj Rypiński (x Teresa Boratyńska, miecznikówna orsz., 2 v. Michałowa Korsakowa, podczaszyna smol.)

4 II 1726 [s! =1727] (Macuk, Połock, s. 96)

10 V 1728 (NGABM, F. 1734, nr 20, k. 271)

Tylko żona (wdowa?) z synami 5 IX 1737 (tamże, nr 26, k. 339); żył w I poł. XVIII w. (Żychl. IV 366)

809. Krzysztof Dowgird, porucznik pow. wilkijskiego (x Marianna Anna Benedykta Kotarska † między 22 IV a 28 IX 1730)

15 III 1728 (LVIA, SA 14524, k. 380)

Testament z 2 XII 1730 aktykowany 12 t.m. (LVIA, SA 13688, k. 1074–1075v)

810. Aleksander Korsak (x Anna Wolska)

30 VII 1728 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie)

811. Aleksander Korsak (x Leonora Stankiewiczówna)

14 IX 1728 (LVIA, SA 13689, k. 851)

Antoni Buynicki [Nieścieszko] – 3 I 1729 (NGABM, F. 1732, nr 49, k. 858) – skarbnikowicz

Stanisław Siellawa (Sielawa) – 15 VI 1730 (NGABM, F. 1734, nr 21, k. 17) i 26 IV 1737 (tamże, nr 26, k. 577) – to skarbnik smol. (UWKL IV 1160)

812. Mikołaj Doboszyński, podczaszyc smol. (x 10 XII 1722 Elżbieta Oziembłowska, bez uznania nieważności małżeństwa 2 v. Adamowa Szumska, sędzicowa z. wil.)

12 IX 1733 (Elekt., s. 42; Uruski III 185: tylko rok)

9 II 1740 (LVIA, SA 13692, k. 49)

813. Józef Marcján Ciapiński (x Marianna Byszyńska † po 5 VI 1765, podczaszanka lidz.)

26 III 1734 (NGABM, F. 1732, nr 2, k. 600)

5 VI 1765 (tamże, F. 1778, nr 21, k. 369)

Jerzy Szymkowicz Rodowicz – 30 IV 1736 (NGABM, F. 1732, nr 2, k. 602) – skarbnikowicz

814. Michał Marcin Dowgird, skarbnikowicz (x już 30 III 1737 Marianna Kunegunda Worłowska, ?2 v. Krzysztofowa Michałowa Dowgiałłowa Zawiszyna, skarbnikowa kow.)

9 IV 1738 (LVIA, SA 13691, k. 94)

12 XII 1739 (LVIA, SA 13692, k. 566v)

Uwaga! Wymiennie używał też tytułu skarbnika kow. i jako taki † a. 17 II 1740 (UWKL II 3108).

815. Tomasz Ciołek Drzewiecki

3 VIII 1745 (Zabiełłów 189, s. 47–49)

816. Jan Michał Wołk Karaczewski

27 X 1746 Jan Wołk (LVIA, SA 4758, k. 794v)

4 I 1757 (LVIA, SA 15219, k. 2)

817. Jan Swołyński, skarbnik infl. (x już ok. 1744 Joanna Sienkiewiczówna † w/po 1773, stolnikówna tr.)

13 III 1747 (LMAB, F. 273–446, k. 6)

5 V 1749 (NGABM, F. 1734, nr 48, k. 635v)

A 5 X 1750 na surogatora z. (bez tytułu skarbnika)

Wdowa jako skarbnikowa 7 VII 1759 (NGABM, F. 1734, nr 48, k. 63v)
– skarbnik infl. Jan Konstanty (U IX 1659)?

818. Ignacy Dowgird (bratanek Krzysztofa)

6 V 1747 (LVIA, SA 14545, k. 325)

5 II 1753 „skar” (LVIA, SA 13699, k. 391v)

Konstanty Swołyński – 30 X 1748 (LVVA, F. 712, inw. 1, nr 93, k. 104) – błędnie zamiast surogator lub to Jan (Jan Konstanty)

819. Jarosz Biegański, podczaszyc brasł. (x Anna Samuelówna Sołtanówna, wojszczanka starod., 2 v. Felicjanowa Franciszkowa Niewęgłowska, wojska brasł., 3 v. Janowa Antoniowa Mirska, łowczyni brasł.)

I poł. XVIII w. (Żychl. IV 10)

820. Jakub Dowbór Muśnicki h. Przyjaciół, skarbnikowicz
I poł. XVIII w. (Uruski, Uzup. II 45) – tylko skarbnikowicz?
Aleksander Buynicki [Nieścieszko], skarbnikowicz (x Rozalia Klepacka) – 16 VI 1749 „skarbn.” (NGABM, F. 1734, nr 37, k. 405), 2 III 1754 skarbnik (tamże, nr 43, k. 279), 17 III 1755 „skarbn.” i rotm. (tamże, nr 44, k. 203) – skarbnikowicz
821. Leon Reutt (x Ludwika Rypińska)
2 V 1750 (NGABM, F. 1734, nr 38, k. 60)
10 VIII 1754 (tamże, nr 43, k. 932)
Kazimierz Rypiński, skarbnikowicz (x Antonina Hrebnicka) – 12 VII 1752 (NGABM, F. 1734, nr 41, k. 699), 17 X 1765 „skar.” (tamże, F. 1778, nr 21, k. 587). On? jako „szambelan dworu polskiego” spisał 5 XII 1770 testament aktykowany 11 II 1771 (tamże, F. 1734, nr 62, k. 78-v) – skarbnikowicz
822. Ludwik Korsak, [strażnik smol.] (x Anna Hildebrantówna)
N 25 VI 1754 po † Kazimierza Buynickiego (ML 181, s. 60; APP 27, s. 9; LwNNB, F. 103, nr 554/III d; Jag. 5981, k. 23v; Czart. 1131, s. 628), którą dano do podpisu królowi 11 VII t.r. (PANKr. 1142, t. I, k. 9v: po Buynickim, bez imienia), a następnie 18 t.m. kanclerz odesłał podkanclerzemu podpisaną do zapieczętowania (BN 3285 t. II k. 14) Rzekomo † a. 11 VII 1774 (z N nast.), ale jest 12 II 1784 (Czart. 879, s. 171, 176, 184, 194), a 12 X 1785 s.s. radca nadworny w Rosji (RGADA, F. 1354, inw. 40, nr Д–14); † a. 13 II 1786 (z N nast.)
823. Jerzy Meduniecki
20 III 1755 (NGABM, F. 1734, nr 38, k. 218)
824. Walerian Korsak
11 VII 1755 (NGABM, F. 1734, nr 44, k. 587)
5 XI 1770 „skar.” (tamże, nr 60, k. 1100a) – skarbnikowicz?
825. Benedykt Antoni Rudnicki Sipayło
11 VIII 1756 (NGABM, F. 1734, nr 45, k. 964)
Jego? żona Oskierkówna w testamencie brata Hieronima z 12 X 1758 (LVVA, F. 712, inw. 1, nr 103, k. 67)
30 IX 1765 „skarbn. płłcki” (NGABM, F. 1775, nr 2, k. 285v)
On? Benedykt Budnicki [s] Sipayło „skar.” smol. 4 X 1770 (UWKL IV 1238)
826. Benedykt Korsak (?x już 3 III 1777 Antonina Jurażycówna)
1757 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie)

On? 2 VI 1767 (RNBSPet. AD 150, k. 115v) i „skar” (RGADA, F. 12, nr 26, k. 170)

2 XI 1791 i rotm. źm. (LMAB, F. 35–51, k. 12v)

Florian Reutt – 9 V 1758 (NGABM, F. 1734, nr 47, k. 547) – skarbnikowicz?

Józef Sielawa – 13 V 1758 „skar.” (NGABM, F. 1734, nr 47, k. 539) i 26 III 1772 „skar.” (tamże, nr 59, k. 140) – to skarbnik smol. (UWKL IV 1207)

827. Michał Ostrouch

25 IV 1761 (NGABM, F. 1734, nr 50, k. 521)

828. Szymon Kossow

3 X 1763 „skar.” (NGABM, F. 1734, nr 52, k. 1116)

30 VII 1764 (tamże, nr 54, k. 1004)

Kazimierz Słuszko Ciapiński, skarbnikowicz – 3 I 1764 „skar” (NGABM, F. 1734, nr 54, k. 1237), 22 XII 1788 „skar.” (tamże, F. 2574, nr 30, k. 786), między 24 VII a 30 IX 1789 „skarbn”(LVIA, SA 2839, k. 21v/s. 37), 10 IV i 22 XI 1792 skarbnik (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 242, 741); on? bez imienia 1799 [s.s.] „skarbn.” (AWAK XVI 306) – skarbnikowicz

829. Jan Korsak (x Eleonora Hornowska)

Wdowa i syn Antoni, „skarbn.” 23 III 1764 (NGABM, F. 1734, nr 54, k. 263)

Ignacy Budźko – 23 VII 1764 („Rubon” VIII 20) – tak w edycji, w rękopisie „skarbn W. Płó” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 254–257v) – skarbnik płocki? On? bez tytułu 9 IX 1771 (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 254–257v) i 4 II 1772 (tamże, nr 63, k. 64)

Tomasz Rypiński – 17 X 1765 „skar” (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 587), 20 III 1770 skarbnik (tamże, F. 1734, nr 59, k. 10v), między 10 IX 1772 s.s. a 1 VI 1773 s.s. „S” (RGADA, F. 12, nr 160, k. 18v, 32) – skarbnikowicz

Józef Buynicki, skarbnikowicz – 17 III 1766 „skarbn.” (NGABM, F. 1734, nr 55, k. 206), 7 IX 1770 (tamże, nr 60, k. 222) – skarbnikowicz

830. Kazimierz Walicki h. Łada

X 1766 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Waliccy) – płocki?

831. Józef Dowgird (x Teodora Gabszewiczówna)
22 V 1767 – syn Wincenty, skar[bnikowicz] (LVIA, SA 14563, k. 187v)
29 X 1776 (LVIA, SA 19494, k. 86v–110)
Stanisław Dowgird – 22 V 1767 „skar” (LVIA, SA 14563, k. 187v),
23 XII 1771 skarbnik (LVIA, SA 14564, k. 295) – skarbnikowicz
Wincenty Dowgird – 22 V 1767 „skar” (LVIA, SA 14563, k. 187v),
26 VIII 1777 skarbnik (AWAK XXIV 283) – skarbnikowicz
832. Tadeusz Korsak (*1741), oboźnic, starościc olański
17 VII 1767 (AWAK IX 51)
A 3 III 1775 na podczaszego (bez tytułu skarbnika)
Trojan Korsak (x Franciszka N.) – 28 I 1769 (LVIA, F. 391, inw. 9,
nr 2782, Korsakowie) – to skarbnik smol. (UWKŁ IV 1235)
Stanisław Rypiński – 20 V 1769 „skar.” (NGABM, F. 1734, nr 58,
k. 659), 3 X 1785 „skar” (tamże, nr 71, k. 1380); ok. 1790 (Estr.
XXV 382) – skarbnikowicz
Józef Korsak – 9 VII 1771 „skar.” (NGABM, F. 1734, nr 59, k. 104),
23 IV 1779 skarbnik (tamże, nr 65, k. 214) i 22 IX 1785 „skar.”
(tamże, nr 71, k. 1346) – skarbnikowicz
Ksawery Buynicki, skarbnikowicz – wdowa Rachela Hrebnicka 30 VII
1771 „skarbn” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 905-v) – skarbnikowicz
Stefan Rypiński – 28 XII 1771 (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 1114-v)
– dokument fałszywy!
Piotr Jurjewicz (Jurjowicz) – 4 V 1772 (NGABM, F. 1734, nr 63,
k. 39v) – skarbnik(owicz) starod.
833. Krzysztof Spinek (Szpinek), [miecznikowicz]
N 11 VII 1774 po † Ludwika Korsaka (ML 540, k. 65), ale ten żył nadal,
więc N nieważna, mimo to występował z tytułem jest: 1774–1775 (Kol.
Warsz. 1775–1776), 28 IV 1779 „skarbn” (NGABM, F. 1734, nr 65,
k. 227), 1781 (Kol. Warsz. 1782) i 1785 (Kal. Grodz. 1786)
Józef Rypiński (x 23 IV 1784 Joanna Klotylda Pakoszówna *1766,
koniuszanka poł.) – 10 V 1776 „skar.” (NGABM, F. 1778, nr 25,
k. 151-v), 23 IV 1784 skarbnik (ZMRP 303, s. 142, nr 298) i 9 VI
1785 „skar.” (NGABM, F. 1734, nr 71, k. 948), ale jako skarbnik-
owicz został 14 XI 1789 szambelanem JKM (Sig. 38, k. 94v) –
skarbnikowicz

834. Onufry Muśnicki Dowbor
14 VII 1776 (PANKr. 8341, s. 851) – obrany asesorem na sejmiku woj. sandomierskiego, ale laudum podpisał tylko jako asesor (tamże, s. 858)
835. Karol Sielecki
1776 „skarbn.” (CDIAUK, F. 34, inw. 1, nr 12, k. 714)
Stabrowski – 25 III 1777 (GBS IV 497) – zapewne błędnie!
836. Sulatycki
Wdowa Urszula Markiewiczówna 3 IX 1779 (ZKW, Zbiór plebanów nowogródzkich)
837. Jan Reutt (Reut)
11 XII 1781 (LVIA, SA 14567, k. 806v)
25 VIII 1783 „skarbn.” (Czart. 879, s. 137)
Siellawa – 1782 (Kol. Warsz. 1783) – błędnie!
Marceli Abramowski – 23 I 1783 „skarbn.” (RGADA, F. 356, inw. 2, nr 48, k. 51), ale skarbnikowicz 16 II 1789 (LVIA, SA 15551, k. 362) i 8 III 1793 (tamże, k. 788) – skarbnikowicz
838. Piotr Mackiewicz
6 VI 1783 (ML 446, k. 386)
29 IX 1791 (BPW, akc. 282, k. 221v)
839. Bernard Rusiecki [komornik]
N 13 II 1786 po † Ludwika Korsaka (ML 551, s. 1205), ale 12 IV 1786 jako komornik został szambelanem JKM (ML 546, s. 455)
R a/l. 7 VIII 1786 – tego dnia urząd wakował (Czart. 932, s. 667)
R a/l. 18 X 1786 (z N nast.)
840. Michał Jachimowicz
21 VIII 1786 „skar.” (LNBW, F. 94–30)
841. Piotr Józef (Józef Piotr) Suszyński (błędnie Suszczyński, *ok. 1743),
rotm. (x już 14 I 1771 Marianna Rodziewiczówna)
N 18 X 1786 po R Bernarda Rusieckiego (ML 546, s. 480–482: tylko Piotr), ale król podpisany przywilej odesłał wojewodzie Żabie 11 VIII 1786 (Czart. 932, s. 670), za który tenże dziękował 28 t.m. (Czart. 698, s. 1600)
24 IX 1801 [s.s.] (Zaliwaka V 56)
842. Eliasz Kaczanowski
6 II 1786 jako skarbnik [jaki?] obrany deputatem poł. (GazWil. 1786, nr X, 18 II), ale 16 V t.r. tylko deputat bez tytułu skarbnika (tamże, nr XXI, 3 VI)

Skarbnik 1786/1787 (Trybunał II 372)

A 20 II 1787 na podczaszego (bez tytułu skarbnika)

Ambroży Sylweryusz Korsak (*1757), porucznik wojsk WKsL – N
1787 (Bon. XI 182), 1804 (tamże) – błędnie zamiast strukczaszy

843. Bartłomiej Zabielski

† a. 4 II 1792 (LVIA, SA 14220, k. 317)

844. Antoni Szlacki

[30 V 1792] „skar” (RGADA, F. 12, nr 218, k. 58)

845. Józef Jacewicz (x Wiktoria Kazimiera Sadłucka *ok. 1763)

2 X 1796 (NGABM, F. 319, inw. 1, nr 5, k. 24)

On? (s. Teofila, *ok. 1743) bez tytułu 20 IV 1798 (tamże, nr 13, k. 10)

846. Dominik Swirszczewski

14 VII 1812 „skar:” (Łopaciński, s. 356)

STOLNIK połocki

Urząd stolnika poł. razem z podstolstwem został powołany na mocy zapisanego w III Statucie Lit z 1588 r. zobowiązania Zygmunta III Wazy podjętego wobec Litwy podczas sejmiku koronacyjnego o ujednoczeniu struktury urzędów powiatowych z Koroną. Pierwszych nominacji na stolników w większości powiatów WKsL dokonano podczas sejmików w 1589 i 1590 r. Mimo że był to urząd tytularny, zajął według regulacji statutowych (III Statut Lit., rozdz. III art. 6) stosunkowo wysokie ósme miejsce w ówczesnej hierarchii urzędów powiatowych w WKsL.

Stanisław Reut rzekomo stolnik połocki 2 V 1570 (IJM XXII 498)
– informacja mylna, gdyż pierwsza nominacja na stolnika połockiego stała się faktem dopiero podczas sejmiku 1590 r.

Stanisław Petryczyn – 2 IX 1579 (CCR 120, s. 191–208) – dokument sfalszowany!

847. Paweł Godaczewski (Gadaczewski), sędzia gr.

N 22 III 1590 (ML 77, k. 70v–71; RGV, s. 78)

2 II 1603 (Racz. 88, k. 102-v)

848. Krzysztof Onikiejewicz [mylnie: Ostafiejewicz] Korsak Zaleski (x 1607 Szczęsna Rudominówna Dusiacka † po 6 VIII 1660, wojszczanka brasł.)
N 22 I 1605 po † P. Godaczewskiego (ML 85, k. 296; RGV, s. 78)
A 23 XI 1618 na podkomorzego
849. Józef Klonowski (kat. od 5 IX 1618), pisarz skarbowy WKsL (x Aleksandra Radziwińska † po 20 VII 1668, stolnikówna żm.)
N 23 XI 1618 po A K. Korsaka (ML 95, k. 147v–148; ML 131, s. 451; RGV, s. 78)
25 I 1641 (ML 329, k. 590); A 1641 na podkomorzego
Józef Korsak – 1623 (Bon. XI 172) – błędnie!
850. Michał Frąckiewicz Radziwiński (*1611), sędzic z. lidz. (x 9 VIII 1636 Anna Klonowska, wojewodzianka brz., 2 v. Kazimierzowa Korsakowa Hołubicka, chorążyna poł., 3 v. już 12 III 1658 Mikołajowa Władysławowa Szółkowska, podczaszyna wil.)
N 23 I 1643 po A J. Klonowskiego (ML 118, k. 398-v; RGV, s. 78)
† 1649 (KojałComp., s. 33); # 19 V 1650 (AR VI 36, cz. III)
851. Kazimierz Ludwik Jewłaszewski (*1606), sędzic z. nowogr., starosta przewalski, dworz. pokojowy JKM (x już 16 XII 1647 Elżbieta Katarzyna Szwabówna, starościanka szmeltyńska, 1 v. Władysławowa Kazimierzowa Gieszkowska, starościna przewalska)
N₁ 17 VI 1649 po † M. Frąckiewicza Radziwińskiego (ML 124, k. 347; RGV, s. 78)
N₂ 21 VI (S 12 VII) 1649 po Frąckiewiczzu (ML 124, k. 37v)
A 23 VI 1649 na starostę wilkom. (UWKL I 3783), ale stolnik jeszcze 30 XI t.r. (PANKr. 5751, k. 21)
852. Malcher Stanisław Sawicki, sekr. JKM, łowczy mielnicki (x 1650 Anna Piekarska, wojszczanka brz.)
N 6 VII (S 8 VII) 1649 po A Jewłaszewskiego (ML 124, k. 37)
11 X 1649 (PANKr. 360, k. 514), ale chyba ostatecznie nie objął i został stolnikiem drohickim, bo jako taki A 7 VI 1650 na starostę grodz. (UWKL II 2350)
853. Teodor Samuel[owicz] Drucki Horski, wójt min. (2x Anna Lewoniówna † 1660, chorążanka up., 1 v. Janowa Dziewiałtowska, stolnikowa kow.)
N 18 VI 1649 po † Michała Frąckiewicza Radziwińskiego (ML 123, k. 121-v; druk: MA, nr 104, s. 167–168; WolffKn., s. 144; RGV, s. 78)
† 1651 (WolffKn., s. 144; Dzieje Ciechanowieckich, s. 86)

854. Michał Newelski, łowczy (x Ewa Michałówna Tyszkiewiczówna, sędzianka z. poł., 1 v. Walerianowa Jawgielowa)
 N 11 VIII 1651 po † Horskiego (ML 125, k. 277v–278; ML 585, k. 29v; RGV, s. 78)
 Miał † a. 6 X 1660 (z N nast.), ale stolnik jeszcze 1667 (LVIA, SA 3235, k. 6)
 A (już 4 VI 1668) na podsędka
855. Paweł Tetera Morzkowski, sekr. JKM
 N 6 X 1660 po † Michała Newelskiego (NGABM, F. 1705, nr 8, s. 746–748) i tytułu używał, choć Newelski żył
 N zapewne X 1661 po rzekomej † Michała Newelskiego (Haratym, s. 311) – błędnie!
 A 18 III 1663 na hetmana wojska zaporoskiego (R(W)M IV, s. 38, nr 113)
 A 26 X 1663 na starostę braclawskiego (R(W)M IV, s. 39, nr 118)
Uwaga! Tetera tego samego dnia otrzymał też N na podczaszego mielnickiego (U VIII 882).
856. Jozafat Newelski, podsędkowicz
 19 VIII 1668 (NGABM, F. 1734, nr 1a, k. 623)
 21 V 1674 (VL V 304); † a. 15 I 1677 (z N nast.)
 5 II 1677 (Czarniański IV 254) – błędnie?
857. Skrzetuszewski
 Syn Adam Kazimierz, stolnikowicz – 1675 (*Akademijos laurai*, wyd. M. Svirskas, I. Balčienė, Vilnius 1996, s. 320)
858. Mikołaj Ryłło
 23 XII 1675 (VUB, F. 5–C8–694)
 7 VII 1678 (NGABM, F. 1722, nr 83, k. 538)
 † a. 20 VI 1680 (tamże, nr 84, k. 305)
859. Dadzibóg Jerzy Łukomski, podczasz min. (x już 2 II 1667 Izabella Anna Bychowcówna, stolnikówna witeb., 2 v. Adamowa Franciszkowa Kisielowa, podkomorzyna witeb.)
 N 15 I 1677 po † Jozafata Newelskiego (ML 139, s. 271–272; WolffKn., s. 227), ale jako podczasz 6 II 1678 (AGAD, Zbiór Adama i Beaty Branickich, nr X–4, k. 4)
 A (już 1690) na wojskiego witeb. (WolffKn., s. 227; Bon. XVI 113)
860. Teodor Chryzostomowicz Billewicz, podstolic wend. (x Katarzyna Eleonora Felkierzambówna [von Fölckersamb])

10 IX 1677 (VUB, F. 7–32/14484, k. 313–314v)
1684 (Lietuvos inventoriai XVII a., nr 76)

861. Felicjan Kęstort (Kęsztort)

2 II 1678 (VUB, F. 7–33/14485, k. 372–373v)

5 I 1679 (LVIA, SA 20, k. 227)

Uwaga! Zapewne chodzi tu o Felicjana Macieja Kęstorta, starościca tauruskiego (x Anna Senemanowiczówna, 1 v. Bonifilina), który jednak nie utrzymał się na tym urzędzie, bo potem znany jest jedynie jako starosta tauruski (już 1690–1704)

862. Krzysztof Benedykt Niemirowicz Szczytt, podkomorzyc (1x Ludwika Jerzówna Chreptowiczówna, starościanka hajneńska, 1 v. Krzysztofowa Kimbarowa, podstolina brasł.; 2x już 1686 Katarzyna Jerzówna Bennetówna † 1695, sekretarzówna i majorówna JKM, 1 v. Jerzyna Konstantowa Judycka, starościna jaśwojńska; 3x już 1703 Anna Zawiszanka † XII 1736, starościanka brasł., 1 v. Czerniewska, 2 v. Piotrowa Stanisławowa Amor Tarnowska, starościna krzepicka)

1675 (Estr. XXX 238) – błędnie!

28 VII 1681 (PSB XLVII 568)

A 17 IX 1697 na chorążego

863. Jan Chryzostom Jaroszowicz Fiedziuszko (x już 1670 Joanna Kościuszkówna Siechnowicka, pisarzówna z. brz.)

1681 (Czart. 1880, nr 6)

Testament z 28 I 1699 aktykowany 23 II t.r. (NGABM, F. 1705, nr 27, s. 1126–1133)

864. Adam Michał Newelski

17 V 1683 (NGABM, F. 1722, nr 84, k. 978)

28 XII 1683 (tamże, F. 1778, nr 11, k. 700–702v)

Kazimierz Łodziata – 27 VII 1690 (RNBSPet., AD 132, k. 19) – to strażnik

865. Tomasz Kazimierz Kęstort, podstoli

20 XII 1690 (ML 146, s. 225)

2 IX 1704 (Czart. 198, nr 70)

866. Jan z Uliaszewicz Pakosz, pisarz gr.

1684 (Uruski XIII 416) – błędnie!

N 18 IX 1697 po A K. Niemirowicza Szczytta (ML 148, k. 1)

R a/l. 29 XI 1722 (z N nast.), ale z tytułem 19 VIII 1723 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 722)

Błędnie, iż † ok. 1722 jako sędzia z. poł. i starosta koziański (PSB XXV 46)

R 29 IV 1723 z powodu wieku i słabego zdrowia: „od daty terażniejszej *hoc titulo* zaszczycać się, podpisywać, miejsca na sejmikach zasiadać nie mam i nie powinienem będę”; R przyznana 19 V 1723 w księgach magdeburgii poł. [s] aktykowana w Trybunale w Wilnie 19 VI 1724 (LVIA, SA 77, k. 854–855v)

867. Samuel Fiedorowicz Korsak Hołubicki (x już 20 IV 1691 Potencjanna Baszyńska)

N 18 IX 1697 Warszawa [s] (ekspedycja 10 XII 1700) po A Krzysztofa Szczytta (ML 150, s. 101–102); N 1697 (Bon. XI 189)

Uwaga! W dniu N król był w Krakowie na sejmie koronacyjnym.

868. Franciszek Fiedziuszko, stolnikowicz

4 VI 1699 (NGABM, F. 1705, nr 27, s. 1350)

3 I 1706 (AWAK IV 348)

869. Jan Bogusław Petryczyn (x N. Szczepkowska)

1693 jeszcze bez tytułu (CCR 120, s. 191)

b.d. (Iwański), w pewnością nie miał N, a oparł się na sfałszowanym przez siebie dokumencie (zob. Wstęp, s. 37–38)

870. Józef Petryczyn, stolnikowicz (x Zofia Micińska)

II poł. XVII w. (Uruski XIII 291)

† a/l. III 1737 (Iwański)

871. Karol Samuelowicz Woyna Jasieniecki, dworz. pokojowy JKM

4 II 1701 (PANKr. 6122, nr 62)

29 X 1704 płocki (NGABM, F. 1727, nr 4, k. 602)

872. Szczęsny z Łubna Hercyk, stolnikowicz dorp. (x Urszula Osowska † po 10 I 1744)

1705 (Bon. VII 266), ale stolnikowicz 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 113–117)

29 V 1721 (LVIA, SA 4736, k. 346)

10 I 1744 (LVIA, SA 4756, k. 33)

Bazyli Filipowicz – 24 V 1707 „stol.” (NGABM, F. 1727, nr 5, k. 498–499v) – był rzecz.

Aleksander Korsak – 6 II 1712 (NGABM, F. 1734, nr 12, k. 7–8v)
– błędnie zamiast podstoli

873. Jerzy Papłoński (kalw.) (x już 1711 Zofia Zygmuntówna? Skominówna *vel* Skuminówna [kalw.]

13 II 1712 (LVIA, SA 2419, k. 848)
13 VI 1712 (Konarski, Szlachta, s. 231); † po 19 I 1730? (tamże)

874. Adam Leszczyński (x Emerencjanna Żardecka, stolnikówna mścis., 1 v. Dominikowa Kielczewska)

Żona (wdowa?) 9 V 1713 (NGABM, F. 1711, nr 7, k. 387)

875. Stefan Missuna (Misiuna) (1x Barbara Białogłowska; 2x Zofia Stefanówna Grocholska, 2 v. Stanisławowa Wenturowa Hańska, chorążyna żytomierska)

10 IX 1715 (Archiw JZR II/3, s. 395)

1726 (Uruski XI 131)

876. Pakosławski (kalw.)

1720 (Kriegseisen, s. 93)

877. Józef Jan Pakosz, starosta koziański (x 22 [27] IV 1722 Teresa Deszpotówna Zenowiczówna ok. 1702–8 V 1758, podkomorzanka poł.)

N 1722 po R ojca Jana (ML 160, s. 969–970; AR II, ks. 69/11, s. 122: z datą 29 XI)

W rzeczywistości ojciec R 29 IV 1723, co przyznał 19 V t.r. (LVIA, SA 77, k. 854–855v)

† 10 IV 1747 (Żychl. IV 217; ZMRP 303, s. 204, nr 304; PSB XXV 46)

Albrycht Antoni Szołucha – 9 II 1723 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 616–617) – błędnie

878. Krzysztof Fiedziuszko

20 IV 1724 (LVIA, SA 15202, k. 135)

3 II 1728 (LVIA, SA 15205, k. 47)

879. Antoni Laudański

10 V 1725 (LVIA, SA 14521, k. 239v)

880. Józef Walicki

17 VII 1733 (AWAK XIII 152)

881. Jan Bogusław Petryczyn, stolnikowicz (x już III 1737 Anna Chomentowska, # 7 VI 1754)

12 IX 1733 (Elekt., s. 164: Bogusław)

III 1737 (Iwański); # 9 VIII 1739 (Pasiecznik, s. 318)

882. Marcin Chrzanowski (x Helena Gimbutówna † po 30 VI 1735, 1 v. Janowa Bohusławska)

Testament (b.d.) aktykowany 30 VI 1735 (AWAK III 167–168)

883. Antoni z Łubna Hercyk (x Teresa Stanisławówna Koszczycówna † po 23 IV 1746, starościanka zarzycka)
1736 (Bon. VII 266)
3 X 1748 (NGABM, F. 1734, nr 36, k. 392)
Uwaga! Jednocześnie używał tytułu podstolego (zob.)
884. Ryczyński [s]
† a. 30 III 1739 (z N nast.)
885. Józef Piasecki
N 30 III 1739 po † Ryczyńskiego [s] (ML 170, s. 297)
2 I 1742 (LVIA, SA 14539, k. 160)
886. Antoni Jan Korsak, podstoli i surogator
N 22 VI 1748 po † Józefa Pakosza (ML 176, s. 80); N 1748 (Bon. XI 1748)
S 22 VI 1748 (Czart. 776, k. 171)
† a. 8 I 1749 (RGBM, F. 143, karton 23, nr 5, s. 10) – błędnie!
9 I 1749 (NGABM, F. 1734, nr 37, k. 16); † a. 25 I 1749 (Macuk, Buynicki, s. 91)
Antoni Wincenty Pakosz – 15 III 1746 (NGABM, F. 1734, nr 34, k. 181) i 29 IV 1750 „stoln” (LMAB, F. 273–3433, k. 8), ale 2 IX 1750 stolnikowicz (Tyz. B–6/54, s. 635), 29 IX 1750 „stoln” (AR V 11270), a stolnik 18 III 1756 (NGABM, F. 1734, nr 45, k. 450) – stolnikowicz
Antoni Tadeusz Snarski – stolnik i deputat poł. 10 V 1749 (RGIA, F. 822, inw. 11, nr 879B, k. 82), ale bez tytułu 1749 (Trybunał II 221) – błędnie
887. Franciszek Deszpot (z Deszpotów) Zenowicz, podstoli
N 9 V 1750 po † Antoniego Korsaka (ML 176, s. 480)
A 23 X 1752 na wojskiego
888. Michał Odorski (*1714) h. Gryf, horodniczyc dyneburski [s] (x Katarzyna N. 1770)
N 1750 (GBS I 99)
Jego syn ur. 1770 (tamże) – błędnie?
889. Jan Buynicki, starosta kreszucki (x już 23 XII 1738 Anna Baranowska † po 13 VII 1772)
N 23 X 1752 po A Franciszka Zenowicza (ML 179, s. 48; Czart. 1131, s. 625; Macuk, Buynicki, s. 92; Macuk, Buyniccy, s. 107)

13 VII 1772 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 150–151v)
R a/l. 27 VII 1772 (z N nast.), ale z tytułem jeszcze 3 XII 1775 (NGABM,
F. 1778, nr 25, k. 172–173v); † a. 5 II 1781 (GBS II 460)

890. Missuna (Misiuna)

20 III 1755 (LMAB, F. 21–1967)

Jan Szyszko – 12 I 1757 (AR XXIII 98, plik 1, s. 24–26; PSB L
372) – stolnik brasł. (UWKL I 4678)

Ignacy Korsak, ekssurogator gr. (x już 6 XI 1769 Marianna Mac-
kiewiczówna (Maćkiewiczówna) – 2 VIII 1757 (NGABM, F. 1734,
nr 46, k. 964), 1763 (Rybczonak, Swiażynski, s. 211; Uruski VII
229), ale 30 IX 1765 stolnikowicz (Mienicki, Rejestr, s. 331), 28 IV
1769 stolnik (AR V 7272, s. 3), 4 V 1769 „S. Poł.” (tamże, s. 6),
6 XI 1769 stolnikowicz (AWAK XII 279), a wdowa Marcjanna [s]
„stoln.” 8 VIII 1771 (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 1005), stolnikowa
1784 (Estr. XX 106), 22–23 VIII 1785 (AWAK XII 419–422), 2 X
1796 (NGABM, F. 319, inw. 1, nr 5, k. 45) i 20 IV 1798 s.s. (tamże,
nr 13, k. 19) – to stolnikowicz

Aleksander Buynicki – 14 VIII 1760 (ML 180, s. 526) – skarbnikowicz

891. Kazimierz Prus Petryczyn, stolnikowicz (x już 1766 Zofia Dobińska,
burgrabianka krakowska, 1 v. Ignacowa Łodzińska)

1760 (Uruski XIII 291)

7 II 1764 obrany sędzią kapturowym pow. czchowskiego (PANKr. 8615,
k. 512)

12 III 1764 (Zbiór aktów, s. 236)

Bez tytułu 1766 (Bon. IV 317; Bon. XV 361) i 1782 (Poczet szlachty,
s. 190) – tylko stolnikowicz?

892. Andrzej Odrzywolski, płk wojsk kor.

1760 (Uruski XII 253)

Jan Pakosz – 31 III 1761 (IJM XXVII 402) – to stolnikowicz

Andrzej Buynicki – 16 IV 1764 (AWAK IV 570) – to stolnikowicz

893. Kazimierz Fiedziuszko

30 IX 1765 (AR II 2898)

Józef z Łubna Hercyk – 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 313), ale
on? bez tytułu 4 II 1772 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 64), a on?
„cześn” moz. 4 V 1772 (tamże, k. 39v) – stolnikowicz

Dominik Hłasko – 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 338), ale 30 IX
1765 „strażn.” (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 443v), 4 II 1772 „SWP”

(tamże, F. 1734, nr 63, k. 64), 11 X 1784 „strażn.” (NGABM, F. 1734, nr 70, k. 895) – to strażnik(owicz)

Jan Mienicki – 30 IX 1765 (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 439) – dopisany do rejestru później – był starod. (UWKL IV 2513)

894. Jakub Wiszniewski

22 V 1766 (NGABM, F. 1734, nr 55, k. 145)

Franciszek Hercyk, stolnikowicz (x Marianna Pawłowska) – 19 VI 1766 (NGABM, F. 1734, nr 55, k. 499) – stolnikowicz

895. Piotr Walicki h. Łada

X 1766 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Waliccy)

Stanisław Hercyk – 9 XI 1770 (BUW, akc. 1361) – stolnikowicz

Augustyn Szyszko – 5 I 1771 „stoln.” (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 200–201), ale dokument z tego dnia podpisał bez tytułu (tamże, k. 201), bez tytułu także przy aktykacji tegoż dokumentu 6 V 1772 (tamże, k. 200) – stolnikowicz brasł.

Tadeusz Hercyk – 5 II 1771 „stoln” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 441v) – stolnikowicz

896. Piotr Onufry Justyn Siellawa (Sielawa), [horodniczy i rotm.]

N 27 VII 1772 po R Jana Buynickiego (ML 184, s. 801–802)

R 15 III 1789 (ML 547, s. 601)

Rzekomo † a. 28 III 1789 (z N nast.); † 28 IV 1789 (Żychl. VII 201; ZMRP 303, s. 206, nr 930: jako podwojewodzi). Podobno zaś żył 25 V 1789 (Tyszkiewicz, s. 196; Barącz II 409); wdowa między 24 VII a 30 IX 1789 (LVIA, SA 2839, k. 55v, 65-v)

Antoni Szyszko – 27 X 1777 „stoln.” (NGABM, F. 1734, nr 64, k. 342) i 3 II 1783 „stoln” (nie podano jaki) obrany deputatem poł. (GazWil. 1783, nr VII, 5 II: Szyszło [s] bez imienia) – stolnikowicz brasł.

Antoni Korsak Zaleski – 30 VII 1779 (NGABM, F. 1734, nr 66, k. 258v); 6 VI 1785 (tamże, nr 71, k. 943) – stolnikowicz

Joachim Buynicki – 5 II 1781 (GBS II 460) – stolnikowicz

897. Jozafat Karol Siellawa (Sielawa) (*4 XI 1759), sędzia gr. min., szambelan JKM (x Marianna Reytanówna † po 22 X 1797 s.s., podkomorzanka nowogr., 1 v. Joachimowa Nepomucenowa Rdułtowska, podkomorzyna nowogr.)

3 II 1783 Józef (Czart. 879, s. 67) – stolnikowicz

6 VIII 1788 (NGABM, F. 2574, nr 30, k. 566) – stolnikowicz
N 25 III 1789 po R Piotra Sielawy (ML 546, s. 620–621), ale tylko
sędzia gr. min. między 24 VII a 30 IX 1789 (LVIA, SA 2839, k. 60v),
jest 9 II 1790 (NGABM, F. 1778, nr 37, k. 81–82)
16 I 1792 (tamże, nr 39, k. 29v)
22 X 1797 s.s. tylko prezydent sądów gr. guberni min. (tamże, F. 686,
nr 3, k. 353–354v)

898. Kazimierz Spinek (Szpinek, *ok. 1746), ekssurogator gr., szambelan
JKM

N 28 III 1789 po † Piotra Siellawy (ML 555, s. 448–450) i występował
z tytułem mimo nieważności N
jest między 24 VII a 30 IX 1789 (LVIA, SA 2839, k. 11) ale tylko
ekssurogator 22 XI 1790 (FHPL I 214), a stolnik 1790 (Kal. Wil. 1791,
s. 171); szambelan 25 II 1792 (Czart. 879, s. 827)
stolnik 1792–93 (Kal. Polit. 1793 i 1794); szambelan 15 III 1797 s.s.
(NGABM, F. 2512, inw. 1, nr 23, k. 4v–5); znowu stolnik 1799 (AWAK
XVI 308)

Franciszek Siellawa, stolnikowicz – między 24 VII a 30 IX 1789
„stoln” (LVIA, SA 2839, k. 60v, 71v) – stolnikowicz

Jan Zaranowski Łuski – N 1790 po ojcu Kazimierzu (Bon. XVI
147) – błędnie zamiast stolnik witeb.

Szymon Buynicki, stolnikowicz – [31 V 1792] (RGADA, F. 12,
nr 218, k. 49) – stolnikowicz i starosta prychabski. Podpis sfal szo-
wany?

Konstanty Siellawa – [31 V 1792] „stol.” (RGADA, F. 12, nr 218,
k. 49) – nie było takiego stolnikowicza, więc chyba podpis sfal-
szowany

Jan Chlewicki – 8 VI 1792 „stol” (NGABM, F. 1778, nr 39, k. 696v)
– falsyfikat!

899. Michał Hołyński (*1760), sędzic z. mścis. (1x Anna Michałówna Drucka
Sokolińska 1782 s.s. lub 1785 s.s. – a/l. 1816; 2x 1816 Marija Micha-
łówna Szachowska 1790 – 9 X 1849)

N 26 VIII 1793 (ML 557, s. 29) – nie podano po kim!

1804 (Bon. VII 325); † po 16 I 1816 (Krasnołuckij, s. 51); wdowa 1826
(tamże)

STRAŻNIK połocki

Urząd utworzono w 1650 „koekwując ten urząd do strażnikostwa smoleńskiego” (ML 123, k. 335v).

900. Roman Aleksander Janowicz Oskierka (x Marianna Samuelówna Sielicka, 2 v. Marcjanowa Zbigniewowa Korsakowa Bobynicka, sędzina gr. poł.)
N 8 VII 1650 jako pierwszy (ML 123, k. 335-v)
Jako zdrajca (przeszedł na służbę cara Aleksego) pozbawiony urzędu
† 9 VII 1660 (Poczobut, s. 137)
901. Hrehory Jozafat Samuelowicz Sielicki (Sielicki, Silicki) (x Katarzyna Konstancja Darewska, podczaszanka poł., 2 v. już 29 XI 1681 Michałowa Korsakowa)
N 16 III 1658 po zdrajcy R. Oskierce (ML 130, k. 132v–133v)
Testament z 9 V 1676 aktykowany 21 V t.r. (LVIA, SA 15, k. 270–275)
902. Samuel Mogilnicki (x Reina Janówna Ciapińska † po 30 IX 1671)
13 IX 1658 (LVIA, SA 2, k. 116v)
20 IX 1661 (IJM XXV 386); wdowa 30 IX 1671 (NGABM, F. 1778, nr 5, k. 497–498)
903. Michał [Karol] Hłasko
N 20 II 1664 po † Oskierki (ML 132, s. 416) – zapewne nie utrzymał się, bo bez tytułu 6 X 1671 (NGABM, F. 1778, nr 11, k. 802-v)
904. Samuel Tobiasz (Tobiasz Samuel) Świdorski (x już 1668 Anna Janówna Ordzianka † w/po 1682, 1 v. Krzysztofowa Naruszewiczowa, skarbnikowa pin.)
22 III 1668 (RGADA, F. 356, inw. 1, nr 27, k. 189-v)
4 III 1693 (NGABM, F. 1733, nr 13, k. 113)
Władysław Sielicki – 21 V 1674 (VL V 304; Nies. VIII 333: tylko rok) – mylnie, bo strażnikiem był jego brat Hrehory
Michał Kazimierz Doktorowicz Hrebnicki – 15 VIII 1677 (LVIA, SA 18/II, k. 917v) – był skarbnikiem
905. Kazimierz Aleksandrowicz Łodziata (x już 4 II 1654 Barbara Andrzejówna Dunin Konińska † po 1693)
29 IX 1677 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4101, k. 47v)
Rzekomo † a. 10 II 1698 (z N nast.)
Testament z 24 V 1703 aktykowany 4 IX t.r. (NGABM, F. 1734, nr 7, k. 84–87v)

906. Stanisław Kazimierz Korsak Bobynicki, wojszczyk kow. (1x 1683 Eufrozyna Bildziukiewiczówna † X 1686, stolnikówna parn.; 2x już 1689 Anna Katarzyna Urbanowiczówna Pilecka, podstolanka mścis., 2 v. już 3 VIII 1694 Janowa Aleksandrowa Chełchowska, cześnikowa poł.)
30 I 1678 (LNBW, F. 125–15, k. 118v)
6 VII 1679 (LVIA, SA 4679, k. 150)
N 1684 po † Hrehorego Sielawy [s! =Siellickiego] (ML 143, k. 3a-regestr), jest 14 III t.r. (NGABM, F. 1732, nr 2, k. 181–184v)
Testament z 6 VII 1693 aktykowany 17 t.m. w Trybunale (LVIA, SA 38, k. 1291–1294v; LVIA, F. 599, nr 217, k. 5–8); † VII 1693 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 222, k. 37); błędnie † 1694 (Bon. XI 186)
907. Władysław Karaś
15 X 1682 (NGABM, F. 1722, nr 84, k. 677)
908. Florian Leszczyłowski
† a/l. X 1684 (z N nast.)
909. Masło
N X 1684 po Florianie Leszczyłowskim (ML 143, k. 9-regestr)
910. Jan Dominik Wasilewski (x Regina Birulanka Białynicka)
1685 (Trybunał I 361)
A 4 VII 1703 na podstolego witeb. (ML 150, k. 372–373)
911. Jan Tołoczko
† a/l. 1686 (VUB, F. 7–4/6145, k. 369)
912. Jan Kiersnowski
11 VI 1689 (APP 133, s. 359–368)
913. Aleksander Czarkowski
13 VIII 1691 (AR XXIII 147)
9 II 1700 (VUB, F. 13–178, k. 3v)
Konstanty Antoni Swołyński (x Helena Karaffówna Jeśmanówna, kasztelanka min.) – 24 VI 1694 (Lietuvos inventoriai XVII a., s. 392)
– był smol. (UWKL IV 1485)
914. Andrzej Korsak Bobynicki, mieczny
1681 (Uruski VII 224) – błędnie!
16 I 1696 (Przeddz. B–673)
A 27 IV 1698 na koniuszego – nie utrzymał się
A 19 IV 1699 na podstolego

915. Stanisław Szczodro, podczaszy starodub.
16 IV 1696 (LVIA, SA 52, k. 1908–1909)
13 V 1719 (LVIA, SA 5952, k. 249)
916. Jan Jahołkowski (Jachołkowski) h. Jacyna
27 VI 1697 (VL V 970; Bon. VIII 149)
917. Remian (Remigian) Władysławowicz Sielicki (Sielicki) (x Helena Hurkówna, podsędkówna witeb.)
Bez tytułu 4 IV 1697 (FRC), a jest 12 IX 1697 (NGABM, F. 1732, nr 2, k. 258v)
26 IV 1699 (LVIA, SA 4714, k. 372)
10 IX 1700 jako tr. (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 15)
Uwaga! Potem tytułu nie używał.
918. Aleksander [Bazyłowicz] Korsak [skarbnikowicz] (x Joanna Darewska † w/po 1729)
N 10 II 1698 po † Kazimierza Łodziaty (ML 149, s. 153–154: bez imienia i urzędu) – tytułu używał, mimo iż K. Łodziata nadal żył 1716 (Bon. XI 182)
Rzekomo † a. 25 I 1724 (z N nast.), ale żył 21 VI 1727 (NGABM, F. 1734, nr 19, k. 106); wdowa z synami 28 III 1728 (tamże, nr 20, k. 578)
† a/l. 1737 (Bon. XI 182)
919. Aleksander [Konstanty] Korsak Bobynicki, wojszczyc kow.
N 27 IV 1698 po A [brata] Andrzeja Korsaka (ML 149, s. 200), ale bez tytułu 1699 (LVIA, SA 215, k. 252), może chwilowo miecznik, ale strażnik 29 VIII 1703 (LVIA, SA 50, k. 532–535v)
A (już 1704) na podstolego
920. Jan Niemirowicz Szczytt (Szczyt)
4 IV 1699 (NGABM, F. 1710, nr 4, k. 564–565)
Testament aktykowany 24 V 1713 (BNANB, F. 23, inw. 1, nr 185, k. 44v)
921. Jan Korsak
24 I 1701 (NGABM, F. 1734, nr 5, k. 52–53, 56-v, 554-v)
922. Arciszewski
Córka Barbara, strażnikówna jest żoną Jana Onikiewicza 15 I 1702 (NGABM, F. 1778, nr 14, k. 383-v)
923. Dymitr [Kazimierz] Wasilewski, łowczy witeb.
10 II 1702 (LVIA, SA 4717/I, k. 115)
Uwaga! Być może informacja błędna i tu wystąpił jako strażnikowicz poł.

924. Józef Narbut
15 X 1703 (NGABM, F. 1778, nr 14, k. 192–193)
925. Jan Rypiński (x już 1718 Felicjana Łuszczycówna, wojszczanka poł.)
23 V 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 5-v)
10 III 1731 (LVIA, SA 2999, k. 4v); tylko żona (wdowa?) 15 III 1737
(NGABM, F. 1734, nr 26, k. 322)
926. Stanisław Żuk
1707 (LVIA, F. 1292, inw. 1, nr 25) – błędnie zamiast krajczy lub nie
utrzymał się?
927. Michał Suryń (x Katarzyna Dubikowska, 1 v. Marcinowa Fursewiczowa)
Punkty testamentowe z 12 III 1708 aktykowane 20 t.m. (NGABM,
F. 1729, nr 10, k. 38-v)
928. Jerzy Franciszek (Hieronim) Janowicz Nagurski (x Klara Sylwestrowi-
czówna, oboźnianka infl.)
2 IX 1709 (LVIA, SA 14501, k. 460)
Testament z 15 III 1755 aktykowany 4 IV t.r. (LNBW, F. 92–3921)
Uwaga! Występował też jako strażnik parn. 28 X 1741 (LVIA, SA 14535,
k. 106v) i strażnik pomorski 4 VII 1743 (LVIA, SA 14537, k. 328)
Mikołaj Rypiński – 11 I 1711 „str: W:Pło” (RGADA, F. 1603, inw. 4,
nr 3582, k. 29) – strażnikowicz
929. Andrzej Janowicz Wasilewski, podstolic witeb.
10 II 1715 (LVIA, SA 4729/1, k. 402)
16 X 1719 (IJM XXV 130)
930. Antoni Siellicki [strażnikowicz?] (x Katarzyna Dowiatówna)
21 IV 1718 strażnik smol. – błędnie zamiast poł.? (NGABM, F. 1734,
nr 15, k. 295)
10 III 1721 i wójt newelski (IJM XXVI 60)
13 II 1726 (NGABM, F. 1734, nr 18, k. 450)
931. Kazimierz Łodziata
26 IV 1719 (NGABM, F. 1732, nr 46, s. 671) – chyba mylnie i odnosi
się to do dawno już nieżyjącego Łodziaty
932. Franciszek Hłasko [strażnik(owicz) brasł.]
1720 strażn: brasł. (LMAB, F. 255–1294, s. 657; Czart. 2635, s. 100),
a strażnik i deputat poł. (Zb. Czoł. 558, poszyt 5, s. 89; LMAB, F. 273–
3070), toż 30 I i 3 II 1721 (tamże)
26 II 1722 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 477)

N 25 I 1724 po † Aleksandra Korsaka (ML 161, k. 221; ML 160, s. 1124–1126: oblata z 2 IV 1724)
6 VI 1726 (LMAB, F. 273–3345, k. 1)
R a/l. 28 X 1726 (z N nast.)

933. Michał Kazimierz Kraśniewski
23 X 1721 (LVIA, SA 4736, k. 542)
934. Franciszek Frąc Żuk, miecznikowicz (x Katarzyna Luboszczyńska)
22 XII 1721 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 79)
On jako miecznik[owicz?] 9 III 1739 (tamże, nr 27, k. 1137)
16 II 1746 (tamże, nr 34, k. 740v); † a. 5 IV 1752 (tamże, nr 41, k. 409)
Dominik Michał Uhlak – 9 V 1722 (LVIA, SA 4737, k. 511) – był rzecz.
935. Jerzy Hieronim Laudański (x już 21 V 1731 Klara Sylwestrowiczówna
† po 10 IV 1748)
27 IX 1723 (LVIA, SA 14519, k. 199)
10 IV 1748 (LVIA, SA 14546, k. 834)
936. Eliasz Michał Hłasko (1x Katarzyna Frąckiewiczówna; 2 x już 1738
Katarzyna Rypińska † po 12 X 1765)
N 28 X 1726 po R Franciszka Hłaski (ML 162, s. 131–132/k. 66-v; ML 165, s. 421–423: oblata 25 XI t.r.)
19 II 1757 (NGABM, F. 1734, nr 46, k. 354); † a. 23 V 1757 (z N nast.)
Krzysztof Biegański – 13 II 1729 (NGABM, F. 1732, nr 49, k. 915) –
błędnie zamiast braśl. lub oszm. (używał obu tytułów – zob. UWKL
I 2046 i 4712)
937. Franciszek Billewicz (Bilewicz)
5 IX 1731 (NGABM, F. 1734, nr 22, k. 487) – może mylnie lub nie
utrzymał się, bo to chyba późniejszy starosta ejragolski
Kazimierz Kozieł Poklewski (x N. Cedrowska † a/l. 1736) – 8 II
1736 (NGABM, F. 1732, nr 2, k. 633) – był oszm. (UWKL I 2051)
938. Józef Wasilewski, podsędkowicz witeb.
20 II 1736 (LVIA, F. 1292, inw. 1, nr 223)
939. Antoni Hłasko (x Katarzyna Boguszówna).
19 IV 1737 (NGABM, F. 1734, nr 26, k. 712)
10 III 1762 (tamże, nr 51, k. 526)
Michał Korsak, strażnikowicz – 1737 (Bon. XI 182), 21 VII 1739
(NGABM, F. 1734, nr 27, k. 276) i 8 VIII 1747 (tamże, nr 35,

k. 182v), ale strażnikowicz 24 VI 1748 (tamże, nr 36, k. 710)
i 9 VII t.r. (tamże, k. 711) – strażnikowicz

940. Tomasz Grzybowski
1739 (Bon. VII 173)

Aleksander Korsak, strażnikowicz, namiestnik gr. (x Tekla Rypińska)
– 13 VII 1745 (NGABM, F. 1734, nr 33, k. 682), 27 V 1756 (tamże,
nr 45, k. 912v) i 1 III 1757 (tamże, nr 46, k. 337), ale tylko namiestnik
gr. 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 322); strażnik 18 IX 1766
(NGABM, F. 1734, nr 55, k. 1102), a namiestnik gr. 11 X t.r. (tamże,
k. 1113); wdowa 1768 (Bon. XI 182), a rzekomo żył 1771 (Uruski
VII 221). Wdowa jako namiestnikowa gr. 8 III 1771 (NGABM,
F. 1734, nr 62, k. 661–662v) – tylko strażnikowicz

941. Pietkiewicz

c. Marianna 9 VII 1753 (Lisiejczykau, ilustracja 2.6)

942. Ignacy Rypiński

1 IV 1754 (NGABM, F. 1734, nr 43, k. 476)

Józef Nagurski, strażnikowicz (x Anna Wizgirdówna) – 7 IX 1754
(ML 179, s. 311); a. 20 V 1757 (Czart. 1131, s. 629) – strażnikowicz

Bonifacy Nagurski (x Anna Wizgirdówna), strażnikowicz – 14 II
1755 (LVIA, SA 5919, k. 73) – strażnikowicz

Stanisław Sieńkowski – 20 I 1756 (NGABM, F. 1734, nr 45, k. 96v)
– to strażnik(owicz) smol.

Ignacy Żuk, strażnikowicz – jego? N dano do podpisu b.d. (między
VII 1755 a XI 1757) po Hłasce i przekazano gen. artylerii A. Sołłohubowi
(PANKr. 1142,t. I, k. 57v: bez imienia) – niezrealizowana

943. Mikołaj Minkowski Bohuszewicz (x już 1751 Felicjana Bykowska,
córka Stefana † po 3 VIII 1758, stolnikówna min.)

† [23] VIII 1756 (KP 1756, nr 145: bez imienia; PSB II 234; tylko data
roczna)

944. Mikołaj Hrebnicki, skarbnikowicz witeb. (x już II 1760 Franciszka
Szyszkówna † w/po 1777, stolnikówna brasł.)

N dano do podpisu b.d. (między VII 1755 a XI 1757) po Hłasce i odesłano
metropolicie F. Hrebnickiemu (PANKr. 1142, t. I, k. 57v)

N 23 V 1757 po † Eliasza Hłaski (ML 181, s. 315–316; LwNNB, F. 103,
nr 554/III d; APP 27, s. 40; Czart. 1131, s. 629; Macuk, Hrebniccy)

N 18 VIII 1764 po † E. Hłaski (Żychl. VIII 140) – błędnie!

10 IX 1787 (LVIA, F. 599, nr 206, k. 170–171)
1799 (AWAK XVI 305)

945. Kazimierz Pomorski

3 VIII 1758 „strażn” (LVIA, SA 5963, k. 1059)

Leon Hłasko – 10 VII 1759 „strażn” (NGABM, F. 1734, nr 48, k. 808); 6 IX 1764 „str.” (Czart. 869, s. 217), w edycji „Ssta” [s] (VL VII 266) – strażnikowicz

Jan Korsak – 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 331); on? strażnikowicz 14 IX 1770 (NGABM, F. 1734, nr 60, k. 264) – strażnikowicz

Onufry Korsak – 23 III 1764 strażnik w nagłówku, a „strażn.” w tekście (NGABM, F. 1734, nr 54, k. 277–278v), 23 VI 1764 (tamże, k. 766) – strażnikowicz?

Antoni Dzięgielowski – 23 VII 1764 („Rubon”, VIII 20) – w edycji, w rękopisie „strażn. wiski i sędz[ia] kapt. woj. poł.” (NGABM, F.1734, nr 54, k. 825) – strażnik(owicz) wiski

Dominik Hłasko – 6 IX 1764 „str” i „rotm” (Czart. 869, s. 217), w edycji tylko „Rot.” (VL VII 266); 30 IX 1765 „strażn” (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 443v), a w edycji stolnik [s] (Mienicki, Rejestr, s. 338), 4 II 1772 „SWP” (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 64); strażnik 11 X 1784 (tamże, nr 70, k. 895) – strażnikowicz?

Maurycjusz (Maurycy) Hłasko – 6 IX 1764 (Czart. 869, s. 199; VL VII 263; Bon. VII 292: tylko data roczna; Uruski V 154: tylko data roczna) – strażnikowicz

946. Tadeusz Korsak, patron z. wil.

1770 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Korsakowie)

On? między 19 IV 1773 a 11 IV 1775 (VL VIII 753)

947. Zajezierski

Syn Tomasz, strażnikowicz między 10 IX 1772 s.s. a 1 VI 1773 s.s. (RGADA, F. 12, nr 160, k. 10v)

Piotr Juriewicz (błędnie Purewicz) – między 10 IX 1772 s.s. a 1 VI 1773 s.s. (RGADA, F. 12, nr 160, k. 17, 178) – to skarbnik(owicz) starod. (UWKL IV 2402)

Tadeusz Minkowski Bohuszewicz – 7 II 1775 „strażn” (Prozorów 138, s. 841) – strażnikowicz

Jan Hłasko – [IX] 1775 „strażn” (LVIA, SA 3322, k. 42v) – strażnikowicz

948. Roch Laudański (x Katarzyna N., 1 v. Czarnecka)
16 I 1776 (CDIAUK, F. 2, inw. 1, nr 81, k. 94, nr 88)
949. Franciszek Przysiecki
4 IV 1776 „straż” (NGABM, F. 1778, nr 33, k. 1140)
Michał Hrebnicki – 1777 (Bon. VII 373) – strażnikowicz witeb. lub błędnie zamiast Mikołaj
950. Antoni Korsak
30 IV 1778 „strażn.” (NGABM, F. 2574, nr 9, k. 208)
19 IX 1781 „strażn.” i rotm. (tamże, nr 17, k. 10v) – strażnikowicz?
Franciszek Hrebnicki – 17 XII 1779 „straż.” (NGABM, F. 1734, nr 65, k. 730v) – strażnikowicz witeb. lub błędne imię zamiast Mikołaj?
Piotr Wierciński (x Teresa N.) – 30 XII 1779 „str pł” (NGABM, F. 1731, nr 49, k. 544-v) – strażnik(owicz) płocki?
Józef Korsak – 19 IX 1781 „str.” (NGABM, F. 1734, nr 67, k. 612–613v) – strażnikowicz
951. Wawrzyniec Kociel
21 IX 1781 „str.” (NGABM, F. 1734, nr 67, k. 648) – może strukczaszy?
952. Wincenty Snopkowski
12 II 1784 „strażn” (Czart. 879, s. 196)
953. Jan Ciapiński
27 III 1784 „strażn.” (NGABM, F. 1734, nr 70, k. 220)
954. Bazyli Reutt (x NN)
† a. 23 IV 1784 (Tyz. B–56/K–37)
Wincenty Hłasko – 11 X 1784 „strażn.” (NGABM, F. 1734, nr 70, k. 895); 28 VIII 1788 „strażn.” (tamże, F. 2574, nr 30, k. 592) – strażnikowicz
Dionizy Hrebnicki – 1 VII 1789 „strażn” (LVIA, SA 2839, k. 1v) – strażnikowicz
955. Antoni Pieślak (x Konstancja Mickiewiczówna)
21 I 1792 „strażn” (LVIA, SA 15163, k. 666)
956. Atanazy Rosłowski
12 XI 1796 s.s. „str: ptu poło” [ss] (NGABM, F. 686, nr 3, k. 685/686)
957. Miładowski
Marceli (*ok. 1769), strażnikowicz 15 III 1797 (NGABM, F. 2512, inw. 1, nr 23, k. 6v–7)

STRUKCZASZY (trukczaszy) połocki

958. Władysław Gabrielowicz Korsak Hołubicki, pisarzewicz z. (x Anna Władysławówna Puciatówna, sekretarzówna JKM, 2 v. Kazimierzowa Pruska, 3 v. Stanisławowa Stankiewiczowa Poborska, 4 v. Janowa Teofilowa Siellawina, cześnikowa poł.)
ok. 1650 ? (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 458) – zapewne tylko trukczaszy JKM
959. Krzysztof Janowicz Bohatyr Kosarzewski
1653 (NGABM, F. 1734, nr 10, k. 132–133)
Testament 1692 (tamże). Jeżeli w ogóle był trukczaszym, to R na rzecz brata, Bazylego, bo bez tytułu 1669 (NGABM, F. 1778, nr 6, k. 145–146v) i 1672 (tamże, k. 45)
960. Bazyli Janowicz Bohatyr Kosarzewski, skarbnikowicz (x Barbara Andrzejówna Limontówna)
23 IV 1663 (LVIA, SA 5361, k. 45v)
5 VI 1681 (AR XXIII 26, plik 2, s. 2); wdowa 5 II 1684 (NGABM, F. 1734, nr 3, k. 290)
961. Władysław Samuelowicz Siellicki (Sielicki, błędnie Sielecki) (2?x już 1673 Klara Uniechowska † w/po 1689)
30 XII 1673 trukczaszy JKM (NGABM, F. 1734, nr 2, k. 38–39v)
21 V 1674 (VL V 304)
22 VI 1685 (NGABM, F. 1778, nr 10, k. 199)
† a. 8 IX 1699, gdy to po jego † wydana została N z zostawionym miejscem na wpisanie osoby (ML 150, s. 35–36) – mylnie?; † a. 25 VI 1703 (z N nast.)
962. Wojciech Kazimierz Korsak Bobynicki (x 16 III 1678 Katarzyna Porembska *vel* Porębska, podstarościanka wołk.)
24 IV 1693 (NGABM, F. 1778, nr 13, k. 63v)
3 III 1719 (tamże, F. 1732, nr 1, k. 1156); † a. 2 XII 1720 (tamże, F. 1734, nr 16, k. 102–103v)
963. Adam Papliński
24 XI 1701 (NGABM, F. 1734, nr 5, k. 24–29, 64v)
964. Krzysztof Dominik z Dębna Koreywa (Koreywo), podstarości newelski
22 IX 1702 (NGABM, F. 1734, nr 6, k. 43–45)
6 II 1703 (tamże, nr 7, k. 4–5v)
10 I 1708 (tamże, nr 10, k. 9-v)
N 23 IV 1712 po † Kazimierza Hłaski (ML 157, k. 7-v)

26 III 1714 (NGABM, F. 1734, nr 13, k. 50-v, 52)

Nie żył 19 IV 1723, a może już 21 III 1718 (tamże, nr 16, k. 626)

965. Maksymilian Korsak (x Helena Szpakowska, 1 v. już 1667 Aleksandrowa Rahożina, 2 v. Janowa Poradnina)

N 25 VI 1703 po † Władysława Sielickiego (ML 148, s. 1115)

9 II 1705 i lantwójt (NGABM, F. 1734, nr 9, k. 29-v); wdowa 6 IX 1707 (tamże, nr 1, k. 236), a rzekomo żył 25 IV 1708 (KMMP 1727, s. 109)

966. Jan Michał Witkowski

13 V 1704 (LVIA, SA 51, k. 2279)

Dominik Panfil Rodziewicz – 21 IV 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 622) – był mostowniczym, raczej smol.

967. Aleksander Lisowski

8 II 1712 (NGABM, F. 1734, nr 11, k. 97–98) – z pewnością błędnie lub nie utrzymał się

968. Kazimierz Hłasko

† a. 23 IV 1712 (z N nast. – zob. nr 964)

969. Kazimierz Rahoza (x Joanna Baykowska, sędzianka z. nowogr., 1 v. Rafałowa Przeradowska, 2 v. Michałowa Łukomska, stolnikowa wend.)

10 I 1722 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 402)

970. Aleksander Poradnia

29 XII 1722 (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 472)

971. Karol Józef Pełko Maximowicz

1 II 1725 (NGABM, F. 1722, nr 91, k. 1374)

21 IV 1741 (tamże, F. 1734, nr 29, k. 23)

972. Bohdan (Bogdan) Korsak

4 II 1726 [s! =1727] (Macuk, Połock, s. 96) – strukczaszcyc?

973. Jan Haykiewicz

1729 (Bon. VII 229; Uruski V 91)

974. Piotr Antoni z Dembna Koreywa (Korewa) [strukczaszcyc?] (x Petronela Korsakówna)

3 II 1737 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 62v)

11 V 1762 (tamże, F. 1734, nr 51, k. 729) – strukczaszcyc?

Trojan z Dembna (Dębna) Koreywo (x Ludwika Miecznikowska) – 3 II 1737 (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 59–62v), a podpisał się bez tytułu – strukczaszcyc

975. Konstanty Korsak (x Barbara Okuszkówna)
 N 12 XI 1740 po † Maksymiliana Korsaka (ML 170, s. 427–428)
 27 III 1762 (NGABM, F. 1734, nr 51, k. 387)
 Florian Korsak, strukczaszc – 30 IX 1765 (Mienicki, Rejestr, s. 323),
 ale 30 IX 1765 trukczaszc (NGABM, F. 1778, nr 21, k. 436), a 5 II
 1771 „trukcza” (NGABM, F. 1734, nr 62, k. 442) – strukczaszc
976. Felicjan Korsak
 † a. 14 IV 1786 (z N nast.) – chyba błędnie bo Felicjan, krajczy w l. 1753–
 1782?
977. Ambroży Sylweryusz (Sylwery, Sylweryn, błędnie Sylwester) Korsak
 (*1757), porucznik wojsk WKsL (x ok. 1788 NN, † a. 20 IV 1798 s.s.)
 N 14 IV 1786 po † Felicjana Korsaka (ML 551, s. 1256–1257; RGIA,
 F. 1343, inw. 23, nr 7177, k. 164-v)
 N 1787 (Bon. XI 191: Sylwester) – data błędna!
 20 IV 1798 s.s. (NGABM, F. 319, inw. 1, nr 13, k. 16v)
 1804 (Bon. XI 192) – błędnie jako skarbnik

SUROGATOR GRODZKI połocki

978. Michał Drucki Sokoliński, kasztelan witeb., surogator
 11 XI 1613 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4075, k. 10v–11, 19 i nr 4077,
 k. 15)
 już 15 XI t.r. sądził jako wojewoda poł. (tamże, nr 4075, k. 21)
979. Krzysztof Drucki Sokoliński, kasztelan mścis., potem poł.
 N 10 III 1623 na miejsce wojewody J. Kiszki (ML 99, k. 38-v)
 19 I 1627 (ML 455, k. 75v)
980. Olbrycht Zabrzęski (Zabreski)
 10 IV 1682 (AR XXIII 18, plik 1, s. 43)
981. Dawid Frąckiewicz Radzimiński, ciwun wieszwiański
 12 III 1684 (NGABM, F. 1734, nr 3, k. 53)
 14 VIII 1685 (APP 133, s. 157)
982. Hieronim Żaba, cześnik
 5 V 1685 (AR XXIII 88)
983. [Benedykt Ignacy Przysiecki], podstoli
 Jesienią 1698 po usunięciu przez szlachtę urzędników grodzkich z ramie-
 nia Słuszki powołano surogatora (K.S. Radziwiłł do S.A. Szczuki, Biała

11 XI [?] 1698, APP 163a, t. 26, k. 371–373; Vitsko, s. 271). Został nim podstoli poł., który ok. 10 VII 1698 przez Porpliszcze jechał do Wilna „dla aktykacji surogatorii połockiej w Trybunale, którą przyjął” (J. Sztrunk do K.S. Radziwiłła, Porpliszcze 17 VII 1698, AR XXIII, teka 62, plik 8, s. 612)

984. Antoni Deszpot Zenowicz, podkomorzyc i płk (x już 1701 Anna Aleksandra Missunówna † tuż a. 27 V 1754, podstolanka łukowska, 1 v. Florianowa Podbipięcina, sędzicowa z. poł.)

N tuż a/l. 16 II 1713 (MLKS, nr 726), o czym 19 II 1713 z Warszawy napisał do szlachty (NGABM, F. 1734, nr 12, k. 25-v)

17 XI 1723 (tamże, nr 16, k. 678v), z tytułem jeszcze po wjeździe wojewody 13 III 1726 (tamże, nr 18, k. 673)

Stefan Michał Korsak Udzielski, pisarz gr. – 1716 (Bon. XI 177) – mało prawdopodobny, chyba że *pro tunc*

Antoni Cyprian Nieściszko Buynicki, podczaszy, sędzia gr. – 11 II 1717 (Biełarussia w epochu feodalizmu, t. II, nr 271) i 7 X 1719 (LVIA, SA 14506, k. 25–27v). W obu wypadkach tytuł niezrozumiały, bo jednocześnie sędzia gr.

985. Antoni Cyprian Nieściszko Buynicki, podczaszy

N 4 V 1729 po † wojewody Stanisława Denhoffa do N nowego wojewody (ML 166, s. 87–89; Macuk, Buynicy, s. 107; Macuk, Buynicki, s. 85), zaprezentowana na sejmiku 6 II 1733, aktykowana 24 VII t.r. (NGABM, F. 1878, nr 2, k. 20–21v)

17 V 1737 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4657, k. 51); † a. 15 VII 1737 (Macuk, Połock, s.189; AR V 1626, s. 1–2)

986. Jan Korsak Udzielski, wojski

14 XI 1737 (RGBM, F. 143, karton 23, nr 9, k. 2)

† a. 24 X 1744 jako wojski i surogator (tamże, k. 2v)

Uwaga! Nie wiadomo na jakiej podstawie używał tytułu, zapewne w 1737 był tylko chwilowo pełniącym urząd, ale tytułował się nadal.

987. Antoni Jan Korsak, podstoli

N 30 V 1738 po † Antoniego Buynickiego na „surogatoryją miejską sądową majdeburyi [s] połockiej do terminu doszłej elekcyi wojewody połockiego” (ML 171, s. 252–253; Macuk, Połock, s. 46: b.d.)

R a/l. 14 XI 1748 na rzecz syna (z N nast.), ale nie dokonał C; † między 9 a 24 I 1749 (NGABM, F. 1734, nr 37, k. 16; Macuk, Buynicki, s. 91)

Ignacy Korsak, stolnikowicz – N 14 XI 1748 po R [ojca] Antoniego Korsaka, stolnika (ML 177, s. 426–428; AR II, ks. 69/11, s. 397), ale urzędu nie objął, bo gród wakował 8 I 1749 (RGBM, F. 143, karton 23, nr 15, s. 10)

988. Trojan Korsak (*11 IV 1720), chorążyc, rotm.?

N 1 II 1749 po † Antoniego Korsaka (ML 176, s. 347–348; Macuk, Połock, s. 161)

7 VII 1755 (KP 1755, nr 106; VUB, F. 1–D1124, k. 11-v)

A tuż po/l. 7 VII 1755 na podwojewódzkiego

Ponownie:

1766 i podwojewódzi – ustanowiony mocą konstytucji sejmowej na czas wyjazdu wojewody za granicę (VL VII 497); tylko podwojewódzi 5 XII 1766 (IJM XXIX 70)

989. Kazimierz z Bętków (Bętkowa) Spinek (Szpinek, *ok. 1746) (x 1767 Eufrozyna Korzeniewska [cześnikówna orsz.?) † po 4 IX 1778)

N 7 XI 1775 (ML 546, s. 3–4) aktykowana 1 XII t.r. po P wykonanej t.d. (NGABM, F. 2768, nr 5, k. 12)

5 II 1781 (GazWil. 1781, nr VII, 17 II) – surogator (bez podania jaki) obrany deputatem poł.; potem (już w 1781) sędzia gr.

Ponownie:

N 16 I 1784 po † wojewody Józefa Sosnowskiego (ML 551, s. 826–827)

16 IX 1784 (Naruszewicz, Diariusz, s. 342)

SUROGATOR ZIEMSKI połocki

990. Konstanty Józef Swołyński

12 IX 1748 (LMAB, F. 127–260, k. 12)

N 21 X 1748 „*in defectu* pisarza jako też *post recentia fata* ur. Trojana Hłaski, sędziego z.” (ML 176, s. 168)

A 9 V 1750 na podstolego (z zachowaniem surogatorii)

R a/l. 5 X 1750 (z N nast.)

991. Jan Swołyński, skarbnik

N 5 X 1750 po R Konstantego Swołyńskiego (ML 176, s. 777–778)

1 IX 1756 (NGABM, F. 1734, nr 45, k. 1297)

992. Antoni Wincenty Pakosz, stolnikowicz (x Helena Siellicka † 1815, regentówna kancelarii w. WKsL)

N 20 XI 1756 po † Jana Swołyńskiego (ML 179, s. 639–640; Czart. 1131, s. 630; NGABM, F. 1734, nr 46, k. 401). Zasiadł 8 II 1757 na sejmiku (tamże)

A 9 III 1765 na sędziego z.

Adam Swołyński – 11 II 1766 (LVIA, SA 148, k. 232) – surogatorowicz
Kazimierz Swołyński (x już 12 VII 1772 Józefa Korsakówna) –
19 VIII 1769 (NGABM, F. 1734, nr 58, k. 972), 21 XII 1776 (tamże,
nr 61, k. 270) – surogatorowicz

WOJEWODA połocki

993. Stanisław Hlebowicz, starosta (namiestnik) poł., marszałek hosp. (x Zofia z Korczewa † w/l. po 1537)

Z tytułem już 19 II 1505 (Połockije gram. 2015, I, nr 389) oraz 1 III 7013, indykt 8 [=1505] (ML 5, k. 318–321; LM 5, nr 561; Chmiel, s. 59) 30 XI 1513 (Połockije gram. 2915, II s. 415); † 1513 (PSB IX 544–545; Wolff, s. 45)

994. Olbracht Marcinowicz Gasztołd, namiestnik bielski (x ok. 1506 Zofia Wasylówna Wierejska)

N na sejmie wileńskim 1513/1514 (PSB VII 300); jest w I 1514 (RIB, XX kol. 844–850; Połockije gram. 2015, II, s. 415 w przypisie) i 10 II 1514 (LM 9, nr 277)

A 5 III 1519 na wojewodę tr. (LM 1 nr 332; UWKL II 1420)

995. Stanisław Hryhorowicz Ostyk, krajczy hosp., dzierzawca merecki, uszpolski i pieniański (x Jadwiga N.)

N 1519; jest w 1519 (ML 10, k. 44-v; LM 10, nr 42)

† a. 9 IX 1519 (ML 11, k. 78v–79; LM 11, nr 80; TML 196, s. 242–243)

996. Piotr Stanisławowicz Kiszka (x Helena Iliniczówna † po 1537, marszałkówna nadw. lit.)

Z tytułem 2 IX 1519 (LMAB, F. 43–203, s. 291; Rowell, s. 54–55; Osiński, s. 132; PSB XII 514)

A 10 XI 1532 na kasztelana tr. i starostę żm. (LM 17, nr 277 i 278; Malinowskij, Sbornik, I s. 19; UWKL II 513)

Jan Stanisławowicz Hlebowicz (x Anna) – 1521? omyłkowo nazwany wojewodą poł. 20 XI 7030, indykt 10 [=1521] (TML 191A, s. 68) – tylko wojewodzic (PSB IX 545)

997. Jan Juriewicz Hlebowicz, wojewoda witeb. i marszałek hosp. (2x już 1528 Zofia Pietkiewiczówna, 1 v. Janowa Szczytowa; 3x ok. 1537 Hanna Zasławska, 2 v. już 1568 Hieronimowa Sieniawska, podkomorzyna kamieniecka)
N 10 XI 1532 (Wolff, s. 46) – błędna interpretacja daty!
N 11 XI, indykt 6 [=1532] (LM 15, nr 119 i Akty JZR I 82 – w obu przekazach mylna data roczna 1531); i tego dnia z tytułem (ML 17, k. 348v–350v; LM 17, nr 279)
N 20 XI indykt 6 [=1532] (ML 17, k. 353–354v; LM 17, nr 282; Malinowski, Sbornik, s. 22–23; S...cki, s. 153)
N 21 XI 1532 za przyczyną królowej Bony (PSB IX 541)
A 5 V 1542 na wojewodę wil. (UWKL I 1105)
A 12 V 1542 na wojewodę wil. (tamże)
998. Stanisław Stanisławowicz Dowojna (Dowojno) (1x Petronella Radziwiłłówna † po 1563, wojewodzianka wil.; 2x 1568 Dorota Kostewiczówna 1 v. Jarosławowa Hołowczyńska; 3x 1571 Barbara Sołomerecka, 1 v. Konstantynowa Chodkiewiczowa, 3 v. Filipowa Limontowa)
N 24 V 1542 (ML 28, k. 86-v; Wolff, s. 46)
N b.d. („szóstej niedzieli po Wielkiejnocy”) 1542 (Strykowski II 400; Malinowski, Sbornik, s. 30–31)
15 II 1563 został wzięty do niewoli przy poddaniu Połocka Iwanowi IV, ale tytuł zachował (ML 48, k. 367v–371v; Strykowski II 413) i w VII 1566 w Moskwie spisał testament (TML 191A, s. 103–104). Do lipca 1567 przebywał w niewoli, a już w pocz. 1568 wrócił po wykupieniu na Litwę i 1 VI t.r. uczestniczył w obradach sejmu w Grodnie (ML 58, k. 302) żył 27 X 1573 (APR 322, s. 32)
† podczas bezkrólewia a. 7 VII 1574 (APR 322, s. 272–273; PSB V 359); # 8 V 1577 lub po (AR XXIII, teka 147, plik 16, s. 98–102)
999. Mikołaj Olechnowicz Monwid Dorohostajski (kałw.), stolnik lit., starosta wołk., dzierżawca wieloński, ciwun gondyński (x Hanna Woynianka, podskarbianka w. lit.)
N 7 VII 1574 (PSB V 333) – mylnie!
N 7 VII 1576 (ML 58, k. 2–3; PSB V 334–335; Wolff, s. 46; ML 56, k. 43v–45 – tu mylna data roczna: 1578)
† 28 I 1597 (AR V 3213, cz. I, s. 119; Oss. 185, k. 112v; Ossoliński, II s. 299, 322)
1000. Andrzej Pawłowicz Sapieha, kasztelan min. (2x 1570 Krystyna Stanisławówna Dębińska † 1615, starościanka chęcińska)

- N 24 VII 1597 po † M. Dorohostajskiego (ML 83, k. 246v–247v) i po E przez szlachtę poł. 6 VII t.r.: „ponieważ już obywatele połoccy zezwalają nań i przyczyniają się za nim do Króla JM” (ADS I 154–155, kanclerz L. Sapieha do wojewody wil. K. Radziwiłła, 14 lipca 1597; Macuk, Połock, s. 12)
- 28 VII 1611 (ML 89, k. 319v–320)
- R 1613 (LMAB, F. 136–116: K. Kognowicki, Przydatek do dziejów i procedencji domu Sapieżyńskiego, k. 51-v; Wolff, s. 46)
1001. Michał Drucki Sokoliński, kasztelan witeb., surogator poł. (2x Anna Pijanowska)
- N a. 11 III 1613 (PSB XL 45) – mylnie!
- N a/l. X 1613 (z N następcy na kasztelanę witeb.) (K. Kognowicki, *Życia Sapiehów*, t. I, Wilno 1790, s. 290; Wolff, s. 46, 139), ale jeszcze 11 XI 1613 tylko surogator (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4075, k. 10v–11), a już 15 XI 1613 wojewoda (tamże, nr 4075, k. 21; Macuk, Połock, s. 15)
- A 2 X 1621 na wojewodę smol. (ML 93, k. 477-v; UWKL IV 1607)
1002. Janusz Kiszka, starosta parn. (x Krystyna Drucka Sokolińska † 1640, wojewodzianka poł.)
- N₁ 27 II 1619 po † M. Druckiego Sokolińskiego (ML 93, k. 191-v), ale ponieważ ten nie umarł, N została wycofana (Wolff, s. 46)
- N₂ 2 X 1621 po A M. Druckiego Sokolińskiego, z pewnością bez E (AGAD, Dok. perg. nr 8144; ML 93, k. 478–479v; Wolff, s. 46, a za nim Macuk, Połock, s. 15: mylnie N 11 X 1621; Gałubowicz, *Połackaja szlachta*, s. 22)
- † 13 I 1654 (PSB XII 510; U IX 2121)
- Uwaga:** Na prośbę wojewody Janusza Kiszki, z powodu jego niemożności stałego rezydowania w Połocku, król wydał N 10 III 1623 na surogatorstwo poł. dla Krzysztofa Druckiego Sokolińskiego, kasztelana mścis.: „tak na rezydowanie, jako i na sużenje sudow grodskich” (ML 99, k. 38-v)
1003. Aleksander Ludwik Radziwiłł (*4 VIII 1594), marszałek w. WKsL (3x 23 XI 1642 Lukrecja Maria Strozzi, 2 v. już 1658/1659 Janowa Karolowa Kopciowa, kasztelanowa tr.)
- N 3 III 1654 po † J. Kiszki (ML 129, s. 127–130; Wolff, s. 47; Sawicki, s. 130–131)
- N 10 III 1654 (PSB XXX 154), ale wywołała ona sprzeciwy, gdyż nastąpiła bez E (RadzMem. IV 293, 296). Urzędu nie objął, bo † 23 III 1654 w Bolonii (PSB XXX 155)

Bogusław Radziwiłł (kalw.), koniuszy WKsL – N I 1654 i nie przyjął urzędu (Wolff, s. 47) – błędnie! D a/l. 20 IV 1654 po † A.L. Radziwiłła (RadzMem. IV 301), ale dopiero 6 VII t.r. król wydał uniwersał na E. Zebrana na sejmiku w Naroczy szlachta wybrała Radziwiłła wojewodą, o czym poinformowała króla 28 VIII t.r. (AR II 1290) i zwróciła się do Radziwiłła z prośbą o przyjęcie urzędu (AR II 1288). Król podpisał Radziwiłłowi N, ale wobec zajęcia Połocka przez wojska moskiewskie, ten N nie przyjął (B. Radziwiłł, *Autobiografia*, wyd. T. Wasilewski, Warszawa 1979, s. 134)

1004. Jan Karol Kopeć, podstoli WKsL (x 1658/59 Lukrecja Maria Strozzi † 18 X 1694, 1 v. 23 XI 1642 Aleksandrowa Ludwikowa Radziwiłłowa, wojewodzina poł.)
N 2 III 1658 po † A.L. Radziwiłła (AR I 8244; MLKW 131, nr 641; Wolff, s. 47; Gałubowicz, Połackaja szlachta, s. 28–29). Formalnie nie objął urzędu, gdyż nie odbył nań W w przewidzianym prawem terminie 3 lat. Szlachta w 1669 domagała się więc obioru nowego wojewody i proponowała urząd Bogusławowi Radziwiłłowi (Macuk, Połock, s. 20). Kopeć występował jednak zawsze jako wojewoda
A (a. 4 VI) 1670 na kasztelana tr. (UWKL II 534)
1005. Kazimierz Jan (Jan Kazimierz) Sapieha (*ok. 1642), podskarbi nadw. WKsL (1x 12 VI 1667 Krystyna Barbara Hlebowiczówna † 11 IX 1695, kalw./kat. 1668, wojewodzianka wil.)
9 VI 1669 (LVIA, SA 13, k. 28v) – błędna data!
N V 1670, ale E dopiero 5 VI t.r. (PSB XXXV 38)
Sejmik E 3 VI 1670 IRIRAN, Kol. 13, inw. 1, nr 312 (III-2), k. 1v)
W 1673 (Wolff, s. 47)
A IX 1681 na starostę żm. (UWKL III 1276)
1006. Jan Jacek Stefan Ogiński, wojewoda mścis.
E 5 III 1682 (ML 581, k. 678a–679b; Macuk, Połock, s. 22)
N 1682, bo jest 6 VI 1682 (AR XXIII 18, plik 1, s. 65; Macuk, Połock, s. 23 – błędnie uznał tę datę za N), ale spotkało się to z gwałtownymi protestami części szlachty (ML 581, k. 673–676), która jeszcze 2 X 1682 prosiła króla o wyznaczenie nowej E na wojewodę (ML 502, k. 13–14)
† 24 II 1684 (PSB XXIII 614)
1007. Dominik Michał Słuszka (*ok. 1655), starosta rzecz. (x 24 VII 1677 Konstancja Podbereska † 1722/1723, wojewodzianka smol.)
E 14 VIII 1685 (APP 133, s. 155–158; PSB XXXIX 140)

N 1 III 1686 po † J. Ogińskiego (Wolff, s. 48; PSB XXXIX 140)
† 29 I 1713 w Wilnie (PSB XXXIX 143); † 16 II 1713 (ZMRP 303,
nr 154) – błędnie!

Uwaga! Szlachta poł. z racji licznych przewin Słuszki (m.in. zabójstwa urzędnika) chciała pozbawić go urzędu i wysłała 3 II 1698 posłów do Augusta II, domagając się E nowego wojewody. Król w odpowiedzi z 15 III 1698 stwierdził, że „Wielmożny wojewoda połocki nie będąc *iure victus*, ani *condemnari* nie może, ani *in vita* wojewodów województwa nie wakują” (BN 9085, s. 92–98). Niemniej szlachta wyznaczyła surogatora na miejsce wojewody (APP 163a, t. 26, s. 371–374; Macuk, Połock, s. 24–25). Do pogodzenia stron doszło w 1699, ale występujący w imieniu szlachty chorąży poł. Krzysztof Niemirowicz Szczytt zapowiedział Słuszce: „Jeśli zaś krzywdzić nas będziesz, wnet uznasz niezgodę i któryś jest, nie będziemy mieć za wojewodę” (AR II, ks. 27, s. 115–117).

Wakat 1713–1721

1008. Stanisław Michał Ernest Denhoff (Doenhoff, Denhof) (*ok. 1673), hetman polny WKsL i miecznik kor. (2x 31 VII 1724 Zofia Maria Sieniawska *1699, kasztelanka krakowska, 2 v. 11 VII 1731 Augustowa Aleksandrowa Czartoryska, wojewodzina ruska)

Uniwersał na E z 27 I 1720 bez wyznaczonej daty E (ML 159, k. 433-v; Macuk, Połock, s. 25); 28 I 1720 S. Denhoff pisał do matki Konstancji, że otrzymał już uniwersał na E i miał uzyskać przywilej (tamże). Nazwany wojewodą 8 VII 1720 (AR VI 80a, s.32)

N VIII 1721 (PSB V 116) – błędnie!

N 16 VIII 1721 (U X 489 wg PSB V 116) – błędnie!

E 25 VIII 1721 – zgodnie obrany (NGABM, F. 1734, nr 16, k. 8-v; Macuk, Połock, s. 25)

N 16 X 1721 (Wolff, s. 48) – błędnie!

N 16 X 1722 (ML 161, k. 145v–146 [143v–144]); P 18 t.m. (Czart. 1132, s. 228); W 14 V 1725 (LMAB, F. 198–32, k. 1)

† 2 VIII 1728 (PSB V 117; U XI 174; Wolff, s. 48)

1009. Jerzy Stanisław Sapieha (*ok. 1668), stolnik WKsL (2x 1724 Teodora Sołtanówna *ok. 1697 – między 8 a 28 VIII 1774, chorążanka infl.)

E krótko a. 9 XI 1730 (KP 1730, nr 47: „concordibus votis – obrany”)

N 20 X 1730 po † S. Denhoffa (ML 162, s. 583–584/k. 289-v; Wolff, s. 48; PSB XXXV 20; PANKr. 328, k. 14-v; uniwersał na E b.d. ze Wschowy i N też b.d., k. 17-v; Macuk, Połock, s. 26–27) – ostatecznie

urzędu nie przyjął (PSB XXV 20), ale tytułowany jeszcze 1 XII 1731 (Tyz. G–300; Macuk, Połock, s. 27)

Wakat 1732–1753

1010. Aleksander Michał Sapięha (*12 IX 1730), podskarbi nadw. WKsL (x 29 I 1757 Magdalena Agnieszka Lubomirska 1739 – 24 I 1780, miecznikówna kor., 1 v. 26 VI 1755 Józefowa Lubomirska, podstolina WKsL) E 8 I 1753 (PANKr. 361, k. 302–303; PSB XXIV 565) za uniwersałem królewskim z 18 IX 1750 (ML 176, s. 713–714: wpisano uniwersał ze zmienioną datą E), aktykowanym 21 IX 1752 (NGABM, F. 1734, nr 41, k. 1181–1189; Macuk, Połock, s. 112, il. 8); jako elekt-wojewoda 1 III 1754 (ML 180, s. 113)
N 16 VII 1754 po † S. Denhofa (ML 179, s. 241–242; Wolff, s. 48; PSB XXXIV 565)
W 7 VII 1755 (KP 1755, nr 106; VUB, F. 1–D1124, k. 11-v)
A 13 IX 1775 na kanclerza w. WKsL (U XI 228)

Wakat 1775–1781

- Dn. 23 VI 1776 na audiencji u króla w Warszawie posłowie poł. prosili o uniwersał na E wojewody (GazWarsz. 1776, nr 51, 26 VI)
1011. Józef Sylwester Sosnowski (*ok. 1710), ekshetman polny WKsL (x 4 VI 1741 Tekla Zenowiczówna * ok. 1723 (ok. 1713) † w/po 1818, starościanka sznitowska)
E 7 II 1781 (Czart. 695, s. 31: manifest przeciwko E) za uniwersałem królewskim z 7 I t.r. (ML 547, s. 305–308; Macuk, Połock, s. 37)
N 11 III 1781 po A.A. Sapięhy (ML 546, s. 284–287; Wolff, s. 48; PSB XL 563; Macuk, Połock, s. 37) i P tegoż dnia (GazWarsz. 1781, nr 21 supl., 14 III) – mylnie; P 18 III (GazWil. 1781, nr XII, 24 III)
† 31 XII 1783 (PSB XL 564)
1012. Tadeusz Kościeszka Żaba, kasztelan
E 14 VIII 1784 po † J. Sosnowskiego (NGABM, F. 1778, nr 33, k. 297–299v: kredens) za uniwersałem królewskim z 29 V t.r. (ML 551, s. 952–953), aktykowanym 3 VII t. r. (NGABM, F. 1778, nr 33, k. 191-v; Macuk, Połock, s. 38)
N 17 XI 1784 po † J. Sosnowskiego (ML 551, s. 1026–1028; Wolff, s. 48; SGKP VIII 720) aktykowana 1 XII t.r. (NGABM, F. 1778, nr 33, k. 508-v); N 1784 (Żychl. IV 424); N 1786 (Żychl. III 324) – błędnie! 8 II 1800 s.s. (NGABM, F. 1734, nr 63, k. 106v.); † 1800 (Łoza, Kawalerowie, s. 29, 103; Łoza, Order, s. 48; Żychl. XVI 234)

WOJSKI połocki

1013. Jesif (Józef) Janowicz Korsak, sędzia z.
1570 (Bon. XI 173) – mylnie!
N 27 VII 1586 – pierwsza N na ten urząd (ML 73, k. 209v–210; ML 74, k. 122-v; RGV, s. 75); ponieważ zgodnie z zapowiedzią zawartą w przywileju Korsak nie R z poprzedniego urzędu, wobec czego dokonano następczej N
1014. Andrzej Stefanowicz Łowejko
N 23 III 1590 – jako pierwszy na urzędzie (ML 77, k. 72-v; RGV, s. 75)
1015. Frąc (Franciszek) Bartoszewicz Żuk, pisarz polny WKsL, horodniczy
N 1 X 1592 po † A. Łowejka (ML 77, k. 340v–341; ML 78, k. 169v–170; RGV, s. 75)
A 10 I 1598 na sędziego z.
1016. Stanisław Semenowicz Orzechowiński (Orzechowiński) (kat.)
N 12 III 1598 za zaleceniem wojewody wil. Krzysztofa Radziwiłła (ML 83, k. 298-v; RGV, s. 75)
† a. 22 III 1600 (z N nast.)
1017. Stefan Korsak
N 15 XII 1599 po † [brak nazwiska] za zaleceniem kanclerza Lwa Sapiehy (ML 85, k. 20-v; RGV, s. 75); N z pewnością cofnięto z powodu wad prawnych (Orzechowiński żył)
1018. Piotr Orzechowiński (Orzechowiński) (kat.)
N 22 III 1600 po † S. Orzechowińskiego i za zaleceniem wojewody wil. K. Radziwiłła (ML 85, k. 55v–56; RGV, s. 75)
30 VII 1604 (ML 288, k. 585–586/609–608v [s])
1019. Ostafiej (Eustachy) Korsak Hołubicki (unita), namiestnik sądowy (podwojewodzi) (x Zofia Janówna Ostrowska 1647)
1602 (Bon. XI 187) – mylnie!
N 24 I 1606 po † P. Orzechowińskiego za zaleceniem kanclerza Lwa Sapiehy (ML 85, k. 385-v; CDIAUK, F. 48, inw. 1, nr 202; RGV, s. 75)
Testament z 4 VII 1625 aktykowany 5 VIII t.r. (AWAK IX 16–20; RGV, s. 75)
1020. Feliks Przyłupski (Przyłubski)
N 26 VIII 1623 [s] po † O. Korsaka za zaleceniem wojewody wil. Lwa Sapiehy (ML 100, k. 125v–126; ML 455, k. 254v–255; RGV, s. 75).

N cofnięto niewątpliwie z powodu fałszywej informacji o śmierci Korsaka, gdyż F. Przyłupski występował potem tylko z tytułem sekretarza JKM

1021. Ostafi (Eustachy) Iwanowicz Chrapowicki (kalw.), wojski moz. (x Krystyna Andrzejówna Łowejkówna † a. 10 IX 1638)
N 23 VIII 1625 po † Krzysztofa [s] Korsaka Hołubickiego (ML 100, k. 402-v; RGV, s. 75)
7 XI 1639 (AR XXIII 14, plik 3, s. 263); † ok. 1639 (Chrapowicki I 576)
1022. Teofil Dadzibóg Chrapowicki, wojskowiec (1x już 1645 Krystyna Bohdanówna Drucka Sokolińska, wojewodzicówna poł.; 2x już 1668 Marcella Gniewińska † w/po 1682, 1 v. Janowa Aleksandrowa Koreywina, podstarościna oszm.)
27 III 1640 (AR II 1196)
2 VIII 1680 (NGABM, F. 1732, nr 46, k. 364); † tuż a. 15 V 1681 (ZbMNKr. 169, t. VI)
1023. Kazimierz Aleksander Doktorowicz Hrebnicki, rzekomo cześnik
N 19 VI 1659 po † Teofila Chrapowickiego (Żychl. VIII 137) i choć Chrapowicki żył, tytułu przez pewien czas używał
Jest 9 V 1662 (tamże; ZZG 19, k. 1467–1469) a bez tytułu 1667 (LVIA, SA 3235, k. 2v), potem (już 31 VII 1668) cześnik
1024. Stanisław Staręski (Starzeński) (x już 1660 Aleksandra Helena Stankiewiczówna † w/po 1699, ciwunówna twerska, 1 v. Hieronimowa Stanisławowa Białkowska, łowczyzna żm.)
25 VII 1668 (RNBSPet., AD 126, k. 31)
12 VI 1676 i pisarz gr. żm. (VUB, F. 7–11/5965, k. 1631-v)
A (już 14 VI 1679) na ciwuna pojurskiego (UWKL III 353)
Michał Krzysztofowicz Korsak Bobynicki, podkomorzyc – 1669 (Bon. XI 183), IX 1669 i sędzia kapturowy (Żychl. XIX 59) – błędnie!
Jarosław Drucki Sokoliński – IX 1669 i sędzia kapturowy (Żychl. XIX 59) – błędnie!
Michał Pakosz – IX 1669 i sędzia kaprurowy (Żychl. XIX 59) – błędnie!
1025. Dominik Antoni Chrapowicki
12 X 1679 (LNBW, F. 125–15, k. 66v)
C 17 II 1688 przyznana 20 t.m. (ML 369, k. 534) i ponownie aktykowana 25 II 1689 na rzecz Jerzego Szczytta Zabielskiego (ML 142, k. 452–454).
Potem duchowny

1026. Hlebicki Józefowicz
N b.m.d. (wśród przywilejów z 1682), bez imienia, po Chrapowickim (ML 143, k. 202-regestr)
Uwaga! Być może chodzi tu o Jerzego, podstolego witeb., który jednak używał obu tytułów (zob. nr 1032).
1027. Aleksander Wołk (kalw.)
21 VII 1687 (AR V 17864)
1028. Jerzy Szczytt Zabielski, koniuszy
N b.m.d. (przywilej wydany 5 II 1688) po R Dominika Chrapowickiego (ML 143, k. 420-regestr)
N 5 II 1688 (ML 369, k. 534), ale długo jeszcze tytułowany był koniuszym
N a/l. 20 II 1698 (z N nast. na koniustwo), wojski 28 VI 1701 (LVIA, SA 48, k. 1024–1025v)
Testament z 25 VIII 1716 aktykowany 12 IX t.r. (BUW 327, k. 37–40);
† 8 IX 1716 (Żychl. IV 359; ZMRP 303, nr 161)
1029. Benedykt Bogusław Łuszczyk, podczaszy[c] mścis., ekonom poł.
(x Marianna Podbereska † w/po 1732)
N 1688 (ML 143, k. 441v-regestr); jeszcze 20 VIII 1688 tylko ekonom poł. (NGABM, F. 1778, nr 11, k. 26v) i chciał zasiąść na sejmiku 5 XI t.r., ale zablokował to Jerzy Szczytt Zabielski, konkurent i na jego pozew sąd zadworny asesorski 1 III 1689 wydał dekret skazujący Łuszczyka na banicję i karę pieniężną za bezprawne używanie tytułu po N otrzymanej *ad mala narrata* (ML 369, k. 533–534v)
Niemniej tytułu nadal używał: 27 VII 1690 (RNBSPet., AD 132, k. 19), 8 II 1700 (NGABM, F. 1734, nr 4, k. 28–29v), 24 IV 1704 (VUB, F. 187–25, s. 544)
† 2 II 1707 (NGABM, F. 1734, nr 1, k. 17)
Uwaga: Jedynie po nim idzie ciąg wojskich poł. do końca XVIII w.
1030. Roman Szyszka Stawęcki, skarbnik
1690 (LMAB, F. 17–57, k. 17–28v)
7 IV 1694 „WP:” (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4625, k. 41), ale nazywany nadal skarbnikiem (zob.). Bez tytułu 27 VI 1697 (VL V 921);
† a. 10 V 1698 (ML 149, s. 342), ale wdowa skarbnikowa (zob.) i wojska (BUW 1361)!
1031. Michał Staręski (Starzyński, Starzeński) (x Anna Mierzeńska)
5 III 1694 (VUB, F. 7–42/14494, k. 557)
7 II 1702 (tamże, nr 46/14498, k. 117-v); † a. 1 III 1720 (z N nast.)

1032. Jerzy Hlebicki Józefowicz, podstoli witeb. (2x Katarzyna Scypionówna de Campo, chorążanka wend.)
1697 (Bon. IX 93) i 16 VIII 1698 (LVIA, SA 214, k. 313v), ale 3 III 1700 podstoli (LVIA, SA 47, k. 75–78v), a wojski 6 III t.r. (tamże, k. 787–790v), podstoli 7 V 1702 (NGABM, F. 1734, nr 6, k. 443)
Testament z 1718 (Bon. IX 93); † a. 26 XI 1718 (MLKS nr 1150)
1033. Szymon Michał Korsak Udzielski, podczaszyc (x już 23 IV 1716 Petronela Kozłówna Poklewska † między 7 X 1760 a 3 VIII 1761, podczaszanka oszm.)
N 23 IV 1712 po † Benedykta Łuszczyka (ML 157, k. 7v–8)
N 25 IV 1712 (Rybczonak, Swiażyński, s. 209) – data błędna!
17 II 1734 (NGABM, F. 1734, nr 24, k. 42v)
Ra/l. 5 VIII 1735 (z N nast.), ale tytułu używał nadal, np.: 7 X 1740 (RGADA, F. 1603, inw. 11, nr 84) i 3 VI 1746 (Rybczonak, Swiażyński, s. 210)
Na sejmiku poselskim połockim 1746 r. nie dopuścił do zajęcia miejsca przez wojskiego Fabiana Korsaka i sam je zajął, za co został pozwany do sądu asesorskiego 1 IX 1746 (NGABM, F. 1734, nr 34, k. 683; Macuk, Połock, s. 153)
C 10 I 1747 dla Fabiana Korsaka (NGABM, F. 1734, nr 35, k. 76–77v), a 30 III t.r. bywszy wojski (tamże, k. 868)
Testament (z tytułem wojskiego) z 8 I 1748 aktykowany 8 I 1749 (RGBM, F. 143, karton 23, nr 15: Fabiana Korsaka tytułuje „wojskim terazniejszym”, a konsekwentnie pomija urząd często wymienianego syna Jana); † tuż a/l. 3 I 1749 (tamże, nr 9, k. 7v)
Leszczyna – wdowa Leszczynowa 1712 (Bon. XVI 117) – to Benedyktowa Łuszczykowa!
Jan Hłasko – 5 X 1718 (NGABM, F. 1734, nr 15, k. 276) – to wojski infl. (U IX 1867)
1034. Jozafat Stanisław Starzeński (Staręski, Starzęski, Starzyński), ciwunowicz pojurski, starosta kirszeński (x już 1705 Ludwika Szteynówna † w/po 1729)
21 I 1719 (LVIA, SA 14515, k. 145)
N 1 III 1720 po † Michała Starzeńskiego (ML 160, s. 106–107; AR II, ks. 69/11, s. 76)
Testament z 29 VIII 1721 aktykowany 12 IV 1722 (LVIA, SA 4737, k. 209–210v)
Ignacy Korsak – 10 IX 1733 (Manifest 1733, s. 7) – błędnie zamiast Jan, lub wojszczyc

1035. Jan Korsak Udzielski, wojszczyzyc (x już 14 XI 1737 Regina Birulanka Białynicka, leśniczanka witeb., 2 v. między 8 I a 19 II 1748 Ignacowa Karnicka, podczaszyzna min.)
14 IX 1733 (Elekt., s. 98; Macuk, Połock, s. 125) – błędnie zamiast wojszczyzyc.
N 5 VIII 1735 po R ojca Szymona (ML 168, s. 283–284; AR II, ks. 69/11, s. 234)
† krótko a. 28 X 1743 – list wdowy do teścia (RGBM, F. 143, karton 49, nr 31, k. 1–2v)
Rzekomo podpisał oblig 24 VIII 1744 (tamże, karton 23, nr 4) – dokument fałszywy lub błędna data roczna; † 1752 (Bon. XI 178) – błędnie, pomyłony z Fabianem!
- Jan Łuskina (x Marianna Pakoszówna, stolnikówna poł., 1 v. Dominikowa Niemirowiczowa Szczyttowa, horodniczyzna poł.) – b.d. [I poł. XVIII w.] (Żychl. IV 217; Uruski XIII 176) – błędnie, bo mężem Marianny był Jerzy Antoni Łuskina Zaranowski, wojski witeb.
1036. Kazimierz Antoni Zabłocki
10 II 1739 (LVIA, SA 14533, k. 339v)
1037. Piotr Korsak [podczaszy tr.?
7 II 1741 (IJM XXIX 49; Bon. XI 191: tylko data roczna) – wojski (nie wiadomo jaki) na sejmiku poł.
Aleksander Hłasko – 24 III 1741 „wojsk” (NGABM, F. 1734, nr 29, k. 1290v) – wojski infl.
1038. Fabian Korsak, rotm. (x już 6 V 1750 Kunegunda Hrebnicka, skarbnikówna witeb., 2 v. już 7 X 1753 Ignacowa Koszczyzycowa, dworzaninowa JKM)
N 8 IX 1744 po † Jana Korsaka Udzielskiego (ML 172, s. 849–850; AR II, ks. 69/11, s. 413; Macuk, Połock, s. 193)
C 10 I 1747 przez Szymona Michała Korsaka (NGABM, F. 1734, nr 35, k. 76–77v)
† 19 VIII 1752 (Macuk, Połock, s. 153; Macuk, Hrebniczy)
1039. Franciszek Deszpot Zenowicz, stolnik
N 23 X 1752 po † [Fabiana] Korsaka (ML 179, s. 47; Czart. 1131, s. 625)
R a/l. 7 XII 1760 (z N nast.), ale jako wojski jeszcze 21 VII 1764 (NGABM, F. 1734, nr 54, k. 885). Tylko starosta sznitowski 18 VII 1765 (tamże, nr 63, k. 210-v) i 6 IX 1770 (BUW 330, k. 36). Wdowa jako starościna sznitowska 4 I 1772 (ML 185, s. 483–484)

Chrapowicki – N dano do podpisu 17 V 1759 po Zenowiczu (PANKr. 1142, t. I, k. 149v) – niezrealizowana!

Józef Korsak Udzielski, wojszczyc – 7 X 1760 „woy.” (RGBM, F. 143, karton 23, nr 10), a 7 VII 1770 (tamże, nr 12) i 18 IX 1776 wojski (BUW, akc. 1361, nr 148) – wojszczyc

1040. Antoni Deszpot Zenowicz (Zienowicz) [wojskowicz] (x 15 I 1764 Eleonora Skarbkówna Ważyńska † w/po 1792, podkomorzanka oszm., kanoniczka warszawska)

N? – dano do podpisu 7 XII 1760 po R F. Zenowicza i przekazano marszałkowi w. WKsLit. I. Ogińskiemu (PANKr. 1142, t. I, k. 216)

N₁ 18 XII 1760 po R [ojca] F. Zenowicza (ML 183, s. 372–373; Czart. 1131, s. 625) – nie wiadomo czy przywilej identyczny z poprzednim?

N₂ – dano do podpisu 14 II 1761 po R Zenowicza (PANKr. 1142, t. II, k. 5v) – na marginesie uwaga marszałka Mniszcha, że urząd jest zbyt znaczący, aby był cedowany przez ojca synowi z naruszeniem praw innych urzędników

Nie dopuszczano go do zajęcia miejsca na kilku sejmikach w l. 1761–1762, aż wreszcie zasiadł na sejmiku poselskim 1762 (może powtórny) (Macuk, Połock, s. 117–118)

A 9 III 1765 na podkomorzego

1041. Józef Siellicki (Sielicki), starosta chlewiski (x między 1762 a 25 VIII 1765 Marianna (Maria) Ciechanowiecka † w/po 1832 s.s., starościanka chosławska)

N 9 III 1765 po A Antoniego Zenowicza (ML 184, s. 296–297; Kamer. III 325, s. 13; Czart. 777, s. 466; Czart. 1131, s. 625; PSB XXXVI 592; Dzieje Ciechanowieckich, s. 281)

23 VIII 1776 (VL VIII 839)

A a/l. 23 X 1776 na regenta kancelarii w. WKsL (U XI 1409)

Kazimierz Piotr Kublicki, podczaszy (x Justyna Dabrowska) – N 1773 (Żychl. XIX 48) – wojski infl. (U IX 1882)

1042. Tadeusz z Będkowa Spinek (Szpinek), sekr. pieczęci w. WKsL (1x Joanna Szorcówna † w/po 1777; 2x już 7 VIII 1784 Teresa Matuszewicówna, wojszczanka brz.)

N 23 X 1776 po A Józefa Siellickiego (ML 546, s. 44) 1793 (Kal. Polit. 1794)

E i P 4 II 1794 na sęstwo pierwsze z. bereskie (NGABM, F. 1741, nr 49, s. 733–734: laudum) – bez tytułu wojskiego

Wojski tuż a/l. 7/18 IX 1799 i sędzia gr. prezydujący pow. prużańskiego (KL 1799, nr 101 dodatek, 7/18 IX 1799)

Tylko sędzia gr. prużański 1800 (LVIA, F. 391, inw. 9, nr 2782, Spin-kowie)

Tadeusz Przysiecki – I 1786 (Tzw. ML VII 154, k. 426) – wojski orsz. i wójt poł.

1043. Józef Hołyński (*ok. 1773), wojszczyk mścis.

N 26 VIII 1793 (ML 557, s. 29–30) – nie podano po kim

Żył 1810 (Krasnołuckij, s. 58); † a. 26 V 1817 jako „marszałek” [nie podano jaki] (KL 1817, nr 45 Dod., 5 VI)

WÓJT połocki

Przywilej na magdeburgię dla Połocka wystawił 4 X 1498 r. Aleksander Jagiellończyk, wraz z jarmarkami i wchodami do puszczy i wód gospodarskich (LM 6, s. 21–24; Połockiję gram. 2015 I nr 349; AZR I 179–182; LM 5, s. 109–111 – tu data mylna: 7 X 1498 r.). Przywilej ten w sposób oczywisty burzył dotychczasowy porządek społeczny w samym mieście i poważnie naruszał interesy gospodarzy miejscowego bojarstwa oraz duchowieństwa prawosławnego, oddając pod jurysdykcję miejską poddanych, których posiadali w Połocku. Najwięcej jednak tracił przedstawiciel władzy gospodarskiej – namiestnik połocki, któremu obcięto w ten sposób podstawowe źródło dochodów, czyli wpływy z opłat sądowych wykonywanych w mieście. W następstwie sprzeciwu władcy i bojarów wielki książę wydał kilka regulacji ograniczających zasięg podmiotowy prawa magdeburgskiego na rzecz miejscowego namiestnika, bojarów i duchowieństwa (Makarau 2008, s. 68–76). Między innymi 12 VII 1499 r. zapadł wyrok Aleksandra Jagiellończyka „promieży bojar i mieszczan połockich z storony sudow i inszych poradkow”, który wyłączył spod administracji i sądownictwa miejskiego dotychczasowe posiadłości bojarów, także prawosławnego arcybiskupa (władcy) i duchowieństwa na terenie miasta i zamku (LM 6, s. 210–212). Sprawujący od pocz. 1501 r. urząd namiestnika Stanisław Hlebowicz występował szczególnie ostro przeciw rozporządzeniu władcy w sprawie magdeburgii dla Połocka, argumentując, że nie ma z czego się utrzymać. Posunął się wręcz do sabotowania uprawnień wójta i magistratu, wtrącając się do sądownictwa w mieście. Już jako król Aleksander Jagiellończyk 30 XII 1502 r. wydał drugi przywilej dla Połocka, ograniczający prawa miasta na rzecz namiestników połockich (RIB XXVII kol. 701, 836–839). W ten sposób Stanisław Hlebowicz, który rychło przemianowany został

z namiestnika na wojewodę połockiego, doprowadził przynajmniej częściowo do przywrócenia sytuacji sprzed 1498 r. W istocie na pocz. XVI w. instytucja wójta połockiego uległa osłabieniu, a jego obowiązki z niewyjaśnionych powodów sprawowali lantwójtowie. I tak 28 VI indykta 8 [=1505] król Aleksander skwitował lantwójta miasta Połocka Jakuba Kiezmarmowicza (zapewne identycznego z Kiezmarmkiem lantwójtem między 1498 a 1505) z wybranych za 3 lata sum opłaty należnej monarsze z Połocka w wysokości 400 kop rocznie (Połockije gram. 2015, I, nr 392; LM 14, s. 103; Połock 2012, s. 241). Podczas trwających na pocz. XVI w. wojen z Moskwą, gdy wojewodą został Olbracht Gasztołd, między 1514 a 1519 r. urząd wójta połockiego przekazano definitywnie w ręce wojewodów, a dotychczasowy wójt Mitko Piotrowicz Charinicza, wywodzący się z miejscowych bojarów związanych interesami z miastem, został jego lantwójtem. Można domyślać się co najmniej dwóch powodów takowej decyzji, żeby poprawić warunki stałego rezydowania wojewody w Połocku w sytuacji stałego zagrożenia miasta, funkcjonującego jako pograniczna twierdza. Pewne perturbacje przeżywało wójtowstwo także za czasów Piotra Kiszki, może z powodu jego nieobecności w mieście, gdyż na początku jego rządów wojewodzińskich w Połocku pojawiło się dwóch lantwójtów niechybnie z nominacji królewskiej. Wójt z Trok Jakub Klimowicz latem 1522 r. uzyskał nominację na jeden rok, zapewne po śmierci Mitki Piotrowicza, co może sugerować nadzwyczajną sytuację we władzach miejskich Połocka. Kolejny to dworzanin hosp. Stanisław Łodzia, który lantwójtem był po Klimowiczu dłużej niż jeden rok. W istocie już od pocz. XVI w. wójtów połockich w obowiązkach zastępowali lantwójtowie, sprawując w mieście sądy wójtowskie. Przynajmniej niektórzy z nich otrzymali wówczas funkcję z nominacji królewskiej, a wystawiane im przywileje wpisywano do Metryki Litewskiej, dlatego też zostali uwzględnieni w wykazie wójtów. Wielu lantwójtów miasta połockiego powoływanych przez wojewodów ukazanych zostało w pracach historyków białoruskich (zob.: Połock 2012, s. 241; Makarau 2014, s. 61–66).

Zmodyfikowany w końcu 1502 r. przywilej dla Połocka wpisany do Metryki Litewskiej jako „Priwilej wsim obywatelom wojewodstwa i miasta Połockogo na prawa i wolnosti im nadanyje” potwierdził 21 II 1547 r. w Wilnie Zygmunt August (ML 31, k. 31v-34v). Według rewizji województwa połockiego z marca 1552 r. wójtą był wojewoda połocki (Rewizja 1552, s. 47). Autonomia miejska wynikająca z prawa magdeburskiego nie funkcjonowała w okresie okupacji Połocka przez Moskwę w l. 1563–1579. Po jego odzyskaniu w sierpniu 1579 r. w wyniku pierwszej z wypraw Stefana Batorego, król wydał 15 VI 1580 r. renowację przywileju magdeburskiego dla miasta (ML 63, k. 279v-280 i ML 66, s. 106–110; AWAK VIII 232–233). Kolejną renowację (potwierdzenie)

przywileju magdeburgskiego dla Połocka wystawił 11 III 1633 r. Władysław IV Waza (ML 106, k. 174-v) a po nim w XVII w. kolejni królowie elekcyjni (zob.: Dounar).

1044. Tobiasz Radwan (Radwa, „advocato Poloczensi”), dworzanin hosp. [jako szlachcic błędnie identyfikowany z mieszczańinem Radiwonem Borowem, woskowniczym poł., który żył jeszcze 16 VII 1511 (Połockije gram., I, nr 473)]
N 4 X 1498 razem z przywilejem magdeburgskim (Połockije gram. 2015, I, s. 479); jest 22 V 1499 (Aleksandro Jogailaičio dvaro sąskaitū knygos [1494–1504], s. 40)
1 VI 1502 (tamże, s. 204–206 – tu domyślnie bez nazwiska)
† a. 28 XII 1506 (LM 8, s. 180–181; Połockije gram. 2015, I, s. 481–482, 558)
1045. [Mikołaj] Twarowski [Tworowski?]
b.d. [w latach panowania króla Aleksandra, między XI 1501 a 19 VIII 1506] (Połockije gram. 2015, I, nr 356; Połock 2012, s. 240)
1046. Mitko Piotrowicz Charinicza, bojarzyn połocki 1507 (wcześniej zwany mieszczańinem)
7 III 1514 (LM 9, nr 340)
a.1519 został lantwójtem poł. po decyzji króla o przekazaniu wójtostwa wojewodzie (Połock 2012, s. 239)
† a. 14 X 1524 (LM 12, k. 335; RIB, XX kol. 1065–1066; Połock 2012, s. 241)
1047. Olbracht Marcinowicz Gasztołt, wojewoda poł. już w I 1514 do III 1519 wójtem został a. 1519 (RIB, XX kol. 1065–66; Połock 2012, s. 239–240)
1048. Stanisław Hryhorewicz Ostyk, wojewoda poł. 1519 (między marcem a przed wrześniem)
Zapewne wójt poł. w 1519 ? (Jurkevičius, s. 640)
1049. Piotr Stanisławowicz Kiszka, wojewoda poł. już we IX 1519 do XI 1532
1050. Jakub Klimowicz, wójt tr.
N 31 VII 1522 na lantwójta na jeden rok (LM 12, s. 128; Malinowskij, Sbornik, s. 9)
1051. Stanisław Łodzia (Łodia), dworzanin hosp., lantwójt poł.
N a. 26 III 1524 (ALRG, I, s. 202)
12 IV 1527 (LM 14, s. 102–103; Połock 2012, s. 241)

1052. Jan Juriewicz Hlebowicz, wojewoda poł. od XI 1532 do V 1542
1053. Stanisław Dowojna, wojewoda poł.
N 24 V 1542 na wojewodę poł. – „województwo połockoje zamok nasz so wsim po tomu jako i pierwszije wojewody połockije tot zamok ot nas dierzali” (ML 28, k. 85, 86-v)
15 II 1563 trafił do niewoli przy poddaniu Połocka Iwanowi IV, ale zachował tytuł wojewody (ML 48, k. 367v-371v; Strykowski, II s. 413). Po powrocie na Litwę w początku 1567 r. nie wypełniał obowiązków wójta z powodu moskiewskiej okupacji Połocka
- Uwaga!** Podczas okupacji moskiewskiej Połocka w l. 1563–1579 tamtejsza magdeburgia nie funkcjonowała.
1054. Mikołaj Olechnowicz Dorohostajski, wojewoda
N 7 VII 1576 (ML 58, k. 2–3; ML 56, k. 43v–45 [tu mylnie: 7 VII 1578]; nadanie urzędu wojewody połockiego: „z wsjakoju władz-oju tego dostojenstwa i szto kolwiek zdawna ku niemu prysłuchajet – – zo wsjakimi na wojewodstwo toje pożytkami i z dochodami jakimkolwiek imieniem nadanymi zdawna prysłuchajuczymi niwczom ich nie zmniejszywajucz”)
† 28 I 1597 (AGAD, AR V 3213, cz. I s. 119; Oss. 185, k. 112v; Ossoliński, II s. 299, 322)
1055. Andrzej Sapieha, wojewoda
N 20 VI 1597 oraz list do dworzanina na wwiązanie w wójtostwo (ML 83, k. 243-v; ML 286, k. 110v–111, 122v–123)
R 1613 z województwa (LMAB, F. 136–116, k. 51-v) a następnie sprzedał wójtostwo następcy (Połock 2012, s. 247; Makarau 2014, s. 61)
- Stefan Bohdanowicz Korsak Hołubicki – N 1599 (Bon. XI 187) – informacja niewiarygodna, gdyż wójtami zostawali od pocz. XVI w. wojewodowie poł.
1056. Michał Drucki Sokoliński, wojewoda
N zapewne X 1613 wraz z województwem; z tytułem wójta 4 VI 1615 (AWAK VIII 501)
K 1 X 1621 na C urzędu Januszowi Kiszce (ML 93, k. 477v–478; Połock 2012, s. 515 – fotokopia oryginału; Gałubowicz, Połackaja szlachta, s. 12 – błędnie uznał ten dokument za N dla Kiszki), ale zmarł nie dokonawszy C

1057. Janusz Kiszka, starosta parn.
N 24 I 1622 po † M. Druckiego Sokolińskiego (ML 93, k. 502-v;
Połock 2012, s. 516 – fotokopia oryginału; Gałubowicz, Połackaja
szlachta, s. 12)
† 13 I 1654 (PSB XII 510)
1058. Aleksander Ludwik Radziwiłł, marszałek w. WKsL
N 3 III 1654 wraz z województwem po † J. Kiszki (ML 129, s. 127–130),
ale urzędu nie objął, bo † 23 III 1654 w Bolonii (PSB XXX 155)
1059. Jan Karol Kopeć, podstoli WKsL
N 2 III 1658 na wojewodę „cum iurisdictionibus palatinati et aduocatiali
juris Magdeburgici, civitate et castro Polocensi” po † A.L. Radziwiłła
(MLKW 131, nr 641), ale ponieważ miasto aż do 1667 było pod oku-
pacją moskiewską, urzędu od razu nie objął
17 VIII 1668 (NGABM, F. 1734, nr 1a, k. 613)
A (a. 4 VI) 1670 na kasztelana tr. (UWKL II 534)
1060. Krzysztof Franciszek Sapieha (*2 II 1623), cześnik WKsL, starosta
bielski, płk JKM
N 4 III 1658 po † J. Kiszki [s] (ML 130, k. 127-v; Sapiehowie II 132;
Gałubowicz, Połackaja szlachta, s. 12)
† 5 IX 1665 (PSB XXXV 75)
Uwaga! Z powodu okupacji Połocka do 1667 r., nie objął formalnie
urzędu i z pewnością nie procesował się oń z Kopciem.
1061. Kazimierz Jan (Jan Kazimierz) Sapieha, wojewoda
N V 1670 na wojewodę i wójta, bo lantwójtem z jego ramienia już
22 XII 1670 był Piotr Józef Kublicki (Makarau 2014, s. 63)
A IX 1681 na starostę żm. (UWKL III 1276)
1062. Jan Jacek Stefan Ogiński, wojewoda mścis.
N wraz z N na wojewodę w 1682, a od 8 VI 1682 lantwójtem z jego
ramienia był Mikołaj Władysław Rypiński (Makarau 2014, s. 63)
† 24 II 1684 (PSB XXIII 614)
1063. Dawid Frąckiewicz Radziwiński, ciwun wieszwiański
Sprawował urząd jako surogator grodzki poł. już 12 III 1684 (NGABM,
F. 1734, nr 3, k. 53)
1064. Dominik Michał Słuszk
N 1 III 1686 wraz z N na wojewodę (zob.)
† 29 I 1713 (PSB XXXIX 143)

Jerzy Szczyt Zabielski – rzekomo † a. 21 I 1715 (z N. nast.), ale to wojski, który † 8 IX 1716

Łukasz Sadowski – N 21 I 1715 po † Jerzego Szczytta Zabielskiego (MLKS nr 835) – zapewne nie objął, bo Szczyt jeszcze żył i nie był wójtem lecz wojskim. Sadowski nie jest też znany jako wojski

1065. Antoni Deszpot Zenowicz, podkomorzyc i płk
od II 1713 sprawował urząd wójta jako surogator gr. poł. (Makarau 2014, s. 64)
Lantwójt z jego ramienia funkcjonował do 26 VI 1724 (tamże, s. 65)
1066. Stanisław Michał Ernest Denhoff (Doenhoff, Denhof), hetman polny WKsL i miecznik kor.
N 16 X 1722 wraz z N na wojewodę „z wójtostwem połockim” (ML 161, k. 145v–146 (143v–144))
† 2 VIII 1728 (PSB V 117; U XI 174; Wolff, s. 48)
1067. Antoni Cyprian Nieścieszko Buynicki, podczaszy
N 4 V 1729 wraz z N na surogatora po † wojewody Stanisława Denhoffa (ML 166, s. 87–88)
† VII 1737 (Macuk, Buynicki, s. 87)
1068. Antoni Jan Korsak, podstoli
Zapewne N 30 V 1738 wraz z N na surogatora (zob.); jest 6 X 1738 (Makarau 2014, s. 66)
R a/l. 14 XI 1748 z surogatorii (z N nast.), ale nie dokonał C; † a. 8 I 1749 (RGBM, F. 143, karton 23, nr 15, s. 10)
Ignacy Korsak, stolnikowicz – N 14 XI 1748 po R [ojca] Antoniego Korsaka, stolnika (ML 177, s. 426–428; AR II, ks. 69/11, s. 397), ale urzędu nie objął, bo gród poł. wakował 8 I 1749 (RGBM, F. 143, karton 23, nr 15, s. 10)
1069. Trojan Korsak, chorążyc, rotm.
N 1 II 1749 wraz z N na surogatora po † Antoniego Korsaka (ML 176, s. 347–348)
7 VII 1755 [s] (KP 1755, nr 106; VUB, F. 1–D1124, k. 11-v)
1070. Aleksander Michał Sapieha, podskarbi nadw. WKsL
N 16 VII 1754 wraz z N na wojewodę po † S. Denhofa (ML 179, s. 241–242)
A 13 IX 1775 na kanclerza w. WKsL (U XI 228), ale urząd wójta utracił w 1772 wraz z odejściem Połocka za kordon rosyjski po I rozbiorze Rzeczypospolitej

Uwaga! Po I rozbiorze (ogłoszonym 16 IX 1772) przy Rzeczypospolitej pozostało jedynie południowe przedmieście Połocka, zwane Słobodą Bielczycką. Urząd wójta „Połocka polskiego” został ustanowiony przez króla zapewne krótko przed nadaniem go T. Przysieckiemu: „Iż My chcąc, aby wszędy w państwie naszym sprawiedliwość sądowa zachowana była i spokojność wewnętrzna utrzymująca, a stosując się do dawnych praw Miastu Połockiemu służących, umyśliliśmy w pozostałej części tegoż Miasta Połockiego w Polszcze przy rzece Dźwinie, alias w Słobodzie Bielczyckiej dla porządku i sprawowania jurysdykcji sądowej wójta ustanowić. Jakoż do prośby tychże mieszczan łaskawie się skłoniwszy, urząd wójtowski ur. Tadeuszowi Przysieckiemu, wojskiemu orszańskiemu, bieckiemu, szewińskiemu staroście, dajemy i konferujemy. Ma tedy i wolen będzie przerzeczony ur. Tadeusz Przysiecki, wojski orszański, wyż wyrażone wójtostwo połockie w Słobodzie Bielczyckiej w swoją objąwszy posesyą trzymać, używać, sądy odprawować i wszelkich sobie wynajdować pożytków” (ML 551, s. 1173).

1071. Tadeusz Przysiecki, wojski orsz., starosta biecki i szewiński
E 23 I 1784 na wójta w „Połocku polskim alias Słobodzie Bielczyckiej” (LwNNB, F. 141, inw. 1, nr 105/III, s. 150–151: dyplom E z podpisami – rajców?)
N 19 XI 1785 na urząd „Miasta Połockiego w Polszcze przy rzece Dźwinie *alias* w Słobodzie Bielczyckiej” (ML 551, s. 1172–1174)
27 III 1792 i podkomorzy orsz. (GBS II 225–226)

DZISNA

Po upadku Połocka 15 II 1563 r. do niewoli moskiewskiej trafił również tamtejszy wojewoda Stanisław Dowojna, któremu podlegało ówczesne sądownictwo zamkowe. W tej sytuacji dla nieokupowanych części województwa ukształtowały się z czasem, choć przejściowo, dwa nowe grody, mianowicie w Dziśnie nad Dźwiną dla zachodniej części, gdzie pozostał niezajęty przez wojsko Iwana Groźnego obronny zamek oraz w Leplu dla południowej części jego obszaru. Funkcje starostów sądowych przypadły aktualnym dzierżawcom – dziśnieńskiemu i lepelskiemu, a w pełni ukształtowany urząd grodzki funkcjonował w Dziśnie już latem 1571 r., natomiast w Leplu nieco później, od października 1571 r. (zob.: ML 56, k. 1, tzw.: „Отпись до п(а)на воеводы виленского в речи кашталяна полоцкого пана Юря Зеновича о врьад кгородскии земли Полоцкое”, Warszawa, 25 X 1571 – „aby w Leplu był postanowlen”). Jednak na podstawie tej decyzji nie wykształciły się odrębne powiaty i odpowiadające im hierarchie urzędnicze, zapewne na skutek wcześniejszych decyzji podjętych w trakcie reformy administracyjnej Zygmunta Augusta z lat 1565–1566 kiedy przewidziano, że województwo połockie stanowić będzie tylko jeden okrąg (powiat) sądowy. Po odzyskaniu Połocka jesienią 1579 r. odrębne struktury urzędnicze w Dziśnie i w Leplu stopniowo do końca XVI w. zanikały. Procesem tworzenia odrębnych powiatów nie był zainteresowany zapewne również ówczesny wojewoda o stosunkowo silnej pozycji politycznej – Mikołaj Monwid Dorohostajski (zob.: R. Połocki, *Z dziejów starostwa dziśnieńskiego*, „Litwa i Rus”, 1913, nr X–XII, s. 115–127).

HORODNICZY dziśnieński

Urząd powołano w 1571 r. W pierwszej nominacji dla S. Ozierskiego (Jezierskiego?) wyjaśniono, że został ustanowiony na wniosek tamtejszego starosty Borkułaba Korsaka, który często zjeżdżał z zamku, pełniąc jako rotmistrz i poseł także inne powinności wojskowe oraz polityczne (ML 266, k. 420). Odrębnego horodniczego przejściowo powołano także w Dryssie nad Dźwiną (zob.)

1072. Sidor Iwanowicz Ozierskij (Jezierski?)

N 12 IV 1571 – „za ktorogo staranjem i pilnostju i parkan około miasta tamosznego disienskiego zarobien” (ML 266, k. 420-v)

26 IV 1571 (AR II 3339)

1073. Jerzy (Jurij) Mienicki

N 12 III 1578 (ML 59, k. 88v–89)

1074. Siemion (Semen) Michajłowicz Drucki Sokoliński, rotm. JKM dziśnieński
11 I 1582 (AR V 1350, s. 2)
9 IV 1584 jurgielt 100 zł rocznie na horodnictwo (ML 70, k. 118)
13 XI 1588 (ML 72, k. 118v)
1075. Ostafi Korsak Hołubicki, podstarości braśl.
N 5 VIII 1589 po † kniazia S. Sokolińskiego (ML 76, k. 76–77)
1 VI 1594 (LVIA, SA 4598, k. 35)

PISARZ GRODZKI dziśnieński

1076. Michał Kiersnowski
10 VIII 1571 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 218, k. 3)
29 V 1576 [s] (Pamjatniki dipl. snoszenij, t. I, kol. 635)
1077. Łukasz Juriewski
25 II 1575 (APR, nr 322, s. 308)
21 XI 1579 (tamże, s. 310)

PODSTAROŚCI dziśnieński

1078. Jan Kroczewski (Kroczowski)
10 VIII 1571 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 218, k. 3)
18 VIII 1571 (APR 322, s. 135)
1079. Stefan Janowicz Korsak, jako sprawca starostwa dzisieńskiego sędził na miejscu starosty Borkułaba Korsaka
17 IX 1574 (LVIA, F. 599, inw. 1, nr 203, k. 46)
1080. Stret Michajłowicz Tyszkiewicz
Między 3 I 1575 a 25 II 1575 występuje, jako „na tot czas sprawca starostwa disienskiego” (APR 322, s. 308) – zapewne podczas nieobecności starosty B. Korsaka
Już 2 III 1575 podstarości (NGABM, F. 1734, nr 45, s. 360; Radaman, s. 31)
9 IX 1576 (Kórnik 11617, k. 5); potem A na namiestnika (podwojewództwo) poł.; jest 12 IX 1583
1081. Iwan Juriewski
IV 1575 [s] (O. Hedemann, Dzisna, s. 370–371)
1082. Martin Ciapiński (Tjapinskij)
9 VI 1579 (APR 322, s. 429)

1083. Piotr Ostrowski
21 XI 1579 (APR 322, s. 310)
8 XI 1583 (ML 70, k. 38); 1583 (Hedemann, Dzisna, s. 370–371)
1084. Jurij Psarski
21 I 1589 (ML 278, k. 205v-206) – może ekonomiczny ?

SĘDZIA GRODZKI dziśniejszy

1085. Lew Piotrowicz Korsak, starościc orsz. (x Marianna Podbipięcianka,
1 v. Marcinowa Przyłuska)
3 I 1575 (APR 322 s.)
2 I 1576 (tamże, s. 131)
1086. Iwan Korsak
b.d. (O. Hedemann, Dzisna, s. 25)

STAROSTA GRODZKI dziśniejszy

1087. Borkułał Iwanowicz Korsak, rotm. hosp., dzierżawca krzyczowski
Już 14 IX 1565 Zygmunt August pisał do hetmana Mikołaja Radziwiłła Rudego „o odprawie pana Burkułabowy do Dzisny” (Kaniewska, s. 519–520)
N 25 III 1566 na starostwo dziśniejszy z zamkiem i włością, a z powodu jego spustoszenia na wyżywienie starosty i sług jego po 300 kop gr jurgieltu rocznie z skarbu (ML 49, k. 2-v; Hedemann, Dzisna, s. 370–371).
Funkcje sądowe w Dziśnie pełnił już 26 IV 1571 potwierdzone w uniwersale królewskim o N urzędników ziemskich (AR II 3339); także 25 X 1571 (ML 56, k. 1 – t.zw.: „Отпись до п(а)на воеводы виленьского в речи каштальна полоцкогo пана Юря Зеновича о врьад кгродскии земли Полоцкое”)
† 20 VIII 1576 (PSRL XXXII 175)
1088. Jurij (Jerzy) Mikołajewicz Zenowicz, kasztelan poł., starosta lepelski
N₁ 5 IX 1576 po † B. Korsaka (ML 58, k. 64v; Ptaszycki, Sprostowania, s. 532)
N₂ 14 XII 1576 po † B. Korsaka (ML 63, k. 117v–118v)
Z tytułem jeszcze 23 XII 1580 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4638, k. 6v), ale po odzyskaniu Połocka w 1579 r. funkcje sądowe przejął tamtejszy wojewoda Mikołaj Dorohostajski

DRYSA

Zamek obronny w Drysie, w miejscu strategicznym, gdzie do Dźwiny wpadał jej prawobrzeżny dopływ Dryssa, został zbudowany z nakazu wojewody połockiego S. Dowojny około 1546 r. Wojewoda był też dzierżwcą dryskim do momentu niewoli moskiewskiej w lutym 1563 r. Mimo upadku Połocka zamek i miasto udało się latem t.r. dzięki akcji polskich rot stacjonujących na pograniczu w Inflantach obronić przed zajęciem przez wojsko moskiewskie. W tej sytuacji pod koniec 1563 r. Drysą zarządzał mianowanym przez króla dzierżawca (starosta), który zapewne jednocześnie jako rotmistrz był dowódcą tamtejszego garnizonu. Z biegiem wojny rosła rola zamku w Drysie, obok Dżisny jednej z najważniejszych twierdz litewskich na linii frontu nad Dźwiną, w związku z tym pojawił się również horodniczy dryski (Waronin, Drysa, s. 23–31).

DZIERŻAWCA (STAROSTA) dryski

1089. Jan Łopot, rotmistrz JKM
26 X 1563 (ML 39, k. 518–520; ASang., VIII s. 315; Waronin, Drysa, s. 26, 30–31)
1582 (Pamiętniki dipł. snoszenij, I, kol. 862)

HORODNICZY dryski

1090. Iwan Bohdanowicz Rakusa, rotm. JKM
4 i 5 VIII 1568 (ML 49, k. 21-v; ML 50, k. 245; Łappo, t. I, s. 334, 337, 422; Waronin, Drysa, s. 26)

LEPEL

PISARZ GRODZKI lepelski

Nieznany!

PODSTAROŚCI lepelski

1091. Jurij (Jerzy) Gradowski
30 IV 1567 (RGADA, F. 1603, inw. 4, nr 4655, k. 11, 15v)
7 IV 1572 – tu: Grodowski (LVIA, SA 52, k. 1044) od J. Zenowicza
1092. Florian Lipiński (Łupiński?), podstarości z ramienia wojewody poł.
18 V 1584 – tu Łupiński (RGADA, F. 1603, inw.13, nr 48)
31 III 1586 (tamże, nr 60)

SĘDZIA GRODZKI lepelski

1093. Aleksander Bohdanowicz Sielawa
7 IV 1572 (LVIA, SA 52, k. 1044)

STAROSTA GRODZKI lepelski

1094. Jurij (Jerzy) Mikołajewicz Zenowicz, kasztelan poł.
N ok. 22 VIII 1566 – „Лист каштеляну полоцкому пану Юрю Зеновичу до ротмистра пана Оникея Корсака о поступенье замку лепелского” jako uzupełnienie do kasztelanii (ML 47, k. 40v–41, 45–46), choć już 22 VIII 1566 w przywileju na kasztelanię połocką występuje, jako starosta lepelski (ML 48, k. 74–75). Miał zastępować w funkcji przebywającego w niewoli wojewodę połockiego Stanisława Dowojnę (Hedemann, Dzisna, s. 25–26)
Sądy w Lepelu ustanowione już 26 IV 1571 (AR II 3339 – uniwersał królewski o N urzędników ziemskich połockich); także 25 X 1571 (ML 56, k. 1 – „Otpis do pana wojewody wilńskiego w reczy pana Juria Zenowicza o wrad grodzki zemli połockoje”)
A 5 IX 1576 na starostwo dziśnieńskie

1095. Mikołaj Monwid Dorohostajski, wojewoda poł.

N 3 IX 1576 „tak jak dierżał kasztelan połockij J. Zienowiewicz” (ML 58, k. 63v–64)

Po 1579 nastąpiła zapewne stopniowa asymilacja funkcji grodu wojewodzkiego w Połocku ze starościńskim w Leplu, choć mogły tu wystąpić przeszkody prawne, bo Dorohostajski był zarazem starostą wołk. W tytulaturze jako odrębny starosta lepelski występuje do końca życia, np. jeszcze 15 VII 1589 (AWAK XIII 239)

INDEKS NAZWISK

Obowiązuje tu także wykaz skrótów podany na początku tomu. Po nazwie urzędu nie ma skrótu „Poł.”, bo województwo połockie miało tylko jeden powiat sądowy. Skróty ten występuje za to tam, gdzie nazwa tutejszego urzędu występuje wcześniej z odnośnikiem do innego powiatu, np. stol. up. 1688, Poł. (1696). Poza tym zastosowaliśmy następujące skróty:

Wykaz skrótów:

adm. – administrator	najw. – najwyższy
bud. – budowniczy	nam. – namiestnik
chor. – chorąży	ob. – oboźny
cz. – cześnik	pcz. – podczaszy
der. – derewniczy	pis. – pisarz
dw. – dworny	piw. – piwniczny
dzier. – dzierzawca	pkanc. – podkanclerzy
gen. – generał	pkom. – podkomorzy
het. – hetman	plk – pułkownik
hor. – horodniczy	pok. – pokojowy
hosp. – gospodarski	psęd. – podsędek
inst. – instygator	pskar. – podskarbi
kanc. – kanclerz	psta. – podstarości
klan – kasztelan	pstoli – podstoli
kon. – koniuszy	pwoj. – podwojewodzi
kor. – koronny	ref. – referendarz
kraj. – krajczy	rotm. – rotmistrz
kuchm. – kuchmistrz	sęd. – sędzia
lit. – litewski	skar. – skarbnik
łow. – łowczy	skarb. – skarbowy
marsz. – marszałek	sta (sty) – starosta (starosty)
miecz. – miecznik	stol. – stolnik
most. – mostowniczy	straż. – strażnik
nadw. – nadworny	struk. – strukczaszy

sur. – surogator
szamb. – szambelan
wda (wdy) – wojewoda (wojewody)

wł. – własny (własnego)
z. – ziemski
ziem. – ziemiański

Abramowicz Jan kraj. (1752–79?) 25
Abramowski Marceli rzekomy skar. (1783) po 8371
Adamkowicz Karol kon. (1688–96) 207
Arciszewski straż. (a/l. 1702) 922
Awitwienski Stanisław kon. wdy Jana Hlebowicza (1539) po 195
Azarkiewicz Kondrat (Kondraty, Kondratij) rzekomy sęd. gr. (1719) po 689

Bajkowski zob. Baykowski
Bartliński Marcin cz. (1659) 54
Bartoszewski Jan miecz. (1764) 357
Baykowski (Bajkowski) z Zalesia: Jacenty Florian skar. (1696) 775
– Marceli rzekomy chor. (1783) po 42
Bęklewski: Andrzej Michał łow. (1729) 286
– Jan pstoli (a/l. 1753) 633
– Leopold pstoli (1716–30) 620
Biegański h. Prawdzic: Felicjan Władysław skar. (1674–94) 765
– Jan pstoli (1777) 640
– Jarosz skar. (I poł. XVIII w.) 819
– Krzysztof rzekomy skar. (1698) po 777
– Krzysztof rzekomy straż. (1729) po 936, był brasł. lub oszm.
– Michał cz. (1764–93) 117
– Piotr cz. (1714–27) 99
– Piotr Kazimierz dworz. pok. JKM, cz. (1636–40) 49, pstoli (1640–50) 581, pkom. (1650–54?) 555
– Waclaw pstoli (1653–54) 583, † 1654
– Wiktory (Wiktor) Franciszek cz. (1764–87) 119, † 1787
Bielikowicz Kazimierz h. wł., sęd. ziem. (1792) 750
Bieliński Kazimierz rzekomy pcz. (1782) po 546, był malborskim
Biełyj Andrej pis. wdy O. Gasztolda (a. 1519) 435
Billewicz (Bilewicz) h. Mogiła: Franciszek straż. (1731) 937
– Teodor stol. (1677–84) 860
Błażejewicz Leopold most. (1791) 397
Bobyński Korsak zob. Korsak Bobyński

Boczkowski Tomasz miecz. (1674–77) 315, cz. (1682) 73
 Bogdanowicz Stefan skar. (1704?–10?) 787, † 8 VII 1710?
 Bogowski? zob. Rogowski
 Bogusławski Karol rzekomy cz. (1690–92) po 76, był płockim
 Bohatyr Kossarzewski zob. Kossarzewski Bohatyr
 Bohomolec Joachim sęd. gr. (1784–90) 706
 Bohuszewicz: Adam ob. (ok. 1800) 434
 – Ignacy ob. (1767–91) 433
 Bohuszewicz Jarosławowicz Konstanty Krzysztof miecz. (1684) 321
 Bohuszewicz Minkowski: Mikołaj straż. (1756) 943, † 23 VIII 1756
 – Tadeusz rzekomy straż. (1775) po 947
 Bojanowski Ignacy Teofil pcz. (1718) 519 lub pstoli (1718) 621
 Borow Radziwon woskowniczy, rzekomy wójt (po 1498) 1044
 Borowski (błądnie Borawski): Franciszek miecz. (1703) 336
 – Ludwik pcz. (a/l. 1767) 541
 – Marcin szamb. JKM, sęd. gr. (1781–84) 703, pis. gr. (1784–97) 457, pis. akt. ziem. (1793) 474
 Bouffał Doroszkiewicz Symeon most. (1792) 399
 Brun Jan Kajetan szamb. JKM, sęd. ziem. (1792) 752
 Brzeski Paweł rzekomy cz. (1696) po 82, był płockim
 Brzostowski h. Strzemię: Adam klan (1758–76) 190, † 7 VIII 1792 (PSB III 46–47)
 – Robert szamb. JKM 1766, cz. WKsL 1787, klan (1791–94) 193 (PSB III 56)
 Budkiewicz kon. (1765) 231
 Budźko: Ignacy most. (1755–59) 387, on? rzekomy skar. (1764) po 829
 – Józef most. (1784) 395
 Bujnicki zob. Buynicki
 Bujnowski zob. Buynowski
 Bułhak Mikołaj Józef miecz. (1701) 334
 Burba z Gierwida Władysław h. Odyniec odm., skar. (a/l. 1710) 792
 Butkiewicz Zachariasz Tomasz cz. (1678–1711) 68
 Buynicki (Bujnicki) h. Ślepowron: Aleksander Dominik skar. (1700–04) 779
 – Andrzej rzekomy stol. (1764) 892
 – Andrzej rzekomy pkom. (1792) po 561
 – Antoni rzekomy miecz. (1771) po 360
 – Jan stol. (1752–75) 889
 – Joachim rzekomy stol. (1781) po 896
 – Józef pis. gr. (1755) 453
 – Józef rzekomy skar. (1766–70) po 829

- Ksawery rzekomy skar. (a. 1771) po 832
- Mikołaj rzekomy miecz. (1784–85/86) po 361
- Onufry miecz. (1741–75) 352, rzekomy most. (1751) po 386
- Piotr sęd. z. (1765–92) 737, ziem. (1792–93) 743
- Stanisław rzekomy pis. z. (1764) po 469, pstoli (1776–95) 639, rzekomy pis. z. (1784) po 471
- Stefan miecz. (1700) 331
- Szymon rzekomy sęd. gr. (1774/5–92) po 699, rzekomy stol. (1792) po 898
- Tadeusz rzekomy sęd. z. (1789) po 742
- Buynicki (Bujnicki) Nieściszko (błądnie Misciszko): Aleksander rzekomy skar. (1749–55) po 820, rzekomy stol. (1760) po 890
- Antoni rzekomy skar. (1729) po 8 11
- Antoni Cyprian pcz. (1713–37) 513, sęd. gr. (1716–21) 689, rzekomy sur. gr. (1717–19) po 984, pstoli (1726) 625, sur. gr. (1729–37) 985, wójt (1729–37) 1067, † VII 1737
- Józef Franciszek miecz. (1690–1702) 324, pcz. (1701–10) 506, † 1710
- Kazimierz miecz. (1704–33?) 339
- Kazimierz skar. (1718–53) 801, † 1753
- Buynowski (Bujnowski) Jan pis. gr. (1623–46) 445, sęd. gr. (1647–65) 685, cz. (1659–64) 55
- Bykowski Tysza zob. Tysza Bykowski
- Bystrejski Jacko Bohdanowicz bobrowniczy (1532–53) 2, hor. (po 1568) 138, † ok. 1575
- Bystryjski Szewerdyz zob. Szewerdyz Bystryjski

- Charinicza Mitko Piotrowicz wójt (a. 1514) 1046 i lantwójt (a. 1519) po 1043, † ok. 1522
- Chełchowski h. Pobóg: Aleksander Bazyli cz. (1663?, 1673?–88) 67
- Jan Aleksander cz. (1696–1714?) 82
- Józef Antoni rzekomy cz. (1714–42) po 98
- Chlewicki Jan rzekomy stol. (1792) po 898
- Chodko Juriewicz h. Kościeszka nam. (1422/23) 410 (Petrauskas 221–222)
- Chrapowicki h. Gozdawa: Dominik Antoni woj. (1679–89) 1025
- Jan łow. (1748–85) 299, sęd. gr. (1765–72) 695
- Ostafi (Eustachy) Iwanowicz woj. moz. 1618, Poł. (1625–39) 1021
- Teofil Dadzibóg woj. (1640–81) 1022
- Tomasz Kazimierz pcz. brasł. 1650, hor. (1654–69) 145
- N. niedoszły woj. (1759) po 1039
- Chrzanowski: Jan rzekomy cz. (1778–79) po 128, był lidz.

– Marcin stol. (a/l. 1735) 882
Chudzyński (Chudziński) Aleksander pstoli (1701) 613
Ciapiński (Czapiński) Słuszko: Jan straż. (1784) 953
– Józef Marcjan skar. (1734–65) 813
– Kazimierz rzekomy skar. (1764–99?) po 828
– Piotr skar. (1723–25) 807
Ciapiński (Tjapinskij) Martin psta Dziśnieński (1579) 1082
Ciołek Drzewiecki zob. Drzewiecki Ciołek
Czapiński zob. Ciapiński
Czapski Michał cz. (1694–1705) 81
Czarkowski Aleksander straż. (1691–1700) 913
Czerniawski Antoni rzekomy kon. (1784) po 235, był malborskim

Danilewicz Iwaszko nam. sty (b.d. – między 1477 a 1484) 649
Darowski (Darewski): Baltazar sekr. JKM, pcz. (1635–53) 476
– Franciszek skar. (1703–10) 783
– Jan Konstanty skar. (1676–1700) 766, † 18 XI 1700
– Wincenty Tadeusz pcz.? (1670–90) 487
Dawbor zob. Dowbor
Dawbor Muśnicki zob. Dowbor Muśnicki
Delewał Franciszek rzekomy kon. (1784) po 235
Denhoff (Doenhoff, Denhof) Stanisław Michał Ernest h. wł., łow. WKsL
1697, miecz. kor. 1704, het. polny WKsL 1709, wda (1722–28) 1008, wójt
(1722–28) 1066, † 2 VIII 1728 (PSB V 115–117)
Denisko Antoni cz. (1740) 107, pkom. wend.? już 1761
Deręgowski Dominik most. (1774–88) 391
Despot (Deszpot) Zenowicz (Zienowicz) zob. Zenowicz (Zienowicz) Despot
(Deszpot)
Dewoyna Świacki zob. Świacki Dewoyna
Długopolski N. pstoli (1675) 598
Doboszyński: Ignacy Franciszek (Franciszek Ignacy) rzekomy pcz. (1752–82)
po 535, był smol. 1756–84, sęd. gr. (1784–90) 704
– Jan pcz. brasł. 1649, pstoli (1650–53) 582
– Mikołaj skar. (1733–40) 812
Doktorowicz Hrebnicki zob. Hrebnicki Doktorowicz
Doliński: Jan Szymon cz. (1693–1719?) 80
– Stanisław Andrzej cz.? (1712) 96
Domarat Godlewski zob. Godlewski Domarat
Domont (Dowmont?) nam. (b.d. – pocz. XV w.) 403

Dorohostajski Monwid Mikołaj h. Leliwa dworz. hosp., dzier. wieloński 1565–97, stol. lit. 1566, ciwun gondyński 1566–97, wda Poł. (1576–97) 999 i wójt (1576–97) 1054, sta wołk. 1576–82, Lepelski (1576–89?) 1095, † 28 I 1597 (PSB V 333–335)

Doroszkievicz Bouffał zob. Bouffał Doroszkievicz

Dowbor Kazimierz rzekomy skar. (1682–88) po 769, był płockim

Dowbor Muśnicki: Jakub skar. (I poł. XVIII w.) 820

– Onufry skar. (1776) 834

– Władysław skar. (1697) 776

Doweyko: Franciszek rzekomy pstoli (1733) po 628

– Jan pstoli (1720–41) 622

– Józef rzekomy pstoli (1783) po 640

– Tomasz pstoli (1765) 635

Dowgird: Ignacy skar. (1747–53) 818

– Józef skar. (1767–76) 831

– Krzysztof skar. (1728–30) 809, † 1730

– Michał Marcin skar. (1738–39) 814, kow. 1739, † a. 17 II 1740

– Stanisław rzekomy skar. (1767–71) po 831

– Wincenty rzekomy skar. (1767–77) po 831

Dowmont Siesicki zob. Siesicki Dowmont

Dowojna (Dowojno) Stanisław h. Lew z Muru dworz. hosp., wda (1542–63, 1567–74) 998 i wójt (1542–63) 1053, † pocz. 1574 (PSB V 359)

Drozdowski Jan Stanisław cz. (1673–87) 63

Drucki (Olgiardowicz): Hryćko (Grzegorz) Siemionowicz, książ, nam. (b.d.

– pocz. lat 20. XV w.) 409, † a. 1448

– Iwan Siemionowicz zwany Baba, książ, nam. (1409) 406, † po 1436 (PSB V 398)

Drucki Horski zob. Horski Drucki

Drucki Sokoliński zob. Sokoliński Drucki

Drzewicki Ignacy cz. (II poł. XVIII w.) 127

Drzewiecki Ciołek Tomasz skar. (1745) 815

Dubiski Miklaszewicz (Mikłaszewicz) zob. Miklaszewicz (Mikłaszewicz)
Dubiski

Dukalski: Bartłomiej rzekomy kraj. (1750) po 250

– Samuel rzekomy skar. (1717) po 798

Dunin Koniński (Kuniński) zob. Kuniński Dunin

Dunin Ślepś zob. Ślepś Dunin

Dusiacki Rudomina zob. Rudomina Dusiacki

Dzięgielewski Antoni rzekomy straż. (1764) po 945, był wiskim?

Ejsimont (Ejsmont) zob. Eysimont

Epimach (Epimachowicz): Fiodor (Fedko) Semenowicz chor. (1533–37?) 27

– Wojna Piotrowicz celnik (1552–59) 26, hor. (1559) 137

Epimach Szypiłło zob. Szypiłło Epimach

Erdman Tadeusz cz. (1724) 100

Esymont (Eysymonth) Hrehory pis. gr. (1614–17) 443

Eysimont (Eysmont) Stanisław h. Korab, skar. (1674–76) 763

Falkowski: Jan rzekomy cz. (1771) po 125

– Leon rzekomy cz. (1784) po 129

– Michał rzekomy cz. (1784–96) po 129

Fedorowicz Aleksander rzekomy most. (1760) po 388

Fiedziuszko: Franciszek stol. (1699–1706) 868

– Jan Chryzostom stol. (1681–99) 863, † 1699

– Kazimierz stol. (1765) 893

– Krzysztof stol. (1724–28) 878

Filipowicz Bazyli rzekomy stol. (1707) po 872, był rzecz.

Fiodor zob. Korsak Fiodor

Frąckiewicz (Fronckowicz) Radziwiński h. Brodziej: Dawid ciwun wieszwiański
1673–94, sur. gr. (1684–85) 981, wójt (1684–85) 1063

– Michał pkom (1583–1603) 551, nam. wdy wil. 1585, † 12 III 1603

– Michał stol. (1643–1649) 850

Gadaczewski zob. Godaczewski

Gadomski: Daniel Kazimierz łow. (1651–70) 266, rzekomy miecz. (1658)
po 311

– Michał łow.? (1680) 270

Galiński (Galimski) Jan Władysław h. Rawicz, woj. orsz. 1668, pwoj. (1670–82)
669, chor. orsz. 1685, † po 1690

Gałecki Saczko: Jan Kazimierz miecz. (1675) 316

– Wawrzyniec Władysław miecz. (1671–74) 313, woj. drohicki już 1678

Gasztold Olbracht h. Awdaniec nam. nowogr. 1503–06 i wda 1508–09, pcz.
hosp. 1505–09, wda (1513/14–19) 994 i wójt (a. 1519) 1047 i po 1043,
sta bielski 1513–39, moz. 1517–39, wda tr. 1519, dziec. uciański 1519–39,
wda wil. i kanclerz WKsL 1522–39, dziec. borysowski 1525–33, † koniec
1539 (PSB VII 299–303)

Giedroyć: Marcejan (Marcin) rotm. JKM, pstoli (1613–34) 579, psęd. wil.
1634, sęd. z. 1642, † 1649

– Stanisław miecz. (1710) 340

Giedygołdowicz Piotr Sieńko h. Leliwa marsz. hosp. 1429, nam. (1440 – a. 1444) 414, smol. 1447–51, klan wil. 1450, † IV 1451 (Petrauskas 232–233)

Gimbutt (Gimbut) h. wł.: Antoni? pcz. (1733) 524

- Marcyan pcz. (a. 1712) 511
- Michał Antoni hor. (a/l. 1712) 157

Gintowt? Antoni pcz. (1733) 524

Głębocki Korsak(owicz) zob. Korsak(owicz) Głębocki

Godaczewski (Gadaczewski) Paweł sęd. gr. (1588–97) 678, stol. (1590–1603) 847

Godlewski Domarat: Bernard Piotr rzekomy pstoli (1701) po 612

- Hieronim rzekomy pstoli (1700) po 612
- Jan Kazimierz pstoli (1661–71) 586
- Piotr rzekomy pis. gr. (1697) po 450

Gojcewicz Iwaszko (Jan) nam. nowogr. 1433–35, Poł. (b.d. – między 1441 a 44) 415, wit. 1445–52, † po 1452 (Petrauskas 237–238)

Golejowski (Golejewski) h. Kościesza: Hieronim pstoli (1704) 617

- Jan pstoli (1694) 605

Gradowski (Grodowski) Jurij (Jerzy) psta Lepelski (1567–72) 1091

Grądzki Stanisław most.? (1676) 369, on? cz. nowogr. 1682–91

Grot (Grott) Spasowski zob. Spasowski Grot (Grott)

Grothuz Aleksander h. wł., skar. (1688–1701) 770

Grzybowski Tomasz straż. (1739) 940

Hajkiewicz zob. Haykiewicz

Haraburda h. Awdaniec: Łukasz Bohdanowicz sęd. z. (1570–71) 724, † ok. 1585

- Mikołaj Jerzy pcz. mścis. 1669, pstoli (1676–88) 593

Haykiewicz Jan struk. (1729) 973

Hercyk z Łubna: Antoni stol. (1736–48) 883, pstoli (1737–48) 630

- Franciszek rzekomy stol. (1766) po 894
- Józef rzekomy stol. (1765) po 893
- Stanisław rzekomy stol. (1770) po 895
- Stanisław rzekomy kraj. (1788) po 259
- Szczęsny stol. (1705?–44) 872
- Tadeusz rzekomy stol. (1771) po 895
- Tomasz Stanisław pis. gr. (1648–65) 446, kon. (1673–76) 203
- N. pstoli (a/l. 1733) 628

Hleb Koszański zob. Koszański Hleb

Hlebicki Józefowicz zob. Józefowicz Hlebicki

Hlebowicz h. Leliwa: Jan Juriewicz marsz. hosp. 1516–42, dzier. mścis. 1527, wda wit. 1528, Poł. (1532–42) 997 i wójt (1532–42) 1052, wda wil. 1542 i kanclerz WKsL 1546, † 23 IV 1549 (PSB IX 541–542)

– Jan Stanisławowicz rzekomy wda (1521) po 996

– Stanisław nam. birsztąński 1486, lid. 1486, marsz. hosp. 1492–1511, nam. merecki 1492–95, witeb. 1495, Poł. (1501–1505) 422 i po 1043, wda (1505–1513) 993, † koniec 1513 (PSB IX 544–545; UWKL I i II)

Hlebowicz Jeśman zob. Jeśman Hlebowicz

Hłasko h. wł.: Aleksander hor. (1668) 146, skar. pin. 1704, † 1705

– Aleksander rzekomy woj. (1741) po 1037, był infl.

– Antoni straż. (1737–62) 939

– Antoni rzekomy most. (1771) po 390

– Antoni Gabriel sędz. pogr. (1743–68) 713, most.? (1744) 383

– Dominik rzekomy stol. (1765) po 893, rzekomy straż. (1764–84) po 945

– Dominik kraj. (1770–74) 255, sęd. pow. newelskiego 1787

– Eliasz Michał straż. (1726–57) 936, † 1757

– Felicjan kon. (1718) 217

– Franciszek straż. brasł. 1720, Poł. (1722–26) 932

– Franciszek hor. (1726–35?) 159

– Jan rzekomy woj. (1718) po 1033, był infl.

– Jan rzekomy straż. (1775) po 947

– Józef rzekomy most. (1771) po 390

– Kazimierz stukcz. (a/l. 1712) 968

– Kleofas Tadeusz (błędnie Teofas) rzekomy pcz. (1742–57) po 532, był pin.

– Leon rzekomy straż. (1759–64) po 945

– Maurycjusz (Maurycy) rzekomy straż. (1764) po 945

– Michał [Karol] straż. (1664) 903, † po 6 X 1671

– Mikołaj dworz. JKM, pcz. (1658–66) 480

– Paweł Franciszek pcz. (1705–18) 509, rzekomy pstoli (1710) po 619, † 13 I 1718

– Rafał most. (1749–82) 386

– Tadeusz pcz. (1738–50) 529, † 1756

– Tadeusz rzekomy hor. (1746) po 164

– Tomasz łow.? (1730) 289, most.? (1731–42) 379, † 1742

– Trojan łow. (1708–10) 281, hor. (1710–26) 156, sęd. z. (1726–48) 735, † 1748

– Trojan most. (1767) 389

– Wincenty rzekomy straż. (1784–88) po 954

Hłuszanin Jozafat miecz. (1743–46) 353, † 15 VIII 1746

Hołownicz Woyna zob. Woyna Hołownicz

- Hołubicki Korsak zob. Korsak Hołubicki
Hołyński h. Prawdzic: Józef woj. (1793) 1043
– Michał stol. (1793–1804) 899
Hornowski Tadeusz rzekomy pcz. (1782) po 546, rzekomy łow. (1782) po 301, był orsz.
Horodecki Jan miecz. (1734) 348
Horski Drucki Teodor Samuel h. wł., wójt min. 1643, stol. (1649–51) 853, † 1651
Hrebnicki h. Ostoja: Adam most. (1720–21) 376
– Adam hor. (1751–92) 166, pkom. nadw. JKM, rzekomy pwoj. (1772) po 673, † 3 XII 1796
– Antoni rzekomy skar. (1726) po 807, był witeb.
– Dionizy rzekomy straż. (1789) po 954, hor. (1791–1800) 170
– Franciszek rzekomy straż. (1779) po 950
– Michał rzekomy straż. (1777) po 949
– Mikołaj straż. (1757–99) 944, pis. gr. (1774–75) 455
– Stanisław pis. gr. (1755–72) 454
– Urban kraj. (1740) po 245
Hrebnicki Doktorowicz h. Ostoja: Kazimierz Aleksander wojski (1659–62) 1023, cz. (1668–71) 61
– Michał Kazimierz (Jerzy) skar. (1664–88) 757, rzekomy straż. (1677) po 904, pis. gr. (1682–93) 449, pstoli witeb. 1688, rzekomy Poł. (1696) po 607, † 1698
Hurynowicz Bazyli skar. (1720) 803
Huszcza: Antoni rzekomy pstoli (1754–71) po 634
– Jan skar. (1719) 800
– Jan pstoli (1732–42) 627, † 1742
– Karol pstoli (1680–1701) 600, † 4 I 1701
– N. pcz. (II poł. XVIII w.) 548
- I**pohorski Lenkiewicz zob. Lenkiewicz Ipohorski
Iwan nam. sty (b.d. – między 1447 a 1459) 646
Iwanowicz Bohdan nam. wdy (1528–32) 653
Iwanowski N. łow. (a/l. 1787) 306
- J**acewicz Józef skar. (1796) 845
Jachimowicz Michał skar. (1786) 840
Jachołkowski zob. Jahołkowski
Jackowski Florian rzekomy cz. (1763) po 116

Jacyna Onackiewicz zob. Onackiewicz Jacyna
Jahołkowski (Jachołkowski) Jan straż. (1697) 916
Januszewski Benedykt Dominik (Michał) miecz. (1706–24) 338
Januszkiewicz Merło zob. Merło Januszkiewicz
Jarmołowicz (Jermołowicz) Michał pstoli (1734) 629
Jarochoowski Franciszek miecz. (1694) 329
Jarosławowicz Bohuszewicz zob. Bohuszewicz Jarosławowicz
Jasieniecki Woyna zob. Woyna Jasieniecki
Jasiński N. pstoli (a/l. 1790) 641
Jawgiel: Michał rzekomy pcz. (1713) po 512
– Walerian hor. (1631–32) 142
– Walerian pcz. (1690–1712) 496, † 1712
Jermołowicz zob. Jarmołowicz
Jeśman: Aleksander rzekomy sęd. pogr. (1818) po 723
– Bogusław pcz. (1735) 526
– Franciszek most. (1743–62) 382
– Ignacy rotm., sęd. z. (1765–92) 739, ziem. (1792–93) 744
– Jan kon. (1685–1709) 206
– Jan rzekomy miecz. (1778) po 361, był brasł., sęd. pogr. (1783–87) 720
– Jarosz miecz. (1667) 312
– Karol kon. (1716) 216
– Kazimierz Stanisław pcz. (1713–18) 515, kon. nowogr. 1717–34, psęd.
1719 (nie utrzymał się)
Jeśman Hlebowicz: Adam rzekomy bud. (1772–98) po 23
– Konstanty bud. (1689–1732) 13
– Leonard rzekomy bud. (1771–90) po 23
Jewłaszewski Kazimierz Ludwik h. Topór, dworz. pok. JKM, pwoj. wil.
1643–47, stol. (1649) 851, sta wiłkom. 1649–52, klan smol. 1656, wda brz.
1659, † II/III 1664
Jeziński zob. Oziński
Jodkowski Mikołaj kon. (1670) 202
Józefowicz Hlebicki h. Leliwa: Jerzy pstoli witeb. 1676–1710, woj. (1697–1718)
1032, † 1718
– N. [Jerzy?] woj. (1682) 1026
– N. pcz. (1701) 505
Juchnowicz Mikołaj skar. (1699–1700) 778
Jundził Ryłło zob. Ryłło Jundził
Junosza Zdrojewski zob. Zdrojewski Junosza
Jurewicz (Juriewicz) Jan Stanisław miecz. up.? 1673–80, Poł. (1690–1702) 325

Juriewicz Chodko zob. Chodko Juriewicz
 Juriewicz (Jurjewicz, Jurjowicz, Purewicz) Piotr rzekomy straż. (a/l. 1772/3)
 po 947, rzekomy skar. (1772) po 832, skar. starod. 1772
 Juriewski: Iwan psta Dziśnieński (1575) 1081
 – Łukasz pis. gr. Dziśnieński (1575–79) 1077

Kaczanowski Eliaszk skar.? (1786) 842, pcz. (1787–97) 547
Kamiński Teofil skar. (1715) 798
Karaczewski Wołk zob. Wołk Karaczewski
Karaś: Ignacy łow. (1729) 287
 – Władysław straż. (1682) 907
Kasporowicz Fronc (Froncko) nam. wdy (1552–58) 656, chor. (1559 – a. 63) 30
Kaszuba (Kazuba) z Kaszub Paweł Jan rzekomy pstoli (1677) po 599, był
 płockim
Kawecki Benedykt szamb. JKM, sęd. gr. (1790–93) 707
Kazuba zob. Kaszuba
Kęstort (Kęsztort): Felicjan [Maciej?] stol. (1678–79) 861, on? † w/po 1704
 – Tomasz Kazimierz pstoli (1673–92) 594, stol. (1690–1704) 865
Kiersnowski: Jan miecz. (1674–96) 314
 – Jan straż. (1689) 912
 – Michał pis. gr. Dziśnieński (1571–76) 1076
 – Michał miecz. (1704) 337
Kiewlicz Franciszek rzekomy most. (1770) po 390
Kieźmark(owicz) Jakub lantwójt (1498–1505) po 1043
Kirkor Jan Józef h. wł., łow. (1737–48) 293, płk 1748, pkom. mścis. 1765,
 † 1765/6
Kisarzewski Piotr Dominik bud. (1665) 8
Kiszka h. Dąbrowa: Janusz sta parnawski 1610, wda (1621–54) 1002 i wójt
 (1522–54) 1057, het. polny 1635, w. lit. 1646, † 13 I 1654 (PSB XII
 508–510)
 – Piotr Stanisławowicz wda (1519–32) 996 i wójt (1519–32) 1049 i po 1043,
 sta drohicki 1522, dziec. oski i przełomski 1529–32, klan tr. i sta żm. 1532,
 † 1 XI 1534 (PSB XII 514–515)
Klepacki: Adam rzekomy łow. (1772) po 300
 – Roch rzekomy łow. (1771–73) po 300, był czern.
Klimowicz Jakub wójt tr. a. 1522–35, lantwójt (1522–23) 1050 i po 1043
Klonowski Józef h. Lubicz, stol. (1618–41) 849, pis. skar. WKsL 1640–47,
 pkom. (1641–47) 554, klan witeb. 1647, Poł. (1649 – nie objął) 180, wda
 brz. 1652, † 1653

Klopman (von Klopmann) Otto Filip pstoli (1697–1700) 608
 Kłoczko Iwan rzekomy chor. († 1690) po 38
 Kocień Wawrzyniec h. Pelikan, straż. (1781) 951 lub struk. (1781)
 Kondratowicz Szymon cz. (a/l. 1701?) 91
 Koniński Dunin zob. Kuniński Dunin
 Koniński Misopad Piotr kon. (1613) 196
 Konopka (Konopko) Jakub Tadeusz miecz. (1756–67) 356, † 31 III 1767
 Konstantynowicz (Kostiantinowicz) Tierszko rzekomy nam. (b.d. – pocz. XVI w.?) po 404, raczej nam. starosty (pocz. XV w.?) 643
 Kopeć Jan Karol h. Kroje, sta brz. 1652–65 i 1670–80, cz. WKsL 1656, pstoli 1658, wda (1658–70) 1004, wójt (1658–70) 1059, klan tr. 1670, † 1 V 1681 (PSB XIII 628–629)
 Koreywa (Koreywo, Korewa) z Dębna (Dembna) h. wł.: Krzysztof Dominik struk. (1702–14) 964
 – Piotr Antoni struk. (1737–62) 974
 – Trojan rzekomy struk. (1737) po 974
 Korff Mikołaj h. wł., cz. (1674–77) 65, pstoli bras. 1678, wojski kow. 1689, chor. 1694, † 1716?
 Korsak h. wł.: Adam łow. (1684–1704) 271
 – Adam rzekomy chor. (1784) po 42
 – Adam rzekomy hor. (1788) po 169
 – Aleksander pcz. (1663) 482
 – Aleksander miecz. (1701) 335
 – Aleksander skar. (1705–12) 789
 – Aleksander skar. (1728) 810
 – Aleksander skar. (1728) 811
 – Ambroży Sylweryusz (Sylwery, Sylweryn, błędnie Sylwester) rzekomy skar. (1787–1804) po 842, struk. (1786–1804) 977
 – Antoni rzekomy hor. (1754) po 166
 – Antoni rzekomy chor. (1756–71) po 41
 – Antoni cz. (1764–74) 118
 – Antoni straż. (1778–81) 950
 – Antoni miecz. (1788–1800) 362
 – Antoni Jan rzekomy chor. (1718–23) po 40, pstoli (1726–48) 626, sur. gr. (1738–49) 987, wójt (1738–49) 1068, stol. (1748–49) 886, † 1749
 – Benedykt skar. (1757–91) 826
 – Bohdan (Bogdan) struk. (1727) 972
 – Dawid rzekomy sęd. z. (1669) po 731
 – Dominik kon. (1775–92) 233, chor. (1792–1804) 44

- Dominik rzekomy sęd. pogr. (1790–91) po 723
- Dymitr Bohdanowicz Ostafiejewicz dworz. hosp., most. (1532–55) 365, † a. 1558
- Dymitr Wasilewicz chor. (1589/90–94) 33
- Fabian rotm., woj. (1744–52) 1038, † 19 VIII 1752
- Felicjan kraj. (1753–82?) 253, rzekomy łow. (1763) po 300, struk. (a/l. 1786) 976
- Felicjan Antoni kraj. (1736–57?) 245
- Feliks skar. (1722) 805
- Fiodor nam. (między 1409 a 1412) 407
- Florian rzekomy kraj. (1762) po 254
- Florian rzekomy struk. (1765–71) po 975
- Franciszek Alojzy rzekomy pcz. (1762) po 539
- Franciszek Ksawery rzekomy bud. (1788) po 25, rzekomy pcz. (1796) po 547, był smol.
- Hieronim Karol rzekomy pkom. (1643) po 554
- Hilary sęd. gr. (1775–81) 700
- Hipolit pcz. (1739) 530
- Hrehory Iwanowicz chor. (1585–89) 32
- Ignacy rzekomy sur. gr. (1748) po 987, rzekomy wójt (1748) po 1068, rzekomy stol. (1757–69) po 890
- Ignacy rzekomy hor. (1764) po 167
- Ignacy rzekomy hor. (1765) po 167, był brz.
- Ignacy rzekomy bud. (1773–80) po 23
- Ignacy rotm., pcz. (1775) 544
- Ignacy rzekomy bud. (1788–99) po 25
- Ignacy rzekomy hor. (1790) po 169
- Ignacy rzekomy bud. (1791–1813?) po 25
- Ignacy Ludwik rzekomy łow. (1748–64) po 299, chor. (1765–83) 42
- Iwan sęd. gr. Dziśnieński (b.d. – l. 70. XVI w.?) 1086
- Jan straż. (1701) 921
- Jan most. (a/l. 1724) 377
- Jan skar. (a. 1764) 829
- Jan pcz. (1778) 546
- Jan rotm., sęd. gr. (1781–84) 702, rzekomy sęd. pogr. (1786) po 722
- Jan Karol pwoj. (1784–94) 676
- Janusz rzekomy chor. (1710) po 40
- Jarosz Ostafiejewicz deputat szlachty do sądu gr. Dziśnieńskiego (1573–76) po 724, sęd. z. (1599–1608) 727

- Jerzy pstoli (1702) 614
- Jerzy (Jerzy Krzysztof?) sęd. z. (1765–84) 738, † 21 XII 1792
- Jesif (Józef) Janowicz sędzia z. (1574–97) 725, woj. (1586–90?) 1013, klan min. VIII 1597, Poł. (X 1597–po 1611) 174, † ok. 1618
- Józef rzekomy stol. (1623) po 849
- Józef cz. (1755–72?) 115
- Józef rzekomy skar. (1771–85) po 832
- Józef rzekomy straż. (1781) po 950
- Józef rzekomy chor. (1789) po 43
- Józef Antoni rzekomy hor. (1767–71) po 167
- Karol rzekomy ob. (1750–64) po 429
- Kazimierz hor. (1770) 168
- Konstanty struk. (1740–62) 975
- Leopold rzekomy pcz. (1785–1804?) po 546
- Lew Piotrowicz sęd. gr. Dziśnieński (1575–76) 1085
- Ludwik pcz. (1694–1710) 498
- Ludwik straż. smol. 1741, skar. (1754–84) 822
- Ludwik rzekomy hor. (1781–87) po 169
- Maciej rzekomy bud. (1771) po 23
- Maksymilian rzekomy cz. (1703) po 91, był starod.
- Maksymilian struk. (1703–1705) 965
- Marcin rzekomy chor. (1733) po 41
- Michał pcz. (1771) 542
- Michał rzekomy bud. (1771–92) po 23
- Michał rzekomy chor. (1784–86) po 42
- Michał pis. akt. ziem. (1792–96) 473
- Piotr Wasilewicz chor. (1562–63) 31
- Piotr woj. (1741) 1037
- Rafał ob. (a/l. 1681) 423
- Roch rzekomy bud. (1789) po 25
- Stanisław rzekomy pcz. (1777–1804) po 545
- Stanisław Antoni rzekomy bud. (1778) po 23
- Stanisław Dominik ob. (1766–93) 432
- Stefan Janowicz sprawca (psta) Dziśnieński (1574) 1079
- Stefan rotm., sęd. pogr. (1789–93) 723, † a/l. 1804
- Szymon rzekomy hor. (1754–90) po 166
- Tadeusz rzekomy bud. (1771–80) po 23
- Tadeusz skar. (1767–75) 832, pcz. (1775–87) 545, sęd. z. wil. 1787, sęd. ziem. 1792, † 4 XI 1794

- Tadeusz straż. (1770–73/75) 946
 - Tadeusz rzekomy hor. (1778–81) po 169
 - Tobiasz rzekomy chor. (1620) po 34
 - Trojan cz. (1732) 105, rzekomy chor. (1733) po 41
 - Trojan sur. gr. (1749–55, 1766) 988, wójt (1749–55) 1069, pwoj. (1755–73) 673, † 10 III 1773
 - Trojan rzekomy skar. (1769) po 832, był smol.
 - Trojan łow. (1786–1816) 305, † 1816
 - Walerian skar. (1755–70) 824
 - Wasyl Dmitrejewicz nam. (b.d. – pocz. XV w.?) 404, (1430–33) 411 i (1435/36–1437) 413, † po 1440
 - Wasyl Iwanowicz pis. z. (1570) 458, † 1570/71?
 - Wincenty rotm., sęd. z. (1784–86) 741, pis. z. (1786–97) 472, sęd. ziem. (1792) 747, marsz. pow. lepelskiego 1795, † a/l. 1826
 - Władysław rzekomy pkom. (1643) po 554, rzekomy pstoli (1659) po 584
 - N. kon. (1758) 229
- Korsak Bobynicki: Aleksander straż. (1698–1727) 918
- Aleksander rzekomy straż. (1745–66) po 940
 - Aleksander sęd. pogr. (1746–54) 714
 - Aleksander Konstanty straż. (1698–1703) 919, pstoli (1704–26) 618, rzekomy stol. (1712) po 872, chor. (1726–35) 41
 - Andrzej miecz. (1692–94) 327, straż. (1696–98) 914, kon. (1698) 211, pstoli (1699–1704) 612
 - Bazyli skar. (1672–1701) 761, psęd. (1698) 573
 - Bazyli pis. gr. starod. 1733–45, hor. (1735–52) 161, † 1752
 - Hieronim Władysław pstoli (1686–1702) 604
 - Jan, rotm., rzekomy sęd. pogr. (1765–69) po 717
 - Jan rzekomy straż. (1765) po 945
 - Jan Kazimierz pkom. (1658–60) 556, klan (1660–86) 182 (PSB XIV 105–106)
 - Jerzy rzekomy sęd. pogr. (1769–78) po 717
 - Józef regent kancelarii skarbowej WKsL, łow. (1721–28) 282
 - Karol Jan straż. smol. 1670, cz. (1698–1712) 86, cz. wil. 1698–1711, chor. smol. 1711–a. 29
 - Krzysztof rzekomy chor. (1640–50) po 35, rzekomy pkom. (1650) po 554
 - Lucjusz rzekomy sęd. pogr. (1765) po 715
 - Ludwik rzekomy sęd. pogr. (1776) po 718
 - Marcján Zbigniew pcz. wend. 1661, sęd. gr. (1667–82) 686, pcz. (1668–83) 484, woj. smol. 1684–88
 - Michał rzekomy woj. (1669) po 1024

- Michał rzekomy straż. (1737–47) po 439
- Michał sęd. pogr. (1742–64) 712
- Onufry rzekomy straż. (1764) po 945
- Roman skar. (1702–05) 782
- Stanisław Kazimierz straż. (1678–93) 906, † VII 1693
- Wojciech Kazimierz struk. (1693–1719/20) 962
- Korsak(owicz) Głębocki h. wł.: Borkuła Iwanowicz psta mohylowski 1555–61, rotm. hosp., sta Dziśnieński (1566–76) 1087, † 20 VIII 1576 (PSB XIV 103–104)
- Iwan Hlebowicz hor. (1527–47) 135, ciwun (1532–38) 46 i klucznik (a. 1552) 194, niepewny chor. (1536?) 28, † ok. 1552
- Korsak Hołubicki h. wł.: Gabriel pis. z. (1645–61) 465, sęd. z. (1658) 730
- Hrehory Janowicz chor. (1621–52) 35
- Jan Hrehorowicz hor. (1593, 1597–1611) 140, chor. (1597–1620) 34, klan dorp. 1620, Poł. (1621–25) 176, rzekomy wda smol. 1625, † pocz. 1625 (PSB XIV 105)
- Jan Antoni bud. (1698–1727) 15
- Kazimierz chor. (1654–57) 36
- Michał (Hrehorowicz?) sęd. gr. (1619–21) 682 oraz (1629–46) 684
- Michał bud. (1701–28) 16
- Ostafi (Eustachy) hor. Dziśnieński (1589–94) 1075, psta brasł. a. 1594, pwoj. (1598–1616) 661, woj. (1606–25) 1019, † 1625
- Roman chor. (1661–67) 37
- Samuel stol. (1697) 867
- Stefan Bohdanowicz sęd. gr. (1581–83) 677, woj. (1599) 1017?, rzekomy wójt (1599) po 1055
- Władysław struk. (ok. 1650?) 958
- Korsak Udzielski h. wł.: Hrehory skar. (1674–88) 764, † 1688
- Ignacy rzekomy woj. (1733) po 1034
- Jan woj. (1735–43) 1035, sur. gr. (1737–44) 986
- Jerzy P[iotr?] bud. (1670?–88?) 10
- Józef łow. (1702–20) 278, † XII 1720
- Józef rzekomy woj. (1760–76) po 1039
- Michał łow. (1668) 268, pstoli (1676–87) 599, pcz. (1687) 494, † 1687
- Piotr (Michał Piotr) pcz. (1693–1719) 497, † 1719
- Piotr pis. gr. (1749–50) 452
- Stefan Michał pis. gr. (1699–1713, 1725–32) 451, rzekomy sur. gr. (1716) po 984
- Szymon Michał woj. (1712–48) 1033

- Tadeusz łow. (1743–74) 296, † 1774
- Korsak Zaleski h. wł.: Antoni rzekomy bud. (1779) po 23
- Antoni rzekomy stol. (1779–85) po 896
- Hieronim pwoj. (1648–54) 666, rzekomy chor. (1653) po 35
- Jan Kazimierz stol. smol. 1682, chor. (1692–96?) 39 (PSB XIV 106)
- Józef rzekomy bud. (1784) po 23
- Kazimierz Władysław miecz. (1636–49) 309, marsz. moz. 1649–50
- Krzysztof (Roman Krzysztof) stol. (1605–18) 848, pkom. (1618–39) 553, † ok. 1640/41
- Onikiej (Aniceta) Andrejewicz rotm. hosp. i dzier. woronocki, pkom. (1570–82) 550, † 1583
- Stefan sęd. gr. moz. 1726, skar. (1728?) 799
- Władysław Jan (Jan Władysław) dworz. i struk. JKM, pcz. (1654–67) 477, chor. (1668–90?) 38
- Korsak Zenowiewicza: Iwan Michajłowicz chor. (1538–59) 29
- Wasyl Michajłowicz hor. (a. 1552–53) 136, ciwun (1552) 47 i klucznik (1552–53) 195
- Korwin Kossakowski zob. Kossakowski Korwin
- Korycki Samuel Jan skar. (1679–86) 767
- Kossakowski Korwin Piotr pcz. (1679–87) 491, † 1687
- Kossarzewski (Kosarzewski) Bohatyr: Bazyli struk. (1663–81) 960
- Benedykt rzekomy łow. (1765) po 300
- Błażej pcz. (1668) 485
- Dominik rzekomy łow. (1765–90) po 300
- Jan Bolesław skar. (1653–61/2) 754
- Jan Bolesław łow. (1694–1733) 273
- Krzysztof struk. (1653) 959
- Stanisław Antoni łow. (1736–85?) 291, pcz. (1738) 528
- Wincenty rzekomy łow. (1790) po 306
- Kossow Szymon h. wł., skar. (1763–64) 828
- Kostia Fedor pis. wdy (1561) 438
- Kostiantinowicz zob. Konstantynowicz
- Kostrowicki Michał h. Bajbuza, szamb. JKM, rzekomy pwoj. (ok. 1780) po 676
- Koszański Hleb Michał h. wł., miecz. (1700–12) 332, † 1712
- Kościński zob. Kuściński
- Kotowicki Jurij (Jerzy) diak kancelarii lit., pis. z. (1580–1602) 460, psęd. (1602–17) 565
- Kowecki Justyn komisarz c-w., kon. (1792–93) 236
- Kozakiewicz: Jan pstoli (1771) 638

- Michał pcz. (1758) 537, on? pcz. smol. 1768
- Kozaryn Okulicz zob. Okulicz Kozaryn
- Kozarzewski (Kossarzewski?) N. pcz (1688) 495
- Kozicki Paweł nam. wdy (1552) 655, marsz. dworu wdy 1553–55
- Kozieł Piotr łow. (1781) 301
- Kozieł Poklewski h. wł.: Karol cz. (1733) 106
- Kazimierz rzekomy straż. (1736) po 937, był oszm.
- Krasny Miłaszewicz zob. Miłaszewicz Krasny
- Krassowski (Krasowski) most. (1748) 385
- Kraśniewski (Kraśniowski): Michał rzekomy bud. (1765) po 23, był smol. 1765
- Michał Kazimierz straż. (1721) 933
- Kroczewski (Krocowski) psta Dziśnieński (1571) 1078
- Krupienicz (błędnie Krupniewicz): Józef most. (1759–69) 388, witeb. 1770–72
- N. bud.? (a/l. 1756) 22
- Krzeski (Michał?) cz. (1668) 58
- Krzeski Michał cz. (1688–91) 75
- Krzyczewski Andrzej hor. (1687–1708) 151
- Kublicki h. Ostoja: Benedykt pcz. (1761–81) 539
- Eliasz rzekomy łow. (1764) po 300
- Franciszek rzekomy kraj. (XVII/XVIII w.) po 241, rzekomy pis. gr. (XVII/XVIII w.) po 450
- Franciszek Józef pcz.? (1708) 510, kraj. infl. 1712–47, † 1747
- Iwan pis. wdy (1559–61) 437, psęd. (1571–72) 563, † V lub VI 1572
- Jan Aleksander pis. gr. (1667–77) 447, psęd. (1677–84) 570, † 1684
- Jerzy rzekomy łow. (1728–50) po 285, był infl.
- Jozafat pcz. (1718–19) 518
- Józef Joachim pcz. (1723–47) 521, † 1747
- Karol Antoni miecz. (1732–39) 344, pcz. (1734–66) 525, rzekomy cz. (1765–66) po 120
- Kazimierz Piotr rzekomy pcz. (1773) po 542, rzekomy woj. (1773) po 1041, był infl.
- Marcin miecz. (1733–40) 347, † 28 V 1740
- Piotr Józef pcz. (1661–1700) 481, † 1700
- Stanisław rzekomy pcz. (1777) po 545
- Tomasz rzekomy miecz. (1722) po 343, był brasł.
- Władysław Michał pcz. (1699) po 501
- Kublicki Piottuch zob. Piottuch Kublicki
- Kuczewski Benedykt pcz. (b.d.) 549

Kulesza: Jan rzekomy łow. (1772) po 300, był lidz.
– Jerzy rotm., sęd. pogr. (1784) 721
Kuniński (Koniński) Dunin: Andrzej sekr. JKM, skar. (1635–45) 753
– Paweł Mikołaj rotm., sęd. pogr. (1701–18) 711, † 1718
Kupść Szewskowski Krzysztof pcz. (1756) 536
Kurosz Jan Antoni łow. (1708–15) 280
Kuciński (Kościński) Lwowicz Stefan pis. dekr. ziem. (1792) 475, sęd.
lepelski 1797

Laudański: Antoni stol. (1725) 879
– Jan cz. (1767–68) 122
– Jerzy Hieronim straż. (1723–48) 935
– Mikołaj cz. (1712–27) 97
– Roch straż. (1776) 948
Lenkiewicz (Lękwicz, Leńkwicz): Adam kraj. (1750–85) 250, † 1785
– Jan cz. (1772) 126
– Michał leśn. (1777–93) 262
Lenkiewicz (Leńkwicz) Ipohorski h. wł.: Leon Michał rzekomy kraj. (1777–
86) po 256
– Michał rzekomy kraj. (1771) po 255
– Roman Michał błędnie kraj. (1631) po 236, kraj. (1715–50) 242
Leszczyłowski: Florian straż. (a/l. 1684) 908
– Samuel skar. (1692) 772
Leszczyna rzekomy woj. (a. 1712) po 1033
Leszczyński: Adam stol. (a/l. 1713) 874
– Stanisław cz. (a/l. 1688) 76
Leśniewski Jan Kazimierz most. (1712–23) 375
Lingwen Siemion Olgierdowicz książę Poł. (1579), nam. Nowogrodu Wielkiego
1389–92, 1407–08, 1411–12, książę mścis. 1392–1431, i nam. (1393–96)
400 (PSB XVII 370–371)
Lipiński (Łupiński) Florian psta Lepelski (1584–86) 1092
Lipski: Franciszek rzekomy pstoli (1750) po 631
– Hieronim Michał (Michał Hieronim) pstoli chełmiński, Poł. (1662–1702)
587
Lisowski h. Jeż: Aleksander stukcz.? (1712) 967
– Jan rotm. JKM, kapitan siebieski 1622, nam. sąd. surogatora (1625) oraz
pwoj. (1628–47) 664, lantwójt poł., miecz. up. 1646–53, † po 1654
– Józef rzekomy kon. (1765) po 230, był smol.

Lopowski zob. Łossowski

Lwowicz Kuściński (Kościński) zob. Kuściński (Kościński) Lwowicz

Łazowski Piotr Kazimierz cz. (1697) 84

Łodzia (Łodia) Stanisław dworz. hosp., lantwójt (a. 1524–27) 1051 i po 1043

Łodziata: Józef Kazimierz bud. (1689–1718) 14

– Kazimierz straż. (1677–1703) 905, rzekomy stol. (1690) po 864, † 1703

– Kazimierz straż. (1719) 931

Łopot Jan rot. JKM, sta (dzier.) Dryski (1563–82) 1089

Łossowski (Łosowski, błędnie Lopowski): Aleksander kon. (1750–70) 225

– Gedeon kon. (1666–68) 199

– Jan kon. (1652–57) 198, rzekomy? pcz. (1660) po 480

– Jerzy kon. (1749–70) 224

– Józef kon. (1764–79) 230, sęd. pow. siebieskiego 1778

– Kazimierz Józef kon. (1747–48) 222, † 1748

– Kleofas kon. (1778) 234

– Krzysztof rzekomy pcz. (1689–92) po 493, był smol.

– Stanisław kon. (1757–72/73) 226

– Stefan kon. (1650) 197

– Trojan rzekomy pcz. (1718) po 519, był stol. rzecz.

– Władysław Jan kon. (1668–1714) 201

Łowejko(wicz): Andrzej Stefanowicz woj. (1590–92) 1014

– Michał dworz. hosp., nam. w. księcia oraz wdy J. Hlebowicza (1532–33) 654

Łowicki N. łow. (II poł. XVIII w.) 307

Łukomski h. wł.: Dadzibóg Jerzy pcz. min. 1668, stol. (1677–90?) 859, woj. witeb. 1690, † po 1695

– Roman pwoj. (1617–20) 662

Łupiński zob. Lipiński

Łuskina Zaranowski h. wł.: Jan rzekomy woj. (I poł. XVIII w.) po 1035

– Jan rzekomy stol. (1790) po 898, był witeb.

– Kazimierz rzekomy stol. (a/l. 1790) po 898, był witeb.

– Onufry Hiacynt kraj. witeb. 1757, sęd. pogr. (1766–77) 716, pcz. witeb. 1769, † po 1787

– N. pstoli witeb., rzekomy sęd. gr. (1772) po 698

Łuszczyk Benedykt Bogusław pcz. mścis. 1686, woj. (1688–1707) 1029, † 2 II 1707

Łyskowski: Michał łow. (1701–07) 276

– Walerian Michał skar. (1707–08) 790

Łyszczyński Michał rzekomy pcz. (1788) po 547, rzekomy pstoli (1788) po 640
Mackiewicz: Bazyli most. (1792) 398
– Piotr skar. (1783–91) 838
Małkowski Adam kraj. (1787) 258
Markiewicz Wazgielewicz Stanisław Jan skar. (1670–73) 759
Masło straż. (1684) 909
Maszewski Franciszek cz. (1787–95) 132
Maximowicz Pełko Karol Józef struk. (1725–41) 971
Medeksza z Proszcza (Prószcza) h. wł.: Adam pcz. (1669) 486
– Salomon Andrzej pis. gr. kow. 1674, pcz. (1674–77) 490, stol. kow. 1699, † 1699
Meduniecki: Gabriel rzekomy łow. (1768) po 300, był infl. lub smol.
– Jerzy skar. (1755) 823
– Józef łow. (1747) 298
Merło Januskiewicz Adam most. (1647–56) 367
Miączyński Hrehory Bogusław skar. (1665–77) 758, pcz. orsz. 1681, † po 1683
Michał nam. (1434/35) 412
Michał nam. sty (1465) 648
Michałowski: Franciszek skar. (1714) 796
– Józef rzekomy chor. (1769) po 42
Mickiewicz Jerzy pstoli (1694) 606
Mienicki h. Lew z Muru: Jan rzekomy stol. (1765) po 893, był starod.
– Jerzy (Jurij) hor. Dziśnieński (1578) 1073
– Leon rzekomy most. (1791–92?) po 396, był lidz.
Miklaszewicz (Mikłaszewicz) Dubiski Kazimierz pcz. (1702) 508
Milkiewicz: Dominik kraj. (1772) 256
– Hieronim rzekomy łow. (1779) po 300, był witeb.
Milkowski Tadeusz rzekomy cz. (1792) po 132
Miładowski straż. (a/l. 1797) 957
Miłaszewicz (Miłaszewicz) Krasny (Krasno): Dawid rzekomy pcz. (1796) po 547
– Jerzy cz. (1700) 88
– Michał rzekomy pcz. (a. 1802) po 547
– Stefan rzekomy pcz. (1796) po 547
Minkowski Bohuszewicz zob. Bohuszewicz Minkowski
Misciuszko zob. Nieściuszko
Misiewicz (Missiewicz): Jan most. (1788) 396
– Tadeusz szamb. JKM, rzekomy sęd. ziem. (1793) po 752
Misopad zob. Koniński Misopad
Missuna (Misuna, Mysuna, Misiuna) h. Kotwica: Ignacy rzekomy pcz. (1773)
po 542, był orsz.

- Józef rzekomy pstoli (1714–42) po 619, był plockim
- Michał pcz. (1700–09) 502
- Stefan stol. (1715–26) 875
- N. rzekomy pcz. (a/l. 1745) po 534
- N. stol. (1755) 890
- Mogilnicki Samuel straż. (1658–61) 902
- Mohuczy Stanisław rzekomy sęd. z. (1786) po 742
- Monkowicz Sieńko nam. sty (b.d. – między 1496 a 1501) 650
- Montygird (Montigerd) nam. (1396–99) 401 (Petrauskas 259–260)
- Montygirdowicz Piotr h. Wadwicz marsz. hosp. 1422–23, sta podolski 1424–26, nam. nowogr. a. 1430–32 i 1445–56, marszałek z. 1434–59, sta kopylski od 1435, nam. (1459) 417, † koniec 1459 (Petrauskas 260–261)
- Morkurt (Morkunt) z Kirśnia Ignacy Jan cz. (1697–1703) 85
- Morzkowski Tetera zob. Tetera Morzkowski
- Muśnicki Dowbor (Dawbor) zob. Dowbor Muśnicki

- Nagurski h. wł. (Ostoja odm.): Bonifacy rzekomy straż. (1755) po 942
- Jerzy Franciszek (Hieronim) straż. (1709–55) 928, † 1755
- Józef rzekomy straż. (1754–57) po 942
- Narbut Józef straż. (1703) 924
- Narkiewicz Stanisław skar. (a. 1694) 771
- Narkowicz Podwiński zob. Podwiński Narkowicz
- Naruszewicz Mikołaj Kazimierz h. Wadwicz, pstoli (1663–72) 589, † 1672
- Newelski h. wł. (Korczak odm.): Adam Michał stol. (1683) 864
- Felicjan cz. (1692–1703) 78
- Iwan psęd. (1570–71) 562
- Jan skar. (1693) 773
- Jozafat stol. (1668–77?) 856
- Klemens cz. (1793) 133
- Kościuszko Wałfromiejewicz ciwun (b.d. – pocz. XVI w.) 45
- Michał łow. (1648–51) 265, stol. (1651–67) 854, psęd. (1668–76) 569, sęd. z. (1677–84) 732, † 1684
- Władysław Kazimierz łow. (1664–82) 267
- NN. pstoli (1675) 597
- Nieciecki (Nietiecki) Stefan pis. z. (1658–73) 466, † 16 II 1673
- N. rzekomy pis. z. (a. 1727) po 469
- Nieklud Adam Dominik pcz. (1657) 478
- Niemira Jan kon. w. księcia Witolda 1398, nam. (1412–13) 408, † po 1422/23 (Petrauskas 276)

Niemirowicz Szczytt zob. Szczytt Niemirowicz
Nieścieszko Buynicki zob. Buynicki Nieścieszko
Niewiarowicz Teodor pcz. (1714–29) 516
Nornicki: Bogusław Antoni straż. min. 1691–1730, pcz. (1714) 517
– Jan szamb. JKM, pwoj. (1781–84) 675, chor. (1784–91) 43
Nowacki Ludwik rzekomy sęd. pogr. (1785) po 722, był orsz.
N. (krewny w. księżny Anny Witoldowej) nam. (1399) 402

Obrąpalski (Obrompalski): Andrzej Bogusław hor. (1669) 147
– Antoni rotm., sęd. pogr. (1784–93) 722
– Antoni rzekomy miecz. (1789) po 362
– Hilary regent z. i gr., sęd. gr. (1774) 699, rzekomy sęd. z. (1774) po 739,
pcz. (1774) 543, † po 1789
– Jan rzekomy pstoli (1793–96) po 641, był drohickim
– Józef miecz. (1777–88) 361
– Karol rzekomy miecz. (1743) po 352, był starod. lub witeb.
– Onufry bud. (a/l. 1721) 19
– Szymon (Symon) rzekomy sęd. gr. (1768) po 698
– Szymon (Symon, Symeon) Tadeusz miecz. starod. 1764, cz. (1766–67)
121, miecz. (1767–85) 359, rzekomy kon.? (1777–78) po 233, sęd. gr.
(1784–93) 705
– Walerian miecz. (1736) 350
– N. niedoszły ob. (1758) po 429
Odorski Michał stol. (1750–70?) 888
Odrzywolski Andrzej płk wojsk kor., stol. (1760) 892
Ogiński Jan Jacek Stefan h. wł., chor. wołk. 1650, marsz. 1657, pwoj. wil.
1661–65, pis. polny WKsL 1669, wda mścis. 1672, Poł. (1682–84) 1006, wójt
(1682–84) 1062, het. polny WKsL 1683, † 24 II 1684 (PSB XXIII 613–614)
Ojmuciański Puszkina zob. Puszkina Oymuciański
Okulicz Kozaryn h. Drya: Stanisław pstoli (1709–10) 619
– Teodor pstoli (1696–1706?) 607
Olechno nam. sty (b.d. – ok. 1445) 644
Olszewski: Felicjan cz. (1768) 123
– Mateusz Józef łow. (1703–21) 279
Omelan nam. sty (b.d. – między 1444 a 1447) 645
Ometa: Antoni pcz. (1764) 540
– Jan Karol (Karol Jan) pcz. (1696–99) 499
– Kazimierz pcz. (1742) 532
– Stanisław cz. (1654) 51

- Onackiewicz (Onoszkiewicz?) Jacyna Teodor most. (I poł. XVIII w.) 384
- Orzechowiński (Orechowiński): Adrian Józef kon. (1704–12) 213
- Piotr woj. (1600–04) 1018
 - Stanisław Semenowicz woj. (1598–1600) 1016
 - Walerian pstoli (1601–07) 576
- Orzechowski (Orzechowiński?) N. pcz. (a/l. 1744) 533
- Oskierka (Oskierko, Oskirka) Murdelio: Piotr Kazimierz łow. (1673–98) 269,
pstoli? (1698) 610, woj. moz. 1698 (nie utrzymał się), † 18 VII 1698
- Roman Aleksander straż. (1650–58) 900, † 9 VII 1660
- Ostafiej nam. wdy (1512) 651
- Ostrouch: Daniel rzekomy łow. (1723) po 281
- Gabriel rzekomy cz. (1700) po 86
 - Gabriel Kazimierz kraj. (1699–1713) 240, psęd. orsz. 1714–29
 - Ignacy hor. (1740–54) 163
 - Kazimierz Piotr łow. (1699–18) 275, sęd. pogr. (1699–1722) 710, † 3 II 1722
 - Michał skar. (1761) 827
 - Rafał pcz. (1748–65) 535
 - Stefan hor. (1698–1725) 153
- Ostrowski: N. cz.? (1710) 94
- Piotr psta Dziśnieński (1579–83) 1083
- Ostyk (Ościk) Stanisław kraj. hosp. 1517–19, dziec. merecki 1518, wda (1519) 995 i wójt (1519)? 1048, dziec. pieniański i uszpolski 1519, † 1519
- Ośmiałowski Ignacy cz. (1741) 109
- Oymuciański Puszkina zob. Puszkina Oymuciański
- Oziembłowski Jan Kazimierz pcz. (1679) 492
- Ozierskij (Jeziński) Sidor Iwanowicz hor. Dziśnieński (1571–78?) 1072
- Pac(ewicz) h. Gozdawa: Jurij (Jerzy) marsz. hosp. a. 1480 i nam. kow. 1480–81, wda kij. a. 1486, administrator księstwa kobryńskiego 1492–1505/6 i nam. nowogr. 1492, Poł. (1496–1501) 421, † 1505/6 (PSB XXIV 703–704)**
- Michał Kazimierz klan (1697–1724) 185 (PSB XXIV 728–729)
 - Krzysztof Konstanty sta kow. 1708–25, pis. w. WKsL 1709, klan (1717 – nie objął, 1724–25) 186, † 1725 (PSB XXIV 717–718)
- Pakosławski z Łabiszyna: Andrzej pstoli (1673–84) 595
- N. stol. (1720) 876
- Pakosz z Uliaszewicz h. Prawdzic: Antoni Wincenty rzekomy stol. (1746–56) po 886, sur. z. (1756–65) 992, rzekomy pis. z. (1764–1771) po 469, sęd. z. (1765–88) 736, † 1795

- Jan pis. gr. (1697–98) 450, rzekomy sęd. z. (1697) po 733, stol. (1697–1723) 866
- Jan rzekomy stol. (1761) po 892
- Jan pis. gr. smol. 1764–71, rzekomy kon. (1769) po 232, sęd. gr. smol. 1775–76, pis. gr. (1781–84) 456, pis. z. (1784–85) 471
- Józef Jan stol. (1722–47) 877, † 10 IV 1747 (PSB XXV 46)
- Kazimierz Franciszek kon. (1758–75) 228, † 12 V 1775
- Michał rzekomy woj. (1669) po 1024
- Trojan Józef Feliks pis. z. (1677–85) 467, sęd. z. (1685–96) 733, † 3 V 1696
- Papliński Adam struk. (1701) 963
- Papłoński Jerzy stol. (1712–30?) 873
- Pawłowski: Antoni Tadeusz rzekomy kon. (1771) po 232, był komornikiem
- Mikołaj cz. (1784) 130, potem smol. 1789 i czern. 1789
- Pełko Maximowicz zob. Maximowicz Pełko
- Petryczyn h. Prus: Jan Bogusław stol. (po 1693) 869
- Jan Bogusław stol. (1733–37) 881
- Józef stol. (II poł. XVII w. – a. 1737) 870
- Kazimierz stol. (1760–64) 891, † po 1782
- Stanisław rzekomy stol. (1579) po 846
- Petrykowski Wincenty rzekomy sęd. z. (1790) po 742
- Piasecki Józef stol. (1739–42) 885
- Piastowski Stanisław cz. (a/l. 1697) 83
- Pieślak Antoni straż. (1792) 955
- Pietkiewicz straż. (a/l. 1753) 941
- Pietraszkiewicz: Florian most. (1775–83) 392
- N. pstoli (a/l. 1754) 634
- Pietruszewicz Ferdynand skar. (1700–12) 780
- Pietuch Aleksander rzekomy chor. (1507) po 26
- Pietuch Teodor rzekomy chor. (w/po 1654) po 35
- Piottuch Kublicki: Józef Joachim rzekomy pwoj. (b.d.) po 676, to Kublicki pcz.
- Mikołaj hor. (1634–45) 143
- Plater Konstanty Ludwik h. wł., sta infl. 1735–61, pis. w. WKsL 1746, klan (1754–58) 189, wda mścis. 1758, klan tr. 1770, † 31 III 1778 (PSB XXVI 672–675)
- Pławgiński? Władysław pcz. (1737) 527
- Podbipięta Dobrogost h. wł.: Aleksander cz. (1769–90) 124
- Antoni Wawrzyniec (Wawrzyniec Antoni) rzekomy łow. (1761) po 300, rzekomy sęd. gr. (1761–72) po 694, łow. (1785–86) 303
- Jan cz. (1635–36) 48, pis. z. (1636–45) 464, psęd. (1645–67) 568, sęd. z. (1668–73) 731, † 1673 (PSB XXVII 70–72)

- Jan cz. (1771) 125
- Józef sęd. gr. (1726?–48) 691
- Karol Dobrogost cz. (1750–54) 113
- Michał rzekomy sęd. gr. (1771) po 698
- Romuald rzekomy łow. (1789–95) po 306
- Podborski Mikołaj Marcinowicz pis. gr. (1581–97) 439, † 1603
- Podernia Michał rzekomy most. (1775) po 391, był orsz.
- Podlecki Jan cz. (1684) 74
- Podwiński Antoni kon. (1757–79) 227, sęd. pogr. (1781–84) 719, z. (1784–92) 740, ziem. (1792–93) 745
- Podwiński Narkowicz: Antoni rzekomy łow. (1753–83) po 300
- Florian rzekomy łow. (1753–83) po 300
- Franciszek rzekomy łow. (1753) po 300
- Ignacy łow. (1749) 300
- Ignacy cz. (1783) 129
- Ignacy sęd. gr. (1790–93) 708
- Mateusz rzekomy łow. (1753–83) po 300
- Michał łow. (1701) 277
- Michał rzekomy cz. (1731) po 104, był orsz.
- Tadeusz rzekomy łow. (1753–83) po 300
- Poklewski Kozieł zob. Kozieł Poklewski
- Połubiński (Połubeński) (Iwan Fedorowicz ?), dworz. hosp., bobrowniczy (1509) 1
- Pomorski Kazimierz straż. (1758) 945
- Poradnia Aleksander stukcz. (1722) 970
- Porzecki: Florian Michał łow. (1735–42) 290
- N. rzekomy pstoli (a/l. 1778) po 640, był lidz.
- Potrykowski Wojciech cz. (1740) 108
- Prażmowski N. pstoli (a/l. 1721) 623
- Prizkint nam. (wda) (b.d. – między 1402–03) 405
- Protassowicz (Protasowicz): Marcin (Marcjan) miecz. (1650–57) 311
- Nikodem kraj. (1761) 254
- Przyłubski (Przyłubski) Feliks sekr. JK.M., woj. (1623) 1020
- Przyściecki (Przesiecki) h. Nowina: Antoni pcz. (1758) 538, rzekomy cz. (1764) po 116
- Benedykt leśn. (1758–77) 261
- Benedykt Ignacy pstoli (1665–97) 590, sur. gr. (1698) 983
- Dominik bud. (1702–30) 17
- Dominik łow. (1785–92) 304

- Franciszek straż. (1776) 949
- Franciszek rzekomy leśn. (1789) po 263
- Jerzy rzekomy cz. (1758) po 115, był smol.
- Jerzy Adam bud. (1659–96) 7, † 25 VIII 1696
- Kazimierz Tadeusz cz. (1765–1800?) 120
- Leon bud. (1756–58) 21
- Michał rzekomy pstoli (1702) po 614
- Mikołaj most. (1784–97) 394
- Samuel Kazimierz skar. tr.? 1684, psęd. (1684–96) 571, sęd. z. (1696–1721) 734, † 1721/22
- Sebastian rzekomy skar. (a/l. 1718) po 798, był tr.
- Szymon Tadeusz kon. (1746–57/58) 221, sęd. gr. (1755–65) 694, pis. z. (1765–83) 470, † 4 V 1783
- Tadeusz sęd. gr. (1765–76) 696, rzekomy sęd. z. (II poł. XVIII w.) po 742, woj. orsz. 1778, wójt (1785–92) 1071, rzekomy woj. (1786) po 1042, pkom. 1790, † po 1792
- Wincenty rzekomy pis. z. (1776–1777) po 470
- Wincenty sęd. ziem. (1792) 751
- Wincenty rzekomy leśn. (1793) po 263
- Psarski Jurij psta Dziśnieński (1589) 1084
- Puhaczewski (Puchaczewski, błędnie Rohaczewski) Samuel Antoni kon. (1706–22) 214
- Purewicz zob. Juriewicz
- Puszkin Oymuciański Adam rzekomy pcz. (1687) po 494, był grodz.

Raczko Michał łow. (1724) 284

Radwan (Radwa) Tobiasz wójt (1498–1502?) 1044

Radziwiński Frąckiewicz zob. Frąckiewicz Radziwiński

Radziwiłł h. wł.: Aleksander Ludwik dworz. JKM, stol. WKsL 1626, kraj. 1630, wda brz. 1631, marsz. nadw. 1635, sta słon. 1635–44, marsz. w. 1637, sta up. 1644–52, wda (1654) 1003, wójt (1654) 1058, † 23 III 1654 (PSB XXX 150–155)

– Bogusław dworz. pok. JKM, chor. WKsL 1638, kraj. 1644, kon. 1646, sta moz. 1650, brański 1653, niedoszły wda (1654) po 1003, generalny gubernator Prus Książęcych 1657, † 31 XII 1669 (PSB XXX 161–172)

Rahoza (błędnie Rahoża) h. Śreniawa: Dymitr sęd. gr. (1622) 683

– Franciszek cz. (1776–79?) 128

– Jan sęd. gr. (1603–10) 680

– Jan pcz. (1727) 522

- Jan Józef rotm., pcz. (1701–35) 504, † 1735
- Kazimierz stukcz. (1722) 969
- Rajski zob. Rayski
- Rakowski Stanisław dworz. JKM, cz. (1664) 56
- Rakusa Iwan Bohdanowicz rotm. JKM, hor. Dryski (1568) 1090
- Rayski: Bronisław cz. (1711) 95
- Henryk cz. (1673–99) 64
- Reutt (Reut) h. Jastrzębiec: Adam Alojzy bud. (1754–88) 20
- Antoni rzekomy bud. (1778) po 23
- Bazyli straż. (a/l. 1784) 954
- Bernard miecz. (a/l. 1752–55) 354
- Florian rzekomy skar. (1758) po 826
- Hieronim skar. (1723–41) 806
- Ignacy miecz. (1790) 364
- Jan rzekomy kraj. (1752) po 250, rzekomy chor. (1752) po 41
- Jan skar. (1781–83) 837
- Jan rzekomy bud. (1786–92) po 24, sęd. ziem. (1792) 748
- Jan Ludwik rzekomy chor. (1726) po 41, ob. (1726?–32) 429
- Józef rzekomy chor. (1770) po 42
- Józef rzekomy miecz. (1789–92) po 363
- Józef Antoni cz. (1748–69) 112
- Józef Leopold cz. (1754–65) 114, sęd. z. witeb. 1765, † w/po 1780
- Leon skar. (1750–54) 821
- Mateusz ob. (1760–82) 430, rzekomy pstoli (1777–91) po 640, rzekomy sęd. z. (1781) po 739
- Michał most. (1742) 381
- Roman Bohdanowicz pstoli (1590–1606) 575, psęd. witeb. 1601, † 1612/13
- Samuel miecz. (1721) 343
- Stanisław rzekomy stol. (1570) po 846
- Stanisław skar. (1705–06) 788
- Władysław Konstanty skar. (1673) 762
- N. miecz. (a. 1789) 363
- Rodowicz Szymkowicz zob. Szymkowicz Rodowicz
- Rodziejewicz Dominik Panfil most.? (1703) 373, rzekomy struk. (1707) po 966, był most. smol. 1693–1718
- Rogowski? (Bogowski?) N. pstoli (a/l. 1682) 601
- Roguski: Bartosz łow. wdy (1552) 264
- Jan Bartoszewicz pis. gr. (1598–1601) 440
- Rohaczewski zob. Puhaczewski

Roman hor. (1512) 134
 Rosłowski Atanazy straż. (1796) 956
 Rościszewski Krzysztof rzekomy pstoli (1708) po 618, był plockim
 Rucki zob. Rudzki
 Rudnicki Sipayłło zob. Sipayłło Rudnicki
 Rudomina Dusiacki h. Trąby: Karol skar. (1681–1714) 769
 – Krzysztof marsz. brasł. 1630, klan (1645–54) 179, wda min. 1654, † 1655
 (PSB XXXIII 675–677)
 Rudzki (Rucki) Maciej Bolesław skar. (1663–69) 756, † 1669
 Rukiewicz: Bonifacy rzekomy pcz. (1726, 1739) po 521, był plockim
 – Jakub rzekomy pcz. (1776) po 545, był grodz.
 Rusiecki: Bernard skar. (1786) 839
 – Jerzy pstoli (1721) 624
 – Waław Michał kon. (a. 1781) 235
 Ryczyński stol. (a/l. 1739) 884
 Rykaczewski Karol pcz. (1713) 512
 Ryłło Mikołaj stol. (1675–78) 858
 Ryłło (Ryło) Jundziłł: Aleksander Kazimierz skar. (1703–09) 784, kraj. lidz.
 1712, † 1737
 – Jan cz. (1714) 98
 Rymowicz Franciszek Kazimierz miecz.? (1712) 342
 Rypiński h. Radwan: Abraham (Abram) Adam miecz. (1643–82) 310
 – Aleksander bud. (1648–52) 5
 – Aleksander pcz. (1701) 507
 – Aleksander stol. smol. 1701, sęd. gr. (1725–26) 690
 – Aleksander most. (1707–08) 374, on? skar. (1710) 793
 – Andrzej bud.? (ok. 1680) 11
 – Antoni hor. (1710–21) 158
 – Antoni kon. (1727–29) 218
 – Bazyli cz. (1700–26) 87, pis. z. (1726–42) 469, † 1742
 – Bazyli skar. (1714) 797
 – Bazyli rzekomy cz. (1755) po 114
 – Damian miecz. (1701) 333
 – Demian (Damian, błędnie Remian) miecz. (1682–84) 319, pis. z. (1684–1705)
 468
 – Dominik [Kazimierz?] cz. min.? 1703, skar. (1703–18) 785, † 1718
 – Florian rzekomy cz. (1765) po 120
 – Franciszek Mikołaj bud. (1704?–54) 18
 – Hrehory sęd. gr. (a. 1748, zapewne 1730/31) 692

- Ignacy straż. (1754) 942
 - Ignacy Bonawentura cz. (1725–54) 101
 - Jan cz. (1678–89) 69
 - Jan straż. (1707–31) 925
 - Jan cz. (1729 – a. 36) 104
 - Jan cz. (1745–58) 111
 - Jan Józef kraj. (1716–48) 243
 - Jozafat hor. (1740–56?) 164
 - Józef rzekomy cz. (1765) po 120
 - Józef rzekomy hor. (1765–84) po 167
 - Józef rzekomy skar. (1776–89) po 833, szamb. JKM 1789
 - Karol Mikołaj skar. (1727–28) 808
 - Kazimierz rzekomy skar. (1752–65) po 821
 - Konstanty pcz. (1745) 534
 - Marcin niedoszły bud. (1746) po 19
 - Michał pcz. (1701–12) 503, rzekomy pstoli (1710) po 619
 - Michał pcz. (1727–69?) 523
 - Michał rzekomy cz. (1763?–92) po 116
 - Mikołaj rzekomy straż. (1711) po 928
 - Mikołaj Władysław bud. (1688–1702) 12
 - Piotr Michał miecz. (1684–89) 322, † 1689
 - Roman pcz. (1740–42) 531, kraj. (1746–76) 248, † 1776
 - Stanisław rzekomy bud. (1750) po 19
 - Stanisław rzekomy skar. (1769 – ok. 90) po 832
 - Stefan hor. (1648–54) 144, pstoli (1654–63) 584)
 - Stefan rzekomy skar. (1771) po 832
 - Tadeusz rzekomy kraj (1759–72) po 253
 - Tomasz rzekomy hor. (1746–47) po 164
 - Tomasz rzekomy skar. (1765–72/3) po 829
 - Wincenty skar.? (1707) 791
- Rysiński zob. Rypiński

Saczko Gałęcki zob. Gałęcki Saczko

Sadkowski (Satkowski): Franciszek Władysław cz.? (1704–08) 92

– Konstanty Władysław cz. (1679) 70

Sadowski Łukasz rzekomy wójt (1715) po 1064

Sakowicz h. Pomian: Andruszko (Andrzej) nam. dubiński 1434–35, sta tr. lata 30. XV w., nam. smol. 1440, Poł. (1444–58) 416, wda tr. 1459, † ok. 1465 (PSB XXXIV 339–340)

- Bohdan Andrejewicz nam. brasł. 1456–74, marsz. hosp. 1463, nam. (1477–84) 419, marsz. z. WKsL od 1480 i wda tr. od 1484, † 1490 (PSB XXXIV 340–341)
- Sakowski Rafał most. (a/l. 1700) 370
- Samuyło: Jerzy rzekomy miecz. (1769–70) po 359
- K. rzekomy pis. z. (1750–57) po 469
- Sapieha h. Lis: Aleksander Michał ob. WKsL 1748, pskar. nadw. 1750, wda (1754–75) 1010, wójt (1754–75) 1070, het, polny WKsL 1762, kancl. w. 1775, † 28 V 1793 (PSB XXXIV 565–569)
- Andrzej Pawłowicz rotm. JKM., sta rumborski ok. 1572–80, stol. lit. 1588, pcz. 1588, klan min. 1592, wda (1597–1613) 1000 i wójt (1597–1613) 1055, wda smol. 1621, † a. 11 X 1621 (PSB XXXIV 572–574)
- Jerzy Stanisław pstoli WKsL 1686, stol. 1686–1703, 1705–06, wda tr. 1706–09, Poł. (1730–31) 1009, mścis. 1732, † 12 X 1732 (PSB XXXV 18–22)
- Kazimierz Jan (Jan Kazimierz) cz. WKsL 1659, pstoli 1661, pskar. nadw. 1663, sta brz. 1665–70, wda (1670–81) 1005, wójt (1670–81) 1061, het. polny lit. 1681, wda wil. 1682–1703 i od 1705, het. w. 1683–1703 i 1705–08, † 13 III 1720 (PSB XXXV 37–48)
- Krzysztof Franciszek ob. WKsL 1656, cz. 1658, wójt (1658–65) 1060, pstoli WKsL 1658, stol. 1659, kraj. 1661, sta oszm. 1662, † 5 IX 1665 (PSB XXXV 71–76)
- Sawicki Malcher Stanisław h. Nowina, sekr. JKM, łow. mielnicki 1647, stol. (1649) 852, drohicki 1649, sta grodz. 1650, klan brz. 1652, wda 1666, † I 1668 (PSB XXXV 336–338)
- Sawuła zob. Szawuła (Szauła)
- Sidorowski Tomasz rzekomy cz. (1765–68) po 120, był płockim
- Sielawa zob. Siellawa
- Sielecki Karol skar. (1776) 835
- Sielicki zob. Siellicki
- Siellawa (Sielawa, Selawa, Sieliawa) h. wł.: Adam Antoni rzekomy hor. (1762) po 166
- Aleksander Bohdanowicz sęd. gr. Lepelski (1572) 1093
- Daniel Tomasz ob. (1680–1709) 424, † 1709
- Franciszek rzekomy stol. (1789) po 898
- Hermohen deputat szlachty do sądu gr. Lepelskiego (1573–76) po 724
- Jan rzekomy pcz. (1674) po 488, to Jan Teofil, cz.?
- Jan rzekomy pcz. (1698) po 501, to Jan Teofil, cz.
- Jan kon. (1681–82) 205
- Jan Hieronim ob. (1700–11) 426

- Jan Teofil cz. (1670–1702) 62, rzekomy miecz. (1677) po 316
- Jozafat (Józef) Antoni (Antoni Józef) ob. (1700–25) 427, psęd. (1717, 1724, 1726–45) 574, † 1745
- Jozafat Karol szamb. JKM, sęd. gr. min. 1787?–95, stol. (1789–92) 897
- Józef rzekomy skar. (1758–72) po 826, był smol.
- Konstanty rzekomy stol. (1792) po 898
- Piotr Onufry Justyn hor. (1750–67) 165, stol. (1772–89) 896, rzekomy pwoj. (1773–89) po 673, † 1789
- Samuel Teofil rzekomy cz. (1682) po 70
- Stanisław rzekomy skar. (1730–37) po 811, był smol.
- Tomasz pwoj. (1662) 667
- N. rzekomy skar. (1782) po 837
- Siellicki (Sielicki, Sielecki) h. Korczak: Andrzej kraj. (1700) 241
- Antoni straż. (1718?–26) 930
- Hrehory Jozafat straż. (1658–76) 901, † V 1676
- Iwan (Jan Samuel) pis. gr. (1610–13) 442, pstoli (1612–13) 578, † 1613
- Józef woj. (1765–76) 1041, reg. kanc. w. WKsL 1776–84, klan (1784–91) 192, † 12 IV 1791 (PSB XXXVI 591–593)
- Maciej Dominik łow. (1698–1714) 274
- Remian (Jeremiasz) straż. (1697–1700?) 917, sęd. gr. (1707–14) 688
- Remigian rzekomy pwoj. (1733) po 672, był witeb.
- Władysław struk. (1673–85) 961, rzekomy straż. (1674) po 904
- Siemaszko h. wł.: Jakub nam. (1588–97) 660, rzekomy klucz. (1597) po 195
- Mikołaj rotm. JKM, klucz. łucki (1595–1615) po 195, sta 1600–18, klan bracł. 1602, † 1618 (PSB XXXVI 616–617)
- Siemkowski (Sieńkowski): Stanisław rzekomy straż. (1756) po 942
- Tomasz kon. (1740–57) 220
- Siesicki Dowmont h. Bawola Głowa: Jan Karol cz. (1691–98) 77
- Kazimierz Władysław pstoli wiłkom. 1650, chor. 1659, kuchm. WKsL 1667, sta wiłkom. 1670, klan (1690 – nie objął) 183, † 26 V 1691 (PSB XXXVII 366–368)
- Siezieniewski Michał kraj. (1689–93) 237
- Sipayło (Sypayło) Kazimierz sęd. pogr. (1749–57) 715
- Sipayłło Rudnicki Benedykt Antoni skar. (1756–70?) 825
- Sipowicz Szymon Władysław pstoli (1667–69) 592
- Skorobohaty Woyszko h. Radwan: Felicjan Jan miecz. (1695–98) 330
- Michał Kazimierz miecz. (1690–95) 323, rzekomy stol. pin. 1694, orsz. 1695, skar. tr. 1698, stol. tr. 1698, † 1710/11
- Skrzetuszewski N. stol. (a/l. 1675) 857

- Służka Dominik Michał h. Ostoja, wda (1686–1713) 1007, wójt (1686–1713) 1064, płk generalny WKsL 1707–10, † 29 I 1713 (PSB XXXIX 140–144)
- Służko Ciapiński zob. Ciapiński Służko
- Snarski: Antoni Tadeusz rzekomy stol. (1749) po 886
- Augustyn most. (1769–72) 390
 - Stanisław rzekomy sęd. z. (1776) po 739
 - Teodor Kazimierz pstoli (1666 – a. 1687) 591
- Snopkowski Wincenty straż. (1784) 952
- Sokoliński Drucki h. wł.: Janusz Bohdanowicz woj. witeb. 1597, pkom. (1606 – po 1614) 552, † początek 1618 (PSB XL 38–39)
- Jan Wasylewicz pstoli (1606–12) 577
 - Jan rzekomy nam. sąd. surrogatora (1623) po 663
 - Jarosław Jarosławowicz pwoj. (1620–21) i nam. sąd. surrogatora (1623) 663
 - Jarosław rzekomy woj. (1669) po 1024
 - Krzysztof sta jezierzyski, klan mścis. 1623, sur. gr. (1623–27) 979, klan (1625–39) 177, † koniec 1639 (PSB XL 42–43)
 - Michał rotm. hosp., marsz. orsz. 1591, klan witeb. 1605, sur. gr. (1613) 978, wda (1613–21) 1001 i wójt (1613–21) 1056, wda smol. 1621 – nie objął, † X 1621 (PSB XL 44–46)
 - Siemion (Semen) Michajłowicz rotm. JKM i hor. Dziśnieński (1582–88) 1074
 - Stefan Karol podkomorzyc, rzekomy pkom. (1630, 1638) po 553
 - Wasyl Michajłowicz rotm. JKM, marsz. (1591–95) 308, † ok. 1595
- Sokołowski Andrzej kraj. (1746) po 245
- Sosnowski Józef Sylwester h. Nałęcz, pis. w. WKsL 1754, sta brz. 1759–70, pis. polny WKsL 1764, wda smol. 1771, het. polny WKsL 1775–80, wda (1781–83) 1011, † 31 XII 1783 (PSB XL 559–565)
- Sosnowski: Adam kraj. (1787) 259
- Jan pstoli wil. 1635, stol. 1650, klan (1654–60) 181, † 27 IV 1660
- Spasowski Jakub rzekomy pis. z. (1786) po 471
- Spasowski Grot (Grott): Andrzej pcz. (po 1680) 493
- Jakub Eliasz bud. (1788–97) 25
- Spinek (Szpiniek) z Będkowa (Bętkowa, z Bętków) h. Prus: Jakub rzekomy miecz. (1762–72?) po 356
- Józef rzekomy miecz. (1764–83) po 357
 - Kazimierz rzekomy miecz. (1762–68) po 356, sur. gr. (1775–81, 1784) 989, sęd. gr. (1781–88) 701, stol. (1789–99) 898
 - Krzysztof niedoszły most. (1760) po 388, rzekomy miecz. (1765) po 357, skar. (1774–81) 833
 - Mikołaj miecz. (1733–56) 345

- Mikołaj łow. (1745–48) 297
- Tadeusz rzekomy miecz. (1764) po 357, sęd. gr. (1765–68) 697, pwoj. (1774/5–77) 674
- Tadeusz sekr. pieczęci w. lit., woj. (1776–99) 1042, sęd. z. bereski 1794, sęd. gr. prużański 1799
- Stabrowski h. Lubicz odm.: Adam rzekomy pkom. (1698) po 559
- Ludwik rzekomy cz. (a. 1741) po 109
- Ludwik rzekomy cz. (1760) po 115
- Ludwik Kazimierz cz. (1704–09) 93, pcz. starod. 1705–07, pcz. (1712–14) 514
- Michał cz. smol. 1745, kraj. (1748–63) 249, † 1763
- Piotr pkom. (1664?–73?) 557
- Piotr rzekomy ob. (1712) po 427, był oszm.
- N. rzekomy skar. (1777) po 835
- Staręski (Starzeński, Stareński, Starzyński, Starzęski) h. Topór: Jozafat Stanisław woj. (1719–22) 1034
- Michał woj. (1694–1702) 1031
- Stanisław cz. (1656–68) 52, pis. gr. źm. 1662–68, woj. (1668–76) 1024, sur. gr. 1668–74, pis. gr. 1670–78, ciwun pojurski 1679–82
- Stawęcki (Stawicki, Stawiecki) Szyszka zob. Szyszka Stawęcki
- Stempkowski (Stępkowski) Wojciech cz. (1658–59) 53, pstoli (1659–61) 585
- Stretowicz Tyszkiewicz zob. Tyszkiewicz Stretowicz
- Streżowski (Streżowski) Iwan Jackiewicz bobrownicz (1555) 3
- Strubicz Jan skar. (1702) 781
- Sudymontowicz Olechno h. Trąby pcz. hosp. 1448–77, pkom. (łożniczy) 1449–53, nam. grodz. 1458–61, nam. (1459?–76) 418, wda wil. i kanc. WKsL 1477, † 1490/91 (PSB XLV 351–353)
- Sulatycki skar. (a. 1779) 836
- Sumorok regent z. i gr., sęd. pogr. (1766–77) 717
- Suryń Michał straż. (1708) 927, † 1708
- Suskij Iwan nam. wdy (1528) 652
- Suszyński (błędnie Suszczyński): Antoni rzekomy pstoli (1778) po 640, był smol.
- Jerzy kon. (1747–51) 223
- Józef rzekomy kon. (1779) po 234
- Leon rzekomy chor. (1777–83) po 42
- Michał rzekomy kraj. (1792) po 259
- Piotr Józef (Józef Piotr) skar. (1786–1801) 841
- Swirszczewski Dominik skar. (1812) 846
- Wincenty rzekomy bud. (1792) po 25

- Swołyński h. wł.: Adam rzekomy sur. z. (1766) po 992, sęd. gr. (1768–72) 698
- Jan [Konstanty?] skar. infl. 1744, Poł. (1747–49) 817, sur. z. (1750–56) 991
 - Józef kraj. (1695) 239
 - Kazimierz rzekomy sur. z. (1769–76) po 992
 - Konstanty rzekomy skar.? (1748) po 818
 - Konstanty Antoni rzekomy straż. (1694) po 913, był smol.
 - Konstanty Józef sur. z. (1748–50) 990, pstoli (1750–68) 632, † 1768
 - Michał bud.? (1758–) 23, potem smol. już 1765
- Sypayło zob. Sipayło
- Szacki Antoni skar. (1792) 844
- Szantyr Jan rzekomy sęd. z. (1774) po 739
- Szawuła (Sawuła, Szaula) Fedor Bogdanowicz pis. wdy (1551) 436, pis. z. (1571–80) 459, psęd. (1580–1602) 564
- Szczodro Stanisław pcz. starod. 1693, straż. (1696–1719) 915
- Szczyt: Mikołaj nam. (1581–82) 658
- Stanisław rzekomy pis. z. (1669) po 466
- Szczytt (Szczyt, Szczyth) Niemirowicz h. Jastrzębiec: Adam hor. (1733–52) 160
- Chryzostom Karol cz. (1668–78) 59, sęd. gr. (1682–1707) 687, woj. smol. 1700, † po 1707
 - Dominik hor. (1710–22) 155
 - Jan straż. (1699–1713) 920
 - Justynian pwoj. (1666–70) 668, pkom. (1673–77) 558, † 1677 (PSB XLVII 563–565)
 - Justynian rzekomy chor. (1771) po 42
 - Konstanty Marcjan (Marcjan Konstanty) pkom. wend. już 1674, hor. (1681–96) 148, psęd. (1696–1712) 572, † 17 lub 22 IX 1712
 - Krzysztof Benedykt rzekomy cz. (1676) po 65, stol. (1681–97) 862, chor. (1697–1713) 40, cz. WKsL 1702, klan smol. 1713, † 1720 (PSB XLVII 568–570)
 - Marcin rzekomy hor. (1772) po 169, rzekomy sęd. gr. (1774/5) po 699
 - Marcin rzekomy chor. (1778) po 42
 - Marcin sęd. z. (1786–92) 742, ziem. (1792–94) 746, rzekomy chor. (koniec XVIII w.) po 44, † po 1800 (PSB XLVII 572–574)
 - Olbracht rzekomy pwoj. (1669) po 668, rzekomy pstoli (1694) po 604, był smol.
 - Samuel Karol hor. (1699–1709) 152, † 24 XII 1709
- Szczytt (Szczyt, Szczyth) Zabielski h. Radwan: Aleksander miecz. (1693–1704) 328

- Daniel Hrehorowicz pis. gr. (1602–09) 441, pis. z. (ok. 1610–17) 462, psęd. (1617–35) 566
- Franciszek kon. (1727–49) 219, † 1749
- Jerzy kon. brasł. już 1673, Poł. (1678–98?) 204, sęd. pogr. (1686) 709, woj. (1688, 1698–1716) 1028, rzekomy wójt (1715) po 1064, † 8 IX 1716
- Teofil kon. (1692–1720?) 209
- Szemioth (Szemiot, Szemet) h. Łabędź odm.: Antoni Kazimierz rzekomy pstoli (1741) po 630
- Eustachy pstoli (1662–66) 588, † 1666
- Jerzy Kazimierz pstoli (1682–1713) 602, † 13 IV 1712
- Jerzy Kazimierz rzekomy pstoli (1733–44) po 628
- Mikołaj Józef stol. orsz. 1701, pkom. 1713, klan (1726–35/36) 187 (PSB XLVIII 156–158)
- Wacław (Wenclaw) pkom żm. 1582, klan (1588–97) 173, smol. 1597, † 13 IV 1599 (PSB XLVIII 161–163)
- Szewerdycz (Szewerda, Szewerdzicz) Andrzej sęd. gr. (1598–1601) 679
- Szewerdycz Bystrzyjski Frydrych niedoszły pstoli (1612) po 578
- Szewskowski Kupść zob. Kupść Szewskowski
- Szołkowski Michał rzekomy miecz. (1792) po 364, był wiłkom.
- Szołucha: Albrycht Antoni pcz. brasł. 1692, kon. (1698–1723) 208, rzekomy stol. (1723) po 877
- Ignacy kon. (1766) 232
- Kazimierz Józef kon. (1710–47) 215
- Szpak Matys pwoj. (namiestnik) (1647) 665
- Szpakowski: Daniel Antoni most. (1699–1735) 371, ob. (1699) 425, rzekomy cz. (1714) po 97, był tr.
- Felicjan miecz. (1737) 351
- Jan Antoni rzekomy cz. (1700) po 86, był tr.
- Jozafat (Józefat, Józef) rzekomy most. (1784–99) po 393
- Maciej most. (1736–70) 380, † 1770
- Maciej Antoni most. (1703) 372
- Michał most. (1673–1704) 368
- Michał most. (1724, 1735–57) 378
- N. łow. (1740?–1754?) 294
- Szpinek zob. Spinek
- Szpyrko Szpyrkowicz Stefan rzekomy pcz. (1721) po 520
- Szumski Adam rzekomy pstoli (1715) po 619, był płockim
- Szymkiewicz Rodowicz zob. Szymkowicz Rodowicz
- Szymkowicz: Jan rzekomy cz. (1709) po 93

- Jerzy Antoni rzekomy cz. (1710) po 93
- Józef Michał cz. (1700–10) 90
- Szymkowicz (Szymkiewicz) Rodowicz: Jerzy rzekomy skar. (1736) po 813
- Kazimierz Władysław dworz. JKM, skar. (1670–97/8) 760
- Michał skar. (1722) 804
- Szypiłło Epimach: Andrzej rzekomy most. (1635) po 366
- Bazyli rzekomy skar. (1688) po 769
- Szostowski Piotr rzekomy pcz. (1789–91) po 547, był bełskim
- Szyska (Szyszko) Stawęcki (Stawicki, Stawiecki) h. wł.: Antoni rzekomy stol. (1777–83?) po 896
- Augustyn rzekomy stol. (1771) po 895
- Bazyli Kazimierz skar. (1709) po 791, był stol. słonim.
- Daniel Kazimierz cz. (1693–1713) 79, skar. lidz. 1713, stol. 1714, psta. 1721–44, sur. gr. 1724, † 1744
- Jan rzekomy stol. (1757) po 890, był braśl.
- Roman skar. (1662–94) 755, pis. gr. (1677–81) 448, pwoj. (1682–84) 670, woj. (1690–94) 1030

Ślepść Dunin Jerzy cz.? (I poł. XVIII w.) 110

Ślizień Antoni rzekomy łow. (1700) po 275, był oszm.

Świacki Andrzej pis. gr. (1619–21) 444

Świacki (Światski, Świadzki) Dewoyna Kazimierz rotm. orsz., kraj. (1785–1802) 257, sęd. ziem. (1792) 749, pkom. pow. lepelskiego 1802–04

Świdorski: Samuel Tobiasz (Tobiasz Samuel) straż. (1668–93) 904

– Wacław nam. wdy (1561) 657

Świerzewski (Świrzewski): Jan bud. (1784) 24

Święcicki miecz. (1733) 346

Świrski Jan (Janusz) Bolesławowicz most. (1561 – po 66) 366, marsz. hosp. 1566–94, nam. (pwoj.) wil. 1586–93, † a. 16 IV 1594 (PSB LI 629–633)

Świrzewski zob. Świerzewski

Tarlecki (Terlecki?) Tomasz hor. (1771) 169

Tetera Morzkowski Paweł h. Ślepowron, sekr. JKM, stol. (1660–63) 855, pcz. mielnicki 1660, het. wojska zaporoskiego i sta braclawski 1663, † 1670

Tjapinskij zob. Ciapiński

Tołoczko Jan straż. (a/l. 1686) 911

Tołstousowicz Owdoszko rzekomy nam. (b.d. – pocz. XV w.?) po 404, raczej nam. starosty (pocz. XV w.?) 642

Towiański Bronisław pcz. (1696–98?) 501
Tułowski Stanisław pstoli (1684) 603
Twarowski (Tworowski?) Mikołaj wójt (b.d. – między 1501–06) 1045
Tysza Bykowski: Demetry (Dymitr) Marcin miecz. (1690–1713) 326
– Stanisław cz. (1721?–33) 102
Tyszkiewicz Stretowicz h. Leliwa: Aleksander pis. z. (1602–08) 461, sęd. z.
(a. 1611–44) 728, † 1644
– Michał (Michał Ignacy) sęd. gr. (1611–17) 681, pis. z. (1617–36) 463, psęd.
(1636–44) 567, sęd. z. (1644–55) 729, † 1655
Stret Michajłowicz psta Dziśnieński (1575–76) 1080, nam. (1583–87) 659

Udzielski Korsak zob. Korsak Udzielski

Uhlik Dominik Michał rzekomy straż. (1722) po 934, był rzecz.

Ulski Piotr łow. (1690–1709) 272

Umiasztowski Franciszek Krzysztof rzekomy cz. (1648) po 50

Uzlowski Kazimierz Michał pstoli (1703?–30) 615, skar. nowogr. 1730

Walicki h. Łada: Antoni rzekomy skar. (1722) po 805

– Jan Michał rzekomy skar. (1710–24) po 792, był płockim

– Józef stol. (1733) 880

– Kazimierz skar. (1766) 830

– Piotr stol. (1766) 895

Wasilewski: Andrzej straż. (1715–19) 929

– Dymitr [Kazimierz] łow. witeb. 1698, straż.? (1702) 923

– Jan Dominik straż. (1685–1703) 910, pstoli witeb. 1703, † 1710?

– Józef straż. (1736) 938

– Kazimierz rzekomy łow. (1724) po 283, był kraj. lub łow. witeb.

Wazgielewicz Markiewicz zob. Markiewicz Wazgielewicz

Wazgird: Antoni łow. (1723) 283

– Jan Antoni rzekomy psęd. (1764) po 574, był tr.

Wąsowski Piotr hor. (1762–92) 167, † 1792

Werczewski Władysław skar. (1694) 774

Węśławski Aleksander Stefan miecz. (1680–87) 317, ob. mścis. 1687

Wierciński: Piotr rzekomy straż. (1779) po 950

– Stefan rzekomy kraj. (1750) po 250, rzekomy pstoli (1750) po 632

Wierkstnia nam. sty (b.d. – między 1451 a 1459) 647

Wilczek Jan Anzelm h. Mądrocki, dworz. JKМ, psęd. oszm. 1621, sta 1635–49,

klan (1640–45) 178, tr. 1645, † 1649

Wildziewicz Szymon rzekomy bud. (1793) po 25

Wiskowski (Wiszkowski): Aleksander bud. (1645) 4
– Jozafat Józef hor. (1684–95) 149
Wiszniewski Jakub stol. (1766) 894
Wisztold Jerzy kraj. (1753) 252
Witkowski: Jan Michał struk. (1704) 966
– N. rzekomy bud. (XVIII/XIX w.) po 25
Witt (Wit) Krzysztof sęd. pogr. (1774–77) 718
Witten (Witan, Wittau) Jan Wilhelm von, miecz. (1684) 320
Wojna zob. Woyna
Wojniłowicz zob. Woyniłowicz
Wojnowski zob. Woynowski
Wojszko zob. Woyszko
Wołbek h. wł.: Samuel rzekomy łow. (1707) po 279, był wołk.
– Szymon Walerian pcz. (1696–99) 500, pcz. smol. 1700, psęd. 1702, sęd.
z. 1712–16
Wolski Kazimierz Hektor pcz. (1657–93) 479
Wołk h. wł.: Aleksander miecz. (1681?, 1685–1720) 318, cz.? (1682) 71
– Aleksander woj. (1687) 1027
– Jan cz. (1682) 72
Wołk Karaczewski h. Dwie wieże: Jan Michał skar. (1746–57) 816
– Michał skar. (1681–90) 768
– Michał skar. (1719) 802
Wołowicz Paweł Kazimierz h. Bogorya, pcz. (1664?–70) 483
Wołmiński Jan Janowicz h. Rawicz, pkom. up. 1566–79, marsz. JKM i oszm.
1572–79, klan (1579–88) 172, sta up. 1586–89, wda smol. 1588, † 1595
Womperski Maciej Andrzej (Aleksander) cz. (1676–97) 66
Worłowski Wiktor Kazimierz h. Lubicz, pcz. (1674) 489
Woronkowicz cz.? (1710) 94
Worotyniec: Chryzostom Wilhelm (Wilhelm Chryzostom) pcz. (1673–98)
488
– Krzysztof bud. 1648–68) 6
Woyna h. Trąby: Jan Franciszek łow. (1730–48?) 288
– Kazimierz Bartłomiej skar. (1713–24?) 795
– Maciej Józef marsz. pin. 1676?–96, klan (1692–93 – nie objął) 184
– Stanisław pstoli (1673) 596
Woyna Hołowicz: Józef Krzysztof ob. (1724–70) 428, † 1770
– Tadeusz rzekomy łow. (1756–64) po 300, ob. (1762–) ob. (1762–67) 431,
† 1767
Woyna Jasieniecki Karol h. Haki, dworz. pok. JKM, stol. (1701–04?) 871

Woyno Jan pstoli (1765) 636
Woyniłłowicz (Woyniłowicz) rzekomy pcz. (1684) po 493, był moz.?
Woynowski Mikołaj rzekomy most. (1635) po 366
Woyszko Skorobohaty zob. Skorobohaty Woyszko

Zabielski Bartłomiej skar. (a/l. 1792) 843

Zabielski Szczytt zob. Szczytt Zabielski

Zabłocki Kazimierz Antoni woj. (1739) 1036

Zabrzesci (Zabreski) Olbrycht sur. gr. (1682) 980

Zabrzeziński Jan Juriewicz h. Leliwa marsz. hosp. 1482–96, nam. (1484–96) 420, klan tr. 1492–99, nam. olicki 1492, nowogr. 1496, wda tr. 1498–1505 i marszałek z. WKsL 1498–1508, sta grodz. 1505–08, † 2 II 1508 (Petrauskas 309)

Zacharewicz Jozafat miecz. (1769–70) 360

Zajarski Jakub Jan pcz. (1720) 520

Zajeziński straż. (a/l. 1772/3) 947

Zaleski Korsak zob. Korsak Zaleski

Załenski Jozafat rzekomy sęd. z. (a/l. 1784) po 741

Zaranowski Łuskina zob. Łuskina Zaranowski

Zbuszyński Michał miecz.? (1765) 358

Zdrojewski (Zdrajecki) Junosza Paweł rzekomy cz. (1709–35) po 93, był plockim

Zenowicz (Zienowicz) Despot (Deszpot, Deszpott, z Deszpotów) h. wł.: Abraham pstoli (1634–38) 580

– Antoni płk, sur. gr. (1713–26) 984, wójt (1713–24) 1065, pkom. (1726–31) 560, † 1731

– Antoni woj. (1760–65) 1040, pkom. (1765–93) 561

– Franciszek rzekomy pkom. (a/l. 1722–37) po 559, pstoli (1748–50) 631, stol. (1750–52) 887, woj. (1752–64) 1039

– Janusz Dominik woj. wil. 1674, pkom. (1679–1710?) 559

– Józef pstoli (1768–76) 637

– Jurij (Jerzy) Mikołajewicz rotm. hosp., sta czeczerski i propojski, klan (1566–79) 171, sta Lepelski (1566–76) 1094, Dziśnieński (1576–79?) 1088, klan smol. 1579, † 29 IX 1583

– Mikołaj Bogusław sta min. 1610–18, klan (1618–21) 175, † po 7 IX 1621

Zenowiewicza Korsak zob. Korsak Zenowiewicza

Zywult: Michał pstoli (1698–1733) 611

– Roman bud. (1668–93) 9, rzekomy most. (a. 1713) po 374

– Stanisław cz. (1700–10) 89

- Żaba h. Kościesza:** N. rzekomy bud. (1 poł. XVII w.) po 3
 – Franciszek cz. (1761?–94?) 116
 – Franciszek Michał skar. (1698–1701) 777
 – Hieronim cz. (1668–85) 60, pwoj. (1686–1721) 671, sur. gr. (1685) 982
 – Hieronim łow. (1725) 285
 – Jan? (Krzysztof?) cz. (1668) 57
 – Jan hor. (1738–72) 162
 – Jan Kazimierz rzekomy pstoli (1706) po 618
 – Jozafat pstoli (1697) 609
 – Kazimierz Michał (Michał Kazimierz) hor. smol. już 1681–1701, hor. (1684–1709) 150
 – Krzysztof cz. (1640–54?, 68?) 50
 – Krzysztof rzekomy cz. (a. 1723) po 99
 – Mikołaj Tadeusz cz. (1728–39) 103
 – Tadeusz pwoj. wil. 1767–71, pkom. 1771, klan (1776–84) 191, wda (1784–1800) 1012, † 1800
 – Tadeusz cz. (1787) 131
 – Walerian Antoni pwoj. (1725–28) 672, sta starod. 1729–32, klan brz. 1731, Poł. (1736–53) 188, † 16/17 II 1753
Żarnicki Jan pstoli (1703) 616
Żdanowicz Michał hor. (1701–05) 154
Żebrowski Jerzy skar. (1704–06?) 786
Żegota Joachim most. (1781) 393
Żochowski (Żuchowski): Jan kon. (1697–98) 210
 – Mikołaj kon. (1668–78) 200
 – Stanisław kon. (1703) 214
Żółtowski N. rzekomy pstoli (a/l. 1714) po 619, był płockim
Żuchowski zob. Żochowski
Żuk: Benedykt miecz. (1756) 355
 – Ignacy rzekomy straż. (między 1755 a 1757) po 942
 – Kazimierz Bartłomiej leśn. (1756–85) 263, rzekomy łow. (1766) po 300
 – Michał rzekomy kraj. (1710) po 241
 – Michał Józef miecz. (1712–36?) 341
 – Rafał Dominik leśn. (1733–44) 260
 – Stanisław kraj. (1692–1715) 238, straż.? (1707) 926
 – Stefan łow. (1737–39) 292, podobno pwoj. (a. 1748) 693
 – Szymon miecz. (1735–45) 349, † 1745
 – Tadeusz łow. (a. 1785) 302
 – Wincenty łow. (1740) 295

Żuk Frąć: Antoni kraj. (1721–54) 244

– Franciszek straż. (1721–46) 934, rzekomy miecz. (1739) po 351

– Fronc (Franciszek) Bartoszewicz pis. polny lit. 1569–79, hor. (1579–97)
139, woj. (1592–98) 1015, sęd. z. (1598) 726, † 1598/99

– Kazimierz skar. (1712–47) 794

– Stanisław Fronckowicz hor. (1611–27) 141, † ok. 1630

URZĘDNICY WIELKIEGO KSIĘSTWA LITEWSKIEGO SPISY

Tom I: *Województwo wileńskie, XIV–XVIII wiek*, oprac. Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba, Przemysław P. Romaniuk, współpraca Uładzimir Jemialianczuk, Andrej Macuk, Warszawa 2004

Tom II: *Województwo trockie, XIV–XVIII wiek*, oprac. Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba, Przemysław P. Romaniuk, Andrzej Haratym, współpraca Andrej Macuk, Jaugien Aniszczenko, Warszawa 2009

Tom III: *Księstwo Żmudzkie, XV–XVIII wiek*, oprac. Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba, Przemysław P. Romaniuk, Andrzej Haratym, Warszawa 2015

Tom IV: *Ziemia smoleńska i województwo smoleńskie, XIV–XVIII wiek*, oprac. Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba, Przemysław P. Romaniuk, Warszawa 2003

Tom V: *Ziemia połocka i województwo połockie, XIV–XVIII wiek*, oprac. Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba, Andrzej Haratym, Andrej Macuk, Andrej Radaman, współpraca Wital Hałubowicz, Przemysław P. Romaniuk, Warszawa 2018

Tom VI: *Ziemia nowogródzka i województwo nowogródzkie, XIV–XVIII wiek* [opracowanie w latach 2019–2023]

Tom VII: *Ziemia witebska i województwo witebskie, XIV–XVIII wiek*

Tom VIII: *Ziemia brzeska i województwo brzeskie, XIV–XVIII wiek* [edycja planowana w 2020 r.]

Tom IX: *Województwo mścislawskie, XIV–XVIII wiek* [edycja planowana w 2019 r.]

Tom X: *Ziemia mińska i województwo mińskie, XIV–XVIII wiek*

